

CAPUT X.

Per mulierem stentem, rursusque resurgentem, ostenditur figurari Jerusalem.

- 1 **E**T factum est, cum introisset filius meus in thalamo suo, cecidit, & mortuus est :
- 2 Et evertimus omnes lumina, & surrexerunt omnes cives mei ad consolandum me, & quievi usque in alium diem usque nocte.
- 3 Et factum est, cum omnes quievissent ut me consolarentur ut quiescerem : & surrexi nocte, & fugi : & veni sicut vides in hoc campo ?
- 4 Et cogito jam non reverti in civitatem, sed hic consistere : & neque manducare, neque bibere, sed sine intermissione lugere, & jejunare usquedum moriar.
- 5 Et dereliqui sermones in quibus eram, & respondi cum iracundia ad eam, & dixi,
- 6 Stulta super omnes mulieres, non vides luctum nostrum, & quæ nobis contingunt ?
- 7 Quoniam Sion mater nostra omni tristitia contristatur, & humiliata est, & luget validissimè.
- 8 Et nunc quoniam omnes lugemus, & tristes sumus : quoniam omnes contristati sumus, tu autem contristaris in uno filio ?
- 9 Interroga enim terram, & dicet tibi : quoniam hæc est quæ debeat lugere casum tantorum super eam germinantiu :
- 10 Et ex ipsa ab initio omnes nati & alii venient : & ecce, penè omnes in perditionem ambulant, & exterminium fit multitudo eorum.
- 11 Et quis ergo debet lugere magis, nisi hæc quæ tam magnam multitudinem perdidit, quàm tu quæ pro uno doleres ? Si autem dicis mihi,
- 12 Quoniam non est planctus meus similis terræ : quoniam fructum ventris mei perdidit, quem cum mceroribus peperit, & cum doloribus genui :
- 13 Terra autem secundum viam terræ, abiitque in ea multitudo præsens, quo modo evenit ; & ego tibi dico,
- 14 Sicut tu cum labore peperisti, sic & terra dat fructum suum homini ab initio ei qui fecit eam.
- 15 Nunc ergo retine apud te metipsam dolorem tuum, & fortiter fer qui tibi contigerunt casus.
- 16 Si enim justificaveris terminum Dei, & consilium suum recipies in tempore, & in talibus collaudaberis :
- 17 Ingredere ergo in civitatem ad virum tuum. Et dixit ad me,
- 18 Non faciam, neque ingrediar civitatem, sed hic moriar.
- 19 Et apposui adhuc loqui ad eam, & dixi,
- 20 Noli facere hunc sermonem, sed consenti persuadenti. Quot enim casus Sion ? Consolare propter dolorem Jerusalem.
- 21 Vides enim quoniam sanctificatio nostra deserta effecta est, & altare nostrum demolitum est, & templum nostrum destructum est,
- 22 Et psalterium nostrum humiliatum est, & hymnus contuit, & exultatio nostra dissoluta est, & lumen candelabri nostri extinctum est, & arca testamenti nostri direpra est, & sancta nostra contaminata sunt, & nomen quod invocatum est super nos, penè profanatum est : & liberi nostri contumeliam passi sunt, & sacerdotes nostri succensi sunt, & Levitæ nostri in captivitate abierunt, & virgines nostræ coinquinatæ sunt, & mulieres nostræ vim passæ sunt, & justi nostri rapti sunt, & parvuli nostri perditii sunt, & juvenes nostri servierunt, & fortes nostri invalidi facti sunt :
- 23 Et quod omnium majus, signaculum Sion, quoniam resignata est de gloria sua, nam & tradita est in manibus eorum qui nos oderunt,
- 24 Tu ergo exerce tuam tristitiam multam, & depone abs te multitudinem dolorum, ut tibi reproprietur Fortis, & requiem faciet tibi Altissimus, requietionem laborum.
- 25 Et factum est, cum loquebar ad eam, facies ejus fulgebat subito & species, coruscus fiebat visus ejus, ut essem pavens valde ad eam, & cogitarem quid esset hoc.
- 26 Et ecce, subito emisit sonitum vocis magnum timore plenum, ut commoveretur terra à mulieris sono, & vidi :
- 27 Et ecce, amplius mulier non comparebat mihi, sed,

Part II.

- civitas ædificabatur, & locus demonstrabatur de fundamentis magnis : & timui, & clamavi voce magna, & dixi,
- 28 Ubi est Uriel angelus, qui à principio venit ad me ? quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excessu mentis hujus, & factus est finis meus in corruptionem, & oratio mea in improprium.
- 29 Et cum essem loquens ego hæc, ecce venit ad me, & vidit me.
- 30 Et ecce eram positus ut mortuus, & intellectus meus alienatus erat, & tenui dexteram meam, & confortavi me, & statuit me super pedes meos, & dixit mihi,
- 31 Quid tibi est ? & quare conturbatus est intellectus tuus, & sensus cordis tui ? & quare conturbatis ? Et dixi,
- 32 Quoniam dereliquisti me, & ego quidem feci secundum sermones tuos, & exivi in campum : & ecce vidi, & video quòd non possum enarrare. Et dixit ad me,
- 33 Sta ut vir, & commonebo te.
- 34 Et dixi, Loquere Domine meus tu in me, noli me derelinquere, ut non frustra moriar :
- 35 Quoniam vidi quæ non sciebam, & audio quæ non scio.
- 36 Aut numquid sensus meus fallitur, & anima mea somniat ?
- 37 Nunc ergo deprecor te, ut demonstrates servo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me, & dixit,
- 38 Audi me & doceam te, & dicam tibi de quibus times : quoniam Altissimus revelavit tibi mysteria multa.
- 39 Vidit rectam viam tuam, quoniam sine intermissione contristaberis pro populo tuo, & valde lugebas propter Sion.
- 40 Hic ergo intellectus visionis quæ tibi apparuit ante paululum.
- 41 Quam vidisti lugentem, & inchoasti consolari eam.
- 42 Nunc autem jam speciem mulieris non vides, sed apparuit tibi civitas ædificari :
- 43 Et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui, hæc absolutio est.
- 44 Hæc mulier quam vidisti, hæc est Sion ; & quoniam dixit tibi, quam & nunc conspicias, ut civitatem ædificatam.
- 45 Et quoniam dixit tibi, quia sterilis fuit triginta annis : propter quod erant anni scilicet triginta, quando non erat in ea adhuc oblata.
- 46 Et factum est post annos triginta, ædificavit Salomon civitatem, & obrulit oblationes : tunc fuit quando peperit sterilis filium.
- 47 Et quod tibi dixit, quoniam nutritum eum cum labore, hoc erat, habitatio in Jerusalem.
- 48 Et quoniam dixit tibi, quòd filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset, & contigisset ei casus, hoc erat, quæ facta est ruina Jerusalem.
- 49 Et ecce, vidisti similitudinem ejus : & quoniam filium lugeret, inchoasti consolari eam : & de his quæ contigerunt, hæc erant tibi aperienda.
- 50 Et nunc videt Altissimus, quoniam ex animo contristatus es & quoniam ex toto corde pateris pro ea, ostendit tibi claritatem gloriæ ejus, & pulchritudinem decoris ejus.
- 51 Propterea enim dixi tibi, ut maneres in campo ubi domus non est ædificata.
- 52 Sciebam enim ego, quoniam Altissimus incipiebat tibi ostendere hæc :
- 53 Propterea dixi tibi ut venires in agrum ubi non est fundamentum ædificii.
- 54 Nec enim poterat opus ædificii hominis sustineri in loco, ubi incipiebatur Altissimi civitas ostendi.
- 55 Tu ergo noli timere, neque expavescat cor tuum : sed ingredere, & vide splendorem & magnitudinem ædificij, quantum capax est tibi visus oculorum videre :
- 56 Et post hæc audies quantum capit auditus aurium tuarum audire.
- 57 Tu enim beatus es præ multis, & vocatus es apud Altissimum sicut & pauci.
- 58 Nocte autem quæ in crastinâ futura est, manebis hic :
- 59 Et ostendet tibi Altissimus eas visiones supremorum, quæ faciet Altissimus his qui habitant super terram à novissimis diebus.
- 60 Et dormivi illam noctem & aliam, sicut dixerat mihi.

CAPUT XI.

Apparet Esdræ in visione aquila principatum universi usurpans.

- 1 **E**T vidi fomnium, & ecce ascendebat de mari aquila, cui erant duodecim alæ pennarum & capita tria.
- 2 Et vidi, & ecce expandebat alas suas in omnem terram, & omnes venti cæli insuflabant in eam, & colligebantur.
- 3 Et vidi, & de pennis ejus nascebantur contrariæ pennæ, & ipsæ fiebant in pennaculis minutis & modicis.
- 4 Nam capita ejus erant quiescentia, & dimidium caput erat majus aliorum capitum, sed ipsa quiescebat cum eis.
- 5 Et vidi, & ecce aquila volavit in pennis suis, & regnavit super terram & super eos qui habitant in ea.
- 6 Et vidi, quoniam subjecta erant ei omnia sub cælo, & nemo illi contradicebat, neque unus de creatura quæ est super terram.
- 7 Et vidi, & ecce surrexit aquila super ungues suos, & misit vocem pennis suis, dicens,
- 8 Nolite omnes simul vigilare, dormite unusquisque in loco suo, & per tempus vigilate.
- 9 Capita autem in novissimo serventur.
- 10 Et vidi, & ecce vox non exibat de capitibus ejus, sed de medietate corporis ejus.
- 11 Et numeravi contrarias pennas ejus, & ecce ipsæ erant octo.
- 12 Et vidi, & ecce à dextera parte surrexit una penna, & regnavit super omnem terram.
- 13 Et factum est cum regnaret, venit ei finis, & non apparuit locus ejus: & sequens exurrexit, & regnabat. Ipsa multum tenuit tempus.
- 14 Et factum est cum regnaret, & veniebat finis ejus, ut non appareret sicut prior.
- 15 Et ecce, vox emissa est illi, dicens,
- 16 Audi tu quæ tanto tempore tenuisti terram: hæc annuntio tibi antequam incipias non apparere.
- 17 Nemo post te tenebit tempus tuum, sed nec dimidium ejus.
- 18 Et levavit se terra, & tenuit principatum sicut & priores: & non apparuit & ipsa.
- 19 Et sic contingebat omnibus aliis singulatim principatum gerere, & iterum nusquam comparere.
- 20 Et vidi, & ecce in tempore sequentes pennæ erigebantur à dextera parte, ut tenerent & ipsæ principatum: & ex his erant quæ tenebant, sed tamen statim non comparabant.
- 21 Nam & aliquæ ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum.
- 22 Et vidi post hæc, & ecce non comparuerunt duodecim pennæ, & duo pennacula:
- 23 Et nihil supererat in corpore aquilæ, nisi duo capita quiescentia & sex pennacula.
- 24 Et vidi, & ecce sex pennaculis divisæ sunt duæ, & manserunt sub capite quod est ad dexteram partem. Nam quatuor manserunt in loco suo.
- 25 Et vidi, & ecce subalæres cogitabant se erigere, & tenere principatus.
- 26 Et vidi, & ecce una erecta est, sed statim non comparuit.
- 27 Et secundæ velocius quam priores, non comparuerunt.
- 28 Et vidi, & ecce duæ quæ superaverunt, apud semetipsas cogitabant & ipsæ regnare.
- 29 Et in eo cum cogitarent, ecce unum quiescentium caput quod erat medium, evigilabat; hoc enim erat duorum caput majus.
- 30 Et vidi quoniam completa sunt duo capita secum:
- 31 Et ecce conversum est caput cum his qui cum eo erant, & comedit duas subalares quæ cogitabant regnare.
- 32 Hoc autem caput perconterruit omnem terram, & dominabatur in ea his qui habitant terram cum labore multo, & potentatum tenuit orbis terrarum super omnes alas quæ fuerunt.
- 33 Et vidi post hæc, & ecce medium caput subito non comparuit, & hoc sicut alæ.
- 34 Superaverunt autem duo capita, quæ & ipsa similiter regnaverunt super terram, & super eos qui habitant in ea.

35 Et vidi, & ecce devoravit caput à dextera parte illud quod à lava.

36 Et audiivi vocem dicentem mihi, Conspice contra te, & considera quod vides.

37 Et vidi, & ecce sicut leo concitatus de silva rugiens; & vidi quoniam emittebat vocem hominis ad aquilam, Et dixit, dicens:

38 Audi tu, & loquar ad te, & dicet Altissimus tibi.

39 Nonne tu es qui superasti de quatuor animalibus, quæ feceram regnare in sæculo meo, & ut per eos veniret finis temporum eorum.

40 Et quartus veniens devicit omnia animalia quæ transierunt, & potentatum tenuit sæculum cum labore multo, & omnem orbem cum labore pessimo, & inhabitavit tot temporibus orbem terrarum cum dolo.

41 Et judicasti terram non cum veritate.

42 Tribulasti enim mansuetos, & læstisti quiescentes, & dilexisti mendaces, & destruxisti habitationes eorum qui fructificabant, & humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt.

43 Et ascendit contumelia tua usque ad Altissimum, & superbia tua ad fortem.

44 Et respexit Altissimus superba tempora, & ecce finita sunt, & scelera ejus completa sunt.

45 Preterea non appareas tu aquila, & alæ tuæ horribiles, & pennacula tuæ pessima, & capita tuæ maligna, & unguis tui pessimi, & omne corpus tuum vanum;

46 Uti refrigeretur omnis terra, & revertatur liberata de tua vi, & speret judicium & misericordiam ejus qui fecit eam.

CAPUT XII.

Ad Esdræ orationem hujus visionis datur explicatio cum membris ipsius.

1 **E**T factum est, dum loqueretur leo verba hæc hæc ad aquilam: & vidi,

2 Et ecce quod superaverat caput, & non comparuerunt quatuor alæ illæ quæ ad eum transierunt, & erectæ sunt ut regnarent: & erat regnum eorum exile, & tumultu plenum.

3 Et vidi, & ecce ipsa non apparebant, & omne corpus aquilæ incendebatur, & expavecebat terra valde, & ego à tumultu & excessu mentis, & à magno timore vigilavi, & dixi spiritui meo,

4 Ecce tu prestitisti mihi hoc in eo, quod scrutaris vias Altissimi.

5 Ecce adhuc fatigatus sum animo, & spiritu meo invalidus sum valde, & nec modica est in me virtus à multo timore, quam expavi nocte hac.

6 Nunc ergo orabo Altissimum, ut me confortet usque in finem.

7 Et dixi, Dominator Domine, si invenj gratiam ante oculos tuos, & si justificatus sum apud te præ multis, & si certè ascendit deprecatio mea ante faciem tuam,

8 Conforta me, & ostende servo tuo mihi interpretationem & distinctionem visus horribilis hujus, ut plenissime consolere animam meam.

9 Dignum enim me habuisti ostendere mihi temporum novissima. Et dixit ad me,

10 Hæc est interpretatio visionis hujus.

11 Aquilam quam vidisti ascendentem de mari, hoc est regnum quod visum est in visione Danieli fratri tuo.

12 Sed non est illi interpretatum, quoniam ego nunc tibi interpretor.

13 Ecce dies veniunt, & exurget regnum super terram, & erit timor acrior omnium regnorum quæ fuerunt ante eum.

14 Regnabunt autem in ea reges duodecim, unus post unum.

15 Nam secundus incipiet regnare, & ipse tenebit amplius tempus præ duodecim.

16 Hæc est interpretatio duodecim alarum quas vidisti.

17 Et quam audisti vocem quæ locuta est, non de capitibus ejus exeuntem, sed de medio corporis ejus.

18 Hæc est interpretatio quoniam post tempus regni illius nascentur contentiones non modicæ, & periclitabitur ut cadat: & non cadet tunc, sed iterum constituetur in suum initium.

19 Et quoniam vidisti subalares octo coherentes alis ejus.

20 Hæc est interpretatio. exurgent in ipso octo reges, quorum erunt tempora levia, & anni citati, & duo quidem ex ipsis perient.

21 Appropinquante autem tempore medio, quatuor servabuntur in tempore, cum incipiet appropinquare tempus ejus ut finiatur: duo vero in finem servabuntur.

22 Et quoniam vidisti tria capita quietescentia,

23 Hæc est interpretatio: in novissimis ejus suscitabitur Altissimus tria regna, & revocabit in ea multa, & dominabuntur terram.

24 Et qui habitant in ea, cum labore multo super omnes qui fuerunt ante hos, propter hoc ipsi vocati sunt capita aquila.

25 Isti enim erunt qui recapitulabunt impietates ejus, & qui perficient novissima ejus.

26 Et quoniam vidisti caput majus non apparens, hæc est interpretatio ejus, quoniam unus ex eis super lectum suum morietur, & tamen cum tormentis.

27 Nam duo qui perseveraverunt, gladius eos comedet.

28 Unius enim gladius comedet qui cum eo: sed tamen hic gladio in novissimis cadet.

29 Et quoniam vidisti duas subalares trajicientes super caput quod est in dextera parte,

30 Hæc est interpretatio, hi sunt quos conservavit Altissimus in finem suum, hoc est regnum exile & turbationis plenum.

31 Sicut vidisti & leonem, quem vidisti de silva evigilantem, & rugientem, & loquentem ad aquilam, & arguentem eam, & injustitias ipsius, per omnes sermones ejus sicut audisti:

32 Hic est ventus quem servavit Altissimus in finem ad eos, & impietates ipsorum: & arguet illos, & incutiet coram ipsis descriptiones eorum.

33 Statuet enim eos in judicio vivos: & erit, cum arguerit eos, tunc corripiet eos.

34 Nam residuum populum regum liberabit cum miseria, qui salvati sunt super fines meos, & jucubabit eos quoad usque veniet finis, dies judicii, de quo locutus sum tibi ab initio.

35 Hoc somnium quod vidisti, & hæc interpretationes.

36 Tu ergo solus dignus fuisti scire Altissimi secretum hoc.

37 Scribe ergo omnia ista in libro quæ vidisti, & pone ea in loco abscondito:

38 Et docebis ea sapientes de populo tuo, quorum corda scis posse capere, & servare secreta hæc.

39 Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, ut tibi ostendatur, quidquid visum fuerit Altissimo ostendere tibi.

40 Et profectus est à me. Et factum est, cum audisset omnis populus quoniam pertransierunt septem dies, & ego non fuisset reversus in civitatem, & congregavit se omnis à minimo usque ad maximum: & venit ad me, & dixerunt mihi dicentes:

41 Quid peccavimus tibi, & quid injustè egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti in loco hoc.

42 Tu enim nobis superes solus ex omnibus populis, sicut botrus de vinea, & sicut lucerna in loco obscuro, & sicut portus & navis salvata à tempestate.

43 Aut non sufficiunt nobis mala quæ contingunt?

44 Si ergo tu nos dereliqueris, quantum nobis erat melius si essemus succensi & nos cum incendio Sion?

45 Nec enim non sumus meliores eorum qui ibi mortui sunt. Et ploraverunt voce magna. Et respondi ad eos, & dixi:

46 Confide Israël, & noli tristari tu domus Jacob.

47 Est enim memoria vestri coram Altissimo, & fortis non est oblitus vestri in tentatione.

48 Ego enim non dereliqui vos, neque excessi à vobis: sed veni in hunc locum ut deprecarer pro desolatione Sion, ut quærerem misericordiam pro humilitate sanctificationis vestræ.

49 Et nunciate unusquisque vestrum in domum suam, & ego veniam ad vos post dies istos.

50 Et profectus est populus, sicut dixi ei, in civitatem.

51 Ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandavit: & manducabam de floribus solummodò agri, de herbis facta est etiam mihi in diebus illis.

Altera visio Esdræ ostenditur cum ipsius interpretatione.

1 **E**T factum est post dies septem, & somnivi somnium nocte.

2 Et ecce de mari ventus exurgebat, ut conturbaret omnes fluctus ejus.

3 Et vidi, & ecce convalescebat ille homo cum millibus cæli: & ubi vultum suum vertebat ut consideraret, tremebant omnia quæ sub eo videbantur:

4 Et ubicumque exibat vox de ore ejus ardescebant omnes qui audiebant voces ejus, sicut quiescet terra quando senserit ignem.

5 Et vidi post hæc, & ecce congregabatur multitudo hominum, quorum non erat numerus de quatuor ventis cæli, ut debellarent hominem qui ascenderat de mari.

6 Et vidi, & ecce sibi metipsum sculpsit montem magnum, & volavit super eum.

7 Ego autem quæsi videre regionem vel locum unde sculpsit esset mons; & non potui.

8 Et post hæc vidi, & ecce omnes qui congregati sunt ad eum, ut expugnarent eum, timebant valdè, tamen audebant pugnare.

9 Et ecce, ut vidit impetum multitudinis venientis, non levavit manum suam, neque frameam tenebat, neque aliquid vas bellicosum, nisi solummodò ut vidi.

10 Quoniam emisit de ore suo sicut statum ignis, & de labiis ejus spiritus flammæ, & de lingua ejus emittebat scintillas & tempestates, & commissa sunt omnia simul, hic flatus ignis, & spiritus flammæ, & multitudo tempestatis:

11 Et concidit super multitudinem in impetu, quæ parata erat pugnare, & succendit omnes, ut subito nihil videretur de innumerabili multitudine, nisi solummodò pulvis, & fumi odor: & vidi, & extimui.

12 Et post hæc vidi ipsum hominem descendentem de monte, & vocantem à se multitudinem aliam passivam,

13 Et accendebat ad eum vultus hominum multorum, quorundam gaudantium, quorundam tristantium: a iqui vero alligati, aliqui ad lucentes ex eis qui ofesebantur, & ægrotavi à multitudine pavoris, & expergefactus sum, & dixi,

14 Tu ab initio demonstrasti servo tuo mirabilia hæc, & dignum me habuisti ut susciperes deprecationem meam:

15 Et nunc demonstra mihi adhuc interpretationem somnii hujus.

16 Sicut enim existimo in sensu meo, vix qui derelicti fuerunt in diebus illis: & multò plus vix his qui non sunt derelicti.

17 Qui enim non sunt derelicti, tristes erant.

18 Intellego nunc quæ sunt reposita in novissimis diebus, & occurrunt eis, sed & his qui derelicti sunt.

19 Propter hoc venerunt enim in pericula magna, & necessitates multas, sicut ostendunt somnia hæc.

20 Attamen facilius est periclitantem venire in hunc, quam pertransire, sicut nubem à sæculo, & nunc videre quæ contingunt in novissimo. Et respondit ad me, & dixit:

21 Et visionis interpretationem dicam tibi: & de quibus locutus es adaperiam tibi.

22 Quoniam de his dixisti qui derelicti sunt: hæc est interpretatio.

23 Qui aufert periculum illo tempore, hic se custodivit, qui in periculo inciderunt, hi sunt qui habent opera, & fidem ad Fortissimum.

24 Scito ergo quoniam magis beatificati sunt qui derelicti, super eos qui mortui sunt.

25 Hæc interpretationes visionis, quia vidisti virum ascendentem de corde maris,

26 Ipse est quem conservat Altissimus multis temporibus, qui per semetipsum liberabit creaturam suam: & ipse disponet, qui derelicti sunt.

27 Et quoniam vidisti de ore ejus exire, ut spiritum, & ignem, & tempestatem:

28 Et quoniam non tenebat frameam, neque vas bellicosum: corrupit enim impetus ejus multitudinem, quæ venerat expugnare eum, hæc est interpretatio.

29 Ecce dies veniunt, quando incipiet Altissimus libera-
re eos qui super terram sunt :

30 Et veniet in excessu mentis super eos qui inhabitant
terram.

31 Et alii alios cogitabunt debellare ; civitas civitatem ,
& locus locum, & gens adversus gentem , & regnum ad-
versus regnum.

32 Et erit, cum fient hæc , & contingent signa quæ antè
ostendi tibi : & tunc revelabitur filius meus, quem vidisti ,
ut virum ascendentem.

33 Et erit quando audierint omnes gentes vocem ejus :
& derelinquet unusquisque in regione sua bellum suum ,
quod habent ad alterutrum :

34 Et colligetur in unum multitudo innumerabilis, sicut
volentes venire , & expugnare eum.

35 Ipse autem stabit super cacumen montis Sion.

36 Sion autem veniet , & ostendetur omnibus parata &
ædificata, sicut vidisti montem sculpi sine manibus.

37 Ipse autem filius meus arguet quæ adinvenerunt
Gentes, impietates eorum has quæ tempestati appropinqua-
verunt propter mala cogitata eorum , & cruciamenta
quibus incipient cruciari :

38 Quæ assimilata sunt flammæ , & perdet eos sine la-
bore per legem quæ igni assimilata est.

39 Et quoniam vidisti eum colligentem ad se aliam mul-
titudinem pacificam ,

40 Hæc sunt decem tribus , quæ captivæ factæ sunt de
terra sua in diebus Osee regis , quem captivum dixit Sal-
manasar rex Assyriorum : & transtulit eos trans flumen, &
translati sunt in terram aliam.

41 Ipsi autem sibi dederunt consilium hoc , ut derelin-
querent multitudinem gentium, & proficiscerentur in ulte-
riorem regionem , ubi nunquam inhabitavit genus huma-
num :

42 Vel ibi observare legitima sua, quæ non fuerant ser-
vantes in regione sua.

43 Per introitus autem angustos fluminis , Euphratem
introierunt.

44 Fecit enim eis tunc Altissimus signa, & statuit venas
fluminis usquequod transirent.

45 Per eam enim regionem erat via multa itineris, anni
unius & dimidii : nam regio illa vocatur Arsareth.

46 Tunc inhabitaverunt ibi usque in novissimo tempo-
re : & nunc iterum cum cœperint venire ,

47 Iterum Altissimus statuet venas fluminis , ut possint
transire : propter hæc vidisti multitudinem cum pace.

48 Sed & qui derelicti sunt de populo tuo , hi sunt qui
inveniuntur intra terminum meum.

49 Factum erit ergo, quando incipiet perdere multitudi-
nem earum, quæ collectæ sunt gentes, proteget eos qui su-
peraverunt populum :

50 Et tunc ostendet eis multa plurima portenta.

51 Et dixi ego , Dominator Domine, hoc mihi ostende,
propter quod vidi virum ascendentem de corde maris. Et
dixit mihi ,

52 Sicut non potes hæc vel scrutari , vel scire quæ sunt
in profundo maris: sic non poterit quisque super terram vide-
re filiū meum, vel eos qui cum eo sunt, nisi in tempore diei.

53 Hæc est interpretatio somnii quod vidisti, & propter
quod illuminatus es hęc solus.

54 Dereliquisti enim tuam, & circa meam vacasti legem,
& quæristi.

55 Vitam enim tuam disposuisti in sapientia , & sensum
tuum vocasti matrem :

56 Et propter hoc ostendi tibi merces apud Altissimum.
erit enim post alios tres dies, ad te alia loquar, & exponam
tibi gravia & mirabilia.

57 Et profectus sum, & transii in campum, multum glo-
rificans & laudans Altissimum , de mirabilibus quæ per
tempus faciebat :

58 Et quoniam gubernat ipsum, & quæ sunt in tempo-
ribus illata : & sedi ibi tribus diebus.

*Apparet Dominus Esdra in rubo , & futura quedam ar-
cana revelat.*

1 **E**T factum est tertio die, & ego sedebam sub quercu.
2 Et ecce, vox exivit contra me de rubo, & di-
dit Esdra Esdra. Et dixi : Ecce ego Domine, & surrexi su-
per pedes meos. Et dixit ad me :

3 Revelans revelatus sum super rubum , & locus sum
Moyfi, quando populus meus serviebat in Ægypto.

4 Et misi eum, & eduxi populum meum de Ægypto , &
adduxi eum super montem Sina , & detinebam eum apud
me diebus multis.

5 Et enarravi ei mirabilia multa, & ostendi ei temporum
secreta & finem , & præcepi ei, dicens :

6 Hæc in palam facies verba , & hæc abscondes.

7 Et nunc tibi dico :

8 Signa quæ demonstravi , & somnia quæ vidisti , & in-
terpretationes quas tu vidisti, in corde tuo repone ea :

9 Tu enim recipiens ab omnibus, converteris resiliens
cum consilio meo & cum similibus tuis, usquequod finiatur
tempora.

10 Quoniam sæculum perdidit juventutem suam , &
tempora appropinquant senescere.

11 Duodecim enim partibus divisum est sæculum, & tran-
sierunt ejus decima & dimidium decimæ partis.

12 Superfunt autem ejus post medium decimæ partis.

13 Nunc ergo dispone domum tuam, & corripe populum
tuum, & consolare humiles eorum , & renuntia jam cor-
ruptelæ ,

14 Et dimitte abs te mortales cogitationes , & projice
abs te pondera humana, & exue te jam infirmam naturam,
& repone in unam partem molestissima tibi cogitata ,
& festina transmigra à temporibus his :

15 Quæ enim vidisti nunc contigisse mala , iterum ho-
rum deteriora facient :

16 Quantum enim invalidum fiet sæculum à senectute ,
tantum multiplicabuntur super inhabitantes mala.

17 Prolongavit enim se magis veritas, & appropinquavit
mendacium. Jam enim festinat venire, quam vidisti vilioné.

18 Et respondi , & dixi coram te Domine :

19 Ecce enim ego abibo, sicut præcepisti mihi , & corri-
piam præsentem populum. Qui autem iterum nati fuerint,
quis commonebit ?

20 Positum est ergo sæculum in tenebris, & qui inhabi-
tant in eo sine lumine.

21 Quoniam lex tua incensa est, propter quod nemo scit
quæ à te facta sunt, vel quæ incipient opera.

22 Si enim inveni in te gratiam, immitte in me Spiritum
sanctum, & scribam omne quod factum est in sæculo ab ini-
tio, quæ erant in lege tua scripta: ut possint homines inve-
nire semitam, & qui voluerint vivere in novissimis, vivant.

23 Et respondit ad me, & dixit: Vadens congrega popu-
lum, & dices ad eos, ut non querant te diebus quadraginta.

24 Tu autem præpara tibi buxos multos, & accipe tecum
Saream, Dabiam, Salemiam, Echanum, & Asiel , quinque
hos qui parati sunt ad scribendum velociter.

25 Et venias huc, & ego accendam in corde tuo lucer-
nam intellectus, quæ non extinguetur quoad usque finiatur
quæ incipies scribere.

26 Et tunc perfectis quædam palam facies , quædam sa-
pientibus abscondes trades, in craftinum enim hæc bona in-
cipies scribere.

27 Et profectus sum, sicut mihi præcepit, & congregavi
omnem populum , & dixi :

28 Audi Israël verba hæc :

29 Peregrinati sunt patres nostri ab initio in Ægypto ,
& liberati sunt inde :

30 Et acceperunt legem vitæ quam non custodierunt,
quam & vos post eos transgressi estis :

31 Et data est vobis terra in sortem, & terra Sion , &
patres vestri , & vos iniquitatem fecistis , & non servastis
vias quas præcepit vobis Altissimus :

32 Et justus iudex cum sit , abstulit à vobis in tempore
quod donaverat.

33 Et nunc vos hinc estis, & fratres vestri introrsum vestrum sunt.

34 Si ergo imperaveritis sensui vestro, & erudieritis cor vestrum, vivi conservati eritis, & post mortem misericordiam consequemini.

35 Judicium enim post mortem veniet, quando iterum revivificemus: & tunc iustorum nomina parebunt, & impiorum facta ostendentur.

36 Ad me igitur nemo accedat nunc, neque requirat me usque dies quadraginta.

37 Et accepi quinque viros sicut mandavit mihi, & profecti sumus in campum, & mansimus ibi,

38 Et factus sum in crastinum, & ecce vox vocavit me dicens: Esdra aperi os tuum, & bibe quo te potaero.

39 Et aperui os meum, & ecce calix plenus porrigebatur mihi. Hoc erat plenum sicut aqua: color autem ejus ut ignis similis.

40 Et accepi, & bibi: & in eo cum bibissem, cor meum cruciabatur intellectu, & in pectus meum crescebat sapientia. Nam spiritus meus conservabatur memoria.

41 Et apertum est os meum, & non est clausum amplius.

42 Altissimus dedit intellectum quinque viris, & scripserunt quæ dicebantur excessiones noctis, quas non sciebant.

43 Nocte autem manducabant panem, ego autem per diem loquebar, & per noctem non tacebam.

44 Scripti sunt autem per quadraginta dies libri ducenti quatuor.

45 Et factum est cum complevisset quadraginta dies, locutus est Altissimus dicens: Priora quæ scripsisti, in palmam pone, & legant digni & indigni:

46 Novissimos autem septuaginta conservabis, ut tradas eos sapientibus de populo tuo.

47 In his enim est vena intellectus, & sapientiæ fons, & scientiæ flumen. Et feci sic.

CAPUT XV.

Prædicantur multa calamitates sæculo superventura.

1 Ecce loquere in aures plebis meæ sermones prophetiæ, equos immifero in os tuum, dicit Dominus:

2 Et fac ut in charta scribantur, quoniam fideles & veri sunt.

3 Ne timeas à cogitationibus adversum te, nec turbent te incredulitates dicentium.

4 Quoniam omnis incredulus in incredulitate sua morietur.

5 Ecce ego induco, dicit Dominus, super orbem terrarum mala, gladium, & famem, & mortem, & interitum:

6 Propter quod superpolluit iniquitas omnem terram, & adimpleta sunt opera nociva illorum.

7 Propterea dicit Dominus:

8 Jam non silebo de impietatibus eorum quæ irreligiose agunt, nec sustinebo in his quæ inique exercent. ecce sanguis innoxius & justus clamat ad me, & animæ iustorum clamant perseveranter.

9 Vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, & accipiam omnem sanguinem innoxium ex illis ad me.

10 Ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur, jam non patiar illum habitare in terra Ægypti:

11 Sed educam eum in manu potenti & brachio excelso, & percussam plaga sicut prius, & corrumpam omnem terram ejus.

12 Lugebit Ægyptus, & fundamenta ejus plaga verberata, & castigatione quas inducet ei Deus.

13 Lugebunt cultores operantes terram, quoniam deficient semina eorum ab uredine, & grandine, & à sidere terribili.

14 Væ sæculo, & qui habitant in eo:

15 Quia appropinquavit gladius & contritio eorum, & exurget gens contra gentem ad pugnam, & romphæa in manibus eorum.

16 Erit enim inconstabilitas hominibus, & alij aliis invalescentes non curabunt regem suum, & principes viæ gestorum suorum in potentia sua.

17 Concupiscet enim homo in civitatem ire, & non poterit.

18 Propter superbiam enim eorum vicitates turbabuntur, domus exterentur, homines metuent.

19 Non miserebitur homo proximum suum, ad irritum faciendum domos eorum in gladium, ad diripiendas substantias eorum, propter famem panis & tribulationem multam.

20 Ecce, ego convoco, dicit Deus, omnes reges terræ ad me reverendum, qui sunt ab Oriente, & ab Austro, & ab Euro, & à Libano, ad convertendos in se, & reddere quæ derunt illis:

21 Sicut faciunt usque hodie electis meis, sic faciam & reddam in sinu eorum. Hæc dicit Dominus Deus.

22 Non parcat dextera mea super peccatores, nec cessabit romphæa super effundentes sanguinem innoxium super terram.

23 Exiit ignis ab ira ejus & devoravit fundamenta terræ, & peccatores quasi stramen incensum.

24 Væ eis qui peccant, & non observant mandata mea, dicit Dominus.

25 Non parcam illis. Discedite filij à potestate. Nolite contemnere sanctificationem meam,

26 Quoniam novit Dominus omnes qui delinquant in illum, propterea tradidit eos in mortem, & in occisionem.

27 Jam enim venerunt super orbem terrarum mala, & manebitis in illis. non enim liberabit vos Deus propter quod peccastis in eum.

28 Ecce visio horribilis, & facies illius ab Oriente.

29 Et exient nationes draconum Arabum in carribus multis, & sicut flatus, eorum numerus feretur super terram, ut jam timeant & trepident omnes qui illos audient,

30 Carmonij insanientes in ira, & exient ut apri de silva, & advenient in virtute magna, & constabunt in pugnam cum illis, & vastabunt portionem terræ Assyriorum.

31 Et post hæc supervalescent dracones nativitate suæ memores, & convertent se conspirantes in virtute magna ad persequendos eos.

32 Isti turbabuntur, & silebunt in virtute illorum, & convertent pedes suos in fugam,

33 Et à territorio Assyriorum subessor obsidebit eos, & consumet unum ex illis, & erit timor & tremor in exercitu illorum, & contentio in reges ipsorum.

34 Ecce nubes ab oriente & septentrione usque ad meridianum, & facies earum horrida valde, plena iræ & procellæ,

35 Et collident se invicem, & collident sidus copiosum super terram, & sidus illorum, & erit sanguis à gladio usque ad ventrem,

36 Et simus hominis usque ad substramen cameli, & erit timor & tremor multus super terram,

37 Et horrebunt qui videbunt iram illam, & tremor apprehendet illos: & post hæc movebunt nimbi copiosi.

38 À meridiano & septentrione, & portio alia ab occidente:

39 Et supervalescent venti ab oriente, & recludent eam, & nubem quam suscitavi in ira, & sidus ad faciendam exterritionem ad orientalem ventum, & occidentem violabitur:

40 Et exaltabuntur nubes magnæ & validæ plene iræ, & sidus, ut exterreant omnem terram, & inhabitantes eam, & infundent super omnem locum altum & eminentem sidus terribile,

41 Ignem & grandinem & romphæas volantes, & aquas multas, ut etiam impleantur omnes campi, & omnes rivus plenitudine aquarum multarum.

42 Et demolientur civitates, & muros, & montes, & colles, & ligna silvarum, & fœnum pratorum, & frumenta eorum.

43 Et transibunt constantes usque ad Babylonem, & exterent eam:

44 Convenient ad ipsam, & circuibunt eam, & effundent sidus, & omnem iram super eam, & subibit pulvis & famus usque in cælum, & omnes in circuitu lugebunt eam:

45 Et qui sub ea remanserint, servient his qui exterruerunt.

46 Et tu Asia concors: in spem Babylonis, & gloria personæ ejus,

47 Væ tibi misera propter quod assimilasti ei, & ornasti filias tuas in fornicatione, ad placendum & gloriandum in

in amoribus tuis, qui tecum cupierunt semper fornicari.

48 Oribilem imitata es in omnibus operibus ejus, & in a inventionibus ejus : propterea dicit Deus,

49 Immittam tibi mala, viduitatem, paupertatem, & famem, & gladium, & pestem, ad devastandas domos tuas à violatione, & morte, & gloria virtutis tuæ.

50 Sicut flos siccabitur, cum exurget ardor qui emissus est super te,

51 Infirmaberis ut pauperula plagata & castigata à mulieribus, ut non possint te suscipere potentes & amatores.

52 Numquid ego sic zelabor te, dicit Dominus,

53 Nisi occidisses electos meos in omni tempore, exaltans percussione manu, & dicens super mortem eorum, cum inebriata esses,

54 Exorna speciem vultus tui ?

55 Merces fornicationis tuæ in sinu tuo, propter hoc rediditionem accipies.

56 Sicut facies electis meis, dicit Dominus, sic faciet tibi Deus, & tradet te in malum.

57 Et nati tui fame interient : & tu rhomphæa cades, & civitates tuæ conterentur, & omnes tui in campo gladio cadent.

58 Et qui sunt in montibus, fame peribunt, & manducabunt carnes suas, & sanguinem bibent, à fame panis & siti aquæ.

59 Infelix per maria venies, & rursus accipies mala.

60 Et in transitu allidentur civitatem occisam, & exterent aliquam portionem terræ tuæ, & partem gloriæ tuæ exterminabunt, rursus revertentes ad Babylonem subversam.

61 Et demolita eris illis pro stipula, & ipsi erunt tibi ignis :

62 Et devorabunt te, & civitates tuas, terram tuam, montes tuos, omnes silvas tuas & lignum fructiferum igni comburent.

63 Filios tuos captivos ducent, & censum tuum in prædam habebunt, & gloriam faciei tuæ exterminabunt.

CAPIT XVI.

Horrenda univèrso orbi desolatio in fine futura.

VÆ tibi Babylon & Asia, vae tibi Ægypte & Syria.

2 Præcingite vos saccis & ciliciis, & plangite filios vestros, & dolete : quoniam appropinquavit contritio vestra.

3 Immisus est vobis gladius, & quis est qui avertat illum ?

4 Immisus est in vobis ignis, & quis est qui extinguat illum ?

5 Immisa sunt vobis mala, & quis est qui repellat ea ?

6 Numquid repellat aliquis leonem esurientem in silva, aut extinguet ignem in stipula, mox quando cœperit ardere ?

7 Numquid repellat aliquis sagittam à sagittario forti missam ?

8 Dominus fortis immittit mala, & quis est qui repellat ea ?

9 Exiit ignis ex iracundia ejus, & quis est qui extinguat eum ?

10 Coruscabit, & quis non timebit ? Tonabit, & quis non pavebit ?

11 Dominus comminabitur, & quis non funditus conteretur à facie ipsius ?

12 Terra tremuit & fundamenta ejus, mare fluctuat profundo, & fluctus ejus disturbabuntur, & pisces ejus à facie Domini, & à gloria virtutis ejus :

13 Quoniam fortis dextera ejus quæ arcum tendit : sagittæ ejus acutæ quæ ab ipso mittuntur, non deficient, cum cœperint mitti in fines terræ.

14 Ecce mittuntur mala, & non revertentur, donec veniant super terram.

15 Ignis succenditur, & non extinguetur, donec consumat fundamenta terræ.

16 Quemadmodum non redit sagitta missa à valido sagittario, sic non revertentur mala quæ missa fuerint in terram.

17 Vae mihi, vae mihi : quis me liberabit in illis diebus ?

18 Initium dolorum & multi gemitus, initium famis & multi interitus, initium bellorum & formidabunt potestates, initium malorum & trepidabunt omnes.

19 In his quid faciam, cum venerint mala ?

20 Ecce fames & plaga, & tribulatio & angustia, missa sunt flagella in emendatione,

21 Et in his omnibus se non convertent ab iniquitatibus suis, neque flagellorum memores erunt semper.

22 Ecce, erit annonæ vilitas super terram, sic ut putent sibi esse directam pacem, & tunc germinabunt mala super terram, gladius, fames, & magna confusio.

23 A fame enim plurimi qui inhabitant terram interient, & gladius perdet ceteros qui superaverint à fame.

24 Et mortui sicut stercora projicientur, & non erit qui confoletur eos : Derelinquetur enim terra deserta, & civitates ejus dejicientur.

25 Non derelinquetur qui colat terram, & qui seminet eam.

26 Ligna dabunt fructus, & quis vindemiabit illa ?

27 Uva matura fiet, & quis calcabit illam ? erit enim locis magna desertio.

28 Cupiet enim homo hominem videre, vel vocem ejus audire.

29 Relinquentur enim de civitate decem, & duo de agro, qui absconderint se in densis nemoribus, & scissuris petrarum.

30 Quemadmodum derelinquantur in oliveto & singulis arboribus tres aut quatuor olivæ.

31 Aut sicut in vinea vindemiata racemi relinquantur ab his qui diligenter vineam scrutantur :

32 Sic relinquentur in diebus illis tres aut quatuor ab scrutantibus domos eorum in rhomphæa.

33 Et relinquetur terra deserta, & agri ejus inveterabunt, & via ejus, & omnes semitæ ejus germinabunt spinas, eò quòd non transient homines per eam.

34 Lugebunt virgines non habentes sponfos, lugebunt mulieres non habentes viros, lugebunt filia carum non habentes adjutorium :

35 Sponsi earum in bello consummentur, & viri earum in fame exterentur.

36 Audite verò ista, & cognoscite ea servi Domini.

37 Ecce verbum Domini, excipite illud : ne diis credatis de quibus dicit Dominus.

38 Ecce appropinquant mala, & non tardant.

39 Quemadmodum prægnans cum parit in nono mense filium suum, appropinquante hora partus ejus, ante horas duas vel tres, dolores circumteant ventrem ejus, & prodeunte infante de ventre, non tardabunt uno puncto :

40 Sic non morabuntur mala ad prodeundum super terram, & sæculum gemet : & dolores circumtebant illud.

41 Audite verbum plebs mea : parate vos in pugnam, & in malis sic estote, quasi advena terræ,

42 Qui vendit, quasi qui fugiat : & qui emit, quasi qui perditurus.

43 Qui mercatur, quasi qui fructum non capiat : & qui ædificat, quasi non habiturus.

44 Qui seminat quasi qui non metet : sic & qui vineam putat, quasi non vindemiaturus.

45 Qui nubunt, sic quasi filios non facturi : & qui non nubunt, sic quasi vidui.

46 Propter quod qui laborant, sine causa laborant :

47 Fructus enim illorum alienigena metent, & substantiam illorum rapient, & domos evertent, & filios eorum captivabunt, quia in captivitate & fame generant natos suos.

48 Et qui negotiantur in rapina, quantum diu exornant civitates & domos suas, & possessiones, & personas suas,

49 Tantò magis adzælabor eos super peccata sua, dicit Dominus.

50 Quomodo zelatur fornicaria mulierem idoneam & bonam valde,

51 Sic zelabitur justitia iniquitatem cum exornat se, & accusat eam in facie, cum venerit qui defendat exquirentem omne peccatum super terram.

52 Propterea nolite similari ei, nec operibus ejus :

53 Quoniam adhuc pusillum, & tollitur iniquitas à terra, & justitia regnabit in vos.

54 Non dicat peccator se non peccasse, quoniam carbonis ignis comburet super caput ejus, qui dicit : Non peccavi coram Domino Deo & gloria ipsius.

55 Ecce Dominus cognosceret omnia opera hominum, & ad inventiones illorù, & cogitationes illorù, & corda illorù.

56 Dixit enim : Fiat terra , & facta est : fiat cælum , & factum est.

57 Et in verbo illius stellæ fundatæ sunt , & novit numerum stellarum.

58 Qui scrutatur abyssum , & thesauros illarum : qui mensus est mare , & conceptum ejus.

59 Qui conclusit mare in medio aquarum , & suspendit terram super aquas verbo suo.

60 Qui extendit cælum quasi cameram , super aquas fundavit eum.

61 Qui posuit in deserto fontes aquarum , & super verticem montium lacus ad emittendum flumina ab eminenti petra , ut potaret terram.

62 Qui finxit hominem , & posuit cor suum in medio corporis , & misit ei spiritum , vitam , & intellectum.

63 Et spiramen Dei omnipotentis qui fecit omnia , & scrutinat omnia absconsa in absconsis terræ.

64 Hic novit adinventionem vestram , & quæ cogitatis in cordibus vestris , peccantes & volentes occultare peccata vestra ,

65 Propter quod Dominus scrutando scrutavit omnia opera vestra , & traducet vos omnes ,

66 Et vos confusi eritis cum processerint peccata vestra coram hominibus , & iniquitates erunt , quæ accusatores stabunt in die illo.

67 Quid facietis ? aut quomodo abscondetis peccata vestra coram Deo & angelis ejus ?

68 Ecce judex Deus , timete eum . Desinite à peccatis vestris , & obliviscimini iniquitates vestras jam agere eas in sempiterno , & Deus educet vos , & liberabit de omni tribulatione.

69 Ecce enim incenditur ardor super vos turbæ copiosa , & rapiunt quosdam ex vobis , & cibabunt idolis occisos :

70 Et qui consenserint eis , erunt illis in detisum , & in improperium , & in conculcationem.

71 Erit enim locus locus , & in vicinas civitates exurectio multa super timentes Dominum.

72 Erunt quasi insani nemini parcentes , ad diripiendum & devastandum adhuc timentes Dominum.

73 Quia devastabunt & diripient substantias ; & de domibus suis eos ejicient.

74 Tunc parebit probatio electorum meorum , ut aurum quod probatur ab igne.

75 Audite dilecti mei , dicit Dominus : Ecce adsunt dies tribulationis , & de his liberabo vos.

76 Ne timeatis , nec hæsitetis , quoniam Deus dux vester est.

77 Et qui servat mandata & præcepta mea , dicit Dominus Deus , ne præponderent vos peccata vestra , ne superclement se iniquitates vestræ.

78 Væ qui constringuntur à peccatis suis , & obtegantur ab iniquitatibus suis , quemadmodum ager constringitur à silva , & spinis tegitur semita ejus per quam non transit homo , & excluditur , & mittitur ad devorationem ignis.

HIERONYMI PROLOGUS GALEATUS.

VIGINTI & duas litteras esse apud Hebræos , Syrorum quoque lingua & Chaldaeorum testatur , quæ Hebrææ magna ex parte confinis est . Nam & ipsi viginti duo elementa habent eodem sono , sed diversis characteribus . Samaritani etiam Pentateuchum Moyfi totidem litteris scriptitant , figuris tantum & apicibus discrepantes . Certumque est Efram scribam , legisque doctorem , post captam Jerosolyman & instaurationem templi sub Zorobabel , alias litteras reperisse quibus nunc utimur : cum ad illud usque tempus iidem Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint . In libro quoque Numerorum , hæc eadem supputatio , sub Levitarum ac Sacerdotum sensu , mysticè ostenditur . Et nomen Domini tetragrammaton , in quibusdam Græcis voluminibus , usque hodie antiquis expressum litteris invenimus . Sed & Psalmi trigessimus sextus , & centesimus decimus , & centesimus undecimus , & centesimus decimus octavus , & centesimus quadragesimus quartus , quamquam diverso scribantur metro , tamen ejusdem numeri texuntur alphabeto . Et Jeremiæ Lamentationes , & Oratio ejus : Salomonis quoque in fine Proverbia , ab eo loco in quo ait , Mulierem fortem quis inveniet ? iidem alphabetis vel incisionibus supputantur . Porro quinque litteræ duplices apud Hebræos sunt , Caph , Mem , Num , Pe , Sade : aliter enim scribantur per has principia medietatisque verborum , aliter fines . Unde & quinque à plerisque libri , duplices æstimantur , Samuel , Melachim , Dibre hajamin , Esdras , Jeremias , cum Cinoth , id est , Lamentationibus suis . Quomodo igitur vigintiduo elementa sunt , per quæ scribimus Hebræicè omne quod loquimur , & eorum initiis vox humana comprehenditur : ita vigintiduo volumina supputantur , quibus quasi litteris & exordiis , in Dei doctrina , tenera adhuc & lactens viri justi eruditur infantia .

Primus apud eos liber , vocatur בראשית Beresith : quem nos Genesim dicimus .

Secundus , ואלה שמות Veelle semoth : qui Exodus appellatur .

Tertius , ויקרא Vairra , id est Leviticus .

Quartus , ויברך Vaiedabber , quem Numeros vocamus .

Quintus , אלה הדברים Elle haddëbarim , qui Deuteronomium prænotatur .

Hi sunt quinque libri Moyfi , quos propriè תורה Thora , id est Legem appellant .

Secundum . Prophetarum ordinem faciunt : & incipiunt ab Jesu filio Nave : qui apud eos יושע בן נון Josue ben Nun dicitur :

Deinde subeunt שפטים Sophetim , id est Judicum librum . Et in eundem compingunt Ruth : quia in diebus Judicum facta ejus narratur historia .

Tertius sequitur שמואל Samuël , quem nos Regum primum & secundum dicimus .

Quartus , סליכים Melachim , id est Regum , qui tertio & quarto Regum volumine continetur .

Meliusque multo est מלכים Melachim , id est Regum quam מלכות Mamlachot , id est Regnorum dicere . Non enim multarum gentium describit regna , sed unius Israëlitiæ populi , qui tribus duodecim continetur .

Quintus est ישעיהו Isaias .

Sextus , ירמיהו Jeremias .

Septimus , יחזקאל Ezechiel .

Octavus , liber duodecim Prophetarum : qui apud illos vocatur חרי עשר There asar .

Tertius ordo , Hagiographa possidet .

Et primus liber incipit à אעב Job .

Secundus à דוד David : quem quinque incisionibus & uno Psalmorum volumine comprehendunt .

Tertius est שלמה Salomon , tres libros habens : Proverbia , quæ illi משלי Misse , id est Parabolas appellant .

Quartus , Ecclesiasten , id est קהלה Coheieht .

Quintus , Canticum canticorum , quem titulo דוד שירם Sir hassirim prænotant .

Sextus , est דניאל Daniel .

Septimus , דברי הימים Dibre hajimim , id est Verba dierum : quod significantius , Chronicon totius divinæ historiæ possumus appellare , qui liber apud nos Paralipomenon primus & secundus inscribitur .

Octavus , עזרא Esdras : qui & ipse similiter apud Græcos & Latinos in duos libros divisus est .

Nonus , אסתר Esther .

Atque ita fiunt pariter Veteris legis libri vigintiduo : id est, Moyſi quinque, & Prophetarum octo, Hagiographorum novem. Quamquam nonnulli רוח וקינו Ruth & Cinoth, inter Hagiographa ſcriptent, & hos libros in ſuo putent numero ſupputandos: ac per hoc eſſe priſcæ legis libros vigintiquatuor : quos ſub numero vigintiquatuor ſeniorum, Apocalypſis Joannis inducit adorantes Agnum, & coronas ſuas proſtratis vultibus offerentes: ſtantibus coram quatuor animalibus, oculatis antè & retrò, id eſt in præteritum & in futurum reſpicientibus, & indefeſſa voce clamantibus, Sanctus, ſanctus, ſanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui eſt, & qui venturus eſt. Hic prologus, Scripturarum quaſi galeatum principium, omnibus libris quos de Hebræo vertimus in Latinum, convenire poteſt : ut ſcire valeamus, quidquid extra hos eſt, inter apocrypha eſſe ponendum. Igitur Sapientia, quæ vulgò Salomonis inſcribitur, & Jeſu filij Syrach liber, & Judith, & Tobias, & Paſtor, non ſunt in canone. Machabæorum primum librum, Hebræicum reperi. Secundus; Græcus eſt: quod ex ipſa quoque phraſi probari poteſt. Quæ cum ita ſe habeant, obſecro te Lector, ne laborem meum, reprehentionem exiſtumes antiquorum. In templo Dei offert unuſquique quod poteſt : alij aurum, argentum, & lapides pretioſos : alij byſſum & purpuram & coccum offerunt & hyacinthum : nobiſcum bene agitur, ſi obtulerimus pelles & caprarum pilos. Et tamen Apoſtolas contemptibilia noſtra magis neceſſaria judicat. Unde & tota illa tabernaculi pulchritudo, & per ſingulas ſpecies, Eccleſiæ præſentis futuraque diſtinctio, pellibus tegitur & ciliciis, ardorémque ſolis & injuriam imbrum ea quæ viliora ſunt prohibent. Lege ergo primum, Samuel, & Melachim meum: meum inquam, meum. Quidquid enim crebrius vertendo, & emendando ſollicitius & didicimus & tenemus, noſtrum eſt. Et cum intellexeris quod antè neſciebas, vel interpretem me æſtimato, ſi gratus es; vel Paraphraſten, ſi ingratus, quamquam mihi omnino neſcius non ſim, mutæ ſe quippiam de Hebræica veritate. Certè ſi incredulus es, lege Græcos codices, & Latinos, & confer cum iis opusculis quæ nuper emendavimus: & ubicumque diſcrepare inter ſe videris; interroga quemlibet Hebræorum cui magis accommodare debeas fidem: & ſi noſtra firmaverit, puto quòd eum non æſtimes conjectorum, ut in eodem loco mecum ſimiliter divinarit. Sed & vos famulas Chriſti rogo (quæ Domini diſcumbentis pretioſiſſima fidei myrrha ungitis caput, quæ nequaquam Salvatorem quæritis in ſepulchro, qui jam ad Patrem Chriſtus aſcendit) ut contra latrantes canes, qui adverſum me rabido ore deſæviant, & circumveant civitatem, atque in eo ſe doctos arbitrantur, ſi alijs detrahant, orationem veſtrarum clypeos opponatis. Ergo ſciens humilitatem meam, illius ſemper ſententiæ recordabor: Dixi, cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam, cum conſiſteret peccatum adverſum me. Obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis.

HIERONYMUS PAULINO.

Frater Ambroſius tua mihi munuſcula perferens, detulit ſimul & ſuaviſſimas litteras, quæ à principio amicitiarum, ſi lem probatæ jam fidei, & veteris amicitie præferabant. Vera enim illa neceſſitudo eſt, & Chriſti glutino copulata, quam non utilitas rei familiaris, non præſentia tantum corporum, non ſubdola & palpans adulatio: ſed Dei timor, & Divinarum Scripturarum ſtudia conciliant. Legimus in veteribus hiſtoriis quoſdam luſtraſſe provincias, novos adiſſe populos, maria tranſiſſe: ut eos quos ex libris noveant, coram quoque viderent Sic Pythagoras Memphiticus vates ſic Plato Ægyptum & Architam Tarentinum, eamque oram Italiæ, quæ quondam magna Græcia dicebatur, laborioſiſſimè peragravit: ut qui Athenis magiſter erat, & potens, cujuſque doctrinam Academiæ gymnafia perſonabant, fieret peregrinus atque diſcipulus: malens aliena verecundè diſcere, quam ſua impudenter ingerere. Denique dum litteras quaſi toto fugientes orbe perſequitur, captus à piratis & venundatus, etiam tyranno crudeliſſimo paruit, captivus, vinculus & ſervus: tamen quia philoſophus, major emente ſe fuit. Ad Titum livium lacteo eloquentiæ fonte manantem, de ultimis Hiſpaniæ Galliarumque ſinibus quoſdam veniſſe

nobiles legimus: & quos ad contemplationem ſui Roma non traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus ſæculis, celebrandumque miraculum, ut, urbem tantam ingreſſi, aliud extra urbem quærerent. Apollonius, ſive ille magnus, ut vulgus loquitur, ſive philoſophus, ut Pythagorici tradunt, intravit Perſas, pertranſivit Caucaſum, Albanos, Scythas, Maſſagetæ, opulentiffima Indiæ regna penetravit: & ad extremum, latiffimo Phifon anne tranſmiſſo, pervenit ad Brachmanas, ut Hiarcham in throno ſedentem aureo, & de Tanrali fonte potantem, inter paucos diſcipulos, de natura, de motibus ſiderum, ac dierum curſu audiret docentem. Inde per Ælamitas, Babylonios, Chaldaeos, Medos, Aſſyrios, Parthos, Syros, Phœnicos, Arabes, Palæſtinos, reverſus Alexandriam, perrexit Æthiopiæ, ut Gymnoſophiſtas, & famoſiſſimam Solis menſam videret in ſabulo. Invenit ille vir ubique quòd diſceret; & ſemper proficiens, ſemper ſe melior fieret. Scripſit ſuper hoc pleniffimè octo voluminibus Philoſtratus. Quid loquar de ſæculi hominibus, cum Apoſtolus Paulus, vas electionis & magiſter Gentium, quid de conſcientia tanti in ſe hoſpitis loquebatur, An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Chriſtus: poſt Damascum Arabiamque luſtratam, aſcenderit Jeruſolymam, ut videret Petrum, & manſerit apud eum diebus quindecim? Hoc enim myſterio hebdomadis & octo dnois, futurus gentium prædicator inſtruentus erat. Ruſumque poſt annos quatuordecim, aſſumpto Barnaba & Tito, expoſtulerit Apoſtolis Evangelium, ne fortè in vacuum curreret, aut cucurriſſet. Habet enim neſcio quid latentis *εὐσπείας* viva vox, & in aures diſcipuli de auctoris ore tranſuſa, fortiùs ſonat. Unde & Æſchines cum Rhodi exularet, & legeretur illa Demotheſienſis oratio, quam adverſus eum habuerat, mirantibus cunctis atque laudantibus, ſuſpirans ait. Quid ſi ipſam auდიſſeris beſtiam, ſua verba reſonantem: Hæc non dico, quòd ſit in me aliquid tale; quòd vel poſſis à me audire, vel velis diſcere: ſed quòd ardor tuus & diſcendi ſtadium etiam abſque nobis per ſe probari debeat. Ingenium docile, & ſine doctore laudabile eſt. Non quid invenias, ſed quid quæras conſideramus. Mollis cera, & ad formandum facilis, etiam ſi artificis & plaſtæ ceſſent manus: tamen virtute totum eſt quidquid eſſe poteſt. Paulus Apoſtolus ad pedes Gamalielis legem Moyſi & Prophetas didiciſſe ſe gloriatur, ut armatus ſpiritualibus telis, poſtea diceret conſidenter, Arma noſtræ militiæ, non carnalia ſunt, ſed potentia à Deo, ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollientem ſe adverſus ſcientiam Dei, & captivantes omnem intellectum ad obediendum Chriſto, & parati ſubjugare omnem inobedientiã. Ad Timotheum ſcribit ab infantia ſacris litteris eruditum, & hortatur ad ſtadium lectionis, ne negligat gratiam quæ data ſit ei per impoſitionem manus Preſbyterij. Tito præcipit ut inter ceteras virtutes Epifcopi, quem brevi ſermone depinxit, ſcientiam quoque in eo eligat Scripturarum. Obſtinentem, inquit, cum qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem: ut potens ſit exhortari in doctrina ſana, & contradicentes revincere. Sancta quippe ruſticitas ſolum ſibi prodeſt: & quantum ædificat ex vitæ merito Eccleſiam Chriſti, tantum nocet ſi deſtruètibz non reſiſtat. Malachias Propheta, immò per Aggæum Dominus, Interrogat, ait, Sacerdotes legem: in tantum Sacerdotis officium eſt interrogatum reſpondere de Lege. Et in Deuteronomio legimus, Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; ſeniores tuos, & dicent tibi. In Pſalmo quoque centeſimo decimo octavo, Cantabiles mihi erant juſtificationes tuæ in loco peregrinationis meæ. Et in deſcriptione juſti viri, cum eum David arbori vitæ, quæ eſt in paradifo, compararet, inter ceteras virtutes & hoc intulit. In lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur die ac nocte. Daniel in ſine ſacraſſimæ viſionis, ait, juſtos fulgere ſicut ſtellas, & intelligentes, id eſt doctos, quaſi firmamentum. Vides quantum inter ſe diſtent, juſta ruſticitas, & docta juſtitia? Alij ſtellis, alij cælo comparantur. Quamquam juſta Hebræicam veritatem utrumque de eruditis poſſit intelligi. Ita enim apud eos legimus. Qui autem docti fuerint, fulgebunt quaſi plendor firmamenti: & qui ad juſtitiã erudiunt multos, quaſi ſtella in perpetuas æternitates! Cur dicitur Paulus Apoſtolus

p. 38.

II.

Ad. 9. 4.
2. Cor.
13. 4.
Gal. 1. 1.

Gal. 2.

III.

Ad. 22.

2. Cor.
10. 6.1. Tim.
3. 4.
1. Tim.
4. 4.Tit. 1. 6.
IV.

Agg. 2. 6.

Deut.
31. 4.Pſal. 118.
Dan. 12. 8.Ad. 9. 4.
Apoſtolus

Jezebel, & uxorem fornicariam, & fornicationis filios, & adulteram cubiculo clausam mariti, multo tempore sedere viduam, & sub veste lugubri, viri ad se reditum præstolari.

Joel. Joel filius Phatuel describit terram duodecim tribuum, eruca, bruce, locusta, rubigine vastante consumptam: & post everisionem prioris populi, effusum iri Spiritum sanctum super servos Dei & ancillas, id est super centum viginti credentium nomina, & effusum iri in coenaculo Sion. Qui centum viginti, ab uno usque ad quindecim paulatim & per incrementa surgentes, quindecim graduum numerum efficiunt, qui in Psalterio mysticè continentur.

Amos. Amos pastor, & rusticus, & ruborum mora distinguens, paucis verbis explicari non potest. Quis enim dignè exprimat tria aut quatuor scelera Damasci, & Gazæ, & Tyri, & Idumæ, & filiorum Ammon & Moab; & in septimo & octavo gradu Judæ & Israël: Hic loquitur ad vaccas pingues, quæ sunt in Samariæ monte, & ruituram domum majorem minorè que testatur. Ipse cernit fictorem locustæ, & stantem Dominum super murum litum vel adamantium, & uncinum pomorum, attrahentem supplicia peccatoribus, & famem in terram; non famem panis, nec sitim aquæ, sed audiendi verbum Dei.

Abdias. Abdias, qui interpretatur Servus Dei, peronat contra Edom sanguineum terrenumque hominem: fratris quoque Jacob semper amulum, hasta percussit spiritali.

Jonas. Jonas columba pulcherrima, naufragio suo passionem Domini præfigurans, mundum ad poenitentiam revocat: & sub nomine Ninive, Gentibus salutem nuntiat.

Michæas. Michæas de Morasthi coheres Christi, vastationem annuntiat filiz latronis, & obsidionem ponit contra eam; quia maxillam percussit iudicis Israël.

Nahum. Nahum consolator orbis increpat civitatem sanguinum, & post everisionem illius loquitur, Ecce super montes pedes evangelizantis, & annuntiantis pacem.

Habacuc. Habacuc luctator fortis & rigidus, stat super custodiam suam, & figit gradum super munitionem, ut Christum in cruce contempletur, & dicat, Operuit, cælos gloria ejus, & laudis ejus plena est terra. Spendor ejus ut lux erit, cornua in manibus ejus: ibi abscondita est fortitudo ejus.

Sophonias. Sophonias speculator, & arcanorum Dei cognitor, audit clamorem à Porta piscium, & ejulatum à Secunda, & contritionem à collibus. Indicit quoque ululatum habitatoribus Pilæ, quia contuitur omnis populus Chanaan, disperserunt universi qui involuti erant argento.

Aggeus. Aggeus festivus & lætus, qui seminavit in lacrymis, ut in gaudio meteret; destructum templum ædificat, Deumque Patrem inducit loquentem: Adhuc unum medicum, & ego commovebo cælum & terram, & mare, & aridam, & movebo omnes gentes, & veniet desideratus cunctis gentibus.

Zacharias. Zacharias memor Domini sui, multiplex in prophetia, Jesum vestibus sordidis indutum, & lapidem oculorum septem, candelabrumque aureum cum totidem lucernis quot oculis; duas quoque olivas à sinistris lampadis cernit & dextris: ut post equos nigros, rufos, albos, & varios, & dissipatas quadrigas ex Ephraim, & equum de Jerusalem, pauperem regem vaticinetur & prælicet, sedentem super pululum filium asinæ subjugalis.

Malachias. Malachias apertè, & in fine omnium Prophetarum, de abjectione Israël, & vocatione Gentium. Non est mihi, ait, voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus: & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.

Isaias. Isaiam, Jeremiam, Ezechielem, & Daniele, quis potest vel intelligere, vel exponere? Quorum primus non prophetiam mihi videtur texere, sed Evangelium.

Ieremias. Secundus virgam nucem, & ollam succensam à facie aquilonis, & pardum spoliatum suis coloribus, & quadruplex diversis metris nescit alphabetum.

Ezechieh. Tertius principia & finem tantis habet obscuritatibus involuta, ut apud Hebræos istæ partes cum exordio

Geneleos ante annos triginta non legantur.

Quartus verò, qui & extremus inter quatuor Prophetas, temporum conscius, & totius mundi *επισωπ*, lapidem præcisum de monte sine manibus, & regna omnia subvertentem; claro sermone pronuntiat.

David Simonides noster pindarus, & Alexus, Flaccus quoque, Catullus, atque Serenus, Christum lyra perfonat, & in decachordo psalterio, ab inferis excitat resurgentem.

Salomon pacificus & amabilis Domini, mores corrigit, naturam docet, Ecclesiam jungit & Christum, sanctarumque nuptiarum dulce canit epithalamium.

Esther in Ecclesiæ typo, populum liberat de periculo, & intersecto Aman, qui interpretatur iniquitas, partes convivij & diem celebrem mittit in posteros.

Paralipomenon liber, id est instrumenti veteris *επιρωμν*, tantus ac talis est, ut absque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, seipsum irrideat. Per singula quippe nomina juncturasque verborum, & prætermissa in Regum libris tanguntur historiae, & innumerabiles explicantur Evangelij quaestiones.

Esdra & Nehemias, adjutor videlicet, & consolator à Domino, in unum volumen coarctantur, instaurant templum, muros extruunt civitatis; omnisque illa turba populi redeuntis in patriam, & descriptio sacerdotum, Levitarum, Israël, proselytorum, ac per singulas familias murorum ac turrium opera divisa, aliud in cortice præferunt, aliud retinent in medulla. Cernis me Scripturarum amore raptum, excessisse modum epistolæ, & tamen non implese quod volui. Audivimus tantum, quid nosse, quid cupere debeamus, ut & nos quoque possimus dicere: Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas in omni tempore. Ceterum illud Socraticum impletur in nobis, Hoc tantum scio, quod nescio.

Tangam & novum breviter testamentum.

Matthæus, Marcus, Lucas, & Joannes, quadriga Domini, & verum Cherubim, quod interpretatur scientia multitudo, per totum corpus oculati sunt, scintillæ emittant, discurrunt fulgura, pedes habent rectos, & in sublime tendentes, terga pennata & ubique volitantia, tenent se mutuo, sibi que perplexi sunt, & quasi rota in rota volvuntur, & pergunt quocumque eos flatus Spiritus sancti perduxerit.

Paulus Apostolus ad septem scribit Ecclesias: octava enim ad Hebræos, à plerisque extra numerum ponitur. Timotheum instruit ac Titum, & Philemonem pro fugitivo famulo deprecatur. Super quo melius tacere puto quam pauca scribere.

Actus Apostolorum nudam quidem sonare videntur historiam, & nascentis Ecclesiæ infantiam texere: sed si noverimus scriptorem eorum Lucam esse medicum, cujus laus est in Evangelio, animadvertentem pariter omnia verba illius, animæ languentis esse medicinam.

Jacobus, Petrus, Joannes Judas, septem Epistolas ediderunt, tam mysticas, quam succinctas, & breves pariter ac longas: breves in verbis, longas in sententiis: (ut rarus sit qui non in earum lectione cæcuetat.)

Apocalypsis Joannis, tot habet sacramenta, quot verba, Parum dixi, & pro merito voluminis laus omnis inferior est. In verbis singulis multiplices latent intelligentiæ. Oro te, frater charissime, inter hæc vivere, ista meditari, nihil aliud nosse, nihil querere. Nonne tibi videtur jam hic in terris regni cælestis habitaculum? Nolo offendaris in Scripturis sanctis simplicitate, & quasi vilitate verborum, quæ vel vicio Interpretum, vel de industria sic prolata sunt, ut rusticam concionem facilius instruerent, & in una eademque sententia aliter doctus, aliter audiret indoctus. Non sum tam petulans, & hebes, ut hæc me nosse pollicear, & eorum fructus capere, quorum radices in cælo fixæ sunt: sed velle fateor. Sedenti me præfero, magister renuens, comitem spondeo. Petenti datur, pulsanti aperitur, quærens invenit. Discamas in terris, quorum scientia nobis periret in cælo. Obvius te manibus excipiam, & (ut ineptè aliquid, ac de Hermagore tumiditate effutiam) quidquid quaeris, tecum scire conabor, Habes hic amantissimi

amantissimum tui fratrem Eusebium, qui litterarum tuarum mihi gratiam duplicavit, referens honestatem motum tuorum, contemptum sæculi, fidem amicitiae, amorem Christi. Nam prudentiam & eloquij venustatem etiam absque illo ipsa epistola præferebat. Festina, quaeso te, & haerentis in salo naviculae funem magis præcide, quam solve. Nemo renuntiaturus sæculo bene potest vendere quæ contempnit ut venderet. Quidquid in sumptus de tuo tuleris pro lucro computa. Antiquum dictum est, Avaro tam deest quod habet, quam quod non habet. Credenti totus mundus divitiarum est: infidelis autem etiam obolo indiget. Sic vi-

vamus, tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Victus & vestitus divitiæ Christianorum sunt. Si habes in potestate rem tuam, vende: si non habes, projice. Tollenti tunicam, & pallium relinquendum est, Scilicet nisi tu semper recraftinans, & diem de die trahens, cautè & pedetentim tuas possessiunculas vendideris, non habet Christus unde alat pauperes suos. Totum Deo dedit, qui seipsum obtulit. Apostoli navem tantum & retia reliquerunt. Vidua duo ara misit in gazophylacium, & præfertur Cræsi divitiis. Facile contemnit omnia, qui se semper cogitat esse moriturum.

P R Æ F A T I O

SANCTI HIERONIMI

P R E S B Y T E R I

I N P E N T A T E U C H U M M O Y S I,

A D D E S I D E R I U M.

DE S I D E R I I mei desideratas accepi epistolas, qui quodam præfatio futurorum cum Daniele sortitus est nomen obsecrantis, ut translatum in Latinam linguam de Hebræo sermone Pentateuchum, nostrorum auribus traderem. Periculosum opus certè, & obrectatorum meorum latratibus patens: qui me afferunt in Septuaginta Interpretum fuggillationem nova pro veteribus eudere, ita ingenium quasi vinum probantes: cum ego sæpissimè testatus sim, me pro virili portione in tabernaculo Dei offerre quæ possim, nec opes alterius aliorum paupertate fœdari. Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit, qui editioni antiquæ translationem Theodotionis miscuit, asterisco & obelo opus omne distinguens: dum aut elucere facit quæ minùs antè fuerant: aut superflua quæque jugulat & confodit, maximè quæ Evangelistarum & Apostolorum auctoritas promulgavit. In quibus multa de Veteri Testamento legimus, quæ in nostris codicibus non habentur: ut est illud. Ex Ægypto vocavi filium meum: & Quoniam Nazareus vocabitur: & Videbunt in quem compunxerunt: & Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ: & Quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se: & multa alia quæ proprium *ὀντολογία* desiderant. Interrogemus ergo eos ubi hæc scripta sint: & cum dicere non poterint, de libris Hebræicis proferamus. Primum testimonium est in Osee, secundum in Isaia, tertium in Zacharia, quartum in Proverbiis, quintum æquè in Isaia. Quod multi ignorantes, apocryphorum deliramenta sectantur: & Hiberas nenas libris authenticis præferunt. Causas erroris non est meum exponere. Judæi prudenti factum dicunt esse consilio: ne Ptolemæus unius Dei cultor, etiam apud Hebræos duplicem divinitatem deprehenderet. Quod maximè idcirco faciebant, quia in Platonis dogma cadere videbatur. Denique ubicumque sacratum aliquid Scriptura testatur de Patre & Filio & Spiritu sancto, aut aliter interpretati sunt, aut omnino tacerunt: ut & regi satisfacerent, & arcanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo exruxerit, quibus divisi eadem scripturarum: cum Aristæas ejusdem Ptolemæi *κατορθωσις*, & multo post tempore Josephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica congregatos, contulisse scribant, non prophetaffe. Aliud est enim vatem, aliud est esse interpretem: ibi Spiritus ventura prædicat: hic eruditio & verborum copia. ea quæ intelligit transfert. Nisi fortè putandas est Tullius, Oeconomicum Xenophontis, & Platonis Protagoram, & Demosthenis pro Ctesiphonte orationem, afflatus thetorico spiritu transtulisse. Aut aliter de

eisdem libris per septuaginta Interpretes, aliter per Apostolos Spiritus sanctus testimonia texuit: ut quod illi tacerunt, hi scriptum esse mentiti sint. Quid igitur damnamus veteres? Minimè. Sed post priorum studia, in domino Domini quod possumus, laboramus. Illi interpretati sunt ante adventum Christi, & quod nesciebant, dubiis protulere sententiis: nos verò post passionem & resurrectionem ejus, non tam prophetiam quam historiam scribimus. Aliter enim audita, aliter visa narrantur. Quod melius intelligimus, melius & proferimus. Audi igitur æmule, obrectator auscultata: non damno, non reprehendo Septuaginta: sed confidenter cunctis illis Apostolos præfero. Per istorum os mihi Christus sonat, quos ante Prophetas inter spiritalia charismata positos lego: in quibus ultimum panè gradum interpretes tenent. Quid livore torqueris? quid imperitorum animos contra me concitas? Sicubi in translatione tibi videor errare, interroga Hebræos, diversarum urbium magistros consule. Quod illi habent de Christo, tui codices non habent. Aliud est, si contra se postea ab Apostolis usurpata testimonia probaverunt, & emendatoria sunt exemplaria Latina quàm Græca, & Græca quàm Hebræica. Verùm hæc contra invidos. Nunc te precor Desideri charissime, ut me, quia tantum opus subire fecisti, & à Genesi exordium capere, orationibus juves: quò possim eodem spiritu quo scripti sunt libri, in Latinum eos transferre sermonem.

E J U S D E M I N J O S U E P R Æ F A T I O.

TAndem finito Pentateucho Moyfi, velut grandi fœnore liberati, ad Jesum filium Nave manum mittimus, quem Hebræi *יושע בן נון* id est Josæ filium Nun, vocant: & ad Judicum libram, quem *שופטים* appellant: ad Ruth quoque & Esther, quos eisdem nominibus efferrunt. Monemusque lectorem ut silvam Hebræicorum nominum, & distinctiones per membra divisas, diligens scriptor conservet: ne & noster labor, & illius studium pereat. Et ut in primis, quod sæpe testatus sum, sciat me non in reprehensionem veterum nova eudere, sicut amici mei criminantur; sed pro virili parte offerre linguæ meæ hominibus (quos tamen nostra delectant) ut pro Græcorum *Ἑλλοις*, quæ & sumptu & labore maximo indigent, editionem nostram habeant. Et sicubi in antiquorum voluminum lectione dubitarint, hæc illis conferentes, inveniant quod requirunt: maxime cum apud Latinos tot sint exemplaria, quot codices: & unusquisque pro arbitrio suo vel addiderit, vel subtraxerit quod ei visum est: & utique non possit verum esse quod dissonat. Unde effert arcuato vulnere contra non insurgere scorpis, & sanctum opus venenata carpere lingua, vel

fuscipiens, si placet, vel contemnens, si displicet: memneritque illorum versuum, Os tuum abundavit malitia, & lingua tua concinnabit dolos, Sedens adversus fratrem tuum loquebaris, & adversus filium matris tuæ ponebas scandalum: hæc fecisti, & racui. Existimasti iniquè quòd ero tui similis: arguam te, & statuam contra faciem tuam. Quæ enim audientis vel legentis utilitas est, nos laborando sudare, & alios detrahendo laborare: dolere Judæos quòd calumniandi eis & irridendi Christianos sit ablata occasio, & Ecclesiæ homines id despiciere, immò lacerare, unde adversarij torqueantur? Quòd si vetus eis tantum interpretatio placet, quæ & mihi non displicet, & nihil extra recipiendum putant; cur ea quæ sub asteriscis & obelis vel addita sunt vel amputata, legunt, & negligunt? Quare Daniele juxta Theodotionis translationem, Ecclesiæ susceperunt? Cur Originem mirantur, & Eusebium Pamphili, cunctas editiones similiter diferentes? Aut quæ fuit stultitia, postquam vera dixerint, proferre quæ falsa sunt? Unde autem in novo testamento probare poterunt assumpta testimonia, quæ in libris veteribus non habentur? Hæc dicimus, ne omnino calumniantibus tacere videamur. Ceterum post sanctæ Paulæ dormitionem, cujus vita virtutis exemplum est, & hos libros quos Eustochio virgini Christi negare non potui, & decrevimus dum spiritus hos regit artus, Prophetarum explanationi incumbere, & omissum jam diu opus: quasi quodam postliminio, repetere: præsertim cum & admirabilis sanctusque vir Pammachius, hoc idem litteris flagiter; & nos ad patriam festinantes, mortiferos firenarum cantus furda debeamus aure transire.

*PRÆFATIONEM EJUSDEM
sancti Hieronymi in libros Regum supra reperies, idè in
principio posuim, quòd librorum sacrorum ordinem continet.
Inscribitur autem, Prologus galeatus.*

EJUSDEM IN LIBRUM

PARALIPOMENON PRÆFATIO.

SI Septuaginta Interpretum, puta, & ut ab eis in Græcum versa est, editio permanet, superflue me, Chromati Episcoporum sanctissime atque doctissime, impelleres, ut Hebræa tibi volumina Latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, & nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc verò cum pro varietate regionum diversa ferantur exemplaria, & germana illa antiquaque translatio corrupta sit, atque violata; nostri arbitrij puras, aut è pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. Alexandria & Ægyptus in Septuaginta suis Helychium laudat auctorem. Constantinopolis usque Antiochiam, Luciani martyris exemplaria probat. Mediæ inter has provinciæ Palæstinos codices legunt; quos ab Origene elaboratos Eusebius & Pamphilus vulgaverunt: totiusque orbis hæc inter se trifaria varietate compugnat. Et certè Origenes non solum exempla composuit quatuor editionum, è regione singula verba describens, ut unus dissentiens, statim ceteris inter se consentientibus arguatur; sed, quod majoris audaciæ est, in editione Septuaginta Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus fuerant, & virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita. Si igitur aliis licuit non tenere quod semel susceperant; & post Septuaginta cellulas, quæ vulgò sine auctore jactantur, singulas cellulas aperuere, hocque in Ecclesiis legitur quod Septuaginta nescierunt; cur me non suscipiant Latini mei, qui inviolata editione veteri ita novam condidi, ut laborem meum Hebræis, & quod his majus est, Apostolis auctoribus comprobem? Scripsi nuper librum de optimo genere interpretandi, ostendens illa de Evangelio. Ex Ægypto vocavi filium meum: & Quoniam Nazaræus vocabitur: & Videbunt in quem compunxerunt: & illud Apostoli, Quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderant, quæ præparavit

Deus diligentibus illum: ceteraque his familia, in Hebræorum libris inveniri. Certè Apostoli & Evangelistæ, Septuaginta Interpretes noverant: & unde eis hæc quæ in Septuaginta Interpretibus non habentur? Christus Dominus noster utriusque Testamenti conditor, in Evangelio secundum Joannem, Qui credit, inquit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ. Utique scriptum est, quod Salvator scriptum esse testatur. Ubi scriptum est? Septuaginta non habent: apocrypha nescit Ecclesia. Ad Hæbræos igitur revertendum est, unde & Dominus loquitur, & discipuli exempla præsumunt. Hæc pace veterum loquor, & obrectatoribus meis tantum respondeo, qui canino dente me rodunt, in publico detrahentes, & legentes in angulis, iidem & accusatores & defensores, cum in aliis probent quod in me reprobant: quasi virtus & vitium non in rebus sit, sed cum auctore mutetur. Ceterum memini, editionem Septuaginta translatorum, olim de Græco emendam tribuisse me nostris: nec inimicum debere existimari eorum, quos in conventu fratrum semper edissero. Et quòd nunc וְכִי הַיּוֹם, id est Verba dierum, interpretatus sum: idcirco feci, ut inextricabiles moras, & silvam nominum, quæ scriptorum confusa sunt vitio, sensuumque barbariem, & apertius & per veritatem cola digere, mihi miseris & meis juxta Ismenian canens, si aures surdæ sunt ceterorum.

AD DOMNIONEM ET ROGATIANUM, IN EUNDEM PRÆFATIO EJUSDEM.

Quomodo Græcorum historias magis intelligunt, qui Athenas viderint; & tertium Virgilij librum, qui à Troade per Leucaten, & Acrocerania, ad Siciliam, & inde ad ostia Tiberis navigaverint: ita sanctam Scripturam lucidius intuebitur, qui Judæam oculis contemplatus sit, & antiquarum urbium memorias, locorumque vel eadem vocabula, vel mutata cognoverit. Unde & nobis cura fuit, cum eruditissimis Hebræorum hunc laborem subire: ut circumiremus provinciam, quam universæ Christi Ecclesiæ sonant. Fateor enim, mi Domnionem & Rogatiane Charissimi, numquam me in divinis voluminibus, propriis viribus credidisse, nec habuisse opinionem meam, sed ea etiam de quibus scire me arbitrabar, interrogare me solitum. Quanto magis de his super quibus anceps eram: Denique cum à me nuper litteris flagitassetis, ut vobis librum Paralipomenon Latino sermone transferrem & Tiberiade quemdam legis Doctorem, qui apud Hebræos admirationi habebatur, assumpsi: & contuli cum eo à vertice, ut aiunt, usque ad extremum unguem: & sic confirmatus, ausus sum facere quod jubebatis. Liberè enim vobis loquor, ita in Græcis & Latinis codicibus hic nomen liber vitiosus est, ut non tam Hebræa quam Barbara quædam, & Sarmatica nomina conjecta arbitrandum sit: Nec hoc Septuaginta Interpretibus, qui Spiritu sancto pleni, ea quæ vera fuerunt transfulerant, sed scriptorum culpæ adscribendum, dum de emendatis inemendata scriptitant: & sæpè tria nomina, subtractis è medio syllabis, in unum vocabulum cogunt, vel è regione unum nomen, propter latitudinem suam, in duo vel tria vocabula dividunt. Sed & ipsæ appellationes, non hominæ, ut plerique existimant, sed urbes, & regiones, & saltus, & provincias sonant, & obliquè sub interpretatioe & figura eorum, quædam narrantur historia: de quibus in regnorum libro dicitur, Nōne ecce hæc scripta sunt in Libro verborum dierum regum Judæ? Quæ utique in nostris codicibus non habentur. Hoc primum sciendum, quòd apud Hebræos, liber Paralipomenon, unus sit: & apud illos vocatus, וְכִי הַיּוֹם, id est verba dierum: qui propter magnitudinem, apud nos divisus est. Quod nonnulli etiam in Bruto, Ciceronis dialogo, faciunt, ut eam in tres partes fecerint, cum unus à suo auctore sit editus. Deinde etiam illud attendendum, quòd frequenter nomina, non vocabula hominum, sed rerum, ut dixi, significantias sonant. Ad extremum, quòd omnis eruditio Scripturarum in hoc continetur: & historia quæ vel prætermittæ sunt in suis locis, vel perstrictæ leviter, hæc per quædam verborum

verborum compendia explicantur. Orationum itaque vestrarum adjuvus auxilio, nisi librum benevolis placitum; tamen invidis displiciturum esse non ambigo. Optima enim quæque, ut ait Plinius, malunt contemnere plerique, quam discere. Si quis in hac interpretatione voluerit aliquid reprehendere, interroget Hebræos, suam conscientiam recolat, videat ordinem textumque sermonis; & tunc nostro labori, si potuerit, detrahat. Ubi cumque ergo asteriscos, id est stellas, radiare in hoc volumine videritis: ibi sciatis de Hebræo additum, quod in Latinis codicibus non habetur. Ubi verò obelus, transversa scilicet virga, præposita est, illic signatur quid Septuaginta Interpretes addiderint, vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus sancti auctoritatem, licet in Hebræis voluminibus non legatur.

EJUSDEM AD DOMNIONEM ET ROGATIANUM, IN ESDRAM, ET NEHEMIAM PRÆFATIO.

Vtrum difficilius sit, facere quod poscitis, an negare, necdum statui, nam neque vobis aliquid imperantibus abnuere, sententiæ est: & magnitudo oneris impositi ita cervicem premit, ut antè sub falce ruendum sit, quam levandum. Accendunt ad hoc invidorum studia; qui omne quod scribimus, reprehendendum putant: & interdum contra conscientiam repugnante, publicè lacerant quod occultè legunt, in tantum ut clamare compellant, & dicere: Domine, libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua dolosa. Tertius annus est quod semper scribitis atque rescribitis, ut Esdræ librum & Esther, vobis de Hebræo transcribam: quasi non habeatis Græca & Latina volumina: aut quidquid illud est quod à nobis vertitur, non statim ab omnibus conspuendum sit. Frustrà autem, ut ait quidam, niti, neque aliud fatigando nisi odium quærere, extremæ dementiæ est. Itaque obsecro vos mi Domnion & Rogatiane charissimi, ut privata lætione contenti, libros non efferatis in publicum, nec fastidiosos cibos ingeratis: vitæque eorum supercilium, qui judicare tantum de aliis, & ipsi facere nihil noverunt. Si qui autem fratrum sunt quibus nostra non displicent, his tribuatis exemplar, admonentes ut Hebræa nomina quorum grandis in hoc volumine copia est, distinctè & per intervalla transcribant. Nihil enim proderit emendasse librum, nisi emendatio, libriorum diligentia, conservetur. Nec quemquam moveat quod unus à nobis liber editus est: nec apocryphorum tertij & quarti somniis delectetur: quia & apud Hebræos Esdræ Nehemiæque sermones in unum volumen coarctantur: & quæ non habentur apud illos, nec de vigintiquatuor senibus sunt, procul abjicienda. Si quis autem Septuaginta vobis opposuerit Interpretes, quorum exemplaria varietas ipsa lacerata & inversa demonstrat; nec potest utique verum asseri quod diversum est: mittite eum ad Evangelia: in quibus multa ponuntur quasi de veteri Testamento, quæ apud Septuaginta Interpretes non habentur, velut illud, Quoniam Nazaræus vocabitur: & Ex Ægypto vocavi filium meum: & Videbit in quem compunxerunt; multaque alia, quæ latiori operi reservamus: & quærite ab eo ubi scripta sunt, cumque proferre non poterit, vos legite de his exemplaribus quæ nuper à nobis edita, male licorum quotidie linguis confodiuntur. Sed ut ad compendium veniam, certè quod illaturus sum, æquissimum est. Edidi aliquid quod non habetur in Græco, aut aliter habetur quam à me versum est: Quid interpretem lañiant? Interrogent Hebræos: & ipsis auctoribus, translationi meæ vel arrogent vel derogent fidem. Porro aliud est, si clausis, quod dicitur, oculis mihi voluit maledicere, & non imitatur Græcorum studium ac benevolentiam, qui post Septuaginta Translatores, jam Christi Evangelio coruscante, Judæos & Hebionitas legis veteris Interpretes, Aquilam videlicet, & Symmachum, & Theodotionem, & curiose legunt, & per Origenis laborem in Hexaplis, Ecclesiis dedicarunt. Quanto magis Latini grati esse deberent, quod exultantem cernerent Græciam à se aliquid mutuari: Primum enim magnorum sumptuum est & infinitum

tæ difficultatis, exemplaria posse habere omnia: deinde etiam qui habuerint, & Hebræi sermonis ignari sunt, magis errabunt, ignorantes quis è multis verius dixerit. Quod etiam sapientissimo cuidam nuper apud Græcos accidit, ut interdum Scripturæ sensum relinquens, uniuscujusque interpretis sequeretur errorem. Nos autem qui Hebrææ linguæ saltem parvam habemus scientiam, & Latinis nobis utrumque sermo non deest, & de aliis magis possumus judicare, & ea quæ ipsi intelligimus, in nostra lingua promere. Itaque licet hydra sibilat, victorque Sinon incendia jactet: numquam meum, juvante Christo, silebit eloquium: etiam præcisa lingua balbutiet. Legant qui volunt: qui nolunt abjiciant. Eventilent apices, litteras calumnientur: magis vestre charitate provocabor ad studium, quam illorum detractio- ne & odio deterrebor.

EJUSDEM AD CHROMATIUM ET ELIODORUM IN TOBIAM PRÆFATIO.

Mirari non desino exactiōnis vestræ instantiam, exigitis enim ut librum Chaldæo sermone conscriptum, ad Latium stylum traham; librum utique Tobie, quem Hebræi de catalogo divinarum Scripturarum secantes, his quæ hagiographa memorant, manciparunt. Feci satis desiderio vestro, non tamen meo studio. Arguunt & nos Hebræorum studia: & imputant nobis, contra suum canonem Latinis auribus ista transferre. Sed melius esse judicans Pharisæorum displicere iudicio, & Episcoporum jussionibus deservire, institi ut potui. Et quia vicina est Chaldæorum lingua sermoni Hebræico; utriusque linguæ peritissimum loquacem reperiens, unius diei laborem arripui: & quidquid ille mihi Hebræicis verbis expressit, hoc ego accito notario, sermonibus Latinis exposui. Orationibus vestris mercedem hujus operis compensabo, cum gratum vobis didicero, me, quod jubere estis dignati, compleisse.

EJUSDEM PRÆFATIO IN LIBRUM JUDITH.

Apuđ Hebræos liber Judith inter hagiographa legitur: cujus auctoritas ad roboranda illa quæ in contentione veniunt, minus idonea judicatur. Chaldæo tamen sermone conscriptus, inter historias computatur. Sed quia hunc librum Synodus Nicæna in numero sanctarum Scripturarum legitur computasse, acquievi postulationi vestræ, immo exactiōni: & sepositis occupationibus, quibus vehementer arctabar, huic unam lucubratiunculam dedi, magis sensum è sensu, quam ex verbo verbum transferens. Multorum codicum varietatem vitiosissimam amputavi: sola ea, quæ intelligentia integra in verbis Chaldæis invenire potui, Latinis expressi. Accipite Judith viduam, castitatis exemplum, & triumphali laude perpetuis eam præconiis declarare. Hanc enim non solum feminis, sed & viris imitabilem dedit, qui castitatis ejus remunerator, virtutem ei talem tribuit, ut invictum omnibus hominibus vinceret, & insuperabilem superaret.

EJUSDEM IN LIBRUM ESTHER PRÆFATIO.

Librum Esther variis translatoribus constat esse vitiatum: quem ego de archivis Hebræorum revelans, verbum è verbo expressius transtuli. Quem librum editio vulgata, laciniosis hinc inde verborum sinibus trahit, addens ea quæ ex tempore dici poterant, & audiri: sicut solitum est scholaribus disciplinis, sumpto themate, excogitare quibus verbis uti potuit qui injuriam passus est, vel qui injuriam fecit. Vos autem o Paula & Eustochium, quoniam & bibliothecas Hebræorum studistis intrare, & Interpretum certamina comprobastis, tenentes Esther Hebræicum librum, per singula verba nostram translationem aspiciate; ut possitis agnoscere, me nihil etiam augmentasse addendo, sed fideli testimonio simpliciter, sicut in Hebræo

habetur, historiam Hebraicam Latinæ linguæ tradidisse. Nec affectamus laudes hominum, nec vituperationes expavescimus. Deo enim placere curantes, minas hominum penitus non timeamus: quoniam Deus dissipat ossa eorum qui hominibus placere desiderant: & secundum Apostolum, Qui ejusmodi sunt, servi Christi esse non possunt. Rursum, in libro Esther alphabetum ex minio usque ad Teth litteram fecimus diversis in locis, volentes scilicet Septuaginta Interpretum ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim juxta morem Hebraicum, ordinem prosequi etiam in Septuaginta editione maluimus.

EJUSDEM IN LIBRUM JOB

P R Æ F A T I O.

Cogor per singulos Scripturæ divinæ libros adversariorum respondere maledictis: qui interpretationem meam, reprehensionem Septuaginta Interpretum criminantur: quasi non & apud Græcos Aquila, Symmachus, & Theodotus, vel verbum è verbo, vel sensum è sensu, vel ex utroque commixtum, & mediè temperatum genus translationis expresserint; & omnia Veteris instrumenti volumina Origenes obelis asterisque distinxerit, quos vel additos, vel de Theodotione sumptos, translationi antiquæ inseruit, probans defuisse quod additum est. Disceant igitur obrectatores mei recipere in toto, quod in partibus susceperunt, aut interpretationem meam cum asteriscis suis radere. Neque enim fieri potest, ut quos plura intermisisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdam errasse fateantur, præcipuè in Job: cui si ea quæ sub asteriscis addita sunt, subtraxeris, pars maxima detruncabitur, & hoc duntaxat apud Græcos. Ceterum apud Latinos, ante eam translationem, quam sub asteriscis & obelis nuper edidimus, sepringenti fermè aut octingenti versus defunt; ut decurtatus & laceratus corrosusque liber, fedtatem sui publicè legentibus præbeat. Hæc autem translatio nullum de veteribus sequitur Interpretem: sed ex ipso Hebraico, Arabicoque sermone, & interdum Syro, nunc verba, nunc sensus, nunc simul utrumque resonabit. Obliquus enim etiam apud Hebræos totus liber fertur & lubricus: & quod Græci rhetores vocant, ἰσχυριστικὸν ῥητόν, dum qui aliud loquitur, aliud agit: ut si velis anguillam vel murenulam strictis tenere manibus, quantò fortius preferis, tantò citius elabitur. Memini me ob intelligentiam hujus voluminis, Lyddæum quemdam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, non parvis redemisse nummis: cujus doctrina aliquod profecerim, nescio: hoc unum scio, non potuisse me interpretari, nisi quod ante intellexeram. A principio itaque voluminis usque ad verba Job, apud Hebræos prosa oratio est. Porro à verbis Job, in quibus ait, Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum est conceptus est homo: usque ad eum locum, ubi ante finem voluminis scriptum est, Idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in favilla & cinere: hexametri versus sunt, dactylo spondeoque currentes: & propter linguæ idioma, crebrè recipientes & alios pedes, non earumdem syllabarum, sed eorumdem temporum. Interdum quoque rhythmus ipse dulcis & tinnulus fertur numeris pedum solutis: quod metrici magis quàm simplex lector intelligunt. A suprascripto autem versu usque ad finem libri, parvum comma quod remanet, prosa oratione contextitur. Quid si cui videtur incredulum, metra scilicet esse apud Hebræos, & in morem nostri Flacci, Græciq; Pindari, & Alcæi, & Sapphus, vel Psalterium, vel Lamentationes Jeremiæ, vel omnia fermè Scripturarum cantica comprehendi, legat Philonem, Josephum, Origenem, Casariensem Eusebium, & eorum testimonio me verum dicere comprobabit. Audiant quapropter canes mei, idcirco me in hoc volumine laborasse, non ut interpretationem antiquam reprehenderem, sed ut ea quæ in illa aut obscura sunt, aut omissa, aut certè scriptorum vitio depravata, manifestiora nostra interpretatione fierent: Ut qui Hebræorum sermonem ex parte didicimus, & in Latino penè ab ipsis cunatulis inter Grammaticos & Rhetores & Philosophos detriti sumus. Quod si apud Græcos, post Septuaginta editionem,

Job. 42.

jam Christi Evangelio coruscante, Judæus Aquila, & Symmachus ac Theodotus, Judaizantes hæretici, sunt recepti, qui multa mytheria Salvatoris subdola interpretatione celarunt, & tamen in *Ezra*, habentur apud Ecclesias, & explanantur ab Ecclesiasticis viris: quantò magis ego Christianus, & de parentibus Christianis natus, & vexillum Crucis in mea fronte portans, cujus studium fuit omnia repetere, depravata corrigere, & Sacramenta Ecclesiæ puro & fidei aperire sermone; vel à fastidiosis, vel à malignis lectoribus non debeo reprobari? Habeant qui volunt veteres libros, vel in membranis purpureis auro argentoque descriptos, vel uncialibus ut vulgò aiunt, litteris onera magis exarata, quàm codices: dummodò mihi, meisque permittant pauperes habere schedulas, & non tam pulchros codices, quàm emendatos. Utraque autem editio, & Septuaginta juxta Græcos, & mea juxta Hebræos, in Latino meo labore translata est. Eligat unusquisque quod vult: & studiosum me magis, quàm malevolum probet.

A L I A E J U S D E M

P R Æ F A T I O.

SI aut sicellam junco texerem, aut palmarum folia comPLICAREM, ut in sudore vultus mei comederem panem, & ventris opus sollicita mente pertractarem; nullus morderet, nemo reprehenderet. Nunc autem quia juxta sententiam Salvatoris, volo operari cibum qui non perit, & antiquam divinorum voluminum viam sentibus virgulisque purgare, error mihi geminus insigitur: corrector vitiorum, falsarius dicor, & errores non auferre, sed serere. Tanta est eni vetustatis consuetudo, ut etiam confessa plerisque vitia placeant: dum magis pulchros habere volunt codices, quàm emendatos. Quapropter, ô fratres dilectissimi, unicum nobilitatis & humilitatis exemplar, pro stabello, calathis, sportellisque, munusculis monachorum, spiritalia hæc & mansura dona suscipite; ac beatum Job, qui adhuc apud Latinos jacebat in stercore, & vermibus scatebat errorum, integrum immaculatūque gaudere. Quomodo enim post probationem atque victoriam, duplicia sunt ei universa reddita; ita ego in lingua nostra, ut audacter loquar, feci eam habere quæ amiserat. Igitur & vos, & unumquemque lectorem solita præfatione commoneo, & in principiis librorum eadem semper annectens, rogo, ut ubicumque præcedentes virgulas videritis, sciatis ea quæ subjecta sunt, in Hebraicis voluminibus non haberi. Porro ubi stellæ imago præfulserit, ex Hebræo in sermone nostro addita sunt: nec & illa quæ haberi videbantur, & ita corrupta erant, ut sensum legentibus tollent, orantibus vobis magno labore correxi: magis utile quid ex otio meo Ecclesiis Christi venturam ratus, quàm ex aliorum negotio.

EJUSDEM IN PSALTERIUM,
quod secundum Septuaginta editionem correxit,

P R Æ F A T I O.

Psalterium Romæ dudum positus emendatum: & juxta Septuaginta Interpretes, licet cursim, magna tamen ex parte correxeram. Quod quia rursum videris, ô Paula & Eustochium, scriptorum vitio depravatum, plûsq; antiquum errorem, quàm novam emendationem valere: me cogitis, ut veluti quodam novali, scissum jam ævum exerceam, & obliquis sulcis renascentes spinas eradiciem, æquum esse dicentes, ut quod crebrò malè pullular, crebrius succidatur. Unde consueta præfatione commoneo tam vos, quibus fortè labor iste defudat, quàm eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint, ut quæ diligenter emendavi, cum cura & diligentia transferbantur. Notet sibi unusquisque vel jacentem lineam, vel radiantia signa; id est obelos, vel asteriscos. Et ubicumque viderit, virgulam præcedentem, ab ea usque ad duo puncta quæ impressimus, sciat in Septuaginta translatoribus plus haberi. Ubi autem perspexerit stellæ similitudinem, de Hebræis voluminibus additum noverit æquè usque ad duo puncta, juxta Theodotionis duntaxat editionem, qui simplicitate sermonis

monis à septuaginta Interpretibus non discordat. Hæc ergo & vobis & studioso cuique fecisse me sciens, non ambigo multos fore, qui vel invidia, vel supercilio malint contemnere videri præclara, quàm discere, & de turbulento magis rivo, quàm de purissimo fonte potare.

EJUSDEM PRÆFATIO IN LIBROS SALOMONIS.

Iungat epistola, quos jungit sacerdotium: immò charta non dividat, quos Christi nectit amor. Commentarios in Osee, Amos, Zachariam, Malachiam, quos poscitis, scripsissem, si licuisset præ valetudine. Mittitis solatia sumptuum: notarios nostros & librarios sustentatis, ut vobis potissimum nostrum desudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diversa poscentium: quasi aut æquum sit, me, vobis esuriensibus, aliis laborare: aut in ratione dati & accepti, cuiquam, præter vos, obnoxius sim. Itaque longa agrotatione fractus, ne penitus hoc anno reticerem, & apud vos mutus essem, tridui opus nomini vestro consecravi, interpretationem videlicet trium Salomonis voluminum, משלי quas Hebræi Parabolas, vulgata autem Latine Proverbia vocat: קהלה, quem Græcè Ecclesiasten, Editio concionatorem possumus dicere: שיר השירים, quod in nostra lingua vertitur Canticum canticorum. Fertur & paretos Jesu filij Sirach liber, & alius pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur. Quorum priorem, Hebræicum reperi; non Ecclesiasticum, ut apud Latinos, sed Parabolas prænotatum, cui juncti erant Ecclesiastes & Canticum canticorum: ut similitudinem Salomonis non solum librorum numero, sed etiam materiarum genere coæquaret. Secundus apud Hebræos nusquam est, quin & ipse stylus, Græcam eloquentiam redolet: & nonnulli scriptorum veterum hunc esse Judæi Philonis affirmant. Sicut ergo Judith, & Tobia, & Machabæorum libros legit quidem Ecclesia, sed eos inter canonicas Scripturas non recipit: sic & hæc duo volumina legat ad edificationem plebis, non ad auctoritatem Ecclesiasticorum dogmatum confirmandam. Si cui sanè Septuaginta Interpretum magis editio placet, habet eam à nobis olim emendam. Neque enim nova sic cudimus, ut vetera destruas. Et tamen cum diligentissimè legerit, sciat magis nostra scripta intelligi, quæ non in tertium vas transfusa coaruerint: sed statim de prelo purissimè commendata testæ, suum saporem servaverint.

AD PAULAM ET EUSTOCHIUM IN TRANSLATIONEM ISAIÆ EX HEBRAICA VERITATE, ejusdem Præfatio.

Nemo cum Prophetas versibus viderit esse descriptos, metro eos existimet apud Hebræos ligari, & aliquid simile habere de Psalmis & operibus Salomonis: sed quod in Demosthene, & Tullio solet fieri, ut per cola scribantur & commata, qui utique prosa, & non versibus conferperunt. Nos quoque utilitati legentium providentes, interpretationem novam, novo scribendi genere distinximus. Ac primùm de Isaia sciendum, quod in sermone suo disertus sit: quippe ut vir nobilis & urbanæ eloquentiæ, nec habens quidquam in eloquio rusticitatis admistam. Unde accidit, ut præ cæteris, florem sermonis ejus, translatio non potuerit conservare. Deinde etiam hoc adjiciendum, quod non tam Propheta dicendus sit, quàm Evangelista: Ita enim universa Christi Ecclesiæque mytheria ad liquidum profecutus est, ut non putes eum de futuro vaticinari, sed de præteritis historiam texere. Unde conjicio noluisse tunc temporis, Septuaginta Interpretes fidei suæ sacramenta peripicue Ethnicis prodere; ne sanctum canibus, & margaritas porcis darent: quæ, cum hanc editionem legeritis, ab illis animadvertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit Prophetas intelligere; nec facile quempiam posse judicare de interpretatione, nisi intellexerit antequam legerit: nos quoque patere moribus plurimorum, qui stimulante invidia, quod consequi non valent, despiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto

manum: & nihilominus hoc à fastidiosis lectoribus precor, ut quomodo Græci post Septuaginta translatores Aquilam & Symmachum & Theodotionem legunt, vel ob studium doctrinæ suæ, vel ut Septuaginta magis ex collatione eorum intelligant: sic & isti saltem imum post priores habere dignentur interpretem. Legant prius & postea despiciant: ne videantur, non ex judicio, sed ex odij præsumptione ignorata damnare. Prophetavit autem Isaia in Jerusalem, & in Judæa, necdum decem tribubus in captivitate ductis: ac de utroque regno, nunc commisit, nunc separatim textit oraculum. Et cum interdum ad præsentem respiciat historiam, & post Babylonæ captivitatem reditum populi significet in Judæam: tamen omnis ejus cura de vocatione Gentium, & adventu Christi est. Quem quanto plus amatis, ô Paula & Eustochium, tanto magis ab eo petite, ut pro obsecratione præsentis qua me indefinenter æmuli laniant, ipse mihi mercedem restituat in futuro: qui scit me ob hoc in peregrinæ linguæ eraditione sudasse, ne Judæi de falsitate Scripturarum Ecclesiis ejus diutius insultarent.

EJUSDEM IN JEREMIAM

PRÆFATIO.

Ieremias Propheta, cui hic prologus scribitur, sermone liquidem apud Hebræos Isaia & Osee & quibusdam aliis Prophetis videtur esse rusticior, sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetaverit. Porro simplicitas eloquij, à loco ei in quo natus est, accidit. Fuit enim Anathothices, qui est usque hodie viculus, tribus ab Jerosolymis distans millibus, sacerdos ex sacerdotibus, & in matris utero sanctificatus: virginitate sua Evangelicum virum Christi Ecclesiæ dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captivitatem urbis atque Judææ, non solum spiritu, sed & oculis carnis intuitus est. Jam decem tribus Israël Assyrii in Medos transtulerant: jam terras earum, colonæ Gentium possidebant. Unde in Juda tantum, & in Benjamin prophetavit: & civitatis suæ ruinas quadruplici planxit alphabeto, quod nos mensuræ metri versibusque reddidimus. Præterea ordinem visionum, qui apud Græcos & Latinos omnino confusus est, ad pristinam fidem correximus. Librum autem Baruch notarij ejus, qui apud Hebræos nec legitur nec habetur, prætermissimus: pro his omnibus maledicta ab æmulis præstolantes, quibus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos me cogitis. Ceterum ad compendium mali, rectius fuerat modum furori eorum silentio meo ponere, quàm quotidie novi aliquid scriptitantem, invidorum infaniam provocare.

EJUSDEM IN EZECHIELEM

PRÆFATIO.

Ezechiel Propheta cum Joachim rege Juda captivus ductus est in Babylonem: ibique iis qui cum eo captivi fuerant, propheta vit, prænitentibus quod ad Jeremiæ vaticinium se ultro adversariis tradidissent, & viderent adhuc urbem Jerosolymam stare, quam illè casuram esse prædixerat. Trigesimo autem ætatis suæ anno, & captivitatis quinto, exorsus est ad concaptivos loqui. Et eodem tempore, licet posterior, hic in Chaldæa, Jeremias in Judæa prophetaverunt. Sermo ejus nec satis disertus, nec admodum rusticus est: sed ex utroque mediè temperatus Sacerdos & ipse fuit, sicut Jeremias: principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus involuta. Sed & vulgata ejus editio non multum distat ab Hebræico. Unde non satis miror quid causa extiterit, ut si eisdem in universis libris habemus interpretes, in aliis eadem, in aliis diversa translalerint. Legite igitur & hunc juxta translationem nostram, quoniam per cola scriptus & commata, manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si autem amici mei & hunc subannaverint, dicite eis quod nemo eos compellat ut scribaat. Sed vereor ne illud eis eveniat quod Græcè significantius dicitur, ut vocentur φάγοι οὐδ' ὄροι: quod est, manducantes sannas.

EJUSDEM IN DANIELEM

PRÆFATIO.

DAnielem Proprietam juxta Septuaginta Interpretes, Domini Salvatoris Ecclesiæ non legunt, utentes Theodotionis editione: & hoc cur acciderit, nescio. Sive enim quia sermo Chaldaicus est, & quibusdam proprietatibus à nostro eloquio discrepat, noluerunt Septuaginta Interpretes eandem linguæ lineas translatione servare: sive sub nomine eorum ab alio nescio quo non satis Chaldaeam linguam sciente, editus est liber: sive aliud quid causa extiterit ignorans: hoc unum affirmare possum, quod multum à veritate discordet, & recto judicio repudiatus sit. Sciendum quippe est Danielem maximè & Esdram, Hebraicis quidem litteris, sed Chaldaeo sermone conscriptos: & unam Jeremia peripcon: Job quoque cum Arabica lingua plurimam habere societatem. Denique & ego adolecentulus, post Quintiliani & Tulij lectionem ac flores rhetoricos, cum me in linguæ hujus pistrinum reclusissem: & multo sudore, multoque tempore vix cœpisssem anhelantia stridentiaque verba resonare, & quasi per cryptam ambulans, rarum desuper lumen aspicerem, impegi novissimè in Danielem: & tanto tædio affectus sum, ut desperatio ne subita omnem laborem veterem voluerim conterere. Verùm adhorante me quodam Hebræo, & illud mihi crebrius in sua lingua ingerente, Labor improbus omnia vincit: & qui mihi videbar sciolus, inter Hebræos cœpi rursus est discipulus Chaldaicus. Et ut verum fatear, usque ad præsentem diem magis possum sermonem Chaldaicum legere & intelligere, quam sonare. Hæc idcirco refero, ut difficultatem vobis Danielis ostenderim: qui apud Hebræos nec Susannæ habet historiam, nec hymnum trium puerorum, nec Belis draconisque fabulas: quas nos, quia in toto orbe dispersæ sunt, veru anteposito, easque jugalante, subjecimus: ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detruncasse. Audivi ego quemdam de præceptoribus Judæorum, cum Susannæ derideret historiam, & à Græco nescio quo eam diceret esse confictam; illud opponere quod Origeni quoque Africanus opposuit, etymologias has *ἀπὸ τοῦ οὐχίτου οὐχίτου, ἢ ἀπὸ τοῦ πνίβε πνίβου*, de Græco sermone descendere. Cujus rei nos intelligentiam nostri hanc possumus dare: Ut verbi gratia, dicamus de arbore illice dixisse eum, illicè pereas: & à lentisco, in lentem te comminuat angelus: vel non lentè pereas: aut lentus, id est flexibilis ducaris ad mortem: sive aliud quid ad arboris nomen conveniens. Deinde tantum fuisse oij tribus pueris cavillabitur, ut in camino æstuantis incendiij metro luderent, & per ordinem ad laudem Dei omnia elementa provocarent; aut quod miraculum, divinæque aspirationis indicium, vel draconem interfectum ossa picis, vel sacerdotum Belis machinas deprehensas: quæ magis prudentia solertis viri, quàm prophetali essent spiritu perpetrata: Cum verò ad Habacuc veniret, & de Judæa in Chaldaeam raptum discophorum lætitaret, quærebat exemplum, ubi legissemus in toto veteri Testamento, quemquam sanctorum gravi volasse corpore, & in puncto horæ tanta terrarum spatia transisse: Cui cum quidam è nostris satis ad loquendum promptulus, Ezechielem addixisset in medium, & diceret eum de Chaldaea in Judæam fuisse translatum: derisit hominem, & ex ipso volumine demonstravit Ezechielem in spiritu se vidisse transiitum: Denique & Apostolum nostrum, videlicet ut eruditum virum, & qui legem ab Hebræis didicisset, non fuisse ausum affirmare se raptum in corpore, sed dixisse: Sive in corpore, sive extra corpus, nescio, Deus scit. His & talibus argumentis apocryphas in libro Ecclesiæ fabulas arguebat. Super qua te lectoris arbitrio judicium derelinquens, illud admonéo, non haberi Danielem apud Hebræos inter Prophetas, sed inter eos qui hagiographa conscripserunt. In tres siquidem partes omnis ab eis scriptura dividitur: in legem, in Prophetas, & in hagiographa, id est, in quinque, & octo, & in undecim libros: de quo non est hujus temporis disserere. Quæ autem ex hoc Propheta, immò contra hunc librum; Porphyrius objiciat: testes sunt Methodius, Eusebius, & Apollinarius: qui mul-

tis veruum millibus ejus vesania respondentes, nescio an curioso lectori satisfecerint. Unde obsecro vos ô Paula & Eustochium, fundatis pro me ad Dominum preces: ut quamdiu in hoc corpulculo sum, scribam aliquid gratum vobis, utile Ecclesiæ, dignum posteris. Præsentium quippe judiciis oblatrantium non satis moveor: qui in utramque partem, aut amore labuntur, aut odio.

EJUSDEM IN XII. PROPHETAS

PRÆFATIO.

Non est idem ordo duodecim Prophetarum apud Hebræos, qui est apud nos. Unde secundum id quod ibi legitur, hîc quoque dispositi sunt. Osee commaticus est, & quasi per sententias loquens. Joël planus in principiis: in fine obscurior. usque ad Malachiam, habent singuli proprietates suas: quem Esdram scribam, legisque doctorem, Hebræi autumant. Et quia longum est nunc de omnibus dicere: hoc tantum vos ô Paula & Eustochium admonitas volo, unam librum esse duodecim Prophetarum? & Osee synchronon Isaia: Malachiam verò Aggæi & Zachariæ fuisse temporibus. In quibus autem tempus non præfertur in titulo; sub illis eos regibus prophetasse, sub quibus & hi qui ante eos habent titulos prophetaverunt.

EJUSDEM IN EVANGELISTAS

AD DAMASUM PRÆFATIO.

Novum opus me facere cogis ex veteri: ut post exemplaria Scripturarum toto orbe dispersa, quasi quidam arbiter sedeam: & quia inter se variant, quæ sint illa quæ cum Græca consentiant veritate, decernam. Pius labor, sed periculosa præsumptio, judicare de ceteris, ipsum ab omnibus judicandum: senis mutare linguam, & canescentem jam mundum ad initia retrahere parvulorum. Quis enim doctus pariter vel indoctus, cum in manus volumen assumpserit, & à saliva quam semel imbibit, viderit discrepare quod lætitat; non statim erumpat in vocem, me falsarium, me clamitans esse sacrilegum, qui audeam aliquid in veteribus libris addere, mutare, corrigere? Adversus quam invidiam duplex causa me consolatur: quod & tu qui summus sacerdos es, fieri jubes: & verum non esse quod variat, etiam medicorum testimonio comprobatur. Si enim Latinis exemplaria fides est adhibenda; respondeant quibus: tot enim sunt exemplaria pænè quot codices. Sin autem veritas est quærenda de pluribus: cur non ad Græcam originem revertentes, ea quæ vel à vitiosis interpretibus malè reddita, vel à præsumptoribus imperitis emendata perverfus, vel à librariis dormitantibus aut addita sunt, aut mutata, corrigimus? Neque verò ego de Veteri disputo Testamento, quod à Septuaginta senioribus in Græcam linguam verfum, tertio gradu ad nos usque pervenit. Non quero quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter novos & veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio quam Apostoli probaverunt, de novo nunc loquer Testamento: quod Græcum esse non dubium est, excepto Apostolo Matthæo, qui primus in Judæa Evangelium CHRISTI Hebraicis litteris edidit. Hoc certè cum in nostro sermone discordat, & in diversos rivulorum tramites ducit, uno de fonte quærendum est, Prætermitto eos codices quos à Luciano & Helychio nuncupatos, paucorum hominum asserit perverfa contentio: quibus utique nec in toto Veteri instrumento post Septuaginta Interpretes, emendare quid licuit, nec in novo profuit emendasse: cum multarum gentium linguis Scriptura antè translata, doceat falsa esse quæ a lida sunt. Igitur hæc præfatus præfatiuncula pollicetur quatuor tantum Evangelia, quorum ordo est iste, Matthæus, Marcus, Lucas, Joannes: codicum Græcorum emendata collatione, sed veterum, quæ ne multum à lectionis Latine consuetudine discreparent, ita calamo temperavimus, ut his tantum quæ sensum videbantur mutare correctis, reliqua manere pateremur ut fuerant, Canones quoque, quos Eusebius Cæsariensis Episcopus Alexandrinus secutus Ammonium, in decem numeros ordinavit, sicut in Græco habentur, expressimus.

expressimus. Quod si quis de curiosis voluerit nosse, quæ in Evangeliiis, vel eadem, vel vicina, vel sola sint, eorum distinctione cognoscat. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inolevit, dum quod in eadem re alius Evangelista plus dixit, in alio quia minus putaverint, addiderunt. Vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui unum è quatuor primum legerat, ad ejus exemplum ceteros quoque existimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, & in Marco plura Lucæ atque Matthæi. Rursum in Matthæo plura Joannis & Marci, & in ceteris reliquorum quæ aliis propria sunt, inveniuntur. Cum itaque canones legeris qui subjecti sunt, confusionis errore sublato, & similia omnium scies, & singulis sua quæque restitues. In canone primo concordant quatuor, Matthæus, Marcus, Lucas, Joannes. In secundo tres, Matthæus Marcus, Lucas. In tertio tres, Matthæus, Lucas, Joannes in quarto tres, Matthæus, Marcus, Joannes. In quinto duo, Matthæus, Lucas. In sexto duo, Matthæus, Marcus. In septimo duo, Matthæus, Joannes. In octavo duo, Lucas, Marcus. In nono duo, Lucas, Joannes. In decimo, propria quique quæ non habentur in aliis, ediderunt. Singulis verò Evangeliiis, ab uno incipiens usque ad finem librorum, dispar numerus accessit. Hic nigro colore descriptus, sub se habet alium ex minio discolorem numerum, qui ad decem usque procedens, indicat prior numerus in quo sit canone requirendus. Cui ergo aperto codice, verbi gratia, illud sive illud capitulum scire volueris cujus canonis sit, statim ex subjecto numero doceberis, & recurrens ad principia, in quibus canonum est distincta congeries, eodemque statim canone ex titulo frontis invento, illum quem quærebas numerum, ejusdem Evangelistæ qui & ipse ex inscriptione signatur, invenies, atque è vicino ceterorum tramitibus inspectis, quos numeros è regione habeant, annotabis, & cum scieris, recurres ad volumina singulorum, & sine mora repertis numeris quos ante signaveras, reperies & loca in quibus vel eadem vel vicina dixerint. Sciendum tamen, ne quis ignarum ex similitudine numerorum error involvat, quod sicubi in subnotatione canonum distinctorum, in canone quolibet tres Evangelistæ bis, ter vel quater, aut etiam amplius eundem numerum per ordinem habuerint annotatum, & quartus è contrario, discrepantes; quod id tres illi in eo loco semel dixerint, quartus toties in corpore voluminis sui ponat, quoties diversi numeri in ejus canone positi stant contra prædictorum numerorum continuatas similitudines. Item si in uno quolibet eorum aut etiam duobus idem in canone numerus bis, ter, & quater, aut eo amplius repèriatur in ordine collocatus, & dispartes inveniatur in ceteris; dubium non erit, quin id quod illius illorumve canonis numerus bis terque repetitum ab his in volumine semel dictum esse ostendit, alter alterius eorum toties uno atque eodem sensu loquantur, quoties prætulerint in numerorum annotatione distantiam. Et hoc in omnium novem canonum collatione servabitur. Ceterum in decimo (quoniam propria singulorum tantummodò continentur) non potest contra id comparatio esse quod solum est. Opto ut in Christo valeas, & memineris mei Papa beatissime.

EIUSDEM EX CATALOGO SCRIPTORUM *Ecclesiasticorum.*

Paulus Apostolus, qui antè Saulus, extra numerum duodecim Apostolorum, de tribu Benjamin & oppido Judææ Gischalis fuit, Quo à Romanis capto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commigravit, à quibus ob studia legis missus Jerosolymam, à Gamaliel viro doctissimo, cujus Lucas meminit, eruditus est. Cum autem interfuisset neci martyris Stephani, & acceptis à Pontifice templi epistolis, ad persequendos eos qui Christo crederant, Damascum pergeret, revelatione compulsus ad fidem, quæ in actibus Apostolorum scribitur, in vas electionis de persecutore translatus est. Cùmque primum ad prædicationem ejus Sergius Paulus Proconsul Cypri credidisset, ab eo, quod eum Christi fidei subegerat, sortitus est nomen Paulus, &

juncto sibi Barnaba, multis urbibus peragratis, revertensque Jerosolymam, à Petro, Jacoboque & Joanne, Gentium Apostolus ordinatur. Et quia in Actibus Apostolorum plenissimè de ejus conversione scriptum est, hoc tantum dicam, quod post passionem Domini vigesimoquinto anno, id est secunde Neronis, eo tempore quo Festus procurator Judææ successit Felici, Romam vinculis mittitur, & biennium in libera manens custodia, adversus Judæos de adventu Christi quotidie disputavit. Sciendum autem in prima satisfactione, (necdum Neronis imperio roborato, nec in tanta erumpente scelera, quanta de eo narrat historia Paulum à Nerone dimissum, ut Evangelium Christi in Occidentis quoque partibus prædicaret, sicut ipse scribit in secunda epistola ad Timotheum (eo tempore quo & passus est, de vinculis distat Epistolam.) In prima mea satisfactione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt; non eis imputetur. Dominus autem mihi affuit, & confortavit me, ut per me prædicatio compleretur, & audirent omnes Gentes; & liberatus sum de ore leonis. Manifestissimè leonem propter crudelitatem, Neronem significans. Et in sequentibus, Liberatus sum de ore leonis. Et statim, Liberavit me Dominus ab omni opere malo, & salvavit me in regnum suum cælestem, quod scilicet præsens sibi sentiret imminere martyrium. Nam & in eadem Epistola præmiserat, Ego enim jam immolor, & tempus resolutionis meæ instat. Hic ergo decimoquarto Neronis anno, eodem die quo Petrus, Romæ pro Christo capite truncatus, sepulcrusque est in via Ostiensi, anno post passionem Domini trigesimo septimo. Scripsit autem novem ad septem Ecclesias Epistolas, ad Romanos unam, ad Corinthios duas, ad Galatas unam, ad Ephesios unam, ad Philippenses unam, ad Colossenses unam, ad Thessalonicenses duas. Præterea ad discipulos suos, Timotheo duas, Tito unam, Philemoni unam. Epistola autem quæ fertur ad Hebræos, non ejus creditur, propter styli fermonisque distantiam: sed vel Barnabæ juxta Tertullianum, vel Lucæ Evangelistæ juxta quosdam; vel Clementis Romanæ postea Ecclesiæ Episcopi, quem aiunt sententias Pauli proprio & ordinasse ornasse sermone: vel, certè quia Paulus scribebat ad Hebræos, & propter invidiam sui apud eos nominis, titulum in principio salutarionis amputaverat, scripserat ut Hebræus Hebræis Hebræicè, id est suo eloquio disertissimè, ut ea quæ eloquenter scripta fuerant in Hebræo, eloquentius verteretur in Græcum, & hanc causam esse quod à ceteris Pauli epistolis discrepare videatur. Legunt quidam & ad Laodicenses, sed ab omnibus exploditur.

EIUSDEM EX CATALOGO SCRIPTORUM *Ecclesiasticorum.*

Jacobus, qui appellatur frater Domini, cognomento Justus, ut nonnulli existimant, Joseph, ex alia uxore; ut autem mihi videtur, Mariæ sororis matris Domini, cujus Joannes in libro suo meminit, filius, post passionem Domini, statim ab Apostolis Jerosolymorum Episcopus ordinatus, tantum scripsit Epistolam, quæ de septem Catholicis est: quæ & ipsa ab alio quodam sub nomine ejus edita asseritur, licet paulatim tempore procedente obtinuerit auctoritatem. Egessippus vicinus Apostolicorum temporum, in quinto commentario libro de Jacobo narrans, ait, Suscepit Ecclesiam Jerosolymam, post Apostolos, frater Domini Jacobus, cognomento Justus, multi siquidem Jacobi vocabantur. Hic de utero matris sanctus fuit, vinum & siceram non bibit, carnem nullam comedit, numquam attonsus est, nec unctus unguento; nec usus balneo. huic soli licitum erat ingredi Sancta sanctorum: siquidem vestibus laneis non utebatur, sed lineis: solisque ingrediebatur templum: & fixis genibus, pro populo deprecabatur, in tantum ut camelorum duriciem traxisse ejus genua crederentur. Dicit & alia multa, quæ enumerare longum est. Sed & Josephus in vigesimo libro Antiquitatum refert, & Clemens in septimo *καταρτάσιον*, mortuo Festo, qui Judæam regebat, missum à Nerone esse successorem ejus Albinum: qui cum necdum ad provinciam pervenisset, Ananus, inquit, Pontifex adolescens, Anani filius, de genere Sacerdotum,

Sacerdotali; accepta occasione *ἀνάγκης*, concilium congregavit, & compellens publicè Jacobum, ut Christum Dei filium denegaret, contradicentem lapidari iussit. Qui cum præcipitatus de pinna templi, contractis cruribus adhuc semivivus tendens ad cælum manus diceret, Domine ignosce eis: quod enim faciunt, nesciunt: fullonis fuste quoda vestimenta extorqueri solent, in cerebro percussus interiit. Tradit item Josephus, tantæ eum sanctitatis fuisse, & celebritatis in populo, ut propter ejus necem, creditum sit subversam esse Jerosolymam. Hic est de quo Paulus Apostolus scribit ad Galatas, Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. Et Apostolorum super hoc crebrius acta testantur. Evangelium quoque quod appellatur secundum Hebræos, & à me nuper in Græcum Latinumque sermonem translatum est, quo & Origenes sæpè utitur, post resurrectionem Salvatoris refert: Dominus autem cum dedisset sindonem servo Sacerdotis, ivit ad Jacobum, & apparuit ei. Juraverat enim Jacobus se non comesturum panem ab illa hora, qua biberat calicem Domini, donec videret eum resurgentem à mortuis. Rursusque post paululum, Afferte, ait Dominus, mensam & panem. Statimque additur, Tullit panem, & benedixit, ac fregit, & dedit Jacobo Justo, & dixit ei, Frater mi, comede panem tuum, quia resurrexit Filius hominis à dormientibus. Triginta itaque annos Jerosolymis rexit Ecclesiam, id est usque ad septimum Neronis annum, & juxta templum, ubi & præcipitatus fuerat, sepultus est. Titulum usque ad obsidionem Titi & ultimam Hadriani notissimum habuit. Quidam è nostris in Monte oliveti eum conditum putant: sed falsa eorum opinio est.

*ÆJUSDEM EX CATALOGO SCRIPTORUM
Ecclesiasticorum.*

Simon Petrus filius Jonæ, provinciæ Galilææ, vico Bethsaida, frater Andrea Apostoli, & princeps Apostolorum, post Episcopatum Antiochenis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum qui de circumcissione crediderant, in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithynia, secundo Claudij anno ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique viginti quinque annis cathedram sacerdotalem tenuit, usque ad ultimum annum Neronis, id est decimum quartum. A quo & affixus cruci, martyrio coronatus est, capite ad terram verso, & in sublimem pedibus elevatis, asserens se indignum ut sic crucifigeretur ut Dominus suus. Scripsit duas Epistolas, quæ Catholica nominantur: quarum secunda à plerisque ejus esse negatur, propter styli cum priore dissonantiam. Sed & Evangelium juxta Marcum qui auditor ejus & interpres fuit, hujus dicitur. Libri autem, è quibus unus Actorum ejus inscribitur, alius Evangelij, tertius prædicationis, quartus Apocalypsis, quintus judicij, inter apocryphas Scripturas reputantur. Sepultus Romæ in Vaticano juxta viam triumphalem, totius urbis veneratione celebratur.

*ÆJUSDEM EX CATALOGO SCRIPTORUM
Ecclesiasticorum.*

Iudas frater Jacobi, parvam quidem, quæ de septem Catholicis est, epistolam reliquit. Et quia de libro Enoch, qui apocryphus est, in ea assumit testimonium, à plerisque rejicitur: tamen auctoritatem vetustate jam & usu meruit, & inter sanctas Scripturas computatur.

INDEX

TESTIMONIORUM A CHRISTO ET APOSTOLIS IN NOVO TESTAMENTO

CITATORUM EX VETERI

Quæ huc in id congesta sunt, ut pij Lectores nativam quorundam intelligentiam,
quæ ab ipso Christo vero interprete, & spiritu ejus per Apostolos sit tradita,
assequantur, perspiciantque in quem usum ea Apostoli
& Evangelistæ adduxerint.

GENESIS.

- 1 d Masculum & feminam fecit eos.
Matt. 19. a. Mar. 10. a
- 2 a Requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis. Heb. 4. b.
- 2 b Factus est primus homo Adam in animam viventem. 1. Cor. 15. f
- 2 d Dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori. Matth. 19. a. Mar. 10. a. Ephes. 5. g. 1. Cor. 6. d
- 2 d Erunt duo in carne una. Matt. 19. a. Mar. 10. a. 1. Corin. 6. d. Gal. 3. b
- 12 a Exi de terra tua & de cognatione tua. Act. 7. a
- 12 a Et in femine tuo benedicentur omnes gentes. Act. 3. d. Eph. 5. g
- 15 b Sic erit semen tuum. Rom. 4. c
- 15 b Credit Abraham Deo; & reputatum est illi ad justitiam. Rom. 4. a. Jac. 2. d. Gal. 3. a
- 15 c Erit semen tuum peregrinum in terra non sua. Act. 7. a
- 17 a Quia patrem multarum gentium constitui te. Rom. 4. c
- 18 b Secundum hoc tempus veniam; & erit Sara filius. Rom. 9. b
- 21 b Ejice ancillam & filium ejus. Gal. 4. d
- 21 b In Isaac vocabitur tibi semen. Rom. 9. b
- 22 c Nisi benedicens benedicam te, & multipl. Heb. 6. c
- 22 d Quia benedicentur in te omnes gentes. Gal. 3. b. Act. 3. d
- 25 c Quia major serviet minori. Rom. 9. c

EXODUS.

- 3 b Ego sum Deus Abraham, &c. Matth. 22. c. Mar. 12. c. Luc. 20. f
- 9 d In hoc ipsum excitavit te, ut ostendam in te potentiam meam. Rom. 9. d
- 12 g Os non comminuetis ex eo. Joan. 19. f
- 13 a Omne masculinum adaperiens vulvam. Luc. 2. d
- 16 d Qui multum, non abundavit, &c. 2. Cor. 8. c
- 20 c Non mœchaberis. Matt. 5. d
- 20 c Non adulterabis, Non occides, Non furtum facies, Non loquæris contra proximum tuum falsum testimonium, Non concupisces. Rom. 23. c
- 2 c Non concupisces. Rom. 7. b
- 2 c Non occides. Matt. 5. c. Luc. 18. d
- 2 c Honora patrem tuum & matrem

- tuam. Matt. 15. 2. Mar. 7. b. Ephes. 6. a
- 21 c Qui maledixerit patri suo, vel matri, morte moriatur. Matth. 15. a. Mar. 7. b
- 21 c Oculum pro oculo, dentem pro dente. Matt. 5. f
- 22 d Principi populi tui non malediceres. Act. 23. a
- 24 c Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. Heb. 9. e
- 25 g Vide; omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est, &c. Heb. 8. b. Act. 7. f
- 32 a Fac nobis deos qui præcedant nos. Act. 7. c
- 33 d Miserebor cui volucro, &c. Rom. 9. c
- 34 d Non sicut Moyses ponebat velamen super faciem. 2. Cor. 2. c

LEVIT.

- 12 g Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. 1. Pet. 1. c
- 18 a Qui fecerit homo, vivet in ea. Rom. 10. b. Gal. 3. b
- 19 c Non perjurabis. Matth. 5. e
- 19 d Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Rom. 13. d. Gal. 5. c. Jac. 2. b. Matt. 22. d. Mar. 12. c
- 19 d Diliges proximum tuum. Matt. 5. g
- 20 b Qui maledixerit patri, & matri, &c. Matth. 15. a
- 24 d Oculum pro oculo. Matth. 5. f
- 26 b Quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo, &c. 2. Cor. 6. d

NUMERI.

- 9 b Os non comminuetis ex eo. Joan. 19. f

DEUTER.

- 4 d Etenim Deus nolter ignis consumens est. Heb. 12. g
- 5 b Non concupisces. Rom. 7. c. 13. c
- 5 b Non occides. Matt. 5. c. Luc. 18. d
- 5 b Non mœchaberis. Matt. 5. d. Luc. 18. d
- 5 b Non furtum facies. Luc. 18. d. Rom. 13. c
- 5 b Non loquæris contra proximum tuum falsum testimonium. Luc. 18. d. Rom. 13. c
- 5 b Honora patrem & matrem. Matt. 15. a. Mar. 7. b. Ephes. 6. a
- 6 a Audi Israël, Dominus Deus tuus Deus unus est. Mar. 12. c
- 6 a Diliges Dominum Deum tuum ex

toto corde, &c. Matt. 22. d. Mar. 12. c. Luc. 10. c

- 6 c 10. d. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Matt. 4. b. Luc. 4. b.
- 6 c Non tentabis Dominum Deum tuum. Mar. 4. b. Luc. 4. b
- 8 a Non in solo pane vivit homo. Matt. 4. a. Luc. 4. a
- 10 d Deus personam hominis non accipit. Gal. 2. b
- 18 c Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus. Act. 3. d. 7. c
- 19 d In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. Matth. 18. b. Joan. 8. c. 2. Cor. 13. a
- 19 d Oculum pro oculo, dentem pro dente. Matt. 5. f
- 21 d Maledictus omnis qui pendet in ligno. Gal. 3. b
- 25 b Non alligabis os bovi trituranti. 1. Cor. 9. a. 1. Tim. 5. c
- 25 b Si quis mortuus fuerit non habens filium. Matt. 21. c. Mar. 12. b. Luc. 20. c
- 27 d Maledictus omnis qui non manserit in omnibus, &c. Gal. 3. b
- 30 e Quis ascendet in celum? Rom. 10. b
- 31 c Propè est verbum in ore tuo, & in corde tuo. Rom. 10. b
- 32 c Ego ad simulationem vos adducam in non gentem, &c. Rom. 10. d
- 32 c Mihi vindictam, ego retribuam. Rom. 12. d

JOSUE.

- 1 a Non te deseram, neque derelinquam. Heb. 13. a

REG. II.

- 7 c Ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium. Heb. 11. b

REG. III.

- 19 b Domine, prophetas tuos occiderunt, &c. Rom. 11. a
- 19 b Reliqui mihi septem millia virorum. Rom. 11. a

JOB.

- 5 c Comprehdam sapientes in astutiâ eorum. 1. Cor. 3. d

LIBER PSALM.

- 2 a Quare fremuerunt gentes. Act. 4. c
- 2 b Filius meus es tu, ego hodie genui te. Act. 13. c. Heb. 1. b. 5. b

- 1 c Reges eos in virga ferrea. Apoc. 2. g. 19. c
- 4 b Irascimini, & nolite peccare. Ephes. 4. f
- 5 c Sepulchrum patens est guttur eorum. Rom. 3. b
- c Descendit à me omnes qui operamini iniquitatem. Matt. 7. d. 15. d. Luc. 13. f
- b Ex ore infantium, & lactentium, &c. Matt. 21. b
- 8 c Quid est homo quod memor es ejus? Hebr. 2. a
- 8 c Omnia subjecit sub pedibus ejus. 1. Cor. 15. d
- 9 c Quorum os maledictione & amaritudine plenum est. Rom. 3. c
- 13 a Non est justus quisquam, non est intelligens. Rom. 3. b
- 13 b Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Rom. 3. c
- 15 c Providebam Dominum in conspectu, &c. Act. 2. d
- 15 d Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Act. 2. c. 13. e
- 17 a Ego ero fides in eum. Hebr. 2. c
- 17 g Propterea confitebor tibi in Genitibus Domine. Rom. 15. b
- 18 a Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum. Rom. 10. d
- 21 a Eli, Eli, lamma sabaethani. Matt. 27. e. Marc. 15. c
- 21 c Diviserunt sibi vestimenta mea. Matt. 27. d. Joan. 19. e
- 21 c Nuntiabo nomen tuum fratribus meis. Hebr. 2. c
- 23 a Domini est terra, & plenitudo ejus. 1. Cor. 10. f
- 24 c Odio habuerunt me gratis. Joan. 15. d
- 30 a In manus tuas commendo spiritum meum. Luc. 23. f
- 31 a Beati quorum remissa sunt iniquitates. Rom. 4. a
- 33 c Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos. 1. Pet. 3. b
- 39 b Hostiam & oblationem noluit. Hebr. 10. ab
- 40 c Qui manducat mecum panem. Joan. 13. b
- 43 d Propter te mortificamur tota die. Rom. 8. g
- 44 b Thronus tuus Deus in saeculum saeculi. Hebr. 1. c
- 50 a Ut justificeris in sermonibus tuis. Rom. 3. a
- 54 d Jacta super Dominum curam tuam. 1. Pet. 1. b
- 61 d Unusquisque autem propriam mercedem accipiet. 1. Cor. 3. b
- 67 d Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem. Ephes. 4. b
- 68 b Zelus domus tuae comedit me. Joan. 2. d
- 68 b Impropria impropertium tibi ceciderunt super me. Rom. 15. a
- 68 c Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. Rom. 11. b
- 68 c Fiat commoratio eorum deserta. Actor. 1. d
- 68 e In siti mea potaverunt me aceto. Joan. 19. f
- 77 a Aperiam in parabolis os meum. Matt. 13. e
- 77 c Panem caeli dedit eis. Joan. 6. d
- 81 b Ego dixi Dij estis. Joan. 10. g
- 88 d Inveni David fervum meum. Act. 13. d
- 90 c Angelis suis mandavit de te. Matt. 4. a. Luc. 4. b
- 93 b Dominus novit cogitationes sapientum, quoniam vanae sunt. 1. Cor. 3. d
- 94 c Hodie si vocem ejus audieritis. Hebr. 3. b
- 94 d Sicut juravi in ira mea. Hebr. 4. a
- 96 b Et adorent eum omnes angeli ejus. Hebr. 1. c
- 101 Tu in principio Domine terram fundasti. Hebr. 1. c
- 103 a Qui facit angelos suos spiritus. Hebr. 1. c
- 108 b Et episcopatum ejus accipiat alter. Act. 1. d
- 109 a Dixit Dominus Domino meo. Matt. 22. d. Luc. 20. g. Act. 2. f
- 109 a Sede à dextris meis. Hebr. 1. d
- 109 a Donec ponam inimicos tuos scabellum, &c. Hebr. 1. d. 1. Cor. 15. d
- 109 b Tu es sacerdos in aeternum. Hebr. 5. b. 7. c
- 109 b Juravit Dominus, & non poenitebit eum. Hebr. 7. c
- 111 b Dispersit dedit pauperibus. 2. Cor. 9. c
- 115 a Credidi, propter quod locutus sum. 2. Cor. 4. c
- 115 a Omnis homo mendax. Rom. 3. a
- 116 a Laudate Dominum omnes gentes. Rom. 15. c
- 117 a Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo. Hebr. 13. b
- 217 d Lapidem quem reprobaverunt aedificantes. Matt. 21. d. Marci 12. a. Actor. 4. b. 1. Pet. 2. b
- 117 d Hofanna filio David. Matth. 21. b
- 131 c De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Act. 2. c
- 139 a Venenum aspidum sub labiis eorum. Rom. 3. b

PROVERB.

- 3 a Nolite esse prudentes apud vosmetipsos. Rom. 12. d
- 3 b Fili mi, noli negligere disciplinam Domini, &c. Hebr. 12. b
- 3 b Quem diligit Dominus corripit, &c. Hebr. 12. b. Apoc. 3. d
- 10 b Caritas operit multitudinem peccatorum. 1. Pet. 4. b
- 17 c Videte, ne quis malum pro malo alicui reddat. 1. Thess. 5. d. 1. Pet. 3. b
- 20 c Qui maledixerit patri vel matri. Matt. 15. a. Marc. 7. b
- 25 c Si esurierit inimicus tuus, ciba illum. Rom. 12. d
- 26 b Canis reversus ad vomitum. 2. Pet. 2. d

ISAIAS.

- 1 c Nisi Dominus sabaoth reliquisset nobis semen. Rom. 9. f
- 5 d Homo plantavit vineam. Matth. 21. b. Luc. 20. b. Mar. 11. a
- 6 a Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus sabaoth. Apoc. 4. c
- 6 c Auditum audietis, & non intelligetis. Matt. 13. b. Marc. 4. b. Luc. 8. b. Act. 28. f. Joan. 12. f. Rom. 11. b
- 7 c Ecce Virgo in utero habebit. Matt. 1. d
- 8 d Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi Deus. Heb. 2. d
- 9 a Terra Zabulon & terra Nephtali. Matt. 4. c
- 10 c Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris. Rom. 9. f
- 11 a Revelabitur ille iniquus quem Dominus interficiet spiritu oris sui. 2. Thess. 2. c
- 11 c Erit radix Jesse. Rom. 15. c. Act. 13. d
- 21 c Cecidit cecidit Babylon illa magna. Apoc. 14. b
- 22 d Manducemus & bibamus, cras enim moriemur. 1. Cor. 15. e
- 22 f Hæc dicit sanctus & verus, qui habet clavem David. Apoc. 3. b
- 25 c Absterget Dominus omnem lacrymam ab oculis, &c. Apoc. 7. d. 21. b
- 28 c Quoniam in aliis linguis & labiis aliis loquar populo huic. 1. Cor. 14. d
- 28 d Ecce pono in Sion lapidem offensionis. Rom. 9. g. 1. Petri 2. b
- 29 d Populus hic labiis me honorat. Matt. 15. a. Marc. 7. b
- 29 e Perdam sapientiam sapientum, & prudentiam, &c. 1. Cor. 1. c
- 33 c Ubi sapiens? ubi scriba? ubi inquit hujus saeculi? 1. Cor. 1. c
- 40 a Vox clamantis in deserto. Matt. 3. a. Marc. 1. a. Luc. 3. a. Joan. 1. c
- 40 b Omnis caro scenum. 1. Pet. 1. d. Jac. 1. d
- 40 d Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis instruxit eum? 1. Cor. 2. d
- 40 d Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit. Rom. 11. d
- 41 b 44. a. Ego sum primus & novissimus. Apoc. 1. d. 22. c
- 42 a Ecce puer meus quem elegi. Matt. 12. b
- 43 d Ecce nova facio omnia. Apoc. 21. b. 2. Cor. 5. d
- 45 b Numquid dicit figmentum ei qui se, &c. Rom. 9. d
- 45 d Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu. Rom. 14. b
- 49 b Posui te in lucem Gentium. Act. 13. g
- 49 c Tempore accepto exaudivi te, &c. 2. Cor. 6. a
- 49 e Non esurient neque sitient amplius. Apoc. 7. d
- 50 b Tunc expuerunt in faciem ejus. Matt. 26. g
- 52 b Quam speciosi pedes evangelizantium pacem. Rom. 10. c
- 52 d Propter quod exire de medio eorum, & separamini, &c. 2. Cor. 6. d
- 52 Nomen Dei per vos blasphematur. Rom. 2. d
- 52 d Quibus non est annuntiatus deo, videbunt. Rom. 15. e
- 53 a Domine, quis credidit auditui nostro. Rom. 10. c. Joan. 11. f
- 53 b Ipse infirmitates nostros accepit. Matt. 8. c
- 53 c Tanquam novis ad occasione. Act. 8. f
- 53 d Et cum iniquis raptatus est. Mar. 15. c. Luc. 22. d

- 53 e Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus. 1. Pet. 2. d. 1. Joan. 3. a
- 53 e Qui peccata nostra pertulit in corpore. 1. Pet. 2. d
- 54 a Latere sterilis quæ non parit. Gal. 4. d
- 54 c Et erunt omnes docibiles Dei. Joan. 6. e
- 55 a Et qui sitit, veniat: & qui vult, accipiat aquam vitæ gratis. Apoc. 2. 2. d
- 55 b Dabo vobis sancta David fidelia. Act. 13. e
- 56 c Domus mea domus orationis vocabitur. Matth. 21. b. Marc. 11. c. Luc. 19. g
- 59 b Contritio & infelicitas in viis eorum. Rom. 3. b
- 59 c Galeam salutis assumite. Eph. 6. c. 1. Thess. 5. b
- 59 d Veniet ex Sion qui eripiat & avertat impietatem à Jacob. Rom. 11. c
- 60 c Et portæ ejus non claudentur per diem. Apoc. 21. g
- 60 d Et civitas non eget sole neque luna. Apoc. 21. g
- 60 d Nox ultra non erit. Apoc. 22. a
- 61 a Spiritus Domini super me. Luc. 4. c
- 62 d Dicite filiæ Sion, ecce rex tuus venit. Matth. 21. a
- 64 b Quod oculus non vidit, nec auris audivit, &c. 1. Cor. 2. b
- 65 a Inventus sum non à quærentibus me. Rom. 10. d
- 65 a Tota die expandi manus meas ad populû non credentem. Rom. 10. d
- 65 c Novos verò cælos, & novam terram. 2. Pet. 3. c. Apoc. 21. a
- 66 a Cælum mihi sedes est. Act. 7. f
- 66 g Ubi vermis eorum non moritur. Mar. 9. g
- J E R E M.**
- 5 b Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Matth. 21. b. Mar. 1. 11. c. Luc. 19. g
- 9 g Qui gloriatur, in Domino gloriatur. 1. Cor. 1. d. 2. Cor. 10. d
- 10 a Quis non timebit te Domine. Apoc. 13. b
- 17 d Ego sum scrutans renes & corda. Apoc. 2. f
- 31 c Vox in Rama audita est. Matth. 2. d
- 31 a Ero vobis in patrem, & vos critis mihi in filios. 2. Cor. 6. d
- 31 a Ecce dies venient, dicit Dominus, & consummabo super domum Israël, & super domum Juda testamentum novum. Heb. 8. c
- 31 f Hoc autem testamentum quod testabor ad illos, &c. Dabo leges meas in cordibus eorum. Hebr. 10. c
- 51 a Cecidit cecidit Babylon magna. Apoc. 18. a
- E Z E C H.**
- 3 Accipe librum, & devora illum. Apoc. 10. d
- 20 b Qui fecerit homo, vivet in ea. Rom. 10. b
- 32 b Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum. Matt. 24. c
- 36 c Nomen Dei per vos blasphematur inter Gentes. Rom. 2. d
- D A N I E L.**
- 9 g Cum videritis abominationem desolationis quæ dicta est à Daniele propheta. Matt. 24. b. Marc. 13. b. Luc. 21. d
- O S E E.**
- 1 d Et erit in loco ubi dictum est eis. Non plebs mea vos, &c. Rom. 9. c
- 2 d Vocabo non plebem meam, plebem meam. Rom. 9. e. 1. Pet. 2. b
- 6 c Misericordiam volo, & non sacrificium. Matth. 9. b. 12. a
- 10 b Tunc incipient dicere moribus, Caudite super nos: & collibus, Operitenos. Luc. 23. d
- 11 a Ex Ægypto vocavi filium meum. Matt. 2. c
- 13 d Absorpta est mors in victoria, 1. 1. Cor. 15. g
- I G E L.**
- 2 g Et erit in novissimis diebus, dicit Dominus, effundam de Spiritu meo. Act. 2. c
- 2 g Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit. Rom. 10. c
- A M O S.**
- 5 g Numquid victimas & hostias obtulistis mihi. Act. 7. c
- 6 a Væ vobis divitibus. Luc. 6. d
- 9 c Post hæc revertar, & reedificabo tabernaculum David. Act. 15. c
- J O N A S.**
- 2 a Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus. Matth. 12. c. Luc. 11. d
- 3 b Penitentiam egerunt in predicatione Jonæ. Matth. 12. c. Luc. 11. d
- M I C H A E.**
- 5 a Et tu Bethlehè terra Juda Matt. 2. a
- 7 b Veni separare hominem adversus patrem suum, & filiam adversus matrem. Matth. 10. d. Luc. 12. g
- A G G E.**
- 2 b Adhuc semel, & ego movebo non solum terram, sed & cælum. Heb. 12. g
- H A B A C.**
- 1 b Videte contemptores, & admiramini, & disperdimini, quia opus operor ego in diebus vestris. Act. 13. f
- 2 a Justus autem ex fide vivit. Rom. 1. Gal. 3. b
- N A H U M.**
- 1 d Quam speciosi pedes evangelizantium pacem. Rom. 10. c
- Z A C H A E.**
- 8 c Loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo. Eph. 4. f
- 9 b Ecce rex tuus venit. Matth. 21. a. Joan. 12. b
- 11 c Et acceperunt triginta argenteos. Mat. 27. a
- 12 c Videbunt in quem compunxerunt. Joan. 19. g
- 13 c Percutiam pastorem. Matth. 16. c. Marc. 14. b
- M A L A C H.**
- 1 a Jacob dilexi, Esau autem odio habui. Rom. 9. c
- 3 a Ecce ego mitto angelum meum. Matth. 11. b. Marc. 1. a. Luc. 7. d. Joan. 1. c
- 4 b Ipse est Elias qui venturus erat. Matth. 11. b
- 4 b Quid est quod scribæ dicunt, quòd Eliam oporteat primum venire? Mat. 17. b. Marc. 19. b
- 4 b Ut convertat corda patrum in filios. Luc. 1. b

HEBRAICORUM, CHALDÆORUM, GRÆCORUMQUE NOMINUM INTERPRETATIO.

A RON, Mons sive Montanus.	Abisag, Patris ignorantia.	suit pro nomine Dei tetragrammaton.
Abba, Pater, Syrum est verbum.	Abner, Patris lucerna.	Adonias, Dominator, Dominus.
Abbarim Transitus, plu. n. sive Transcentes.	Abra, Ancilla, Græcum verbum.	Ægyptus, Angustia, sive Tribulationes, Hebraicè Misraim.
Abdemelech, Servus regis.	Abram, Pater excelsus.	Æneas, Laudatus.
Abdenago, Servus claritatis.	Abraham, Pater multitudinis.	Æthiopia Græcè, ardorem significat, Hebraicè Cus dicitur, id est Nigredo vel Nigra;
Abdias, Servus Domini.	Abfalon, Pater pacis.	Agabus, Locusta.
Abdon, Servus.	Acan, Tribulatio.	Agag, Tectum.
Abel, per aleph, Luctus, Civitas.	Accaron, sterilitas.	Agar, Peregrina.
Abel, per he in principio, Vanitas, filius Adam.	Achab, Frater patris.	Aggeus, Festivus.
Abessalom, Pater pacis.	Achaia, Dolor, vel Tristitia.	Ahod, Laudans.
Abia, pater Domini.	Achaz, Apprehendens, sive Possidens.	Alexander, Auxiliator virilis.
Abiathar, Pater excellens.	Archimelech, Frater meus rex.	Alexandria, Hebraicè dicitur No: quod interpretatur Crudum, sive Irritatio.
Abigail, Pater exultationis.	Achitob, Frater bonitatis.	Alleluia, Laudate Dominum.
Alimelech, Pater rex.	Adam, Homo, sive Terrenus, aut Rufus.	Amalec, Populus lambens.
Abinadab, Pater spontaneus.	Adon, Dominus, aut Basis.	Amam, Mater, timor eorum.
	Adonai, Domini mei, numero multitudinis Unum est ex nominibus Dei, quod interpretis aliquando po-	

Aman, Conturbans.
 Amana, Fides, sive Veritas.
 Amasai, per aleph, Fortis vel Robustus.
 Amasai, per ain, Populi munus.
 Amelech, Rex.
 Amen, Fiat, Efficiatur, aut firmum sit.
 Aminadab, Populus spontaneus.
 Ammon, Populus ejus.
 Ammon, Fidelis aut Verax,
 Amorrhæi, Amari, Rebelles.
 Amos, per aleph, Fortis, pater Isaïæ.
 Amos, per ain, Oneratus, unus ex duodecim Prophetis.
 Amri, per aleph, Amarus, vel Loquens.
 Amri, per ain, Manipulus, vel Dominium, Princeps militiæ Israëliticæ.
 Anania, Nubes Domini.
 Anathoth, Responiones, sive Cantica.
 Andreas, Fortissimus.
 Anna, Gratiola, sive Misericors.
 Antiochia, pro vehiculo.
 Aphrica Hebraicè Pul dicitur, id est, Casus vel Ruina, Isaïæ 66. 34.
 Aphrica, Nahum 3. 9. Put. Crassa, sive Pinguis.
 Apostolus, Missus, Legatus.
 Arabes, Vespertini, 2. Par. 26. 2.
 Arabes, Psalm. 71. 11. Hebraicè Saba, id est, Conversio.
 Aram, Celsitudo, Sublimitas.
 Ararat, Maledictio tremoris.
 Arbee, Quattuor.
 Architrachelus, Princeps triclinij.
 Arcopagita, De colle Martis.
 Arcopagus, Collis Martis.
 Areuna, Arca, vel Canticum.
 Argob, Gleba, vel Glarea.
 Armenia, Hebraicè dicitur Ararat, Maledictio tremoris.
 Arnon, Exultans.
 Arphaxad, Sanans.
 Artaxerxes, Lumen sive Maledictio.
 Asaph, Congregans.
 Aser per samech, Vincit, filius Caath.
 Aser, per sin, Beatitudo, sive Felicitas, filius Jacob.
 Assuerus, Princeps & Caput.
 Assur, Infidians, sive Beatus.
 Astaroth, Greges sive Divitiæ.
 Athalia, Tempus Domino.
 Athene, Sine cumulo.
 Attalia, Augens, vel Nutriens.
 Ava, Iniquitas.
 Axa, Adornata.
 Azarias, Auxilium Domini.
 Azor, adjutor.
 Azotus, Hebraicè Asdod, Deprædatio.

B.

Baal, Idolum, aut Dominans.
 Baal, Osee 10. 24. Arbel legendum, id est, Pugnavit Deus.
 Baalim, Idola, Dominantes.
 Babel, Confusio, Commistio.
 Bala, Inveterata, Turbata, ancilla Rachel, per he in fine.
 Bala, Deglutiens, Destruens, urbs, per ain in fine.
 Balaam, Vetustas populi.
 Balac, Destruens.
 Banaias, Filius Domini.
 Barac, Fulgens.
 Barachias, Benedicens Dominum.
 Bar-iona, Filius columbæ.
 Barnabas, Filius consolationis.
 Barfabas, Filius Conversionis.

Barthimæus, Filius cæcus.
 Bartholomæus, Filius suspendentis aquas.
 Baruch, Benedictus.
 Bathuel, Filiatio Dei.
 Batus, mensura liquidorum.
 Beel phegor, Idolum hiatus.
 Beel-zebub, Idolum mascæ.
 Beera, Puteus.
 Behemor, Jumenta, Quadrupedia.
 Bel, Vetusus.
 Bela, Deglutiens, Destruens.
 Belial, Perversus, Absque jugo.
 Ben-ennom, Filius divitiarum suarum.
 Benjamin, Filius dexteræ.
 Ben-oni, Filius doloris mei.
 Bera, Puteus.
 Berefilit, In principio. Sic vocatur primus liber Legis.
 Bersabee, Puteus juramenti.
 Beth-abara, Domus transitus.
 Beth-ania, Domus obedientiæ vel afflictionis.
 Beth-aven, Domus vanitatis.
 Beth-dagon, Domus frumenti.
 Beth-el, Domus Dei.
 Bether, Divisio.
 Beth-lehem, Domus panis.
 Beth-phage, Domus oris vallium.
 Beth-phogor, Domus hiatus.
 Beth-sabee, Domus juramenti, civitas.
 Beth-saida, Domus frugum.
 Bethsames, Domus solis.
 Bethul, Virgo.
 Bezec, Fulgur.
 Boanerges, vel juxta S. Hieronymum, Benereem, Filij tonitru.
 Booz, In fortitudine.
 Borith, herba in qua est acrimonia saporis.
 Bosor, Munitio.
 Bosra, idem.

C.

Caath, Congregatio, Obtusio.
 Cades, Sanctitas.
 Cain, Possessio, Possessus.
 Caleb, Quasi cor.
 Cana, Zelus, Emulatio.
 Cananæus, id est, ex Cana vico Galilææ.
 Capharnaum, Ager poenitentia.
 Cappadoces, Hebraicè Caphthorim, id est Sphærolæ.
 Cariath-iarim, Civitas silvarum.
 Cariath-sepher, Civitas literarum.
 Carmel, Cognitio circumfisionis, vel Agnus circumcisus.
 Carthaginenses, Hebraicè Tharsis, id est, Contemplatio gaudij.
 Cedar, Nigredo, Tristitia.
 Cedes, Sanctitas.
 Cedron, Denigratus, Tristis.
 Cephas, Petrus, à Petra, Syrum.
 Cetura, Aromatizans.
 Chæreas, Latus.
 Chaldaea, Hebraicè Chaslim, id est, Quasi demones.
 Cham, Calidus, Calor.
 Chanaan, Mercator, Negotiator.
 Charmel, idem quod Carmel.
 Cherub, Quasi magister.
 Chodchod, Jaspis.
 Chorræi, Furores.
 Christus, Unctus.
 Chus, Ethiops.
 Cin, Possessio, Emptio.
 Cinoth, Lamentationes.

Cis, Durus, Stipula.
 Cleophas, Gloria omnis.
 Cœlesyria, Curva Syria.
 Colossenses, Supplicio affecti.
 Corban, Corbana, Donum, Oblatio.
 Core, Calvus, Calvitium, per heth in fine.
 Core, per aleph in fine, Vocans, Legens, 1. Par. 9. 19.
 Corozaim, Hic est mysterium.
 Cosbi, Mendax.
 Cyprus, Pulchra.
 Cyrus, Quasi miser.
 D.
 Dagon, Frumentum.
 Dalila, Paupertas.
 Damascus, Sanguinis succus.
 Damascus, 1. Reg. 16. b. Similitudo incendij, Hebr. Dumescet.
 Dan, Judicans, sive Judicium.
 Daniel, judicium Dei.
 Darius, Requires.
 Damascus, Generationis procuratio.
 Dathan, Ritus, Lex.
 David, Dilectus.
 Debora, Apes, Verbum.
 Decapolis, Decem civitatum, (sub regio.)
 Diabolus, Criminator, Calumniator.
 Diabolus, Habacuc 3. 4. Hebr. Reseph, id est, Volucris, Flamma.
 Dibre haiamin, Verba dierum.
 Didymus, Gemellus.
 Dina, Judicium, vel Judicans.
 Dionysius, Divinitus stillatus.
 Dithalassum, Duo maria.
 Doëg, Sollicitus, Anxius.
 Dor, Generatio.
 Dura, Generatio, vel Habitatio.

E.

Ebal, Acervus vetustatis.
 Ecclesiastes, Concionator.
 Eden, Voluptas, Deliciæ.
 Edom, Rufus.
 Eglon, Vitulus.
 Elcana, Deus zelotes.
 Eleazar, Dei adjutorium.
 Elehanan, Dei gratia sive misericordia.
 Eliacim, Dei resurrectio.
 Elias, Deus Dominus.
 Eliezer, Dei adjutorium.
 Elimelech, Deus meus rex.
 Elisabeth, Deus juramenti.
 Eliseus, Dei salus, Deus salvans.
 Elle habdebarin, hæc sunt verba, sic incipit quintus liber Legis.
 Elnathan, Deus dedit.
 Emmanuel, Nobiscum Deus.
 Emmaus, Timens consilium.
 Enac, Gigas, Torques.
 Encania, Renovatio, Dedicatio.
 Ennon, Ecce illi.
 Enos, Homo, vel Vir.
 Ephraim, Frugifer, Crescens.
 Ephraim, Hebraicè Ephra, id est, Pulverulenta, sive plumbea, 2. Reg. 13. 7.
 Ephrata, Ubertas, sive Frugifera.
 Ephron, Pulvis.
 Esau, Faciens, Operans.
 Esdras, Adjutor, Atrium.
 Esther, Occulta, Abscondita.
 Etam, Avis eorum.
 Etham, fortitudo eorum.
 Eubulus, Prudens.
 Ezechias, Fortitudo Domini.
 Ezechiël, Fortitudo Dei.
 Ezriel, Auxilium Dei.

G.

Gabaa, Collis.
 Gabriel, Vir Deus, aut Dei.
 Gad, Felix, Accinctus.
 Gadgad, Felicitas felicitatis, Accinctus exercitus.
 Gabriel, Abjectio.
 Galaad, Acervus testimonij.
 Galatæ, Lactantes.
 Galgal, Rota, Revolutio.
 Galilæa, Volubilis.
 Gazer, Præscissio.
 Gazophylacium, ubi thesauri templi servabantur.
 Gebal, Terminus.
 Gedeon, Conterens.
 Gehenna, Vallis tristitiæ.
 Gehennom, Vallis contristans.
 Gelboë, Revolutio investigationis.
 Gerson, Advena ibi.
 Gerson, Exilium ejus.
 Gibli, Termini.
 Gihon, Pectus, Exitus.
 Gog, Testum.
 Golgotha, Calvaria, ubi capita mortuorum reponuntur.
 Goliath, Transmigratio.
 Gomor, Genus mensuræ.
 Gomorrha, Populus rebellis.
 Græci, Hebraicè Jevanim, id est Decectores.

H.

Habacuc, Luctator.
 Hananias, Gratia Domini.
 Haram, Destructus.
 Havoth-jair, Oppida illuminationis.
 Hebal, Acervus vetustatis.
 Heber, Socius, Particeps, per heth in principio.
 Heber, per ain, Transitus.
 Hebraus, Transiens.
 Hebron, Societas.
 Heli, Oblatio.
 Heliopolis, Hebraicè dicitur On, id est Dolor.
 Henoah, Dedicatus.
 Hermon, Destructio.
 Hefron, Sagitta exultationis.
 Heva, Viva, Vivens.
 Hierapolis, Sacra civitas.
 Hieronymus, Sacrum nomen.
 Holofernes, Fortis dux.
 Hor, Mons.
 Horeb, Desertum.
 Horma, Destructio.
 Hur, Libertas.
 Hus, Consilium.
 Hymenæus, Carmen nuptiale.

I.

Iabel, Defluens.
 Jabes, Siccitas, per sin in fine.
 Jabes, Tristitia, per sade in fine.
 Jacob, Supplantator.
 Jahel, Ascendens, Damula.
 Jahiel, Vivit Deus.
 Jairitis, Illuminatus.
 Jamin, Dexter, vel Dexter.
 Japheth, Dilatus.
 Jason, Sanans.
 Javan, Decipiens.
 Ichabod, Ubi gloria, Væ gloriæ.
 Idunæa, Rufa, Terræna.
 Pars II.

Jebus, Conculcatio.
 Jechonias, Præparatio Domini.
 Jehu, Ipse, Existens.
 Jehus, Tinea corrosus, per sin.
 Jehus, i. Par. 8. 10. Conflians, per sade.
 Jemini, Dexter, vel Dexter.
 Jephthe, Aperiens.
 Jerameel, Misericordia Domini.
 Jeremias, Celsitudo Domini.
 Jericho, Luna, Mensis.
 Jerobaa, Impugnans idolum.
 Jerobaa, Impugnans populum.
 Jerofolyma, Visio pacis, Visio perfecta.
 Jerusalem, idem.
 Jesse, Ens, Existens.
 Jesoc, Est vacuus.
 Jesus, Hebraicè Jehosua, Dominus salvator.
 Jethro, Excellens.
 Jezonias, Auscultatio Domini.
 Jezrahel, Semen Dei.
 Indus, id est, de India, Hebraicè dicitur Hodu, id est, Laudatio.
 India, Job. 28. 16. Hebraicè Ophir, id est Cinis.
 Joab, Paternitas, Habens patrem.
 Joachaz, Domini apprehensio.
 Joachaz, 2. Par. 34. 8. Appendens.
 Joachim, Domini præparatio.
 Joacim, Domini resurrectio.
 Joas, Diffidens; Desperans.
 Joas, Domini ignis, 4. Regum 11. 11. Hebr. Jehoas.
 Joas, 1. Par. 7. 8. & 27. 28. Tinea corrosus per ain.
 Job, Dolens & Gemens.
 Joël, Volens, Incipiens.
 Johanan, Gratosus, Pius. Misericors.
 Johannes, idem.
 Jonas, Columba.
 Jonadab, Spontaneus.
 Jonathan, Domini donum, filius Saül.
 Joram, Excelsus.
 Jordanis, Fluvius judicij.
 Josaphat, Dominus Judex.
 Joseph, Augmentum.
 Joseph, Psalm 80. 2. Domini augmentum, Hebr. Jehoseph.
 Josias, Ignis Domini.
 Josue, Dominus salvator.
 Isaac, Rifus.
 Isai, Munus aut Ens.
 Isai, 1. Par. 2. 11. Vir meus.
 Isaia, Domini salus.
 Isoboth, Vir confusionis.
 Itariotes, Vir occisionis.
 Ismael, Exauditus Dei.
 Israël, Prævalens Deo.
 Isachar, est Merces, Præmium.
 Ithamar, Insula palmæ.
 Jubilæus, Buccina.
 Judas, Laudatio.
 Julins, Lanuginosus.

L.

Laban, Albus, Candidus.
 Lamech, Pauper, Humiliatus.
 Lapidoth, Fulgura.
 Lazarus, Dei adjutorium.
 Lechi, Mailla.
 Leci, Lex.
 Levi, Copulatus.
 Leviathan, Copulatio, Societas sua.
 Lia, Laboriosa, Fatigata.
 Libanus, Candidus.

Libya, Hebraicè Lubin, Cor maris.
 Lithostrotos, Lapidibus stratus.
 Lot, Involutus, Colligatus.

M.

Maacha, Attrita.
 Maafias, Opus Domini.
 Maceda, Incendium.
 Madian, Judicium, Litigans.
 Magdalena, Magnifica.
 Magi, Sapientes, vel Philosophi.
 Malachias, Nuntius meus.
 Malaleel, Laudans Deum.
 Malchus, Rex.
 Mammona, Pecunia, Divitiæ.
 Mamzer, De scorto natus.
 Manahem, Consolator.
 Manasses, Oblitus, Oblivio.
 Manue, Requies.
 Mara, Amara.
 Mardochai, Amara contritio.
 Maria, Exaltata, Amaritudinis mare.
 Martha, Provocans.
 Massa, Onus.
 Maspha, Specula.
 Marhusael, Mortem suam postulans.
 Matthæus, Donatus.
 Melchias, Rex Dominus.
 Melchi sedec, Rex justitiæ.
 Melchi-sua, Rex salvator.
 Mesollam, Pacificus.
 Mesopotamia, Regio sic dicta, quod duobus fluvijis Euphrate & Tigre ambiatur.
 Micha, Pauper.
 Michael, Quis sicut Deus?
 Michæas, idem.
 Michol, Quis omnia?
 Miphiboseth, De ore ignominia.
 Misaël, Quis postulatus?
 Missè, Proverbia, Nomen libri.
 Misphat, Judicium.
 Mna, libra, Talentum.
 Moab, De Patrè.
 Moria, Amaritudo.
 Moza, Azymum, per sade.
 Moza, i. Par. 8. 9. Onus.
 Moyse; Attractus (sub de aquis.)
 Mysia, Scelestæ.

N.

Naaman, Pulcher.
 Nabal, Stultus.
 Nabo, Loquela, Prophetia.
 Naborh, idem.
 Nabuchodonosor, Planctus judicij.
 Nachor, Rucus, Aridus.
 Nadab, Spontaneus.
 Nahasson, Coluber, Serpens.
 Nahum, Consolator.
 Naim, Pulcher.
 Nathan, Donatus.
 Nathanael, Donum Dei.
 Nazarei, separati, Sanctificati.
 Nazareth, Sanctificata, Separata. Si autem per sade scribitur, Custoditæ vel Florida interpretatur.
 Neapolis, Nova civitas.
 Nehemias, Consolatio.
 Nehustan, Aneum.
 Nemrod, Rebellis.
 Nephthali, Æquiparatio.
 Ninive, Pulchra.
 Noë, Cessatio, Requies.
 Noëma, Decora.

O.

Obadias, Servus Domini.
 Obed, Servus.
 Obed, edom, Servus hominis.
 Ochofias, Apprehensio.
 Odollam, Testimonium illis.
 Og, Subcinericius panis.
 Olla, Elevatio, Holocaustum.
 Onam, Dolor.
 Onana, Dolor iniquitas.
 Onesimus, Utilis.
 Oolla, Tabernaculum.
 Ophni, Pugnus, Pugillus.
 Oreb, Corvus.
 Osee, Salvator.
 Oza, Fortitudo.
 Ozias, Fortitudo Domini.
 Oziel, Fortitudo Dei.

P.

palæstina, Consperfa (sub cinere.)
 paraclætus, Consolator, Advocatus.
 parafceve, Præparatio.
 pascha, Transitus.
 Pentateuchus, Quinque volumina.
 Pentecoste, Quinquagesima (sub dies.)
 Petrus, Saxum, Petra.
 Phacee, Aperiens.
 Phaniel, Videns Deum.
 Pharao, Diffipans.
 Phares, Divisio, filius Judæ.
 Phares per sin. 1. Paral. 7. 16. Eques.
 Pharifæi, Divifi.
 Phafe, Transitus.
 Phafga, Collis.
 Philisthæa, Consperfa cinere.
 Phinees, Facies confidentiæ.
 Phogor, Hiatus.
 Phul, Aphrica.
 Pigmæi, Hebraicè dicuntur Gamadin.
 Probatica, Ovina, locus ubi pecora sacrificanda tenebantur.
 Profelytus, Advena, Peregrinus.

R.

Raab, Pfa. 86. 4. Superba, Furtis.
 Rabba, Multa, Grandis.
 Rachel, Ovis.
 Raguel, Pastor Dei.
 Rahab, Lata, Dilatata.
 Ram, Excelsus.
 Ramesfes, Tonitruum, Tineæ.
 Raphael, Medicina Dei.
 Raphaim, Gigantes, Medici.
 Rebecca, Saginata.
 Rebla, Reblatha, Rixa.
 Rechab, Quadriga.
 Remmon, Malum granatum.
 Respha, Extensio.
 Roboam, Dilatans populum.
 Roma, Excelsa, Sublimis.

Ruben, Videns filium.
 Ruma, Excelsa.
 Ruth, Saturata.

S.

Saaph, Cogitans.
 Saba, per sin, Conversio & Captivitas.
 Saba per famech, Circuitio.
 Sabaoth, Exercitus, in plurali.
 Sabata, Circuitus.
 Sabbathismus, Requies, Cessatio.
 Sabbatum, idem.
 Sadducæi, Iusti.
 Sadoc, Justus.
 Sale, Missio.
 Salem, vel Sallem, Pax.
 Salmanasar, Pax ligata.
 Salmon, Pacificus.
 Salomith, idem, f. g.
 Salomon, Pacificus.
 Salphaad, Umbra formidinis.
 Samaria, Custodia, Adamas.
 Samson, Sol ejus, Nominis iteratio.
 Samuel, Positus à Deo.
 Saphan, Hericius, Cuniculus.
 Saphat, Judicium.
 Sara, per he in fine, Domina, uxor Abrahamæ.
 Sara, per heth in fine, Odorans, Domina odoris.
 Sarai, Domina mea.
 Sareptha, Angustia, Bucellæ.
 Saron, sive Sorona, Planities.
 Sathan, Adversarius.
 Saül, Postulatus, Commodatus.
 Saül, Reg. 9. 2. Hebraicè Sual, Vulpes.
 Scenopegia, Festum tabernaculorum,
 Schibboleth, Spica.
 Sedecias, Justus Domini.
 Segor, Parva.
 Sehon, Eradicatio.
 Sela dissolvens, filius Judæ.
 Sellum, Pacificus.
 Sellum manens.
 Sem, Nomen, Fama, Positus.
 Semei, Obediens.
 Semei, 1. Par. 2. 28. Nomen meum.
 Sennacherib, Rubus destructionis.
 Seon, Sonitus.
 Sepharvaim, Libri, vel Scribæ.
 Sephora, Pulchra, aut Tuba, Exod. 17. 15. per sin.
 Sephora, Exod. 2. 22. Avis, Passer. uxor Moysis.
 Seth, Positus.
 Setim, Expansiones.
 Siba, Exercitus, Militia.
 Sibboleth, Onus.
 Sicera, Ebrietas.
 Sichem, Humerus.
 Sihor, Niger, Turbibus, Nilus;

Siloë, Missus, Mitrens.
 Simeon, Audiens, Exauditio.
 Simon, Obediens.
 Sin, Rubus, Exod. 16. 1. per famech,
 Sin, per fade, Arma, Scutum.
 Sion, Acervus, 2. Reg. 5. 7.
 Sion, Deut. 4. 48. Strepitus.
 Sifara, Hirundinem videns.
 Sodoma, Secretum eorum.
 Somer, Custos.
 Sophtim, Judices.
 Sorec, Vinea.
 Stephanus, Coronatus.
 Sulamitis, Pacifica, perfecta.
 Sunamitis, Dormiens.
 Susanna, Liliun, Rosa.

T.

Tarsus, Alata, Pennata.
 Thabor, Electio, Puritas.
 Thaddæus, Laudans.
 Thamar, Palma, Dactylus.
 Thare, Odorans, Spirans.
 Tharsis, Contemplatio gaudij.
 Chau, Signum.
 Thecua, Spes, Funiculus.
 Teraphim, Simulachra.
 Thomas, Abyssus, Geminus.
 Theopheth, Tympanum, seductio.
 Timæus, Cæcus, Cæcitas.
 Timothæus, Honor Dei.
 Titus, Honorabilis.
 Tobias, Bonus dominus.
 Tubalcain, Mundana possessio.
 Tirij, Hebraicè Sorim, id est, Tribulationes.

V.

Vaicura, Et vocavit, Liber Levitici.
 Vaiedadber, Et locutus est. Liber Numerorum.
 Vasthi, Potans, Bibens.
 Velle semoth, Et hæc sunt nomina. Secundus liber Legis qui Exodus Græcè vocatur.
 Ur, Ignis.
 Urias, Ignis Domini.

Z.

Zabad, Dos, Dotatus.
 Zabdi, idem.
 Zabulum, Habitaculum.
 Zachæus, Purus.
 Zacharias, Memoria Domini.
 Zambri, Cantans.
 Zara oriens.
 Zebedæus, Dos Dotatus.
 Zebe, Victimam.
 Zelotes, Emulator.
 Zelpha, Distillatio oris.
 Zorobabel, Alienus à confusione.

FINIS.

INDEX

INDEX BIBLICUS,

QUI RES EAS DE QUIBUS

IN SACRIS BIBLIIS AGITUR

Ad certa Capita, alphabeti ordine digesta, revocatas summa brevitate complectitur.

In hoc Bibliorum Indice, Candide Lector, primus numerus, libri caput denotat; proxime deinde sequentes usque ad hoc signum †, vel (si hoc signum non adsit) ad proximam usque sequentis libri citationem, sunt versuum in eodem capite signatorum nota. Exempli gratia, in voce AARON, Exod. 4. 14. 16. 30 †. 1. 6. 13. 17. 1. 2. legendum est: Exodi capite 4. versu 14. versu 16. & versu 30. Item c. 5. versu 1. cap. 6. versu 13. cap. 7. versu 1. & 2. Cum autem asteriscus seu stella in hunc modum (Levit. 8. *) numero apponitur, indicium est, rem de qua agitur, per plures versus in eo capite tractari: vel significat locum illum esse in eorum reliqua diligentius notandum. Porro, si quod queris, in versu hic notato contingat non adeo perspicue inveniri, tum aliquot ex propinquis versibus antecedentibus vel sequentibus tibi erunt perlustrandi. In librorum nominibus ad faciliorem & certorem distinctionem id observatum est, ut Ecclē. Ecclesiasten, Ecclī. verò Ecclesiasticum notet.

ARON adjungitur fratri suo Moyfi socius, Exo. 4. 14. 16. 30 †. 1. 6. 13. 17. 1. 2. Mich. 6. 4. Fuit pronpos Levi, Exod. 6. 16. 18. 20. peculiari ritu consecratur cum suis filiis ad ministeriū sacerdotij, Levit. 8. *. Num. 10. Deuter. 18. 5. Heb. 4. sicut Dominus præscripserat, Exod. 29. * † 40. 12. Aaronis & filiorum sacerdotalis ornatus, Exod. 28. *. Aaronis sacerdotis auctoritatem qui noluerunt agnoscere, inusitato genere mortis intereunt, Num. 16. 3. 11. 30. 31. Aaron insigni miraculo ostenditur præ ceteris à Deo in Sacerdotem summum electus, Num. 17. 5. 8. post oblationem factam benedicit extensa manu populo, Levit. 9. 22. jure perpetuo accipit pro officio sacerdotali oblationes & primitias à populo, Num. 18. 8. 9. 11. 12. *. & à Levitis decimas decimarum, Num. 18. 26. 28. moritur, Num. 20. 29 † 33. 38. Deut. 10. 6 † 32. 50. succedit ei in summo Sacerdotio Eleazar, Num. 20. 28. Deut. 10. 6. Aaronis laus Ecclī. 45. 7. 8. 9. *

ABARIM mons, unde moriturus jam Moyse terram Chanaan prospexit, Num. 21. 11 † 27. 12 † 33. 44. *. Deut. 32. 49.

ABBA pater, Marc. 14. 36. *. Rom. 8. 15. Galat. 4. 6.

ABDEMELECH propugnator & patronus Jeremiæ, Jerem. 38. 7. liberatur à gladio Chaldæorum, 39. 16. 17. 18.

ABDENAGO appellatur Azarias, Dan. 1. 7. mittitur in fornacem ardentem, 3. 21.

ABDIAS abscondit & alit prophetas Domini, 3. Reg. 18. 4. 13.

ABDO N Judex in Israël, Jud. 12. 13.

ABEL, occiditur à fratre Cain, Gen. 4. 8. 4. 12. de eodem lege Matth. 23. 35. Luc. 11. 51. Hebr. 11. 4 † 24. 12.

ABIA, ABIAM, vel ABIAS filius Roboam, rex Juda, Reg. 14. 31 † 15. 1. 2. Par. 13. 2. 4. 15. 17. 1. reliquit Asa regni successorem, 3. Reg. 15. 8. Matth. 1. 7.

ABIATHAN sacerdos effugit manus Saülis, 1. Reg. 22. 20. confugit ad David in Ceilam, 23. 6. cum Adonia se conjungit, 3. Reg. 1. 7. amovetur sacerdotis, 2. 27. juxta illud 1. Reg. 2. 30. 32.

ABIDAN dux Benjamin, Num. 1. 11.

ABIGAIL, uxor impij Nabal, 1. Reg. 25. 3. nubit Davidi regi post mortem Nabal, 25. 42.

ABIMELECH rex Geraris aufert Abrahamæ Saram, Gen. 20. 2. init pactum cum Abraham, 21. 23. 32. init pactum cum Isaac, 26. 31.

AAbimelech filius Gedeonis, Jud. 8. 31. occidit 70. suos fratres, & ictu lapidis molaris interficitur, 9. 5. 53. *. 2. Reg. 11. 21.

AABIRON effert se contra Moysem, unde & terra dehiscens, cum absorbet, Numer. 16. 26. 10. Deut. 116. Psal. 105. 17. Ecclī. 45. 22.

AABISAC Sunamitis ducitur ad regem David, 3. Reg. 1. 3. petitur ab Adonia in uxorem, 2. 17.

AABISAI filius Sarviæ, sororis Davidis, 2. Reg. 2. 18 † 16. 9 † 19. 21 † 10. 6 † 23. 18.

AABIU & Nadab filij Aaron igne absumuntur, Levit. 10. 2 † 16. 1. Num. 3. 4 † 26. 61.

AABIUD filius Zorobabel, Matth. 1. 13. appellatur Hanania, 1. Paral. 3. 19.

AABNEGATIO sur ipsius, Gen. 12. 4 † 21. 1. 9. Deut. 33. 9. 3. Reg. 19. 20. 2. Mach. 6. 19. 23. Matth. 4. 19 † 5. 29 † 10. 39 † 16. 24 † 19. 21. Marc. 10. 21. Luc. 9. 23 † 14. 26 † 27. 34. Joan. 12. 25.

AAbnegatio omnium rerum, Gen. 22. 1. Deut. 33. 9. Ruth. 2. 11. Matth. 4. 19 † 19. † 1. 27. Marc. 1. 18 † 10. 28. Luc. 5. 11 † 14. 26 † 18. 22. 1. Corinth. 7. 29. Philippens. 3. 7.

AABNER præfectus militum Saülis, creat Isboeth regem Israël, 2. Regum 2. 8. pascitur cum David, 3. 12. occiditur à Joab, 2. Reg. 3. 27.

AABRA ancilla Judith, Judith 8. 32 † 10. 2. libertate donatur, 16. 28.

AABRAM filius Thare habet Sarai uxorem, Gen. 11. 29. egreditur ex patria in terram Chanaan præcipiente Domino, 12. 4. proficiscitur in Ægyptum, 12. 10. redit inde in Chanaan, 13. 1. liberat Lot fratrem suum ex manibus hostium, 14. 14. accipit promissionem seminis, 15. 4. † 17. 16 † 18. 10. concubitus cum Agar 16. 4. accipit promissionem seminis & signum fœderis, appellaturque Abraham, 17. 1. orat pro Sodomitis, 18. 23. 28. 32. Isaac ei nascitur, 21. 2. paratus est offerre Isaac, 22. 9. mittit servum qui quærat uxorem filio suo Isaac, 24. 4. moritur, 25.

8. commendatur, Ecclī. 44. 20. appellatur pater multarum gentium, & omnium creditum, Gen. 17. 5. Isa. 51. 2. Matt. 3. 9. Luc. 19. 9. Joan. 8. 39. Rom. 4. 11. 17. 8. 9. 7. Galat. 3. 8. De ipso & ejus semine vide Jos. 24. 3. Is. 41. 8 † 51. 2. Ezech. 3. 24. 2. Efd. 9. 7. Matth. 8. 11. Act. 7. 2. 16. Heb. 11. 17.

AABRAHE filij qui dicantur, Joan. 8. 33. Rom. 9. 7. Gal. 3. 7.

AABSALOM filius David, 2. Reg. 3. occidit suum fratrem, & fugit ad Tholomai regem Gesur, 13. 37. revocatur, 14. 21. 23. conatur patris occupare regnum, 15. 6. concumbit cum patris concubinis, 16. 22. juxta prophetiam, 12. 11. tribus hastis transfigitur à Joab, 18. 14.

AABSTINENTIA à quibusdam cibis Gen. 1. 29. 30 † 2. 17 † 3. 11 † 9. 4. Exod. 12. 9. * † 13. 6 † 21. 28 † 22. 31. † 29. 34. Lev. 6. 24 † 7. 18. * † 11. 4. * † 17. 27. † 19. 7 † 22. 23. 8. * † 14. Num. 6. 4 † 18. 10. Deut. 12. 16 † 14. 3. * † Tob. 1. 12. Judith. 12. Daa. 1. 8. 2. Machab. 7. 1. Matth. 12. 4. Marc. 2. 23. Luc. 6. 1. Act. 15. 29.

AAbstinentia à vino, Levit. 10. 8. * 11. 34. Num. 6. 3. Jud. 13. 4. 14. Jerem. 31. 6. Ezech. 44. 21. Luc. 1. 15.

AAbstinendum à cibo & potu etiam licito propter scandalum alterius, 2. Machab. 6. 24. Rom. 14. 20. 21. 1. Cor. 8. 13.

AAbstinentia præceptum violare nolentes, Jer. 35. 6. *. 2. Mach. 6. 19. * † 7. 2. *

AABUSUS vestium, Isa. 3. 18. Ezech. 7. 20. Esther. 14. 6. Matth. 11. 8. Mar. 12. 38. Luc. 7. 25 † 16. 19 † 20. 45. 1. Tim. 2. 9. 1. Pet. 3. 3.

AACCEPTIO personarum, vide Persona.

AACCEPTIO munerum, Exod. 23. 8. Num. 35. 31. Deut. 10. 17 † 16. 19 † 27. 25. 2. Par. 19. 7. Job. 15. 34 † 36. 18. Prov. 14. 20 † 15. 27 † 17. 23 † 19. 6 † 22. 9 † 28. 21. Ecclī. 4. 36 † 7. 6 † 20. 31. Isa. 1. 23. 15. 23 † 33. 15. Judæ 16.

AACEDIA, 2. Reg. 11. *. Proverb. 6. 6 † 10. 4. 26 † 12. 11 † 13. 4 † 8. * † 9. 15. 24 † 20. 4. 13 † 21. 25 † 24. 30 † 26. 13 † 28. 19. Ezech. 16. 49. Ecclī. 3. 26. Rom. 1. 2. 11.

AACHAB impius Rex Israël, 3. Reg. 16. 29. 30 † 18. *. vincit Syrios, 20. 20. 29. init fœdus cum Benhadad rege Syriæ, 28. 34. exercet tyrannidem in Naboth, 3. Reg. 21. 2. trajicitur telo, & sanguinem ejus canes lambunt, 22. 38. secundum verba Eliæ, 21. 19. filij ejus pereunt

4. Reg. 10. 7. 11. secundum illud. 3. Reg. 21. 21. 4. Reg. 9. 7.
- ACHAIA**, Act. 18. 12. 27. 19. 21. Rom. 15. 26. 1. Cor. 16. 15. 2. ad Cor. 1. 1. 9. 2. 11. 10. 1. ad Theff. 1. 7.
- ACHAN** lapidatur, Jos. 7. 25. 1. Par. 2. 7. in valle Achor, Jos. 7. 24. 15. 7. Isaia 65. 10. Osee 2. 15.
- ACHAZ** filius Joatham impius rex Juda, 4. Reg. 16. 7. 2. Paral. 28*. Isaia 7*. Matth. 1. 9. appellatur Eliezer, Luc. 3. 29. Ezechias filius in regnum patri succedit, 2. Paral. 28. 27. Matth. 1. 10.
- ACHIAS** filius Achitob, sacerdos Domini, 1. Reg. 14. 3. 18. appellatur Achimelech, 21. 1.
- ACHIMELECH** sacerdos dat Davidi panes propositionis, 1. Reg. 21. 6. & gladium Goliath, 21. 9. transfigitur, 22. 18. appellatur Abias, 14. 3. vocatur Abiathar, Marc. 2. 26.
- ACHIOR** dux Ammonitarum, Judith. 5. traditur in manus filiorum Israël. 6. 7. Judas, 14. 6.
- ACHIS** rex Geth donat Davidi civitatem Siceleg, 1. Reg. 27. 6.
- ACHITHOPHEL** Davidi à consiliis adheret Absaloni, 1. Reg. 15. 12. dat impium consilium, 16. 21. suspendit se, 17. 23.
- ADAM** creatur, Gen. 1. 17. collocatur in paradiso, & ligni scientiæ usus ei interdicitur, 2. 15. persuasione Evæ præceptum violat, & paradiso pellitur, 3. 6. 23. Osee, 6. 7. moritur, Genes. 3. 5. Rom. 5. 14. 1. Cor. 5. 22.
- ADHORTARI** ad bonum, Gen. 13. 8. 45. 24. Jos. 22. 5. 2. Paral. 30. 6. 32. 7. 2. Eldr. 5. 6. 9. Act. 11. 23. 14. 21. 20. 17*. 1. Theff. 5. 11. Tit. 2*. 1. Heb. 3. 12.
- ADONIAS** affectat regnum patris sui, 3. Reg. 1. 5. uxorem petit Abilag, & occiditur, 2. 17. 25. 34.
- ADONIBESEK** capitur, Judic. 1. 6.
- ADORATIO** Angelis & hominibus tributa, Genes. 18. 1. 1. 1. 23. 12. 17. 29. 33. 5*. 42. 6. 7. 43. 26. Exod. 18. 7. Num. 22. 31. 1. Reg. 20. 41. 25. 23. 28. 14. 2. Reg. 9. 6. 14. 3*. Reg. 1. 16. 23. Judith. 10. 20. Esther. 3. 2. Dan. 2. 46. Act. 10. 25.
- ADRAMELECH** idolum, 4. Reg. 17. 31. Adramelech usus subsidio fratris sui Sarasar, occidit patrem Sennacherib, 4. Reg. 19. 37. Isaia 37. 38.
- ADVENTUS** Domini expectandus Matth. 14. 42. 25. 13. 26. 40. Mar. 13. 33. Luc. 12. 40. 21. 34. Rom. 13. 12. Ephes. 6. 18. Coloss. 4. 1. 1. Theff. 5. 6. 1. Pet. 4. 7. 5. 8. Apoc. 3. 5. 16. 15.
- ADULTERIUM**, luxuria, & fornicatio, Gen. 6. 2. 19. 5. 31. 33*. 1. 38. 15. Exod. 22. 16. Levit. 18*. 19. 29. 20. 10. 13. 21. 9. Num. 25. 1. 6. Deut. 22. 13. 22. 23. 7. 23. 1. 7. Jud. 19. 2. 25. 1. Reg. 2. 22. Tob. 4. 13. Prov. 2. 16. 5*. 7. 10*. 12. 14. 1. 23. 27. 19. 3. Eccl. 7. 27. Eccl. 23. 25*. 1. 25. 4. Ezech. 22. 10. Act. 15. 10. Rom. 1. 26. 1. Cor. 5. 1. 1. 6. 9. 15. 10. 8. Ephes. 5. Col. 3. 5. 1. Theff. 4. 3. 1. Tim. 1. 10. Heb. 13. 4.
- Adulterium** carnale & spirituale prohibetur, committitur, & punitur Genes. 20. 2. 26. 7. Exod. 20. 15. Levit. 18. 8. 1. 20. 10. Num. 5. 13. Deut. 5. 18. 22. 22. 30. 5. 7. 13. 26. Osee 2. 4. 4. 2. Sap. 3. 16. Jud. 19. 2. Reg. 11. 4. 12. 1. 9. 2. 9. Job. 20. 15. 1. 9. Psal. 72. 27. Prov. 5. 3. 8. 20. 16. 24. 32. 7*. Isaia 57. 1. Jer. 2. 36. 7. 1. 1. 7. 13. 26. Osee 2. 4. 4. 2. Sap. 3. 16. Matt. 5. 27. 14. 3. 19. 9. Joan. 8. 3. 1. Cor. 6. 10. 1. Theff. 4. 3. Heb. 13. 4. Jacob, 4. 4.
- ADURAN**, saper tributis seu questor ararius Davidi, 2. Reg. 20. 24. postea à tributis ipsi Roboam, lapidatur, 3. Reg. 12. 18.
- ÆGYPTIACA** captivitas prædicitur, Gen. 15. 13. incipit, Exod. 1. 8. 13. Act. 7. 18.
- De Ægypto** exitus, & liberatio Israël promittitur Gen. 15. 16. 48. 2. 1. 50. 14. Ex. 3. 17. 2. 6. adimpletur, & exeunt viri 600000. Exod. 12. 37. 51. 1. 13. 14. Num. 33. 1. Deut. 16. 1. Osee 13. 4. Mic. 6. 4.
- In Ægyptum** redire improbe flagitat Israëliticus populus. Exod. 14. 11. 16. 3. 17. 3. Num. 15. 5. 14. 4. 20. 3.
- Contra Ægyptum** prophetatur Isaia 19. 1. 11. 18. 20. 3. Jer. 43. 20. 44. 30. 46*. Ezech. 29. 3. 10. 31*. 32*.
- Ægyptiaca** redemptio frequenter in memoriam revocatur tanquam summum beneficium. Exod. 20. 2. Levit. 22. 33. 26. 13. Deut. 4. 37. 5. 6. 7. 8. 14. 16. 6. Jud. 2. 1. 6. 8. 1. Reg. 10. 18. 4. Reg. 17. 7. Mich. 6. 4.
- Ægyptus** affligitur plagis variis, Exod. 7*. 8*. 9*. 10*. 11*. ut prædixit Dominus, Exod. 3. 19.
- Ægyptus** expugnatur à Rege Babilonia, 4. Reg. 24. 7. 7. Jerem. 46. 2.
- Ægyptij** prodeunt in pugnam contra Judam, 2. Par. 12. 2.
- Ægypto** potitur Antiochus, 1. Mac. 1. 17. in Ægyptum fugit Christus Herodem, Matth. 2. 13.
- ÆGROTATIO** & morbus poena peccati, Exod. 15. 26. Levit. 26. 16. Num. 12*. Deut. 7. 15. 28. 27. 60. 2. Reg. 24. 15. 4. Reg. 5. 25. 2. Paral. 21. 18. Joan. 5. 14.
- Ægroti** visitandi sunt & consolandi, Genes. 48. 14. Reg. 8. 29. 13. 14. Job. 2. 11. Psal. 40. 4. Eccl. 7. 3. Eccl. 7. 38. Matt. 25. 37. 40. Ioan. 11. 3. 12. 9. 2. Cor. 1. 4.
- Quomodo** se viri sancti in morbo & decellu ab hac vita habuerint, Gen. 49*. 1. 14. Deut. 31. 6. Jos. 13*. 1. 23*. 24*. 1. Reg. 12*. 3. Reg. 2. 1. 7. 2. Par. 32. 24. Tob. 4*. Il. 38. 1. 1. Mach. 2. 49. 61.
- ÆNEAS** sanatur, Act. 9. 33.
- AGABUS** imminentem famem prædicit, Act. 11. 28. & Paulo manus injiciendas, 21. 11.
- AGAG** rex Amalechitarum capitur à rege Saule. 1. Reg. 15. 8. jubente Samuele occiditur, 15. 33. juxta prophetiam, Num. 24. 20.
- AGAR** ancilla Sara parit Ismaelem. Genes. 16. 15. expellitur cum filio suo. 21. 14. Galat. 4. 30.
- Agareni** è sua terra per Rubenitas profligantur, 1. Paral. 5. 19.
- AGGÆUS** prophetat Judais. Agg. 1. 3. 1. Efd. 5*. 6. 15.
- AGRIPPA** audit Paulum, Act. 26. 2.
- AGRIAS** propheta in Silo secat pallium in 12. partes. 3. Reg. 11. 30. mala prædicit uxori Jeroboam, 14. 6. 10. scripsit prophetias, 2. Par. 9. 29.
- AGIRA** dux Nephthali, Num. 1. 15.
- ALCIMUS** perjurus Judæus adeptus est sacerdotium, 1. Mac. 7. 5. 9. 2. Mac. 14. 3. 13. perit subita morte. 1. Mac. 9. 55. 56.
- ALEXANDER** rex Græcorum, occiso Dario, regnum suum filiis divisit, 1. Mac. 1. 7. vide Dan. 7. 6. 8. 11. 4.
- ALPHA** & ω , principium & finis, primus & novissimus est Dominus, Isaia. 41. 4. 7. 48. 12. Apocal. 1. 8. 2. 8. 21. 6. 22. 13.
- ALPHÆUS**, pater Jacobi Apostoli. Matt. 10. 3. Marc. 3. 18. Luc. 6. 15. Act. 1. 3.
- ALTARE** holocausti, Exod. 27. 17. 8. 1. Num. 7*. 2. Reg. 24. 25. 3. Reg. 18. 32. 4. Reg. 16. 15. 2. Paral. 1. 5. 4. 1. 15. 8. 1. Efd. 3. 2. Ezech. 43. 13. 1. Mach. 4. 47. 33. Altare incensi, Exod. 30. 1. 10. 37. 25. 7. 40. 10.
- AMALECH** filius Esau nascitur, Gen. 36. 12. 16. pugnat contra Israël, Exod. 17. 8. Num. 14. 43. Judic. 6. 3. cæditur, 7*. 1. Reg. 14. 48. funditus deletur. 1. Reg. 15. 2. 8. juxta verba Exod. 17. 14. Num. 24. 20. Deut. 25. 19.
- AMAN** postquam ad honores fuit evehctus, fit lethalis hostis Judæorum, Esther. 3*. suspenditur, 7. 10. eodem supplicio afficiuntur & decem filij ejus, 9. 13.
- AMASA** filius Abigail fororis Davidis, 1. Par. 2. 17. fit dux militiæ apud Absalonem, 2. Reg. 17. 25.
- Post** militia Davidis præficitur, 19. 13. tandem à Joab per fraudem occiditur, 20. 10. causa cædis ponitur, Regum 19.
- AMASIA** filius Joas recenset populum, 2. Paral. 25. 5. ulciscitur cædem patris sui, 4. Reg. 12. 21. 14. 5 bello devinct Edomæos, 14. 7. capitur & occiditur. 14. 13. relinquit successorem filium Azariam regem, 15. 1. appellatur Levi, Luc. 3. 29.
- AMICI** veri & ficti, Deut. 13. 6. 7. 33. 9. 2. Reg. 3. 27. 13. 14. 15. 19. 29. 8. Psal. 40. 10. 15. 4. 14. Prov. 14. 20. 18. 24. 27. 10. 19. Eccl. 6. 7. 7. 20. 9. 12. 12. 14. 2. 25. 7. 10. Jerem. 9. 4. 12. 6. 41. 1. Daniel. 11. 16. Mich. 7. 5. Matth. 10. 35. Luc. 12. 53. Joann. 13. 18. 1. Theff. 2. 14.
- AMINADAB** filius Aram. Matth. 1. 4. hunc Naasson filius ejus in regno secutus est. Num. 1. 7. 12. 12. 10. 14.
- AMMON** filius Lot & filia ejus, Gen. 19. 38. Ammonitæ prohibentur ab ingressu templi. Deut. 23. 3. 2. Efd. 13. 1. cæduntur ab Israël. Jud. 11. 3. 2. 1. Reg. 11. 11. 2. Reg. 8. 12. 10*. 12. 26. adversus Ammon prophetatur, Psal. 82. 8. Jerem. 49. 1. Ezech. 21. 20. 25. 3. Amos 1. 13. Sophon. 2. 8.
- AMNON** filius David oppressit fororem suam Thamar, 2. Reg. 13. 14. unde & ab Absalone fratre suo confoditur. 13. 28.
- AMON** filius Manasse rex Juda occiditur, 4. Reg. 21. 19. 23. ci in regno succedit filius Josias, 4. Reg. 22. 1.
- AMORI** filius Chanaam, Gen. 10. 16. Amorrhæi non patiuntur Israëllem per suos terminos proficisci, Num. 21. 25. Jud. 11. 19.
- AMRI** impius rex Israël, 3. Reg. 16. 16. 17. 22. 23. contra Amri, Mich. 6. 16.

- ANAMELECH idolum Sepharuaim, 4. Reg. 17. 31.
- ANANIAS propheta contra Jeremiam. Jerem. 28. 1.
- Ananias cum uxore Saphira subito moritur, Act. 5. 5. 10.
- ANATHOTH civitas Benjamin, Jerem. 32. 7. ubi & Jeremias est natus, Jerem. 1. 1. 29. 27. & sacerdos Abiathar, 3. Reg. 2. 26.
- Anathothitæ nolunt Jeremiam audire, Jerem. 11. 21.
- ANDREAS à Christo vocatur, Matth. 4. 18. Mar. 1. 16. Joan. 1. 40.
- ANDRONICUS vicarius Antiochi occiditur, 2. Mach. 4. 38.
- ANGELI, horumque ministerium, & natura, Gen. 16. 7*. 18*. 19*. 21. 17. 22. 11. 24. 7. 28. 12. 31. 11. 6. 13. 2. 24. 48. 16. Exod. 3. 2. 13. 21. 14. 19. 23. 20. 2. 33. 3. 3. Num. 20. 16. 12. 22. Jos. 5. 13. Jud. 2. 1. 5. 23. 6. 11. 14. 20. 13. 3. 6. 9. 1. Reg. 29. 9. 2. Reg. 14. 17. 19. 2. 7. 24. 16. 3. Reg. 13. 18. 19. 5. 4. Reg. 1. 3. 15. 1. 19. 35. 1. Par. 21. 15. 2. Par. 32. 21. Psal. 33. 8. 79. 11. 102. 20. 103. 4. 148. 2. 156. 6. 67. 36. Dan. 3. 49. 6. 22. 8. 16. 9. 21. 10. 5. 16. 16. 12. 1. Zach. 2. 3. 3. 1. 6. 4. 1. 5. 10. 6. 4. Mal. 2. 7. 3. 1. Jud. 13. 20. Tob. 5. 27. 6*. 9*. 12. *. Tob. 3. 1. 8. 3. 10. 11. 11. 2. Baruch. 6. 6. 2. Mach. 11. 8. Mar. 1. 20. 2. 13. 19. 4. 11. 11. 10. 13. 39. 49. 16. 27. 18. 10. 22. 30. 24. 3. 1. 26. 53. 28. 2. Mar. 13. 32. Luc. 1. 13. 19. 28. 2. 9. 13. 12. 8. 16. 22. 2. 43. Jos. 1. 5. 1. 5. 4. 20. 12. Act. 1. 10. 5. 15. 6. 13. 7. 3. 8. 26. 10. 3. 11. 13. 12. 7. 11. 23. 23. 5. 27. 23. Rom. 8. 38. Gal. 1. 8. 19. 4. 14. Col. 2. 18. 2. Theff. 1. 7. 1. Tim. 3. 16. 1. 21. Heb. 1*. 2. 2. 12. 22. 13. 2. 1. Pet. 1. 12. 3. 22. 2. Pet. 2. 11. Judæ 9. Apoc.*
- Angelorum ruina. Job. 4. 18. 15. 15. Isai. 14. 9. Ezech. 28. 2. 17. Joan. 8. 44. 2. Pet. 2. 4. Jud. 6.
- Angelorum nomine appellantur doctores & predicatorum, Isai. 33. 7. Malac. 2. 7. 3. 1. Matth. 11. 10. Marc. 1. 2. Luc. 7. 27. Gal. 4. 14. Apoc. 2*. 3*.
- ANIMÆ quorundam piorum statim post mortem sunt cum Christo, 2. Cor. 5. 8. Phil. 1. 24. Apoc. 14. 13. contra eos qui putant illas usque in diem iudicii quiescere.
- ANNA parit prophetam Samuel. 1. Reg. 1. 20.
- Anna prophetissa laudat Dominum Deum, Luc. 2. 36.
- ANNAS sacerdos Caiphæ, Luc. 3. 2. Joan. 18. 13. Act. 4. 6.
- ANTICHRISTUS & ejus regnum Isai. 11. 4. Ezech. 38*. 39*. Dan. 7. 7. 19. 24. 28. 9. 23. 29. 27. 12. 1. Zach. 11. 15. Matth. 24. 24. Marc. 13. 6. Joan. 5. 43. Act. 20. 29. 2. Theff. 2. 3. 1. Tim. 4. 1. 2. Tim. 3. 1. 2. Pet. 2*. 1. Joan. 2. 18. 22. 24. 3. 2. Joan. 1. 7. Judæ 20. Apoc. 11. 7. 12. 8. 14. 23*. 14. 9. 17*. 19. 20. 20. 2. 8.
- ANTIOCHIA suscipit Apostolorum de Christo predicationem. Act. 11. 19. 26. 11. 1. ANTI OCHUS illustris proficiscitur in Ægyptum, 1. Mach. 1. 18. destruit templum, & subvertit civitatem Jerusalem. 1. Mach. 1. 23. 33. 2. Mach. 5. 16. erigit idolum super altare Domini, 1. Mach. 1. 8. 57. moritur, 6. 16. 2. Mac. 9*.
- Antiochus Eupator, filius prædici Antiochi, sit rex, 1. Mach. 6. 17. cum exercitu tendit in Judæam, 6. 31. non servat Israël fidem, 6. 62. caditur, 7. 4.
- ANTIQUÆ viæ inquirendæ, & observandæ, & à novis declinandum, Jerem. 6. 16. Prov. 22. 28. Eccl. 8. 11. 39. 1. Rom. 16. 17. Gal. 16. 17. Gal. 1. 6. 7. 8. 1. Tim. 6. 20. 2. 2. Tim. 4. 3. 2. Petr. 3. 17. 1. Joan. 2. 24. 2. Joan. ver. 7. Judæ ver. 18. 20.
- APOLLO vir facundus, & Scripturarum peritus, Act. 18. 24. 1. Cor. 1. 12. 13. 4. 16. 12.
- APOLLONIUS dux in Syria, 1. Mach. 3. 1. 10. 69.
- ARISTOTOLUS magnus est Christus, Heb. 3. 1.
- Apostoli eliguntur ex discipulis, Luc. 6. 13. mittuntur ad annuntiandum regnum Dei in Judæa, Matth. 10. * Luc. 9. 24. 46. revertuntur, 9. 10. mittuntur in universum mundum ad evangelizandum, Matth. 28. 19. Marc. 16. 15. Lucæ 24. 46. Joan. 15. 16. 27. 20. 22. Act. 18. 21. 10. 42.
- Apostoli usi sunt membranis, seu libris 2. Tim. 4. 13. hortantur ad studium legendi, 1. Tim. 4. 13. 15. Opifices autem qui noctes & dies alii occupantur, jubentur non immiscere se ecclesiasticis rebus, Eccl. 38. 26. 37.
- Apostoli & Prophetæ habuerunt spiritum Dei, Exod. 4. 12. 2. Reg. 23. 2. Dan. 9. 10. Zach. 7. 7. Matt. 10. 20. Mar. 13. 11. Joan. 14. 17. Act. 1. 1. 2. 4. 14. 3. 1. 9. 17. 19. 6. 1. Cor. 2. 12. 12. 3. 2. Cor. 13. 3. 1. Theff. 4. 8. 2. Tim. 3. 16. 1. Pet. 1. 11. 2. Pet. 1. 21.
- APPARITIONES Dei, Angelorum & hominum, Gen. 32. 24. Exod. 3*. Num. 22. 21. Jos. 5. 13. 1. Reg. 28. 11. Matth. 17. 3*. 28. 2. 9. Mar. 9. 3. 16. 5. 9. 12. 14. Luc. 9. 30. 24. 4. 15. 36. Joan. 20. 12. 14. 19. 20. 21. 1. Act. 1. 10. 16. 9. 18. 9.
- AQUA nihil nocenti vel impediendi adfert electis Dei, Exod. 14. 22. Psal. 65. 6. Isaiæ 43. 2. Jonæ 2. 5.
- Aqua nominatur persecutio, Psal. 68. 16. 1. 43. 7. Prov. 17. 14. Matt. 7. 25. Luc. 6. 48. Apoc. 12. 17.
- Aquæ assimilantur cognitio Dei, & dona Spiritus sancti, Isaiæ 11. 3. 12. 3. 35. 6. 43. 20. 24. 3. Ezech. 47*. Zac. 14. 8. Joan. 4. 10. 7. 38.
- Aqua benedicta: vide Benedictio.
- ARAD rex Chananitarum pugnat contra Israël, Num. 21. 1.
- ARAM, qui & Ram nominatur, filius Efron, genuit Aminadab, Ruth. 4. 19. 1. Paral. 2. 10. Matth. 1. 4. Lucæ 3. 33.
- ARAN frater Abraham, & pater Lot, Genes. 11. 27.
- ARCA Noë, Gen. 6. 14. 7*. 8*. Sap. 10. 4. 7. 14. 6. Matth. 24. 38. Luc. 17. 27. Heb. 11. 71. Pet. 3. 20.
- Arca fœderis Domini paratur, Exod. 25. 10. 21. assumitur in castra contra Philisthæos, 1. Reg. 4. 5. capitur, 4. 11.
- Arca quid continebat, Exod. 16. 34. Deut. 10. 2. 31. 26. Reg. 8. 9. 2. Paral. 5. 10. Heb. 9. 4.
- ARCHELAUS regnat loco patris sui Herodis. Matth. 2. 22.
- ARIELI & aruspices, Dan. 2. 2. 27. 4. 6. 57. 11. Act. 19. 15. vide incantatores.
- ARISTARCUS locius sancto Paulo & in itinere, & in vinculis, Act. 19. 20. 20. 4. 27. Collos. 4. 10.
- ARTAXAD rex Medorum, à Nabuchodonosor victus, Judith. 1. 5. 6.
- ARSACES rex Persarum & Medorum superat Demetrium, 1. Mach. 14. 13.
- ARTAXERXES rex Persarum recipit literas plenas querelis adversus Judæos, 1. Esdr. 4. 7. 17. respondet, jubet ædificationem templi impediri, 4. 21. permittit Israël ædificare templum, 1. Esdr. 7*.
- ASA filius Abiam rex Juda tollit idola, 3. Reg. 15. 8. 12. subsidium querit à Syris, & moritur, 15. 19. 24. Josaphat filius ejus rex post eum, 1. Par. 3. 10.
- ASAPH cantor Davidis, 1. Paral. 6. 39. 1. 16. 5.
- ASARHADDON, postquam pater ejus Sennacherib confossus est, succedit in regnum, 4. Regum 19. 37. Isaiæ 37. 38.
- ASENETH parit ipsi Joseph Ephraim, & Manasse, Gen. 41. 50. 46. 20.
- ASIA subjicitur Romanorum imperio, 1. Mach. 8. 6.
- ASSUERUS rex Persarum instruit splendidam cenam Esther, 1. 3. accipit Esther uxorem, 2. 9. 17. relinquit Dariam filiam suam successorem, Daniel. 9. 1.
- Assur filius Sem filij Noë constituit regnum Assyriorum, Genes. 10. 22. 1. Paral. 1. 17.
- Assur virga furoris Domini, Isaiæ 10. 5. contra Assyrios prophetatur, Num. 24. 24. Isaiæ 10. 4. 14. 21. 17. 3. 30. 28. 3. 1. 8.
- Res Assur expugnat Israëlitas, & transfert in Assyriam, 4. Reg. 15. 29*. 16*. 17*. expugnat civitates Judæ, 4. Reg. 18*. 2. Par. 32*. Ezech. 36*.
- ASSYRIORUM exercitus ab angelo caditur, 4. Reg. 19. 37. 2. Par. 32. 21. Isaiæ 37. 36. Eccl. 48. 24. 1. Mach. 7. 41. 2. Mach. 8. 19. Tob. 1. 21. Jonæ 2. 5.
- ASTAROTH, Jud. 2. 13. 10. 6. 1. Reg. 6. 3. 12. 10.
- ATHALIA filia Amos regis Israël, 4. Reg. 8. 26. perdit totam ferè regiam stirpem, 11. 1. regnat sex annos in Judæa, 2. Paral. 22. 12. interimitur, 4. Reg. 11. 16. 10.
- ATHEONOBIVS mittitur ad Simonem, 1. Mach. 15. 28.
- AVARITIA, Jos. 7. 20. 1. Reg. 8. 3. 25. 3. 10. 3. Reg. 21. 2. 4. Reg. 3. 20. 22. Psal. 36. 16. 21. Prov. 1. 19. 11. 28. 27. 2. 15. 6. 16. 27. 28. 16. 22. 30. 15. Eccl. 2. 26. 4. 8. 15. 9. 6. Isai. 38. 15. 6. 11. Jerem. 6. 13. 8. 10. Ezech. 22. 13. Amos 8. 4. Mich. 6. 10. Habac. 2. 9. Eccl. 14. 3. 3. 3. 1. 4. 2. Mach. 4. 50. 10. 20. Math. 6. 19. 26. 14. 46. 27. 3. Marc. 8. 36. Luc. 12. 15. Joan. 12. 4. Act. 5. 18. 19. 24. 26. 1. Cor. 6. 10. Ephes. 3. Phil. 4. 11. Col. 3. 5. 1. Tim. 6. 9. ad Titum 1. 7. 11. Heb. 13. 5.
- AUDIENDUM verbum Dei, vide Verbum Dei.
- Axa filia Caleb traditur Othonieli in uxorem, Jos. 15. 17. Jud. 1. 13.
- AZARIAS filius Amatiæ rex Juda fit leprosus, 4. Reg. 15. 5. 2. Par. 26. 19. relinquit filium Joatham regem, 4. Reg. 15. 32. 1. Paral. 3. 12. appellatur Ozias, 2. Par. 26. 19. Matth. 1. 9. Matt. Marc. Luc. 3. 29.
- Azarias propheta mittitur ad regem Asa, 2. Par. 15. 2.

B

B AAL idolum Samaritanorum, 3. Reg. 16. 31. altare Baal destruitur, Jud. 3. 25. 30. Sacerdotes Baal occiduntur, 3. Regum 18. 40. 4. Reg. 9. 25. 23. 5.

B AANA & Rechab suspenduntur, 2. Reg. 4. 12.

B AASA impius rex Israël pugnat contra Asa regem Juda, 3. Reg. 15. 16*. cum omni progenie sua extirpatur, 16. 4. 11. secundum verbum Jehu, 16. 2. 3.

B AYLONICA captivitas 70. annorum prædicatur, Lev. 26. 31. Deut. 4. 26. 28. 36. 49. 4. Reg. 20. 17. Isai. 5. 13. 19. Jerem. 13. 19. 24. 16. 9. 20. 4. 6. 25. 8. Ezech. 7*. 11*. 22. 5. Mich. 3. 12. 4. 10. Habac. 1. 6. Baruch. 6. 1.

B aylonica captivitatis initium, 4. Reg. 24*. 25*. 2. Paralip. 36*. 3. Esdr. 1. 40. 5. 2.

Finis captivitatis promittitur & prophetatur, Levit. 26. 41. Deut. 4. 29. 30. 2. 3. Reg. 8. 33. 2. Paral. 6. 24. 37. Isai. 14. 1. 40. 1. 48. 20. Jerem. 12. 15. 16. 15. 24. 5. 25. 1. 1. 29. 10. 3. 7. 13. 1. 32. 37. 16. 27. Ezech. 11. 17. Dan. 9. 2. 25. Baruch. 6. 2. Liberatio fit, Esdr. 1*. 3. Esd. 2. 1.

B aylonica captivitatis causa, 4. Reg. 17. 13. 18. contra Babylonem, Psal. 136. 8. Isai. 13*. 14. 24. 21. 2. 9. 47*. Jerem. 25. 12. 15. 50*. 51*. Baruch. 4. 27. Apoc. 14. 8. 16. 19. 17. 18. 18*.

B A C C H I D E S dux Demetrii, 1. Mach. 7. 8. occidit Judam ex præcepto Demetrii, 9. 18.

B A L A A M conducitur ad maledicendum Israël, Num. 22*. 23. docetur à Domino quid illi loquendum sit, 23. 5. 26. Balaam doctrina, 2. Pet. 2. 15. Apoc. 2. 14.

B A L A C rex Moabitarum mittit nuntios ad Balaam, Num. 22. 5. Jos. 24. 9. vide Judic. 11. 25. Michæ 6. 5. Apoc. 2. 14.

B A L T H A S S A R videt manum scribentem, Daniel, 5. 5. occiditur, & regnū ejus delabitur ad manus Darii, 5. 30. 6. 1.

B A N A I A S dux Cerethi & Phelethi, 2. Reg. 20. 23. Davidi à consiliis 23. 23. 1. Paral. 11. 25. postea præfectus militum Salomonis, 3. Reg. 2. 35.

B A P T I S M U S à Christo præceptus, Matthæi 28. 19. Marc. 16. 16. Joan. 3. 5.

B a ptismum docuerunt Apostoli, & administrarunt, Actor. 2. 38. 41. 78. 12. 36. 79. 18. 10. 47. 16. 15. 33. 19. 4. 2. 16. Rom. 6. 3. 1. Cor. 1. 14. Galat. 3. 17. Ephes. 4. 5. Heb. 6. 2.

B a ptismus salvat, 1. Pet. 3. 21. Baptismus est lavacrum regenerationis, Tit. 3. 5.

B a ptismus tollit omnia peccata, Gen. 17. 14. Isaiæ 44. 3. Ezech. 36. 25. Zachar. 13. 1. Matth. 18. 14. 38. 19. Marc. 1. 4. 16. 16. Joan. 1. 33. 3. 5. Act. 2. 38. 8. 12. 38. 16. 33. 16. 33. 18. 8. Romanor. 6. 3. 4. 5. 6*. 1. Cor. 6. 11. Ephes. 5. 26. Coloss. 2. 11*. Tit. 3. 5*. Hebr. 10. 22. 1. Pet. 3. 21.

B a ptismus non est iterandus, Ephes. 4. 5. Hebr. 6. 6. 10. 26. Idem declarat ipsius figura, Genes. 17. 14. 1. Cor. 10. 2.

B a ptismus Joannis. Matth. 3. 6. 7. 21. 25. Mar. 1. 4. 11. 30. Luc. 3. 16. 7. 29. 20. 4. Joan. 1. 25. 33. 3. 23. Act. 1. 5. 11. 16. 13. 24. 19. 3.

B a ptismus penitentiae prædicatur, Mar. 1. 4. Luc. 3. Act. 2. 38. 13. 24. 19. 3. Rom. 6. 3. Col. 2. 12.

B a ptismi nomine significatur passio, Matth. 10. 22. Marc. 10. 38. Luc. 12. 50.

B a ptismus in spiritu sancto & igne Matt. 3. 11. Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Joan. 1. 33. Actor. 1. 5. 7. 2. 4. 11. 15.

B A P T I Z A N D I sunt parvuli, Genes. 17. 14. Exod. 4. 25. 26. Matth. 11. 28. 18. 14. 19. 13. Mar. 10. 14. Luc. 18. 15. Joan. 3. 5. Actor. 2. 39. 41. 16. 15. 33. 18. 8. 1. Cor. 1. 16. 10. 2. 15. 22. 1. Tim. 2. 4.

B a ptizari in Scripturis aliquando exprimitur per verbum Illuminari, Hebr. 6. 4. aliquando per Renovari, Hebr. 6. 6.

B a ptizatus Christus, Matth. 3. 15. Marc. 1. 9. Luc. 3. 21. in baptizatum delabitur Spiritus sanctus, Matt. 3. 16. Marc. 1. 8. Luc. 3. 21. Joan. 1. 33.

B a ptizatus Christus per discipulos, Joan. 3. 22. 4. 2.

B a ptizata integra domus, 1. Cor. 1. 14. Actor. 16. 15. 33. 18. 8. 16. 33.

B a ptizati accipiunt Spiritum sanctum, Actor. 2. 38. 19. 5. induunt Christum, Galat. 3. 27. in morte ipsius baptizantur, Rom. 6. 3. in unum corpus baptizantur, 1. Corin. 12. 13. 27.

B a ptizatus Simon Magus, Actor. 8. 13.

B a ptizatus Eunuchus, Actor. 8. 38.

B a ptizatus Cornelius gentilis, Actor. 10. 47.

B A R R A B B A S latro dimittitur, Matth. 27. 26. Marc. 15. 15. Luc. 23. 25. Joan. 18. 40. Actor. 3. 14.

B A R I E S U à Deo per Paulum usu oculorum privatur, Act. 13. 11.

B A R N A B A S ponit pretium agri ante pedes Apostolorum, Act. 4. 37. ducit Paulum ad Apostolos, 9. 27. mittitur Antiochiam, 11. 22. redit in Jerusalem, 11. 30. iterum recepit se Antiochiam cum Paulo 12. 25.

B A R T I M E U S visu donatur, Mar. 10. 46. 52.

B A R U C H filius Nerias, Jer. 32. 12. dictante Jeremia scribit librum, qui comburitur, 36*. conscribit alium, qui populo prælegitur, 45. 2. Baruch. 1. 3.

B A R Z E L L A I providet regi David de cibis 2. Reg. 17. 27. deducit eum usque ad Jordanem, 19. 31*. David præcepit ut filiis Barzellai benefiat. 3. Reg. 2. 7.

B a rzellai quoniam suæ genealogiæ scripturam demonstrare non poterat, rejicitur à Sacerdote, 1. Esdr. 2. 62. 2. Esdr. 7. 64.

B A S E M A T H filia Salomonis, uxor Achimaas, 3. Reg. 4. 15.

B A T H U E L filius Nachor pater Rebeccæ, Genes. 22. 23.

B E A T I T U D O seu beatorum gaudium & vita æterna, Sap. 3. 7. 5. 1. 16. Isaiæ 2. 9. 30. 29. 49. 10. 60*. 64. 2. Jerem. 31. 3. 8. 13. Daniel. 12. 13. Matth. 13. 43. 19. 27. 2*. Mar. 12. 25. Luc. 9. 33. 26. 21. 22. 29. Joan. 15. 20. 17. 2. 24. Rom. 8. 30. 1. Cor. 2. 9. 15. 41. 2. Cor. 12. 3. 2. Tim. 4. 8. 1. Pet. 1. 4. 8. 5. 4. Heb. 10. 35. 12. 23. Jac. 1. 12. Apoc. 2* 3*. 7. 9. 15. 14. 1. 2. 1. 22*.

B eatitude quomodo comparetur, Isai. 25. 9. Matth. 20. 23. 25. 34. Mar. 10. 40. Joan. 3. 15. 16. 36. 7. 5. 24. 20. 29. Act. 2.

21. 15. 11. 16. 31. Rom. 1. 16. 10. 4. Eph. 1. 13. 2. 6. 1. Theff. 5. 9. 2. Theff. 2. 1. 2. Timoth. 1. 9. Tit. 1. 1. 3. 5. 1. Petri 1. 9. Heb. 5. 12.

B E L I S & Draconis historia, Dan. 14*. **B** E L L U M est pœna peccati, Lev. 26. 12. 4. Deut. 28. 36. 49. Judic. 2. 13. 1. 8. 4. 1. 7. 6. 1. 10. 6. 13. 1. Isaiæ 5. 25. Jerem. 5. 15.

In Belli necessitate quomodo se quis habere debeat, Exod. 17. 8. 12. 1. Reg. 17. 20*. 2. Paral. 12. 2. 6. 7. 14. 9. 12. 18. * 20. 1. 3. 2. 1. 6. Judith. 8. 9*. 1. Machab. 3. 16. 20. 4. 7. 10. 7. 4. 1. 45. 2. Machab. 8. 16. 19. Deus pugnat pro suis, Exod. 14. 13. Deut. 1. 30. 3. 22. 1. Reg. 17. 46. 2. Paral. 20. 15. Psal. 17. 3. 14. 1. Isaiæ 30. 15. Quæc Victoria.

B ellandum armis quoque spiritualibus, Rom. 13. 12. 2. Cor. 10. 4. Eph. 6. 11. Galat. 5. 17.

B ellum quibus de causis susceperint olim fideles, Gen. 14. 14. Jud. 9. 2. 20*. Josue 10. 1. 7. 1. Reg. 30. 1. 8.

B E N E D I C T I O qua homo homini benedicit, Gen. 14. 19. 27. 4*. 28. 4. 28. 9. Exod. 12. 32. 39. 43. Lev. 9. 22. Num. 24. 9*. Deut. 10. 8. 33. 1. Josue 8. 33. 14. 13. 15. 19. 21. 6. 1. Reg. 2. 20. 2. Reg. 6. 18. 13. 26. 7. 14. 22. 19. 29. 3. Reg. 1. 47. 8. 14. 4. Reg. 10. 14. 1. Par. 16. 2. 2. Par. 6. 3. Jud. 15. 10. Psal. 117. 126. 1. 128. 8. Prov. 27. 14. 1. Mach. 2. 59. Luc. 2. 34. 6. 28. Rom. 2. 14. Heb. 7. 2.

B e n e d i c t i o qua creaturæ consecrantur & sanctificantur, Exod. 28. 2. 29. 6. 27. Levit. 21. 10. 12. 27. 28. 29. 30. Numer. 5. 17. 3. 1. 6. Josue 6. 24. Jud. 17. 3. 16. Reg. 21. 5. 1. Paral. 18. 11. 3. Esdr. 1. 41. 1. Timoth. 4. 5*. Hebr. 9. 2. 3. Hinc consecratio sacerdotum, vestium, altarium, templorum, cereorum, aquæ lustralis, & cetera.

B E N H A D A D servat fidem & pactum cum rege Asa, 3. Reg. 15. 20. obsidet Samariam, 20. 1. 4. Reg. 6. 24. ægrotat & moritur, 8. 7. 15.

B e n h a d a d filius Hazael fit rex Syriæ, 4. Reg. 3. 14. subjicit sibi Israël, 13. 3.

B E N J A M I N filius Jacob nascitur, Genes. 35. 16.

B e n j a m i t æ abutuntur uxore Levitæ, Judic. 19. 15. puniuntur, 20. 41.

B E S E L E E L insignis artifex, Exod. 31. 17. 35. 30.

B E S T I Æ & bruta animantia non crudeliter tractanda, Genes. 43. 13. Exod. 23. 11. Num. 22. 23. 28. Deut. 4. 14. 21. 10. Prov. 12. 10. Eccli. 7. 24.

B E T S A B E E filia Eliam uxor Uriæ à David cognoscitur, & parit, 2. Regum 11. 4. 27. puer ægrotat & moritur, 12. 15. 18. fit uxor Davidis, parit ei Salomonem, 12. 24. 1. Paral. 3. 5. Matth. 1. 6.

B E T H S A I D A urbs nativa Andree & Philippi, Joan. 1. 44. 12. 21. deploratur, Matth. 11. 21. Luc. 13.

B E T S A M I T Æ graviter puniuntur, 1. Reg. 6. 19.

B O N A opera pietasque vera in Deum commendantur, Exod. 19. 5. 10*. 1. 15. 19. 25. Deut. 5. 6. 11. 16. 10. 12. Josue 22. 5. 1. Reg. 15. 22. Psal. 2. 10. 39. 7. 49. 14. Prov. 3. 1. 14. 31. 1. 3. Isaiæ 1. 16. 7. 58. 6. Jerem. 22. 3. Ezech. 18. 6. Osee 6. 11. Mich.

Mich. 6.8. Zach. 7.9†8.16. Eccli. 35. 12.
 Matth. 5.24.29.39. Luc. 1.75†3. 11. Joan.
 12.26. Rom. 12.* 13*. 14. 17. Philip. 3.3.
 Jac. 1.27. vide Opera.
 Bonitas & benignitas Dei erga suos,
 Gen. 18. 26.30. Exod. 6.1†3. 26†11. 7†20.
 6†34.6. Num. 20.8. Deut. 4.29†5. 10†7.
 9†10. 18†28. 1†30 3†3. 2.10.2. Reg. 7.12†
 12. 13†24. 14. 3. Reg. 8.23.4. Reg. 20.5.2.
 Efd. 9.8. Sap. 11.24. Eccli. 2.12†18.1. Psal.
 31.5†35. 7†36. 25†85. 5†102*.†135*.†144.
 8. Iſai. 30. 18†54. 5. 7. 55. 7. Jerem.
 12. 15.†18. 8. Ezech. 18. 27†33. 15.
 Ofec. 2. 21. Joel. 2.15. Jonæ 4.2. Matth.
 11. 28†18. 19. Luc. 1. 30†6. 36†15. 20.
 27†23. 43. Rom. 11. 4. 31. 2. Cor. 1.
 3. Ephes. 2. 4. 1. Tim. 1. 13. 16.

C.

CÆCITAS tum corporis, tum ani-
 mi. Gen. 19. 11. Deut. 28. 28.4. Reg.
 6.18. Psal. 68. 24†145.8. Iſai. 6. 10†42.
 7.16. 18†35. 5†29. 18†43. 6†56. 10†59.
 10. Sap. 2.21. Tob. 2. 11.2. Mach. 10. 30.
 Matth. 15. 14. Marc. 8. 18. Luc. 4. 19.
 Joann. 9. 1.4†12. 40. Actor. 9.8. 18†13.
 11. Rom. 1. 21†11. 10. 2. Corinth. 4. 4.
 Ephes. 4. 18. 2. Pet. 1. 1. 9. Joan. 2. 11.
 Apoc. 3. 17.

Cæci illuminantur, Tob. 5. 11. Matt. 9.
 30†20.34. Marc. 8.25†10.46. Luc. 18.35.
 Joan. 9.7.

CÆREMONIÆ Ecclesiasticæ, seu cultus
 externus, Gen. 8. 20†14. 18†15. 9†17.
 10†22*.†26. 5. 28. 11†33. 20†43.4.26.
 Exod. 12*.†18. 20†19*. Levit. 18. 34.†
 9*.†10. 19†12*.†14*.†23*.†24*.
 Num. 1. 50†4*.†5*.†6*.†7*.†8*.†9.
 †15*. 1. Par. 13*. 1. Efd. 6*. Matth. 2. 11.

Cæremoniæ seu ritus certi in orando,
 3. Reg. 8.22.54†17. 21†18. 42.2. Paral.
 5.12*. Matth. 2.11†26.39. Mar. 14.35. Lu-
 cæ 22. 4*. 1. Cor. 11. 4*. Tim. 2.8.

CAIN primus filius Adam nascitur,
 Gen. 4.1. occidit suum fratrem Abel, 4.
 8. Sap. 10.3.1. Joan. 3.12.

CALEB filius Hefron, 1. Paral. 2.18.
 explorator terræ Chanaan, Num. 13.8.
 3. 1†14. 6. 24. 30. 38. Postulat, & conse-
 quitur terram Hebron. Jos. 14. 6.9. 13†
 21. 12. Judic. 1.20.2. Paralipp. 6.56.

CALIX iræ & furoris, Iſai. 5.17.
 Jerem. 25.15. Psal. 59. 5†74.9. Apoc. 16.
 19.

Calix passionis, Matth 20.22†26.38.1.
 Mar. 10.38. Luc. 22.42. Joan. 18. 11.

CAMOS, vide Chamos.

CANA civitas Galilææ; ubi Christus
 aquam in vinum mutavit, Joan. 2.1.

CAPHARNAUM, civitas Galilææ, in qua
 cœpit Jesus prædicare, Matth. 4. 17. Luc.
 4.31. curat ibidem servum Centurionis,
 Matt. 8.13. appellatur civitas ejus, 9.1. in-
 crepatur, 11.13.

CAPTIVOS invisere, Genes. 14.14.
 1. Reg. 30.9. Tob. 1. 15. Jerem. 38. 9.
 Matt. 25. 37. Actor. 12. 5.2. Tim. 1. 16.
 Hebr. 13.3.

Captivos non deserit Deus, Genes. 39.
 21. Sap. 10.13. Iſai. 42.7. Act. 5. 18†12.
 17†6.25.

Carnem suam crucifigere quomodo
 quisque debeat, Eccli. 19. 1. Rom. 6.12†
 8.12. 13.14. Gal. j. 16. Ephes. 4. 22†5.3.

Tit. 1.1. Pet. 1†4.2.6. Heb. 12.1.

CASTITAS cœlibum præfertur cas-
 titati conjugali; Psal. 44.15. Sap. 6. 20.
 Matt. 19. 19. 12†22. 30.1. Cor. 7. 25.32.34.
 38*. Apoc. 14.4.

Castitas hæc consulitur ut perfectio
 Evangelica, Matth. 19. 12. 1. Corinth.
 7.25.

Castitatis laus, 1. Reg. 21.15. Tobia. 6.
 16*. Judit. 15. 11†16.26. Pf. 44. 15. Pro-
 verb. 22.11. Sap. 3. 13. 14†4. 1.2†6. 20.
 Eccli. 6. 28†26. 20. Iſai. 7. 14†56. 3.4.
 5*. Zach. 9. 17. 2. Mach. 24. 38. Matth. 5.
 8.48†19. 12†22. 30*.†25.1. Luc. 1. 27
 †20.34. Act. 24. 25. Rom. 2. 7. 1. Cor. 7.
 25*.1.2. Cor. 6.5†11.2. 1. Timoth. 2. 2†3.
 2†4. 12†5.1. Tit. 1.8.†2. 5. Apoc. 14. 4.

CAVENDUM à pseudoprophetis;
 Matth. 7.15. Marc. 8. 15†13. 6. Lucæ 17.
 23.

CAIPHAS summus sacerdos confi-
 lium dat contra Christum. Joan. 11.49.†
 18.14. prohibet Apostolis ne prædicent,
 Actor. 4.18.

CEPHAS, vide Petrus.

CEREORUM & lampadum in tem-
 plis usus, 2. Paral. 4.20.

CERTI non sumus de accepta pecca-
 torum remissione, vel vita æterna conse-
 quenda, Eccles. 9. 12. Eccli. 5.5. Rom. 8.
 17†11. 20.1. Cor. 4. 3.4. 5†9. 27†10. 12.
 Phil. 2.2†3. 11.13. 1. Timoth. 1.19. 2. Pet.
 3. 17. Heb. 3. 14†4.1.

CHAMOS, sive Camos, idolum Moa-
 bitarum, Num. 21.29. huic Salomon
 edificat templum, 3. Reg. 11.7. destruitur,
 4. Reg. 23.13.

CHANAAN filius Noë maledicatur,
 Gen. 9.25†10. 1.6. laus terræ Chanaan,
 Deut. 11. 10. Terra Chanaan promitti-
 tur Abrahamo & ejus semini, Gen. 12.7
 †13. 15†15. 18†17. 8†26.4.†35.12. Ex.
 3.8.17. Lev. 20.24. Deut. 9.6. datur, Jo-
 sue 13.6. quam ob causam Deus Chana-
 næos expulerit, Lev. 18. 25. Deut. 9. 4
 †18. 12†20. 17. quamobrem paulatim &
 non simul illas nationes profligaverit,
 Exod. 23. 29. Deut. 7.22. Jud. 2.23.†3. 1.
 descriptio & divisio terræ Chanaan,
 Genes. 10. 19. Exod. 23.31. Num. 26.52.
 †33. 54†34*. Josue 13*.†14*.†15*.†
 16*.†17*.†18*.†19*. Ezech. 47. 13.
 21.

Chananeæ mulieris filia à dæmonio li-
 beratur, Matth. 15. 28.

CHARITAS virtus fide præstantior.
 Prov. 10.12. Matth. 22. 38†25*. ubi à nu-
 ptiis excluduntur non habentes oleum
 charitatis, Marc. 12.33. 1. Cor. 12. 31.*†
 13.1. 8.13*. Col. 3.14. 1. Tim. 1.5. 1. Pet.
 4.8. 1. Joan. 4.16.

Charitas fraterna, Gen. 13. 8. Lev. 19.
 18. Deut. 22. i. i. Reg. 18. 1. Eccli. 25.2.
 Psal. 132. 1. Prov. 10. 12. Matt. 7. 3†9
 19†12. 38. Joan. 13.14. 34†15.12. Rom.
 12. 10†13.9. 1. Cor. 13*. Gal. 5.14. Eph.
 4.3†5. 1. Philip. 2.2. Coloss. 3.13.1. Theff.
 4.9.1. Tim. 15. Hebr. 13.11. Petr. 4. 8. 1.
 Joan. 3.23†4.7. Diligendi etiam inimici,
 Exod. 23. 4.1. Reg. 24.5. 7†26.5†30. 11.
 2. Reg. 19.19.4. Reg. 6. 21. Job. 31. 29.
 Prov. 25. 21. Matth. 5. 44. Luc. 6.27.35†
 23.33. Actor. 7. 60. Rom. 12. 20. vide
 Dilcctio.

CHOREAS ducere, Exod. 32. 6. 19.

Jud. 11. 34†21.21. 2. Reg. 6.14. Pf. 149.
 13†150.4.

CHRISTUS Jesus verus Deus & homo
 promittitur, Gen. 3. 15†12. 3†17. 19.
 21†22. 18†26. 4†28. 14†49. 10. Num.
 24. 17. Deut. 18. 18. 1. Reg. 2. 10. 35. 2.
 Reg. 17. 13. Psal. 2*. 21*. 109. 1. Iſai.
 7. 15†8. 3†9. 6†11. 10†28. 16†40. 9†
 42. 1†45. 1†46. 13†49. 16. 20†50. 5†
 52. 10†59. 20†53*.†60. 1†62. 11. Jer.
 23.5†30. 9†33. 15. Ezech. 17. 21†34.
 11.15. 23†37. 24. Dan. 7.13†9. 24. Mich.
 5.1. Agg. 2.8. Zach. 2. 10†3. 8†9. 9.
 Malach. 3.1.

Christus secundum promissum Dei
 Patris primum in tempore propter nos
 verus homo factus, & nobiscum conver-
 satus, Joan. 1.14. Deus in carne manife-
 status est, 1. Tim. 3.16.1. Joann. 4. 2. Deus
 misit Filium suum in similitudinem car-
 nis peccati, Rom. 8.3.

Christus est verus Dei Filius; Matth.
 3.17*. 14. 33†17. 5. Marc. 1. 12.†5. 7†9.
 7†15. 39. Luc. 1. 31†3. 22†9. 3.5. Joan.
 1.34. 49†69†9. 36.†11. 27†19. 7.
 Rom. 1. 4†8. 3. Hebr. 1.2†5. 8†6. 6†7.
 3†10. 29. 2. Pet. 1.17. 1. Joan. 3. 8†4. 9
 †5.20.

Christus conceptus de Spiritu sancto,
 Matth. 1. 20. Luc. 1.35.

Christus natus ex Maria virgine, Matt.
 1.2. Luc. 1.31†2.6. 1.1. Gal. 4.4. Iſai. 7.
 14. natus in Bethleem, Matth. 2.1. Luc. 26.
 1.1. Joan. 7.42. Mich. 5.1.

Christus sine peccato, Iſai. 53. 12.
 Joan. 8. 46. 2. Corinth. 5.21. 1. Pet. 2.21.
 1. Joan. 3. 5. Heb. 4. 15†7.16. circumcidi-
 tur, Luc. 2.21. Baptizatur in Jordane; Mar.
 16. Marc. 1.9. Luc. 3.21.

Christus manifestatur & demonstratur
 certis testimoniis, Matth. 1. 1. 16. 23.
 †3. 11†8. 29. 11. 5†16. 6†17. 5†22. 4†
 †26. 64†27. 58. Mar. 9. 7†15. 39. Luc. 1.
 41. 31†2. 10. 16*.†9. 29†22.68. 1. Joan. 1.
 14.29. 32. 49†2. 11†3. 2. 13. 16. 35†5.
 39†6. 69†7. 40†9. 35†10. 7. 24. 36†11.
 27. 4†12. 17†14*.†15. 25†17. 1†20.
 28. Rom. 1. 2. 8. 3†9. 5. 2. Cor. 5. 19.
 Galat. 4.4. Philip. 2.6. Col. 2.9. 1. Tim. 3.
 13. Tit. 2. 11. Hebr. 1*.†5*. 1. Joann. 5.
 20.

Christus est agnus Dei, Iſai. 53.7. Joa.
 1.29. Actor. 8. 31. 1. Corint. 5.7. Apoc. 5.
 6. 12†7. 9. 17†14. 1†13. 8†17. 14.

Christus est dominus dominantium;
 & Rex regum. Ezech. 37. 24. Psal. 2.6†
 24.7. Coloss. 2. 10. 1. Tim. 6. 15. Apoc. 10.
 5†17. 14†29. 16. Christus est imago Dei
 Sap. 7.26.2. Cor. 4.4. Heb. 1.3.

Christus est lux gentium & totius mun-
 di, Iſai. 25.†9. 2†42.6†49.6†60. 1. 19.
 Matth. 4. 16. Luc. 2.32. Joan. 1. 4†3. 19†8.
 12†9. 5†12. 35.46. Actor. 13.47. 1. Joan. 1.
 5†2.8. Apoc. 21. 23.

Christus verus pastor, Iſai. 40. 21.
 Ezech. 34*.†37. 24. Mich. 5. 3. Zach. 13.
 9. Matth. 26.30. Marc. 14.27. Joann. 10. 11.
 Heb. 13. 20. 1. Pet. 2.25†5.4.

Christus docuit & prædicavit, Matth.
 4. 17†5*.6*. Marc. 1. 14. Luc. 4. 15†7.
 20*. curavit omnem infirmitatem, Matt.
 4. 23†8*.†9. 2.20. 28. Marc. 8.23. Luc.
 17.12.

Christus est transfiguratus, Matth. 17.2.
 Marc. 9.2. Luc. 9.29.

Christus per proditorem traditur, quæ-
re Judas.

Christus passus est, Psalm. 21*. Il. 53.
* Dan. 9. 26. Matth. 16. 21†17. 12. 22†
20. 18. 22†16. 37. 66. 727*. Mar. 8. 31†9.
31. Luc. 17. 25†18. 31†23. *Joan. 18. 28.
†19*. Act. 3. 18†8. 32†17. 3. Rom. 8. 32.
1. Pet. 2. 21†4. 1. Hebr. 2. 18†13. 12.

Christus est crucifixus, Matth. 27. 35.
Marc. 15. 24. Luc. 23. 32. Joan. 19. 18.
Act. 2. 23†4. 10. 1. Cor. 2. 2. 2. Corin.
13. 4.

Christi passio prædicta & præfigurata
est Gen. 22. 2. Num. 21. 8. Psalm. 21*. Isaia
53*. Dan. 9. 26. Matth. 20. 22. Joan. 3. 14.
16†8. 28†2. 23.

Christus mortuus est, & sepultus pro-
pter peccata nostra, Matth. 27. 49. 58.
Mar. 15. 37. 42. Luc. 23. 45. 49. Joan. 19.
30. 40. Act. 13. 29. Rom. 5. 6†6. 10. †8.
34†14. 9. 1. Cor. 15. 3. 2. Corin. 5. 15. 1.
Theff. 5. 10. ut prædixerat futurum, Matt.
16. 21†20. 22.

Christus tertia die resurrexit à mor-
tuis, Pl. 15. 19. Matth. 28. 6. Marc. 16. 6.
L. c. 24. 5. Joan. 20. 9. Act. 2. 24. 31†10.
40†13. 30†17. 31. Rom. 4. 25†8. 34†14. 9.
1. Cor. 15. 4. 12. 2. Tit. 2. 8. idque prædi-
ctum & præfiguratum est, Psalm. 15. 10.
Jonæ 2. 1. Matt. 12. 40†16. 21†17. 22†20.
2. Marc. 8. 31†9. 31†10. 34. Luc. 11. 30
†18. 33. Joan. 2. 19.

Christus ascendit in cælum, Matth. 16.
19. Luc. 24. 51. Joan. 3. 13†6. 62. Act. 1.
9. Ephes. 1. 20†4. 8. 1. Pet. 3. 22. Hebr.
4. 14. Psalm. 67. 19.

Christus est Deus & Dei filius à prin-
cipio & ab æterno, Joan. 1. 1†8. 58†17. 5.
24. Michæ 5. 2. Prov. 8. 22. Col. 1. 16.
Heb. 1. 2.

Christus mediator, reconciliator, &
advocatus, Joann. 6. 44. 65†10. 7†14. 6.
Act. 4. 12. Rom. 3. 25†5. 2†8. 34. Gal. 3.
20. Eph. 2. 14. 17. Col. 1. 19. 1. Tim. 2. 5.
Heb. 7. 24†8. 6†9. 15†12. 24. 1. Joan. 2.
1†4. 10.

Christus sedet ad dexteram Dei Patris,
Psalm. 109. 1. Matt. 22. 44. Marc. 16. 19.
Luc. 22. 69. Act. 7. 56. Rom. 8. 34. Ephes.
1. 20. Coloss. 3. 1. 1. Pet. 3. 22. Hebr. 1. 13†
10. 12†12. 2.

Christus venturus est judicare vivos
& mortuos, Psalm. 95. 13. Matth. 16. 27
†24. 30†25. 21. Luc. 17. 24. 30†21. 25.
Joan. 5. 22. Act. 1. 1†10. 42†17. 31.
Rom. 2. 16. 2. Corin. 5. 10. 1. Theff. 4.
16. 2. Theff. 1. 7. 2. Timoth. 4. 1. 1. Pet. 4.
5. Hebr. 9. 28. Jud. 14. Apoc. 1. 7†20.
11.

Christo omnia tradita sunt à Patre, &
subjecta, Matth. 11. 27†28. 18. Luc. 10.
22. Joan. 3. 35†17. 2. Ephes. 1. 22.

Per Christum cuncta sunt creata, Psal.
32. 6. Joan. 1. 3. Ephes. 3. 9. Coloss. 1. 15.
Hebr. 1. 2.

Christus manet in æternum, Pl. 109.
4. Isaia 9. 7. Dan. 7. 14. Mich. 5. 1. Joan.
12. 34.

Christus est leo, Apoc. 5. 5.

Christus est stella matutina, 2. Pet. 1.
19. Apoc. 22. 16.

Christus novit omnia, Joan. 16. 30†21.
17. Apoc. 2. 23.

Christus est unum cum Patre, Joan. 10.
30†14. 10. 20†17. 21.

Christus sibi reputat fieri quod Chri-
stianis fit, Zach. 2. 8. Prov. 14. 31†17. 5.
Matth. 10. 42†18. 5†25. 35. Marc. 9. 40.
Luc. 10. 16. Act. 9. 4. 1. Theff. 4. 8.

CHRISTIANI appellantur fideles Act. 11.
26†26. 28. 2. Cor. 10. 7.

Christiani dicuntur sancti, quia san-
ctitatem profitentur, Act. 9. 41. Rom. 1.
7†12. 15†15. 26†16. 2. 15. 1. Cor. 12†6.
16†14. 33. 2. Corin. 1. 1†92. 12†13. 12.
Ephes. 1. 1. 15†3. 8. 18†4. 12†6. 18. Phil.
1. 1†4. 21. Col. 1*. 2. 1. Theff. 5. 27. 1. Tim.
5. 10. Hebr. 6. 10†13. 24.

Christianis vivendum sicut Christus
vixit, Galat. 2. 19. 1. Joan. 1. 7†2. 6†3. 3.

Christiani erunt cum Christo, Joan. 12.
26†14. 3†17. 24.

CHUS filius Cham, Gen. 10. 6. 1. Paral.
1. 8.

CHUSAI amicus Davidis, nuntiat Da-
vidi quid in eum meditetur Absalon, 2.
Reg. 15. 32†17. 15. †16.

CHUSAN Rasathaim rex Syriæ regnat
super Israël octo annos, Judic. 3. 8.

CIBUS quis Judæis vetitus, Exod. 21.
28†22. 31. Lev. 3. 17†7. 23†11. 4†17. 10. 13
†19. 26. Deut. 12. 16. 23†14. 7. 10. 1. Reg.
14. 32.

Ciborum & potus in Conviviis luxus,
Isaia 5. 12. Ezech. 16. 49. Luc. 12. 34†
16. 19. Rom. 13. 13. Galat. 5. 21. 1. Pet. 4.
3. 2. Pet. 2. 15. vide Ebrietas.

Cibare esurientes seu fame laborantes,
Deut. 25. 4. Jud. 8. 5. 1. Reg. 21. 3†35. 8.
23. 2. Reg. 16. 1. Isaia 58. 7. Matth. 25.
35.

Cibus sumendus cum gratiarum actio-
ne. vide Gratia.

CIBI delectus habendus. vide Absti-
nentia.

CIRCUMCISIO carnalis & spiritalis,
Gen. 17. 10†21. 4†3. 24. Exod. 4. 25†
12. 44. Levit. 12. 3. Deut. 10. 16†30. 6.
Josue 5. 2. 7. Judith. 14. 6. Jerem. 4. 4†6.
10†9. 25. 1. Mach. 1. 16. 5. 1. 63. 2. Mach.
6. 10. Luc. 1. 59†2. 21. Joan. 7. 22. Act. 10.
7. 8†15. 1. 24†6. 3. Roman. 2. 25. 29†3.
1†4. 10. 1. Corin. 7. 19. Galat. 2. 3. †5.
2†6. 12. Ephes. 2. 11. Philip. 3. 2. Coloss. 2.
2. 11†3. 11.

CLAUDIUS Cæsar Romanus præcipit
omnes Judæos exire Roma. Act. 18. 2.
hujus tempore magna erat in orbe anno-
næ caritas, Act. 11. 28.

CLAUDIUS Lysias mittit Paulum
ad Felicem præfectum Cæsareæ. Act. 23.
23. 30.

CLEOPATRA filia Ptolemæi traditur
Alexandro, 1. Mach. 10. 58 huic adimitur
& traditur Demetrio, 11. 12.

CLEOPHAS ibat cum altero discipulo
in Emmaus, Luc. 24. 13. cognovit Chri-
stum in fractione panis, 24. 30.

COGITATIONES pravæ quas odit Do-
minus, Zach. 8. 17. Prov. 6. 14. Matth.
15. 19. Marc. 7. 21.

Cogitationes cordis Deus novit, 3.
Reg. 8. 39. 2. Paral. 6. 30. Joan. 2. 25. &
nulla latet cum, Job 42. 2. Eccli. 42. 19.
Isaia 29. 15. Matth. 9. 4. Hebr. 4. 12. no-
verunt eas & alij, quibus Deus voluerit
revelare, 4. Reg. 5. 26†6. 12. Dan. 2.
29*.

COGNOSCERE licet subinde homines
ex verbis & factis, Eccli. 19. 27†27.

9. Matth. 7. 16†12. 33. Luc. 6. 44.
Cognosci Deus humana sapientia non
potest, nisi ipse revelet parvulis & hu-
milibus, Matth. 11. 25†16. 17. Luc. 10.
21. Joan. 7. 28†8. 19. 27†10. 14. †14. 4†
15. 15†17. 6. Act. 17. 23. 1. Corin. 1.
17. 18†2. 6. 10†3. 19. Coloss. 1. 26.

CONCIONATORUM, Pastorum, &
Prophetarum officium, 1. Regum. 12. 23.
Isaia 58. 1†61. 1. Jerem. 1. 5. Ezech. 3. 1.
9. 12†33. 2. 7. Act. 3. 18. 24. vide Epif-
coporum electio & officium.

CONCORDIA fratrum commendatur,
Psalm. 133. 2. 1. Eccli. 25. 2. Rom. 12. 16.
idem sapere, idemque sentire jubemur.
Rom. 12. 16†1. 6. 1. Corin. 1. 10. Eph.
4. 3. Phil. 2†3. 17†4. 2. Pet. 3. 8.

CONCUPISCENTIA prohibetur &
punitur. Exod. 20. 17. Num. 11. 33†21. 5.
6. Josue 7. 21. 24. Eccli. 19. 1†42. 11. Job.
31. 1. Prov. 6. 25. Matth. 5. 28. Marc. 4. 19.
Rom. 6. 12†7. 8†13. 4. Galat. 5. 16. Coloss.
3. 5. 1. Theff. 4. 3. 1. Timoth. 6. 11. 2. Tim. 2.
22. 1. Corin. 10. 6. 1. Pet. 1. 5†2. 1†4. 3.
2. Pet. 1. 4. 1. Joan. 2. 16. Jacobi 1. 14†4. 1.
Judæ 23.

Concupiscentias carnis crucifigere,
refrenare, & mortificare jubemur Eccli.
18. 30. Rom. 6. 12†8. 8. 12†13. 14. Galat.
5. 16. Ephes. 4. 22†5. 3. Coloss. 3. 5. Tit. 2.
12. 1. Pet. 2. 1†4. 3. 6. Hebr. 12. 1.

PENITENDUM fratri in nos pec-
canti. Eccli. 28. 8. Matth. 5. 23†6. 14†
18. 22. 35. Luc. 17. 3. Ephes. 4. 32. Coloss.
3. 13.

CONFESSIO peccatorum in scripturis
varia, & multiplex, Genes. 41. 9. Levit.
16. 21. 39†26. 40. Num. 5. 6. Jos. 7. 19.
2. Reg. 24. 17. 1. Efd. 9. 6. 2. Efd. 9. 2.
Psalm. 27. 7†31. 5†37. 19†73. 19†94. 2.
Proverb. 16. 5†18. 17†28. 13. Eccli. 4. 25.
31†7. 34†17. 27. Isaia 38. 15. Daniel 9. 5.
Matt. 3. 6†16. 19. Luc. 11. 4†18. 13. Joan. 20.
23. Jac. 5. 16. 1. Joan. 1. 8. 9.

CONFIRMATIONIS Sacramentum
Act. 8. 17. Heb. 6. 2.

CONFITERI Christum & ejus do-
ctrinam, Matth. 10. 32. Luc. 12. 8. Rom.
10. 9. 1. Pet. 13. 15. vide Erubescere
Evangelium.

CONJURATIO & seditio, ejusque
punitio, Num. 16*. †20. 2. Judic. 9. 23. 31.
34†12. 1. 4. 2. Reg. 20*. 3. Reg. 1. 5.
Esther. 2. 21. Act. 5. 36. 37†19. 23†23.
13. 20.

CONNUBIUM. vide Matrimonium.
Connubium spiritale inter Deum &
animam, Cantic*. Isa. 50. 1†54. 5†62.
4. Jerem. 3. 1. 22. Ezech. 16. 7. 8. Osee 2.
20. Matth. 9. 15†22. 2†21. 5. Mar. 2. 19. 2.
Cor. 11. 2. Apoc. 19. 7†21. 2. 9.

CONSCIENTIÆ bonæ tranquillitas,
Proverb. 15. 15. Eccli. 13. 30. 1. Joan. 3. 21.
2. Corin. 1. 12. conscientia malæ pertur-
batio, Sap. 17. 10. 11.

CONSECRATIO sacerdotum, dierum,
altarum, vestium, ceterarumque re-
rum, quarum est usus in sacris, Exod.
28. 41†29. 1. 7. 21. 29. 35†32. 29†40.
11. Levit. 7. 30. 37†8. 9. 22. 31. 33. †18.
21†21. 7. 10†22. 2. 3. †23. 12†27. 10. 16.
21. 28. Num. 3. 3†6. 5. 9. 13†7. 1*. †8.
12†18. 10. Jos. 6. 24. Judic. 16. 17. †17. 3.
3. Reg. 15. 13. 1. Par. 10. 10†18. 11. †22.
19. 2. Par. 2. 4†17. 16†23. 9†26. 18. 1.
Efd. 9.

Eldr. 3. 5†8. 25. Eccl. 49. 9.
CONSILIA mala dissipat Deus, Genes. 11. 7†7. 18†30. 19. Num. 22. 1. 2. Reg. 15. 7†17. 14. 2. Eldr. 4. 8. 15. Esther 7. 5. Job 5. 13. Psalm. 2. 4†20. 12†32. 10. Isaia 7. 8†19. 3. Matth. 17. 62. Actor. 5. 19†9. 24†23. 12. 19†7. 7. 42
CONSOLATIO pauperum. Vide Eleemosyna.
CONSORTIUM bonorum, & malorum vide Societas.
CONSTANTIA fidelium, 1. Reg. 13. 13†16. 26*. 3. Reg. 18. 4. 13. 4. Reg. 3. 23. Sap. 5. 1. Judith. 13. 3. 10. Mech. 6. 12. 16. 24†34. 2. 2. Mach. 6. 10. 19*. 7†7. Daniel. 13*. Matth. 14. 3. Actor. 4. 8. 13. 1. Thess. 1. 6.
CONSTITUTIONES superiorum potestatem constituendi habentium, servandae sunt ut ipsius Dei, Exod. 16. 8. Luc. 10. 16. Act. 16. 4. 1. Thess. 4. 2. 8. Rom. 13. 1. Tit. 3. 1.
CONSULENDUS Deus dubiis in rebus, & ejus vicarius, Genes. 25. 22. Exod. 18. 19. Levit. 24. 12. Num. 9. 7. 26†15. 34†27. 5. Deut. 1. 17†17. 8. Josue 9. 14. Judic. 1. 1†18. 5†20. 18. 23†21. 2. 1. Reg. 10. 22†23. 4. 10. 12†30. 8. 2. Reg. 7. 1†. 15. 23†21. 1. 3. Reg. 14. 2†22. 5. 6. 15. 4. Reg. 3. 11. 16†8. 8†22. 1. 1. Paral. 18. 4. 14†13. 18. Psalm. 18. 24. Isaia 8. 1†30. 1†45. 11. Jerem. 37. 3. 5†21. 2. Ezech. 14. 1. 2. Zach. 7. 2. Tob. 4. 19. Eccl. 37. 19. Luc. 16. 29.
CONSULENDI non sunt divini, vel magi, vel incantatores, & arioli, Levit. 19. 31†20. 6. Deut. 18. 11. 1. Reg. 28. 7. 9. 3. Reg. 22. 6. 4. Reg. 1. 2. 6†3. 13. 2. Paral. 18. 5. Dan. 2. 2†4. 5†5. 6.
CONTRISTARE Spiritum sanctum, Ephes. 4. 30.
CONTRISTARI ad poenitentiam commendatur, 2. Cor. 7. 9.
CONTRITIO vera praedicatur, Jerem. 7. 3. Matth. 3. 2†4. 17. Luc. 3. 3. 8†13. 5†24. 47. Actor. 2. 3. 8†3. 19†8. 22†17. 30. 20. 21†26. 20.
CONTRITIONI verae promittitur remissio seu venia, Deut. 4. 29†30. 2. 1. Reg. 7. 3. 2. Paral. 7. 1. 4†30. 6†34. 26. Job. 22. 23. Proverb. 28. 13. Psalm. 3. 15. Isaia 1. 15†30. 18†45. 22. 15. 7†59. 20. Jerem. 3. 10. 17†18. 8†29. 12†31. 18. 20. Ezech. 18. 21. 27†33. 14. Olee 14. 2. Joel. 2. 12. Jon. 3. 8. Zachar. 1. 3. Malach. 2. 7. Eccl. 17. 23. Luc. 15. Actor. 3. 19†26. 18. 20.
CONTRITIO quaerenda & amplectenda dum sani sumus, Eccl. 17. 24†18. 25.
CONTRITIONIS verae exempla, Jud. 10. 15. 2. Reg. 12. 13†24. 10. 17. 2. Paral. 12. 6†33. 12. Jon. 3. 3. Judith. 4. 8. Matth. 26. 74. Luca 7. 37. 44†15. 18†18. 13†19. 8†21. 62†23. 41. Actor. 2. 37.
CONTRITIONIS falsa exempla, Gen. 4. 13†27. 38. Exod. 8. 8†9. 27†10. 16. Josue 7. 20. Jud. 1. 7. 1. Reg. 15. 24†30†24. 17. 3. Reg. 13. 6†21. 27. Sap. 5. 3. 1. Mach. 6. 12. 2. Mach. 9. 11. Matth. 27. 4. Actor. 8. 13. 22. Hebr. 12. 17.
COOPERARI gratiae Dei. vide Liberum arbitrium.
COR sive voluntas hominis a Deo pro facto acceptatur, Genes. 4. 4†22. 11. Exod. 23. 1†35. 5. Deut. 10. 5. Matth. 15.

8. Marc. 12. 41. Luca 21. 1. 2. Cor. 8. 12. quare Voluntas pro facto.
COR mandatur & sanctificatur per Christum, Psalm. 50. 2. Joan. 13. 10†15. 3†17. 19. Actor. 15. 9. 1. Cor. 6. 1. Ephes. 5. 26. 1. Pet. 1. 22. 1. Joan. 1. 7†3. 5. Hebr. 1. 3†9. 14†10. 14†15. 12.
CORNELIUS Centurio convertitur, Act. 10. 3. 44.
CORONA vitae, 4. Esd. 2. 42. Sap. 5. 17. 2. Timoth. 4. 8. 1. Pet. 5. 4. Jac. 1. 12. Apoc. 2. 10.
CORREPTIO fraterna, Genes. 37. 21. Levit. 19. 18. Psalm. 140. 5. Prov. 1. 40†9. 7†10. 17†12. 1†13. 1†15. 3. 1†17. 10†24. 25†25. 12†27. 5†28. 23†29. 1. Eccl. 7. 6. Eccl. 19. 15†20. 1†21. 7†3. 2. 13. Osee 4. 4. Matth. 18. 15. Luc. 17. 3. Gal. 2. 11†6. 3. 1. Tim. 5. 20. 2. Tim. 2. 25. Hebr. 3. 13. Jacobi 5. 19.
Correptio impiorum est piis in timorem & cautionem, vide Impiorum.
Corripiens alterum qualis esse debeat, Matt. 7. 3. Luc. 6. 41. Joan. 8. 3. 1. Tim. 3. 2. Tit. 1. 6.
CREATOR omnium rerum Deus Gen. 1. 1. Exod. 20. 11. 1. Paralip. 29. 10. Psalm. 88. 12†95. 5†113. 15†120. 2†123. 8†245. 6. Isaia 37. 16†40. 28†42. 5†45. 14†45. 12†48. 13†51. 13. Jerem. 10. 12†32. 17†51. 15. Zach. 12. 1. Jon. 1. 9. Eccl. 1. 8. Baruch. 3. 32. Math. 11. 25. Joan. 1. 3. Actor. 4. 24†14. 14†17. 24. 1. Corinth. 8. 6. Ephes. 3. 9. Col. 1. 16. Hebr. 1. 2. 10†3. 4†11. 3. Apoc. 4. 11†10. 6†14. 7.
CRESCERE in scientia, Ephes. 4. 15. Coloss. 1. 10. 1. Pet. 2. 2.
CRUX & tribulatio omnibus pie viventibus, Genes. 4. 8†27. 4†37. 18. 2. Reg. 16. 5. 13. Eccl. 2. 1. Psalm. 33. 20. Proverb. 24. 16. Matth. 10. 16*. 7. 12. 14†16. 24†24. 9. Mar. 13. 9. Luc. 14. 26†21. 11. Joan. 15. 20†16. 1. Act. 9. 23. Gal. 4. 29. 1. Thess. 3. 2. Timoth. 3. 11. 1. Pet. 4. 1. 12†5. 10.
CRUX a Deo imponitur ad nostram utilitatem, 2. Reg. 7. 14. Job. 5. 17†33. 16. Proverb. 3. 11. Jerem. 40. 28. 2. Machab. 6. 12. Tob. 2. 8†12. 1. 3. Judith. 8. 22. 1. Corinth. 1. 1. 3. 1. Pet. 4. 17. Hebr. 12. 5. Apoc. 3. 19.
Per crucem & res adversas pertingimus ad cognitionem Dei & ad aeternam gloriam, Exod. 1. 12. 2. Paral. 3. 11. Jud. 8. 15. 2. 1. Proverb. 6. 23. Matth. 7. 24. Luc. 24. 26. 46. Joan. 12. 15. Actor. 14. 21. Rom. 8. 17. 2. Cor. 4. 8. 17†5. 1. Phil. 2. 8. 2. Thess. 1*. Hebr. 2. 9†12. 2.
Crux patienter est & laeto animo ferenda, Matth. 5. 10†10. 38. Joan. 15. 20†16. 33. Actor. 5. 4†16. 25. 2. Cor. 8. 2. Col. 1. 24. Hebr. 10. 34. Jacob. 1. 2. 1. 2. 1. Pet. 4. 12. 16.
in Cruce & afflictione consolatio, Job 5. 17*. Prov. 13. 12. Isaia 26. 12. 19. Thren. 3. 28. Matth. 5. 10. Joan. 15. 20†16. 20. 33. Rom. 8. 18. 1. 1. Cor. 10. 13. 2. Cor. 1. 4. 8.
Per Crucem expetitur nos Dominus, Judith. 8. 21. Eccl. 2. 1†27. 8. Prov. 17. 3. Sap. 3. 5. 6. Thess. 1. 4. 1. Pet. 1. 7.
CUIUS Dei verus requirit praeter opus externum etiam affectum hominis internum, Deut. 5. 29. 6. 5†10. 12†11.

13†26. 16†18. 47. 130. 1. Jos. 22. 5. 1. Regum 12. 26. Eccl. 7. 31. If. 29. 13†46. 11. Matth. 15. 8†22. 36. Joan. 4. 23.
Cultus externus Deo gratus. vide Ceremoniae.
CYRUS rex Persarum permittit captivos Israelitas in Judaeam redire, 2. Paral. 36. 22. 1. Esd. 1. 1. 3. Esdr. 2. 1. restituit eis vasa quondam a Nabuchodonosor ablata. 1. Esd. 1. 7†5. 14. Dan. 1. 2.

D.

DEMONES expelluntur. Matth. 8. 16. 31†9. 33†12. 22†17. 18. Luc. 4. 35†8. 2. 28†9. 42†10. 17†13. 10. Act. 5. 16†8. 7†16. 18. etiam per malos. Matth. 7. 21. Mar. 9. 38. Luc. 9. 49. Actor. 19. 13.
Demonibus agnoscunt & credunt Deum, Matth. 8. 29. Marc. 1. 24. 7. 11†5. 7. Luc. 4. 34. 41†8. 28. Act. 19. 15. Jac. 2. 19.
Demonibus immolare nefas, Lev. 17. 7. Deut. 32. 17. Paral. 11. 15. Psalm. 105. 37. Bar. 3. 4. 1. Cor. 11. 20.
DAGON idolum Philistinorum, Jud. 16. 23. 1. Reg. 5. 2. 1. Machab. 10. 83. 11. 4.
DAMASCUS metropolis Syriae vastatur a Theglath Phalasar, 4. Reg. 16. 9. contra Damascum prophetia. Isaia 17. 1†8. Jerem. 49. 23. Amos 1. 3.
DAMNATIO aeterna quae parata est diabolo & omnibus impiis, Sap. 5*. Job 10. 21†36. 12. Isaia 24. 21†30. 33. 166. 24. Dan. 7. 11. Math. 3. 12†5. 29†8. 12. 29†13. 50†18. 8†22. 13†23. 33†25. 30. 42. Mar. 9. 47. Luc. 4. 17†16. 23. 25. Hebr. 10. 27. 2. Thess. 1. 8. 2. Pet. 2. 4. Jud. 6. Apocal. 19. 20†20. 10†21. 8.
DAN filius Jacob, Gen. 30. 6. tribus Dan quaerit sibi possessionem, Jud. 18. 1. pugnat contra Lescem, & expugnat Josue, 19. 47.
DANIEL appellatur Baltassar, Dan. 1. 7. interpretatur somnia, 2. 31†4. 7. 11. 18. 25. constituitur gubernator totius regni Babel, Daniel 6. 3. projicitur in lacum leonum, 6. 16. liberat Susannam, 13. 5. 60.
DARE melius quam accipere, Eccl. 4. 36. Act. 20. 33.
Dandum sine acceptione per onaram, maxime autem domesticis fidei, Eccl. 7. 31†12. 8. Matth. 5. 42. Luca 6. 30. 38. Roman. 12. 13. Galat. 6. 10. vide Eleemosyna.
DARIUS filius Assueri, Daniel 9. 5. occupat regnum Babel, 6. 1. impiam legem statuit, 6. 8. praeparat regium convivium, 3. Esdr. 3. 1.
Darius renovat mandatum Cyri, 1. Esdr. 6. 11.
Darius ceditur ab Alexandro rege Macedoniae, 1. Mach. 1. 1.
DAVID filius Isai (qui Jesse appellatur, Matth. 1. 6.) a Samuele ungitur, 1. Reg. 16. 13. interfecit leonem, ursum, & Goliath gigantem, 17. 34. 49. pacificus cum Jonatha, 18. 3†20. 8. 16. 23†23. 18. manducat panes propositionis, 1. 3. simulat amicitiam coram Achis rege,

21. 1. fugit cum patre & matre in Maspha, 22. 3. præcidit oram chlamydis, Saül, 24. 5. mittit ad Nabal decem juvenes, 15. 5. tollit hastam Saülis, 26. 21. fugit ad Achis regem Geth, 27. 2. ungitur in Hebron in regem Juda, 2. Reg. 2. 4. postquam eum regem universus Israël, 2. Reg. 5. 1. 1. Paral. 11. 3. 12. 38. juxta verbum Jonathæ, 1. Reg. 23. 17. & Saülis 24. 21. committit adulterium & homicidium, 2. Reg. 11. 1. poenitet eum peccati, 12. 13. fugit à facie filij sui Absalon, 15. 14. libavit aquam Domino, 23. 16. recenset populum, 24. 2. emit ab Arcana arcam, 4. 24. consilium capit de domo Dei ædificanda, 1. Paral. 17. 1. constituit operarios & architectos, 23. 24. 25. 26. 27. relinquit sibi successorem Salomonem filium, 5. Reg. 1. 30. moritur, & sepelitur, 2. 10. Act. 2. 29. 13. 36. commendatur, Eccli. 47. 2.
- David spiritualis (qui est Christus) promittitur, Jeremia 30. 9. Ezech. 34. 24. 37. 23.
- Davidis filius appellatur Christus, Matth. 1. 1. 15. 22. 22. 45. Marc. 22. 35. Luc. 20. 41. Actor. 2. 29. 13. 22. 2. Tim. 2. 8. Apoc. 5. 5.
- DECIMARUM usus & decimæ, Gen. 14. 20. 28. 23. Levit. 27. 30. Numer. 18. 21. 28. Deut. 12. 6. 14. 28. 26. 12. 1. Reg. 8. 15. 2. Paral. 31. 5. 2. Efd. 10. 37. Heb. 7. 2.
- Decimæ debentur sacerdotibus, Deut. 18. 3. 2. Paral. 31. 4. vide Sacerdotes.
- DEDICATIO templi, vel altarium, Num. 7. 10. 11. 84. 88. 3. Reg. 8. 26. 63. 65. 2. Paral. 7. 5. 9. 5. 8. 1. Efd. 6. 16. 17. 2. Efd. 11. 27. 3. Efd. 7. 7. Psalm. 29. 1. 1. Mach. 4. 36. 57. 59. 2. Mach. 2. 9. 12. 20.
- DEMETRIUS filius Seleuci exercet tyrannidem, 1. Mach. 7. 1. fœdus inire cupit cum Jonatha, 10. 3. fœdus ictum violat. 11. 53.
- Demetrius aurifaber negotium facessit Paulo, Act. 19. 23.
- DETRACTIO, Psalm. 14. 3. 100. 5. Eccli. 10. 20. Prov. 10. 18. 11. 13. 16. 28. 20. 19. 26. Roman. 1. 30. 2. Cor. 12. 20. 1. Pet. 2. 11. 12. Jacob. 4. 11.
- DEUS est omnipotens, & nihil apud eum est impossibile, Gen. 17. 1. 18. 14. 35. 11. 43. 14. 7. 48. 3. Num. 11. 23. 1. Reg. 14. 6. 2. Paral. 14. 11. Sap. 11. 22. Job. 42. 2. 2. Isaiæ 40. 10. 46. 9. 26. 2. 59. 1. Jerem. 3. 2. 17. 27. Zachar. 8. 6. Matth. 19. 26. Marc. 9. 23. 10. 27. 14. 36. Lucæ 3. 37. 18. 27. Ephel. 3. 20. Apoc. 16. 7. 14. 19. 6.
- Deus omnia regit & gubernat pro sua voluntate, Gen. 45. 5. 50. 19. Deut. 8. 18. 1. Reg. 9. 1. Sap. 12. 13. Tob. 7. 12. Job 9. 5. 12. 13. Psalm. 102. 19. 113. 3. 126. 1. Prov. 10. 22. 116. 4. 9. 19. 2. 1. 20. 24. 21. 1. 30. Eccli. 3. 15. Isaiæ 26. 16. 47. 7. Jerem. 10. 23. 27. 27. 5. Dan. 2. 21. 5. 18. Matt. 6. 33. 11. 26. 20. 14. Luc. 12. 31. Joan. 5. 17. Rom. 9. 15. 2. Cor. 3. 5. Phil. 2. 13. Hebr. 13. 21. Apoc. 4. 11.
- Deus est pater omnium fidelium ipsi obtemperantium, Deut. 32. 6. Psalm. 102. 13. Prov. 1. 7. Jerem. 3. 4. 14. 19.
- Malach. 1. 6. Matth. 6. 9. 18. 14. 23. 8. Luc. 11. 2. Joan. 20. 17. Rom. 8. 15. 1. Corinth. 8. 6. 2. Corinth. 1. 3. 6. 18. Eph. 3. 14. 4. 6. 1. Thess. 1. 3. 2. Thess. 1. 1. 2. 16.
- Deus est verax & fidelis, Exod. 34. 6. Num. 9. 23. 19. Deut. 7. 9. 12. 41. Reg. 14. 29. Isaiæ 49. 7. Joan. 3. 33. 8. 26. Rom. 3. 4. 1. Cor. 1. 8. 10. 23. 1. Thess. 5. 24. 2. Thess. 3. 3. 2. Tim. 2. 13. Tit. 1. 2. 1. Joan. 1. 9. 5. 20. Hebr. 10. 23. Apoc. 3. 7. 14.
- Deus est in essentia unus, præter quem non est alius, Exod. 3. 14. Deut. 4. 35. 6. 4. 7. 9. 10. 17. 32. 39. 2. Reg. 7. 22. 3. Reg. 8. 60. 18. 36. 1. Par. 19. 20. Sap. 12. 13. Il. 37. 16. 43. 10. 44. 6. 24. 45. 7. 46. 9. Ofec. 13. 4. Tob. 8. 20. 13. 4. Eccli. 36. 5. Mar. 12. 29. Joan. 17. 3. 1. Corinth. 8. 6. 7. 12. 6. Gal. 3. 20. Ephel. 4. 6. 1. Tim. 2. 5.
- Deus est trinus in personis, & unus in essentia, vide Trinitas.
- Deus æternus est, nec principium habet, nec finem, sed est ipse principium & finis, Genes. 1. 33. Exod. 15. 18. Job 36. 26. Isai. 41. 4. 43. 10. 44. 6. 48. 12. 57. 15. Dan. 7. 9. Rom. 16. 26. Heb. 1. 8. Apoc. 1. 8. 17. 21. 6. 22. 13.
- Deus novit, audit, & videt omnia, Exod. 3. 19. Num. 12. 2. Par. Deut. 31. 21. 1. Reg. 2. 3. 16. 7. 2. 2. Reg. 16. 9. Job 14. 6. 22. 11. 28. 24. 13. 1. 4. 42. 2. Psalm. 7. 10. 32. 13. 37. 10. 89. 8. 130. 8. Proverb. 5. 21. 15. 3. 11. 14. 12. Isaiæ 29. 15. 40. 27. 48. 4. Jer. 1. 5. 7. 11. 17. 10. 23. 24. 13. 19. Ezech. 11. 5. Eccli. 16. 15. 17. 13. 23. 27. 39. 24. 27. 40. 9. Sap. 1. 10. 2. Mach. 9. 5. 12. 22. Matth. 6. 4. 10. Joan. 1. 47. 13. 21. 16. 30. 21. 17. Actor. 15. 8. Rom. 8. 27. 1. Thess. 2. 4. 1. Joan. 3. 20. Hebr. 4. 13. Apoc. 2. 23.
- Deum nemo videre potest, Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. Joan. 1. 18. 6. 46. 1. Tim. 6. 16. 1. Joan. 4. 12.
- Deus & divina omnia non possunt humana industria aut ingenio comprehendere, Exod. 33. 20. 3. Reg. 3. 5. Job 32. 8. Psalm. 93. 10. 118. 142. 8. Isai. 12. 22. 54. 13. Matth. 11. 25. 13. 11. 16. 17. Luc. 8. 10. 10. 21. 24. 44. Joan. 1. 10. 3. 3. 6. 44. 65. 14. 8. 17. 17. 6. Act. 16. 14. Rom. 1. 19. 11. 33. 1. Corinth. 2. 14. Galat. 1. 11. 1. Tit. 6. 16. Apocalip. 3. 7.
- Deus est immensus & incircumscriptus, 3. Reg. 8. 27. 2. Paral. 2. 6. 6. 18. Job 11. 8. Psalm. 138. 7. 10. Isaiæ 6. 3. 66. 1. Jerem. 23. 24. Amos 9. 2. Sap. 1. 7. Matth. 5. 35. Actor. 7. 48. 17. 24.
- Deus testatur se Deum, id est, salvatorem & consolatorem Israël, omniumque eorum qui ritè ipsum colunt & invocant, Genes. 17. 1. 7. Exod. 6. 2. 20. 2. 29. 45. Levit. 26. 11. Psalm. 17. 49. 6. Isaiæ 30. 19. Jerem. 31. 33. 32. 38. Ezech. 37. 23. Joan. 10. 17.
- Deus est Dominus ac creator cæli & terræ, vide Creator.
- Deus nihil eorum quæ fecit, odit, Sap. 11. 25.
- Deus est judex totius mundi, reddens unicuique mercedem pro merito, Gen. 18. 25. Deut. 10. 17. Job 34. 11. Psalm. 7. 9. 61. 13. 93. 2. 95. 13. Isai. 11. 3. Eccli. 35. 22. 17. Jerem. 17. 10. 25. 14. Matth. 16. 27. 25. 31. Act. 17. 31. Rom. 2. 6. 2. Tim. 4. 8. Hebr. 12. 23.
- Dei misericordia, patientia, charitas, sapientia, verbum quare suis quæque locis.
- Deo soli attributa, subinde in scripturis & aliis per communicationem tribuuntur, ut vocabulum, Deus, soli Deo tribuitur, Deuter. 6. 4. 7. 39. 1. Reg. 2. 2. Psalm. 85. 10. 2. Mach. 8. 38. Mar. 12. 29. aliis tribuitur, Exod. 7. 1. 2. 8. 1. Reg. 28. 13. Psalm. 46. 10. 81. 6.
- Deus solus bonus, Matt. 19. 7. Luc. 18. 19. aliis tribuitur bonitas, Gen. 1. 31. 3. 6. 49. 15. Num. 14. 7. 1. Reg. 29. 9. 2. Reg. 18. 27. 1. Par. 28. 8. Tob. 22. 8. Jud. 12. 12. 14. Psalm. 110. 10. 146. 1. Proverb. 18. 22. 2. 1. Eccli. 7. 2. Sap. 8. 19. Eccli. 14. 5. Jerem. 7. 3. Matth. 7. 17. Marc. 9. 30. Luc. 6. 45.
- Deus solus sanctus, 1. Reg. 2. 2. aliis sanctitas tribuitur, Exod. 3. 5. 12. 16. 22. 31. 28. 2. 29. 29. 31. 30. 10. 35. 2. Levit. 11. 44. Num. 16. 5. Deut. 6. 7. Josue 5. 15. 2. Reg. 22. 26. 4. Reg. 4. 9. Judith. 8. 29. Psalm. 5. 8. Matth. 7. 6. Rom. 7. 12.
- Deus solus fortis, 1. Reg. 2. 2. aliis fortitudo attributa, Gen. 32. 28. 49. 14. Pl. 5. 5. Cant. 3. 7. Isaiæ 9. 14. Jerem. 9. 23. Matth. 12. 29. Marc. 3. 27. Luc. 11. 21. Heb. 11. 34. 1. Pet. 5. 9.
- Deus solus justus, 2. Machab. 1. 25. alij quoque justus, Genes. 7. 2. 18. 23. Psalm. 33. 16. 36. 29. 30. Prov. 8. 8. Sap. 5. 16. Matt. 1. 19. 10. 41. 25. 46. Lucæ 1. 6. Rom. 1. 17.
- Deus solus pius, Apoc. 15. 4. alij etiam pius, 1. Pet. 2. 9.
- Deus solus beatus, 1. Tim. 6. 15. alij beati, Gen. 30. 13. Psalm. 1. 1. 32. 1. 2. 40. 1. 118. 126. 1. Matth. 5. 16. 17. 24. 46. Lucæ 1. 45. 14. 14. Jac. 1. 7.
- Deus solus potens, 1. Tim. 6. 15. alij potentes, Exod. 18. 21. Psalm. 111. 2. Luc. 1. 52. Act. 8. 27. 18. 24.
- Deus solus immortalis, 2. Tim. 6. 16. alij tribuitur immortalitas, Sap. 1. 15. 4. 1. 8. 27.
- Deus facit mirabilia solus, Psalm. 71. 18. 135. 4. Eccli. 11. 4. alij quoque faciunt mirabilia, Deut. 34. 12. Eccli. 31. 9. 48. 15.
- Deus solus novit arcanas animi cogitationes, 3. Reg. 8. 39. 2. Paral. 6. 20. alij quoque noverunt, 1. Reg. 9. 19. 4. Reg. 5. 26.
- Deus solus peccata remittit, Lucæ 5. 21. dimittunt & alij, Matth. 18. 18. Joan. 20. 23.
- Deo soli honor & gloria, Pl. 113. 1. Isaiæ 42. 8. 1. Timoth. 1. 17.
- alij quoque tribuuntur, 4. Reg. 14. 10. 2. Par. 17. 5. Psalm. 149. 9. Eccli. 31. 10. Luc. 14. 10. Joan. 5. 44.
- Deus solus adorandus, Exod. 20. 5. Levit. 26. 1. Deut. 5. 9. Matth. 4. 10. aliis adoratio tribuitur, Gen. 18. 2. vide Adoratio.
- Deo soli serviendum, Deuter. 6. 13. 10. 20. 1. Reg. 7. 3. Matt. 4. 10. Luc. 4. 8. aliis etiam post Deum serviendum, Genes. 25. 23. 29. 20. 49. 15. 1. Tim. 6. 2.

Deus cuius mali sit causa, & cuius non sit. vide Malum

DIABOLUS studet semper perditioni hominum, Genes. 3. 1. Par. 21. 1. Job. 1. 2. Zach. 3. 1. Matth. 4. 3. 9. 1. 28. 1. 3. 19. Luc. 8. 1. 2. 1. 3. 9. 1. 4. 2. 2. 3. 1. Act. 5. 3. 7. 1. 3. 8. 2. Cor. 4. 4. 1. 1. 14. Ephes. 6. 11. 1. 1. Theff. 2. 18. 1. Petr. 5. 8. Apoc. 2. 10. 1. 12. 9. 20. 7.

Diabolus non plura potest quam ei Deus permittit, 3. Reg. 22. 2. 2. Paral. 18. 20. Job. 1. 12. 1. 2. 6. Matth. 8. 31. Marc. 5. 12. 13. Ephes. 2. 2. Tim. 2. 26. Apoc. 20. 7.

Diabolus pater & princeps mundi omniumque impiorum, Matth. 4. 9. Luc. 4. 6. Job. 41. 25. Joan. 8. 44. 1. 2. 31. 1. 14. 30. 1. 16. 11. 2. Corinth. 4. 4. Eph. 2. 2. 6. 12. Coloss. 2. 15.

Diaboli imperium per Christum sublatum, Gen. 3. 15. 1. Reg. 17. 1. Job. 20. 3. 13. Isaia 9. 4. 1. 4. 8. 1. 27. 1. 15. 2. 3. Zach. 3. 2. Matth. 12. 29. Luc. 10. 18. 1. 11. 2. 2. Joan. 12. 31. Coloss. 1. 13. 1. 15. 2. Tim. 1. 10. 1. Joan. 3. 8. Heb. 2. 14. Apoc. 12. 9. 1. 20. 2.

Diaboli filij, Joan. 8. 44. Actor. 13. 10. 1. Joan. 3. 10.

DIACONI, Act. 6. 3. 1. 8. Phil. 1. 1. 1. Tim. 3. 8.

DIANA colitur Ephesi, & in univerfa Asia, Actor. 19. 27.

DIES novissimi, & iudicium extremum, 1. Reg. 2. 10. Psalm. 95. 13. Isaia 2. 10. 1. 19. 1. 3. 4. 6. 1. 3. 1. 26. 1. 27. 1. 30. 30. 1. 66. 1. 24. Jerem. 30. 23. Dan. 7. 9. Soph. 1. 2. 14. Malach. 4. 1. 4. Esd. 2. 27. 1. 13. 3. 1. Matth. 12. 36. 1. 13. 4. 1. 49. 1. 16. 2. 7. 1. 24. 1. 31. 4. 2. Marc. 13. 1. 3. Luc. 17. 24. 30. Act. 1. 11. 1. 3. 20. 1. 7. 31. Rom. 2. 5. 16. 1. 14. 10. 1. Corinth. 15. 2. Cor. 5. 10. 1. Theff. 4. 16. 1. 5. 22. Theff. 1. 7. 1. 2. 1. Tit. 1. 13. 2. Petr. 3. 13. Heb. 9. 28. Judæ 14. Apoc. 1. 7. 1. 20. 11.

Dies Domini, Isaia 13. 6. Jerem. 30. 7. Amos 5. 18. Joël 1. 3. 1. Soph. 1. 14. Mal. 4. 1. 4. Esd. 2. 7. Phil. 1. 6. 2. 10. 1. Theff. 5. 2. 2. Tim. 4. 8.

Dies Domini & hora nulli cognita, Matth. 24. 36. 1. 30. Marc. 13. 32. Luc. 17. 24. 30. Actor. 1. 7. 1. Theff. 5. 1. 2. Petr. 3. 10. Apoc. 3. 3. 1. 16. 15.

Dies pro annis, Num. 14. 34. Ezec. 4. 6.

DILECTIO Dei erga suos, Exod. 20. 5. 1. 34. 14. Deut. 4. 24. 1. 6. 1. 17. 8. Josue 24. 19. Prov. 8. 17. Eccli. 4. 18. Jerem. 31. 3. Joan. 3. 16. 1. 10. 1. 11. 1. 13. 1. 18. 1. 15. 9. 1. 16. 27. Rom. 5. 8. Gal. 2. 21. Eph. 3. 19. 1. 2.

Diligendus est Deus super omnia Genes. 22. 2. 9. Exod. 20. 6. Deut. 5. 10. 1. 6. 1. 10. 12. 1. 11. 1. 13. 22. 1. 30. 6. Jos. 22. 5. Eccl. 7. 32. 1. 34. 19. 1. 47. 11. Matth. 10. 37. 1. 22. 36. Marc. 12. 30. Luc. 7. 47. 1. 10. 27. Joan. 21. 35. Rom. 5. 5. 1. 8. 28. 35. 1. Cor. 10. 21. 1. 1. Joan. 4. 17.

Dilectio, vide Charitas.

DINA filia Jacob, Genes. 30. 21. violatur à Sichem, cap. 34. 2.

DIONYSIUS Areopagita convertitur, Actor. 17. 34.

DISCORDIA vitanda, Proverb. 6. 19. 1. 10. 12. 1. 15. 18. 1. 16. 28. 1. 17. 11. 1. 18. 6. 1. 30. 3. 1. Matth. 12. 24. 1. Luc. 11. 17. 1. Cor. 14. 33. 5. 15. 2. Tim. 2. 23.

DIVINI, vide Incantatores.

Pars II.

DIVITES quomodo se erga pauperes habere debeant, Lev. 25. 23. 35. Deut. 15. 7. 10. Job. 3. 1. 16. Psalm. 61. 11. Prov. 14. 31. 1. 17. 5. 19. 1. 7. 21. 13. 1. 22. 7. 1. 28. 27. 1. 30. 7. Eccl. 11. 1. Eccl. 4. 4. 1. 7. 35. 1. 11. 10. 1. 29. 12. 1. 31. 8. Isaia 23. 18. Matth. 6. 19. 1. 29. 2. 1. Luc. 14. 13. 1. 16. 1. 18. 22. Actor. 2. 45. 1. 4. 34. 1. Tim. 6. 18. vide Eleemosyna.

Divitiarum vanitas & contemptus, & quemadmodum in divitiis non sit sperandum, Psal. 38. 7. 1. 48. 1. 51. 9. Prov. 0. 2. 1. 4. 28. 1. 15. 16. 1. 18. 1. 11. 2. 16. 1. 23. 4. 1. 28. 1. 11. 3. 0. 7. Eccl. 5. 9. 1. 1. 6. 2. Isaia 2. 7. Jerem. 17. 3. 11. 1. 22. 13. Ezech. 7. 19. Soph. 1. 8. Eccl. 5. 1. 10. 1. 10. 1. 11. 7. 1. 14. 1. 13. 1. 3. Matth. 3. 22. 1. 19. 21. Luc. 8. 14. 1. 12. 1. 15. 1. 1. Timoth. 6. 9. Jacob. 1. 11.

contra Divites impios, 1. Reg. 25. 2. Job 20. 19. 1. 27. 1. Prov. 23. 4. 1. 28. 8. 20. 27. Eccl. 6. 1. Isaia 5. 8. 1. 32. 9. Jerem. 15. 13. Amos 6. 1. 1. 8. 4. Hab. 2. 5. Luc. 6. 24. 1. 16. 19. 24. Jacob. 5. 1. vide Avaritia.

DOCTRINA Apostolica scripta & non scripta firmiter tenenda, Rom. 16. 17. Gal. 1. 8. 11. 2. Theff. 1. 15. 1. Cor. 11. 3. 34.

Doctrina Apostolorum est Christi doctrina, Luc. 10. 16. 1. Corinth. 14. 37. 2. Cor. 2. 14. 1. 17. 1. 7. 20. 1. Theff. 2. 2. 1. 13. Galat. 1. 11.

DOX servus Saülis prodit sacerdotem Abimelech, 1. Reg. 22. 9. 18. cædit Sacerdotes Domini, 22. 18.

DOLUS, Jerem. 9. 6. Psal. 34. 20. 1. 9. 28. 1. Prov. 12. 17. Marc. 7. 22. Actor. 1. 1. Rom. 1. 29.

DOMUS ædificata super petram firma manebit, Psal. 45. 2. Matth. 7. 24. 1. 16. 18. Luc. 6. 48. Rom. 8. 35.

Domus corporis nostri, 2. Cor. 5. 1. 2. Petr. 1. 14.

DOMINI & dominæ erga servos & ancillas totamque familiam officium, & potestas, Exod. 21. 2. 20. 26. Lev. 19. 13. 1. 25. 38. Deut. 5. 14. 21. 15. 12. 16. 1. 24. 1. 1. Job. 31. 15. Prov. 29. 19. Jerem. 34. 9. 14. Eccl. 7. 22. 1. 33. 31. 1. 42. 16. Ephes. 6. 9. Col. 4. 1.

DONARIA recipere, sine prohibito, Genes. 14. 22. Exod. 18. 21. 1. 23. 8. Num. 22. 18. Deut. 10. 17. 1. 27. 25. 1. 1. Reg. 8. 3. 1. 12. 3. 3. Reg. 13. 7. 4. Reg. 5. 16. 2. Par. 19. 7. Job. 15. 34. Psal. 14. 5. 1. 25. 10. Prov. 15. 27. 1. 17. 23. 11. 1. 25. 1. 23. 1. 33. 15. 1. 45. 13. Ezech. 13. 19. 1. 22. 12. Dan. 5. 17. Mich. 3. 11. Eccl. 8. 3. 1. 20. 31. Actor. 20. 35.

DRUSILLA uxor Felicis præfecti, audit doctrinam Evangelicam à Paulo, Actor. 24. 24.

E

EBRIETAS, & gula, Genes. 9. 21. 1. 19. 32. 35. 1. 25. 29. Lev. 10. 9. 1. Reg. 25. 36. 2. Reg. 11. 13. 1. 15. 28. 3. Reg. 20. 12. 16. Prov. 20. 1. 1. 11. 17. 1. 23. 1. 2. 3. 20. 29. 1. 3. 4. Eccl. 19. 1. 1. 23. 6. 1. 31. 12. 17. 31. 35. 1. 37. 32. 1. Isa. 5. 11. 22. 1. 22. 13. 1. 28. 7. 1. 56. 12. Ezech. 16. 49. Dan. 5. 2. Ofec. 4. 11. Joël 1. 3. Mich. 2. 21. Habac. 2. 5. 16. Judic. 13. 4. Sap. 2. 7. 1. Malach. 16. 16. Luc. 12. 45. 1. 21. 34. Rom. 13. 13. 1. Corinth. 5. 10. 1. 6. 10. 1. 15. 32. Gal. 5. 21. Ephes. 5. 18. 1. Theff. 5. 7. 1. Tim. 3. 3.

Tit. 1. 7. 1. Petr. 4. 3. Hebr. 12. 16. vide Jejunium.

Ebrietas iram Dei provocat, Isa. 5. 11. 22. 1. 28. 1. Dan. 5. 2. Joël. 1. 4. 5. 1. Cor. 6. 10. mentem alienat, Prov. 23. 31. Eccl. 19. 2. Isaia 29. 1. 7. Ofec. 4. 11. ad libidinem incendit, Prov. 20. 1. Eph. 5. 18. inculcat dissipat, Prov. 25. 20. Eccl. 19. 1. secretum detegit, Prov. 31. 4. Habac. 2. 15. ad furorem & rixas excitat, Prov. 20. 1. 23. 29. Eccl. 31. 38. 40. Ofec. 7. 5.

EBRON, vide Hebron.

ECCLESIA accipitur pro templo materiali, Deut. 23. 1. Judic. 20. 2. Jud. 6. 22. Psalm. 67. 27. Thren. 1. 10. Joël. 2. 16. 1. 1. Cor. 11. 1. 1. 14. 34. Ecclesia accipitur pro cætu fidelium, Num. 19. 20. 1. 20. 4. 1. Reg. 17. 47. 3. Reg. 8. 14. 5. 5. 1. Par. 29. 1. 2. Paral. 1. 5. Psalm. 21. 26. 1. 25. 12. 1. 34. 18. 1. 106. 3. 1. 149. 1. 1. Machab. 4. 3. 1. 7. 5. 16. 1. 14. 19. Matth. 16. 18. Actor. 5. 11. 1. 18. 1. 16. 4. Rom. 16. 16. 23. 1. Cor. 6. 5. 1. 11. 1. 12. 28. 1. 14. 5. 2. Corinth. 8. 18. 23. 24. 1. 11. 8. 1. 12. 15. Ephes. 5. 23. Philip. 4. 15. Col. 1. 15. 16. Timor. 3. 5. 15. Jac. 5. 14. Apoc. 1. 11. 1. 2. 16.

Ecclesia pro cætu unius provincie, 3. Reg. 8. 14. Actor. 9. 3. 1. 11. 2. 6. 1. 12. 1. 1. 1. 1. 1. 15. 1. 19. 32. 1. 20. 17. Rom. 16. 2. 1. Corinth. 1. 2. 1. 16. 1. 2. Corinth. 8. 2. Gal. 1. 2. Theff. 2. 1. 1. 1. Petr. 5. 13. Apo. 2. 1. 1. 1. 3. 1.

Ecclesia pro Prælati & Præpositi, 3. Reg. 8. 14. Matth. 18. 17.

Ecclesia est una & visibilis præfigurata per unam & visibilem arcam Noë, Genes. 6. 14. 1. Petr. 3. 20. per civitatem sanctam Jerusalem, Apoc. 21. 2. per hortum conclusum & fontem signatum, Cant. 4. 12. per unam columbam, 6. 8. per vineam, Psalm. 79. 9. Cant. 2. 15. If. 5. 2. 1. Jerem. 2. 21. 1. 12. 10. Matth. 24. 10. 1. 18. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9. Apoc. 14. 15. per navem, Luc. 5. 3. per sagenam comprehendentem bonos & malos pisces, Matth. 13. 47. per agrum, Matth. 13. 24. per regnum cælorum, Matth. 13. 1. 25. 1. Ecclesia firmamentum veritatis errare non potest, Isaia 29. 21. Matth. 16. 18. 1. 28. 20. Luc. 22. 32. Joan. 14. 6. 1. 16. 13. 1. 17. 1. 1. 20. 1. Tim. 3. 15. 1. 1. Joan. 2. 27. Ecclesia est corpus Christi, Cant. 4. 7. 9. 11. 12. Ephes. 1. 22. 1. 4. 1. 23. 1. Cor. 12. 27.

Ecclesia fidelium nascitur & propagatur per sanam doctrinam, Joan. 1. 12. 1. 3. 3. Rom. 8. 1. 3. 9. 8. Gal. 3. 20. 1. 19. Eph. 1. 5. Tit. 1. 1. 1. Cor. 4. 1. Phil. 10. 1. Petr. 1. 23. 1. Joan. 3. 9. 1. 18. 1. Jacob. 1. 18.

Ecclesia seu fidelium cæcus, tenetur sacerdotibus pastoribusque suis quæ ad vitam sunt tuendam necessaria suppeditare, Deut. 12. 19. 1. 14. 26. 1. 16. 1. 11. 25. 4. 1. Esdr. 7. 23. Matth. 20. 10. Lucæ 10. 7. Rom. 15. 27. 1. Cor. 9. 7. 11. Gal. 6. 8. Phil. 2. 29. 1. 4. 10. 16. 1. Theff. 5. 12. Heb. 13. 7. Tenetur etiam pro suis præfecti orare, Actor. 4. 29. 1. 12. 5. Rom. 15. 30. Ephes. 6. 6. 18. Phil. 1. 19. Colos. 4. 2. 2. Theff. 3. 16. Heb. 13. 18.

Ecclesia est sponsa Christi, Psal. 44. 11. Ezech. 16. 9. 2. Corinth. 11. 2. Ephes. 5. 26. Apoc. 19. 8. 1. 2. 10.

Ecclesie caput est Christus, Osee 2.2. 1. Cor. 12. 17. Ephes. 1. 22†4. 15†5. 23. Col. 1. 18†2. 10.

Ecclesie quasi membra quedam sunt veri fideles, eidem capiti Christo ejusque vicario subiecti, cujuscumque nationis fuerint, sive Judæi, sive Gentiles, Isa 43.9. Joan. 10. 16. 1. Cor. 12. 12. Ephes. 3. 6.

Ecclesie claves promittuntur, & potestas, Matth. 16. 19. traduntur, Joan. 20. 23. exerceritur, Matth. 18. 17. vide Excommunicatio & Confessio.

Ecclesiam sibi Christus comparavit & emit sanguine suo, Act. 20. 28. 1. Corinth. 6. 20†7. 23. Ephes. 2. 13. Colos. 1. 14. 1. Petr. 1. 18. Hebr. 9. 12. 1. Joan. 1. 7. Apoc. 1. 5†5. 9†14. 4.

Ecclesiam suam Deus protegit & custodit, Exod. 13. 21†29. 45. Levit. 26. 12. Deut. 7. 20†23. 14†31. 3. 3. Reg. 6. 13. Psalm. 90. 1. 11†13. 1. 13. Isaia 43. 2. Jer. 46. 28. Matth. 18. 20†28. 20. Joan. 14. 23. 2. Corinth. 6. 16.

EDOM fratres Jacob, filius Isaac, appellatur Esau, Gen. 25. 25.

Edumæi negant. Israëlitis transitum per suam regionem, Num. 20. 14. cæduntur, & fiunt servi domui Israël, 2. Reg. 8. 14. deficient ab Israël, & creant sibi regem 4. Reg. 8. 20. superantur à Juda, 12. 7. 2. Par. 25. 12.

Contra Edumæos prophetia, Num. 24. 18. Psalm. 13. 6. 7. Isaia 21. 11†34. 5. Jerem. 49. 7. Thren. 4. 22. Ezech. 25. 13. 14†32. 29†35. 7. 3. 6. 5. Amos 1. 11. Abdiq. 1. 1. vide Esau.

ELEAZAR filius Aaron, Exod. 6. 23†28. 4. partitur cum Josue terram Chanaan, Josue 14. 1. juxta præceptum Domini, Num. 34. 17. consecratur Sacerdos, Lev. 8. 24. fit post mortem patris summus Sacerdos, Num. 20. 26. Deuter. 10. 6. moritur & sepelitur, Josue 24. 23. filium habet cui Phineas nomen erat, Exod. 6. 25. quem in demortui patris locum sufficiunt, Num. 25. 7. 12.

ELEAZAR filius Saura occidit elephantem, quo in vulnere procumbente, ipse oppressus suffocatur, 1. Machab. 6. 43.

ELEAZARI senis martyrium, 2. Mach. 6. 18. 24.

ELEEMOSYNA pauperibus eroganda, Exod. 22. 25†27. 11. Levit. 19. 10†23. 22†25. 34. Deuter. 15. 7. 10†24. 19. 3. Reg. 17. 10. 2. Esdr. 8. 11. Esther. 9. 22. Psalm. 40. 1†81. 4†111. 9. Proverb. 3. 9. 28†11. 18. 25†14. 21. 31†18. 17†21. 13. 21†22. 9†18. 27†31. 20. Eccles. 11. 1. Isaia 58. 7. Ezech. 16. 49. 18. 7. Dan. 4. 29. Eccles. 4. 27. 35†12. 3†14. 11†29. 12†35. 4. Tob. 1. 4†7. 17†12. 9†14. 12. Matth. 6. 3†10. 42†19. 21†25. 35. 42. Luc. 3. 11†6. 35†11. 41†12. 33†14. 33†16. 9. 21†19. 8†21. 1. Actor. 2. 42†61†9. 39†10. 2†11. 29†20. 35. Rom. 12. 8†15. 26. 1. Corinth. 16. 1. 2. Cor. 8. 4. 15†9. Ephes. 4. 28. Hebr. 13. 16. 1. Joan. 3. 17. Jacobi 2. 15. quare Misericordia.

ELI sacerdos in Silo, 1. Reg. 1. 3. filij ejus reprehenduntur, 2. 12. 22. è folio lapsus fractis cervicibus moritur, 4. 18.

ELIAS, vide Helias.

ELISEUS ungitur Propheta, 3. Reg. 19. 19. juxta præscriptum Domini, 19. 16. transit Jordanem, 4. Reg. 2. 14. sanat aquam, 2. 20. revocat puerum ad vitam, 4. 32. mandat Naaman à lepra, 5. 14. percudit Syrio cæcitate, 6. 18. prædicat rerum abundantiam, 7. 1. ægrotat, & moritur, 13. 14. 20. mortuum ejus corpus excitat mortuum, 13. 21. commendatur, Eccli. 48. 13.

ELYMAS magnus fit cæcus, Act. 13. 8. EMERE & vendere quomodo oporteat, Gen. 23. 9. 14†25. 31†3. 19†41. 57†42. Levit. 19. 13. 35†15. 14. 46. Deuter. 25. 1†25. 13. 2. Reg. 4. 21. Eccli. 27. 3†42. 25. Prov. 11. 1. 26†19. 11†20. 10. 23. Isaia 23. 18. Jerem. 31. 6. Ezech. 45. 10. Mich. 6. 10. Matth. 7. 2. Luc. 14. 18. 1. Cor. 7. 30. 1. Thess. 4. 6.

EPHRON, quia negabat Judæ transitum, funditus perdita est, 1. Mach. 5. 46. 2. Mach. 12. 27.

EPISCOPI, eorum electio, & officium, Matt. 20. 23. 26. Luc. 4. 16†22. 26. Joan. 10. 4. 14†21. 15. Actor. 1. 24†6. 3†11. 22†14. 20†20. 28. Rom. 13. 16. 25. 1. Cor. 3. 5†4. 1†16. 1. 9. 2. Cor. 3. 6†4. 5†10. 8†6. 4. Ephes. 1. 5†3. 1. Col. 1. 23. 1. Tit. 3. 1†4. 6. 2. Tim. 2. 1. 15. 24. Tit. 1. 5. 1. Pet. 5. 2. vide Concionator.

ERUBESCERE nullus debet Evangelium, Psalm. 39. 11. Eccli. 42. 9. 21. Mar. 8. 38. Luc. 9. 26. Rom. 1. 16. 2. Tim. 1. 8.

Erubescendum propter peccata, Ezech. 16. 5. 2. Eccli. 42. 11.

ESAIAS, vide Isaia.

ESAU filius Isaac nascitur, Gen. 25. 24. vendit sua primogenita, 25. 31. Hebr. 12. 16. supplantatur à fratre suo Jacob, Genes. 27. ducit filiam Ismaëlis, 28. 9†36. 3. procedit contra Jacob cum 400. viris, 32. 6. osculator suum fratrem Jacob, 34. 4. in Esau pugnare prohibetur Israël, Deut. 2. 4. vide Edom.

ESDRAS Scriba proficiscitur ex Babylone, 1. Esdr. 7. 6. separat mulieres Gentiles ex Israël, 9. 1. 10. legit eorum multitudinem librum Legis, 2. Esdræ 8. 2. Esdr. 9. 39. appellatur Josedec. 1. Paral. 36. 15.

ESURIRE justitiam, Isaia 55. 1. Psal. 106. 9. Matth. 5. 6. Luc. 1. 53†6. 21. Apoc. 21. 6†22. 17.

EVA formatur ex costa Adæ, Gen. 2. 21. comedit fructum vetitum, 3. 6.

EVANGELIUM Christi ejusque prædicatio, Gen. 3. 15. Isaia 53. 1†55. 5†61. 1. Matth. 2. 21†11. 28†28. 19. Marc. 16. 15. Luc. 2. 10†24. 46. Joan. 3. 16†6. 35. 7. 8. 12. 10. 9†12. 46. Rom. 1. 16†3. 21. 24†8. 3. 1. Corinth. 1. 15. 29†4. 15. 1. 2. Cor. 5. 18. Galat. 1. 6. 11. Ephes. 1. 13. 1. Tim. 1. 15. 2. Tim. 1. 8†2. 8. 1. Petr. 4. 17.

Evangelium adfert fiduciam, simul & timorem, consolationem, & terrorem, Matth. 3. 7. 15. 20. 23†7. 13. 19. 23†8. 12†9. 15†10. 33†11. 12†12. 37. 41†13. 29. 40. 50†15. 13†16. 27†18. 6. 7†20. 16†22. 13. 14†24. 12. 24. 25. 12. 13. 30. 41. Marc. 10. 25. 31†13. Luc. 3. 1†10. 24. 25†9. 62†12. 20. 40. 48†13. 5. 26. 30†16. 22†17. 30. 34†19. 22. 20. 47†21. Joan. 5. 28†15. 16. Actor. 5. 5. 6. Rom. 1. 18†2. 5. 6. 7. 6. 23†9. 18. 11. 20. 22†13. 2. 3. 4†14. 12. 1. Corinth. 3.

13. 17†5. 5†10. 8†11. 29. 15. 5†16. 22. 2. Corinth. 7. 1. 8. 10†13. 5. Gala. 3. 21. 24. Ephes. 5. 5. Philem. 2. 12. 1. Tim. 5. 24. Hebr. 9. 27†10. 27. 1. 1. Jac. 4. 9†5. 1. 1. Petr. 4. 18†3. 8. 2. Petr. 1. 10†2. 4. 7. 10. 10. Judæ 15.

Evangelizanti debetur necessaria vite sustentatio, Matt. 10. 9. Marc. 6. 8. Luc. 9. 4†10. 7. Rom. 23. 26. 1. Cor. 9. 7. 11. 13. Galat. 6. 6. 1. Timoth. 5. 17. 2. Tim. 2. 6.

EUCCHARISTIA, Matt. 26. 26. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. 1. Cor. 11. 34. 10. 16. frequenter sumenda, Actor. 2. 4. 20. 7. præfiguratur, Exod. 16. 15.

Eucharistia sub altera tantum nimirum panis specie Joan. 6. 58. data à Christo, Luc. 24. 30. 31. ab Apostolis, Actor. 2. 42. 20. 7.

in Eucharistia non remanet substantia panis post consecrationem, sed est verum Christi corpus & sanguis, Matt. 26. 26. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. Joan. 6. 51.

Eucharistiam in publicis Supplicationibus circumferendam esse, præfiguratum, Jos. 6. 6. 7. 11. 20. 1. Reg. 4. 3. 2. Reg. 6. 4. 5. 6.

Eucharistia adoranda, Psalm. 31. 28. 30†98. 5. Joan. 9. 38.

EXACTIO, census, & tributum debetur Principibus, Matth. 17. 24†22. 17. Marc. 12. 16. Lucæ 20. 2. Rom. 13. 7.

EXCOMMUNICATIO à Christo instituta & præcepta, Matth. 5. 29†16. 19†18. 8. 18. Marc. 9. 42. Joan. 20. 23.

Excommunicatio in usu fuit Apostolis, 1. Cor. 5. 3. 10. 2. Thess. 3. 6. 14. 1. Tim. 1. 20. Tit. 3. 10.

Excommunicatio exercenda ad ædificationem & emundationem Ecclesie, & ad correctionem ejus qui excommunicatur, 1. Corinth. 5. 4. 1. Timoth. 1. 20. 2. Thess. 3. 14. ut spiritus ejus salvus fiat, 1. Cor. 5.

Excommunicatio Phariseorum, Joan. 9. 21. 34†12. 42†16. 2.

Excommunicandi qui in moribus & doctrina graviter errantes admoniti, nolunt resipiscere, Prov. 22. 10. Matt. 18. 17. Rom. 16. 16. 1. Cor. 5. 2. Cor. 2. 8. 2. Thess. 3. 1. Tim. 1. 20†6. 5. 2. Tim. 2. 17. 21†3. 5. Tit. 3. 10. Joan. epist. 2. 10.

Excommunicati vitandi, Matt. 18. 17. 1. Cor. 5. Tit. 3. 10.

EXEQUIA celebrantur, Gen. 23. 2. 3†50. 10. Deut. 34. 8. 2. Reg. 3. 31.

EZECHIAS filius impij Achaz cum esset rex, tamen pius fuit, 4. Reg. 16. 20. frangit serpentem enicum, 18. 4. deficit ab Assyriis, 18. 7. mittit nuntium ad Isaia prophetam, 19. 2. Isa. 37. 2. decumbit ex gravi morbo, 4. Reg. 29. 1. Isa. 38. 1. ostendit Babylonis suum thesaurum, & reprehenditur, 4. Reg. 20. 12. 14. Isa. 39. 1. 5. commendatur, Eccli. 48. 19.

EZECHIEL cum aliis captivis vehitur in Babylonem, Ezech. 1. 1. vocatur, & mittitur, 2. 3. commendatur, Eccli. 49. 9.

F

FACERE pro Sacrificare in Scripturis, Levit. 15. 15. 30. Num. 6. 11. 16†8. 1. 2†9. 2. 4. 10. 14. Juanc. 3. 10. Lucæ 22. 19.

INDULGENTIAE, 2. Corinth. 2. 10.
 INFERNUS & damnatio parata diabolo & angelis ejus, vide Damnatio.
 Inferni poena varia & horribilis. Deut. 32. 22. Job 24. 19. Psalm. 10. 6† 20. 10. † 48. 5† 111. 10. Sap. 11. 17. Eccli. 21. 10. Isaia 30. 33† 33. 11. 13. 14. † 34 9. Jerem. 9. 15. Mal. 4. 1. Matth. 8. 12. Luc. 13. 27† 16. 23. Apoc. 14. 9† 18. 7† 20. 14 numquam terminanda, Isa. 66. 24. Matt. 25. 41. 46. Marc. 9. 47. 2. Theff. 1. 9.
 INFIDELITAS, vide Fides.
 INFIRMITAS corporalis, vid. Aegrotatio.
 INGRATITUDO, & ejus punitio, Gen. 31. 1† 40. 23. Exod. 1. 8. Deut. 23. 3*. Ju. 2. 1† 6. 8† 8. 33† 12. 1. 1. Reg. 10. 18† 12. 8† 25. 3. 10. 2. Reg. 14. 30. 2. Paral. 24. 21. Prov. 17. 13. Isa. 1. 2† 5. 4. Jer. 2. 5. 6. Ezech. 16*. Osee 10. 1† 13. 2. 6. Mich. 6. 3. Sap. 16. 29. 1. Mach. 16. 16. 19. Matth. 11. 20. Luc. 17. 18. Joan. 11. 46. Rom. 1. 21. 2. Tim. 3. 2.
 INIMICUS non passim contemnedus est, 1. Reg. 14. 14† 17. 43. 2. Reg. 2. 1. 20. 3. Reg. 20*. 4. Reg. 14. 8.
 Inimico reconciliatio non temerè credendum est, 1. Reg. 24. 17*. 26. 21. 2. Reg. 3. 26. 1. Mach. 12. 24.
 INIQUITAS abundabit, 4. Esdr. 5. 2† 14. 16. Matth. 24. 12. 1. Joan. 5. 19. vide Impij & Mali.
 INNOCENTIA sua cuique tuenda, & mala suspiciones amovenda, Jos. 22. 21. 1. Reg. 1. 14. 1. Reg. 18. 17. Jerem. 37. 12. Actor. 2. 14† 6. 14† 7. 2† 28 17.
 INOBEDIENTIA ejusque punitio. Gen. 3. 16. 17† 19. 17. 26. Lev. 10. 1† 26. 14*. Num. 14. 28. 41† 16. 31† 20. 24. Deuter. 11. 16. 28† 17. 12† 18. 19. 20† 27. 16*† 28. 15*. 1. Reg. 12. 15† 13. 11† 15. 24† 28. 16. 2. Reg. 6. 6. 3. Reg. 11. 9† 12. 15. 21. † 14. 17† 20. 35*. 2. Par. 7. 19† 26. 16. 19. Isa. 25. 5. Jerem. 11. 13. 8† 13. 8† 17. 27† 26. 4† 35*. Jon. 1. 3. Matth. 17. 17. Actor. 7. 39. Rom. 2. 8. Galat. 8. 10. 2. Theffaloni. 1. 8.
 INVIDIA & odium, Genes. 4. 5† 26. 14† 27. 41† 30. 1† 37. 4. 11. Exod. 1. 8† 20. 33. Levit. 19. 17. Num. 12. 1† 35. 20. 23. Deut. 19. 11. 1. Reg. 18. 7. 11. Sap. 2. 24. Prov. 10. 12. 18. Ezech. 25. 15. Dan. 6. 3. Luc. 15. 28. Joan. 12. 4. Rom. 1. 29† 13. 13. Gal. 5. 15. 20. Jac. 3. 14† 4. 2. 1. Pet. 2. 11. Joan. 3. 13. 15† 4. 20.
 JOAB filius Sarviae, 2. Reg. 2. 13. 3. confodit Abner, 3. 27. reconciliat Absalomem per Thecuam, 14*. confodit Amasa, 20. 9. confodit ipse, 3. Reg. 2. 28. 34. juxta mandatum David, 2. 5. 7.
 JOACHAZ filius Jehu, rex Israël, 4. Reg. 10. 35† 13. 1.
 Joachaz filius Josia exiit regno, & vehitur in Aegyptum, ubi & moritur 4. Reg. 23. 34. captivitas ejus praedicitur, Ezech. 19. 4. appellatur Johanan, 1. Par. 3. 15. post ipsum creatur rex frater ejus Eliachim, 4. Reg. 23. 34.
 JOACHIM filius Joach, fit rex Juda, 4. Reg. 24. 8. ducitur captivus à Nabuchodonosor in Babyloniam, 24. 12. 15. dimittitur ex carcere, & ad honores evehitur, 25. 24. appellatur Jechonias, Jer. 37. 1. appellatur Neri, Luc. 2. 27. ei succedit pater suus Matthanias, 4. Reg. 24. 17.

JOACIM, antea dictus Eliachim, filius Josia, fit Rex Juda, 4. Reg. 23. 34. 3. Esd. 1. 37. combussit libros sermonum Jeremiae, Jer. 36. 21. appellatur Melchi, Luc. 3. 24. moritur, 4. Reg. 24. 1. 5. post ipsum constituitur Rex filius Joachin, 4. Reg. 24. 6.
 JOANNA UXOR Chusae sequitur Christum, Luc. 8. 3.
 JOANNES Baptista filius Zachariae, Luc. 1. 55. 59. 67. Evangelium regni denuntiat, & baptizat, Matth. 3. 1. Mar. 1. 4. 5. 1. Jo. 1. 28† 3. 23. 26. vestitus ejus ex pilis camelorum, & victus locustae, & mel silvestre, Marc. 1. 6. noluit haberi major quam erat, Jo. 1. 19. 20. 26† 3. 28. mittit discipulos ad Christum, Matth. 11. 2. capite truncatur, Matth. 14. 8. dicitur Elias, Mal. 4. 5. Matth. 11. 14† 17. 10. Luc. 1. 17.
 Joannes filius Zebedei vocatur, Matt. 4. 22. unice à Christo diligitur, Joan. 13. 13. 23† 19. 26† 20. 2† 21. 7. 20. scribit quae vidit, Joan. 19. 35† 21. 24. 1. Joan. 1. 1.
 JOAS filius Ochoziae solus evadit, dum senatus Regius occiditur, 4. Reg. 11. 2. coronatur rex in Juda, 11. 12. occidit Zachariam filium Joiadae, 2. Par. 24. 21. Matth. 23. 35. occiditur à suis ministris, 2. Paral. 24. 15. 4. Reg. 12. 20. post ipsum filius ejus Amasias rex constitutus est, 1. Paral. 3. 12. 2. Par. 24. 27.
 Joas filius Joachaz rex Israël, 4. Reg. 13. 9. pugnat contra Amasiam, subvertit moenia Jerusalem, destruit templum, & moritur, 4. Reg. 14. 13. 16.
 JOIADA Sacerdos jussit occidi Athaliam reginam, 4. Reg. 11. 15. 2. Par. 24. 14. moritur, 24. 15.
 JONAS Prophetas, 4. Reg. 14. 25. praecipitatur in mare, Jonæ 1. 15. deglutit eum piscis à Domino preparatus, 2. 1. in cujus ventre erat tribus diebus & tribus noctibus, ibid. Matt. 12. 40.
 JONATHAS filius Saulis prostermit Philistaeos, 1. Reg. 13. 3† 14. 1. 11. liberatur per populum à patre ob mel deglutatum occidendus, 14. 45. ferit seclus cum Davide, 18. 3† 20. 8† 23. 18. caeditur, 31. 7.
 Jonathas filius Mathathiae, praefectus militaris Judaeorum, 1. Mach. 9. 31. foedus init cum Demetrio, 10. 2. 15. capitur, 12. 48. occiditur cum suis filiis, 13. 23.
 JORAM filius Josaphat rex Juda, 3. Reg. 22. 51. occidit sex fratres suos. 2. Par. 21. 4. moritur, 4. Reg. 8. 24. 2. Paral. 21. 19.
 Joram rex Israël, 4. Reg. 1. 17† 3. 1. procedit contra Hazaël regem Syriae, 8. 28. accepto vulnere curatur in Jezrahel, 9. 15. moritur, 9. 24.
 JOSAPHAT, filius Asa rex Juda, 3. Reg. 22. 41. mittit qui verum Deum cultum doceant in civitates Juda, 2. Paral. 17. 7. foedere jungitur cum impio Achab. 18. 3. ideoque arguitur à Propheta, 19. 2. jungit se Ochoziae, 2. Par. 20. 35. moritur, 21. 1. habuit successorem filium Joram, 1. Par. 3. 11.
 JOSEPH filius Jacob, Gen. 30. 23. videt somnium, 37. 5. 9. venditur à fratribus Ismaelitibus, 37. 26. Psalm. 104. 17. falsò accusatur; Gen. 39. 17. mittitur in carcerem, 39. 20† 41. 14. constituitur dominus universae Aegypti, 45. 40. datur ei filia

Putipharis uxor, 41. 45. detegit se fratribus suis, 45. 1. moritur, 50. 24. ossa ejus transferuntur ex Aegypto, Exod. 13. 19. sepelitur in Sichem, Josue 24. 32.
 Joseph conjux B. Virginis Mariae, Matth. 16. fugit in Aegyptum, 2. 14.
 JOSIAS filius Amon rex Juda, 4. Reg. 21. 24† 22*. ejus nativitas praedicta est, 3. Reg. 13. 2. legit librum Legis, 4. Reg. 23. 2. celebrat Pascha, 23. 21. vulneratur à sagittariis, & moritur, 2. Paral. 35. 23. 24. 4. Reg. 23. 29. lugetur, 1. Paral. 35. 24. ei succedit Joachaz, 4. Regum 23. 30. 34.
 JOSUE pugnat contra Amalech. Exod. 17. 9. 13. mittitur exploraturus terram Chanaan, Num. 13. 2. eam populo commendat, 14. 6. constituitur loco Moysis dux populi, 17. 18. Deut. 3. 21† 31. 3. 7. 14. Josue 1. 6. mittit exploratores, 2. 1. transit Jordanem, 3. 16. erigit duodecim lapides in Galgal. 4. 3. 8. 20. angelus Domini apparet ei, Josue 5. 13. benedicit populo, 8. 33. ascendit Josue ad liberandos Gabaonitas, 10. 7. Sol & Luna steterunt ad imperium Josue, 10. 22. revertitur Josue in Galgal post liberatos Gabaonitas, 10. 43. percutit 31. reges 12*. accipit suam portionem in divisione terrae, 19. 49. moritur, 24. 29. Jud. 2. 8. commendatur, Eccli. 46. 1.
 IRACUNDIA, quantum mali pariat, Gen. 4. 5. Job 5. 2. Prov. 12. 16† 14. 3† 15. 18† 17. 19† 19. 19† 27. 3† 29. 22. Eccli. 7. 10. Eccli. 25. 22† 28. 6. 14† 30. 26. Matth. 5. 22. Luc. 4. 28. Gal. 5. 20. Ephes. 4. 26. Col. 3. 8. Tit. 1. 7. Jac. 1. 19.
 IRÆ alterius cedendum potius quam repugnandum, Genes. 27. 42. Prov. 22. 24† 29. 22. Eccli. 8. 19. Matt. 2. 13.
 ISAIAS filius Amos, Isa. 1. 1. vocatur & mittitur, 6. 8† 49. 1.
 ISMAEL filius Abraham ex Agar nascitur, Genes. 16. 15. moritur, 25. 17.
 Ismael filius Nathaniae occidit Godoliam; aliosque Judaeos, Jerem. 41. 2. 6.
 ISRAEL appellatur, qui antè Jacob dicebatur, quare Jacob, Israël populus & hereditas Domini, Exod. 3. 7† 5. 1† 6. 7† 19. 5. Lev. 30. 26. Deut. 4. 20† 7. 6† 9. 29† 10. 15† 14. 2† 26. 18† 29. 1. Reg. 10. 1† 12. 22. 2. Reg. 7. 23. 3. Reg. 8. 53. Isa. 19. 25† 43. 1. Jerem. 13. 11.
 decem tribus Israël separant se à domino David, 3. Reg. 12. 3. 9. 16. secundum verba Ahiae prophetae, 11. 29. transferuntur in Assyriam, 4. Reg. 15. 29† 17. 6. secundum prophetiam, Deut. 4. 26. multi ex Israël sequuntur Levitas in Jerusalem, 2. Paral. 11. 13.
 contra decem tribus, vide Samaria.
 JUDAEORUM carimoniae erant umbra futurorum, Exod. 13. 9. 14. Num. 15. 38. Deut. 16. 1. Ezech. 20. 10. 1. Cor. 10. 1. 2. Corinth. 3. 13. Heb. 7. 17† 8. 5† 9. 1. 10. 23† 10. 1.
 Judaeorum quaedam certae consuetudines, Gen. 32. 31. Jud. 11. 40. Ruth. 4. 7. 2. Paral. 35. 25.
 JUDAS filius Jacob nascitur, Gen. 29. 35. nescius concumbit cum filij sui uxore Thamar, 38. 15. spondet pro fratre suo Benjamin, 43. 9. praedicitur sceptrum non auferendum de Juda, donec veniat Messias

Messias, 49. 10. Deut. 33. 7. Jud. 1. 2. 2. Reg. 7. 12. 2. Par. 6. 6. contra Judam & Jerusalem. vide Jerusalem.

Judas Machabæus eligitur dux fratrum suorum, 1. Mach. 2. 66. pugnat strenuè, 3. 4. 5. 6. 7. 2. Mach. 8. 1. 10. 16. 21. 11. 6. 12. 13. 14. 15. cæditur, 1. Machab. 9. 17.

Judas Icariones eligitur in Apostolum, Matth. 10. 4. init. pactum cum Pharisæis, Luc. 22. 4. prodit Christum, Matth. 26. 20. 46. Marc. 14. 43. Joan. 18. 5. secundum Prophetiam, Psalm. 40. 10. 14. 108. 8. Joan. 6. 70. 12. 4. 13. 21. 2. suspensit se, Matth. 27. 4. Actor. 1. 18.

Judas Galilæus dispersus cum suis, Actor. 5. 37.

Judas & Silas cum Paulo & Barnaba Antiochiam mittuntur, Actor. 15. 22. 27.

JUDICABUNT Sancti de hoc mundo, Sap. 3. 8. 1. Matth. 19. 28. 1. Cor. 6. 2. Jud. 14.

Judicium peruersum, Eccli. 11. 9. Matt. 7. 12. 7. Luc. 6. 37. 7. 33. Joan. 7. 24. 9. 16. Actor. 28. 4. Rom. 2. 1. 14. 3. 13. 1. Corinth. 4. 5. 1. Tim. 5. 21. Jac. 4. 11.

Judicium Dei extremum, & quemadmodum Christus in fine mundi iudicaturus sit, 1. Reg. 2. 10. &c. vide Dies novissimi.

Judicium debet præcedere deliberatio & cognitio causæ, Gen. 3. 11. 11. 18. 21. Exod. 3. 8. 23. 2. Deut. 15. 6. 17. 9. 19. 18. Jos. 7. 19. 22. 13. Jud. 20. 3. 12. Prov. 18. 13. Eccli. 11. 7. Dan. 13. 5. 1. Mach. 7. 7.

Judicium hominum. Vide Opinio.

Judicium officium, & auctoritas, Exod. 18. 13. 21. 1. 21. 22. 23. Lev. 19. 15. 24. 1. 1. 23. Deut. 1. 13. 16. 17. 18. 15. 2. 25. 1. 27. 19. Jos. 7. 19. 1. Reg. 8. 12. 5. 2. Paral. 19. 6. Eccli. 4. 5. 10. 1. 42. 12. Psal. 8. 2. Prov. 18. 5. 19. 24. 23. 28. 15. Isa. 5. 10. 10. 1. Jere. 5. 26. Luc. 18. 2. 23. 1. 13. 23. Joan. 7. 24. 18. 15. Jac. 2. 4.

Judices Israël rexerunt circa 350. annos, Actor. 13. 20.

Judex universi mundi est Deus. vide Deus.

JUDITH vidua Bethulæ dives & honesta, Judith 18. 1. præcidit Holoferni caput, 13. 10. moritur, 16. 28.

JURARE quatenus liceat vel non liceat, & quam variis modis contingat, Gen. 14. 22. 21. 24. 22. 16. 24. 3. 25. 33. 26. 3. 31. 31. 35. 42. 15. 47. 31. 50. 5. Exod. 13. 19. 20. 7. 22. 11. 23. 13. Lev. 5. 4. 19. 12. Num. 14. 21. 30. Deut. 6. 13. 7. 8. 10. 20. Jos. 2. 12. 6. 12. 9. 15. 23. 7. Judic. 21. 1. 7. 18. 1. Reg. 14. 24. 19. 6. 24. 23. 25. 34. 28. 10. 30. 15. 2. Reg. 3. 35. 19. 7. 21. 2. 17. 3. Reg. 1. 13. 29. 2. 8. 18. 3. 1. 19. 2. 2. Paral. 6. 22. 15. 14. 36. 13. 1. Esdr. 10. 5. 2. Esdr. 10. 29. Job. 27. 1. Psal. 14. 4. 23. 4. 62. 1. 2. 88. 4. 94. 11. 101. 9. 109. 4. Isa. 14. 24. 19. 18. 45. 23. 49. 18. 54. 9. 65. 15. Jer. 4. 2. 5. 2. 7. 12. 16. 22. 5. 44. 26. 51. 14. Olee. 4. 13. Amos 6. 8. 7. 8. Soph. 1. 5. Zach. 8. 17. Jud. 1. 12. Eccli. 23. 9. 17. Matth. 5. 33. 23. 16. 18. 20. 21. 22. Hebr. 6. 13. 16. Apoc. 10. 6.

Jurandum non est temerè, nec per cælum, nec per terram, nec per aliquid quod in iis est, Matth. 5. 34. Jac. 5. 12.

JUSTI verè in hac vita, Luc. 1. 6. 15. 7. Joan. 8. 3. 6. 17. 17. 19. 1. Cor. 6. 11. Hebr. 12. 2. 3. 2. Pet. 2. 7. 1. Joan. 3. 1. 7. Apoc. 3. 4. 14. 5. vide Peccatum.

JUSTITIÆ summa perfectio non habetur in hac vita, in qua sine peccato non vivimus, Gen. 6. 5. 7. 8. 21. Exod. 34. 7. Num. 14. 18. 3. Reg. 8. 46. 2. Par. 6. 36. Job. 4. 17. 9. 1. 15. 20. 25. 4. Psalm. 13. 1. 50. 7. 5. 2. 1. 129. 3. 14. 2. Prov. 20. 9. Eccl. 7. 21. Isa. 64. 4. Jer. 2. 19. 20. 30. 11. Mich. 7. 2. Nah. 1. 3. Sap. 12. 10. Matt. 6. 12. Luc. 17. 3. 10. Rom. 3. 9. 23. 7. Galat. 3. 22. Ephel. 2. 3. 1. Jo. 1. 8. vide Peccatum.

Justitia nostra est per Christum, & primam justificationem, peccatorumque remissionem nulla præcedunt merita, Gen. 15. 6. Isa. 25. 25. 53. 8. 13. Jere. 23. 6. 7. 33. 16. Dan. 6. 22. Hebr. 2. 4. Zach. 9. 11. Actor. 10. 43. 13. 39. Rom. 1. 17. 3. 22. 24. 5. 1. 18. 10. 4. 10. 4. 1. Cor. 1. 30. Galat. 2. 16. 3. 11. 3. Phil. 3. 9. Tit. 3. 7. 1. Pet. 3. 18.

JUSTIFICATIO qua quis ex justo fit justior, ascribitur bonis operibus, Eccli. 18. 22. Rom. 2. 13. Jac. 2. 21. 24. Apoc. 22. 11.

Justificatio impii non solum fidei ascribitur, sed etiam aliis virtutibus, ut Spei, Rom. 8. 23. Charitati, Exod. 20. 6. Prov. 10. 12. Luc. 7. 47. 1. Cor. 13. 4. Gal. 5. 6. 1. Pet. 4. 8. 1. Joan. 4. 7. 8. 9. Timori, Eccli. 1. 27. 28. Penitentia operibus, Sap. 11. 24. Ezech. 18. 21. 22. Matth. 3. 2. 8. Lucæ 7. ubi ponitur exemplum Magdalenæ, 15. exemplum filii prodigi, 18. exemplum publicani.

L

LABAN hospitio excipit famulum Abraham, Gen. 24. 32. mercede condicit Jacob, 29. 14. 20. prosequitur Jacob, 31. 22.

LABOR & dolor communis omnibus hominibus, Gen. 3. 17. Exod. 20. 9. 34. 21. Deut. 5. 13. Tob. 2. 19. Psal. 127. 2. Prov. 6. 3. 10. 4. 14. 4. 20. 4. Eccl. 5. 11. Eccli. 29. 19. Joan. 21. 3. Act. 18. 3. 20. 34. 1. Cor. 4. 12. Ephel. 4. 28. 1. Theff. 2. 9. 4. 1. 2. Theff. 3. 8. 12.

Labor non ditat sine Dei benedictione, Genes. 3. 17. 26. 3. 12. 30. 27. Deut. 8. 18. Job 42. 12. Prov. 10. 12. Eccli. 11. 6.

Laboranti merces debetur, Lev. 19. 13. Deut. 24. 15. 25. 4. Tob. 4. 15. Eccli. 7. 2. 2. 34. 25. 26. Jerem. 22. 13. Mal. 3. 5. Matth. 10. 10. Luc. 10. 7. 1. Cor. 9. 9. 14. 1. Timoth. 5. 18. Jac. 5. 4.

Laboris manuum & agriculturæ laus & utilitas, Prov. 12. 11. 13. 4. 14. 23. 24. 27. 28. 19.

LACHIS traditur in manus Israëlitis, Jos. 10. 32. extruitur, 2. Par. 11. 9.

LACI ne se sacris præter officium misceant, Levit. 10. 1. Num. 1. 5. 13. 10. Nec vasa sacra temerè contingant, Num. 1. 51. 4. 15. 19. 20. 18. 7. 2. Reg. 6. 6. 2. Par. 26. 18.

LACIS oppugnatur à Danitis, expu-

gnatur, ædificatur, & appellatur Dan, Judith. 18. 27. appellatur Lefen, Josue 19. 47.

LAUDANDUS Deus ante & post sumptum cibum, Deut. 8. 10. vide Gratia.

Laudare Deum pro merito non possumus, Psalm. 95. 4. 105. 2. 118. 16. 4. 144. 3. Eccli. 43. 2. 32.

Laudes Deo canendæ Psalm. 46. 2. 146. 7. 149. 1. Isa. 12. 4. Eph. 5. 19. Col. 3. 16. Hebr. 13. 15. Jac. 5. 13.

Lazarus jacet ante ostium divitis epulonis, Luc. 16. 20.

Lazarus suscitatur à morte, Joan. 11. 13. persecutionem sustinet à Judæis, 12. 10.

LEBÆUS cognomine Thaddæus discipulus Christi, Matth. 10. 3. appellatur Judas filius Jacobi, Luc. 6. 16.

LEPRA quomodo cognoscatur, Lev. 13. 14. 14. 13.

Lepam mittit Deus propter peccatum, Exod. 4. 4. Num. 12. 8. 4. Reg. 5. 11. 27. 15. 5. 2. Par. 26. 18. 19. 21.

Lepra mundatur, Exod. 4. 7. Num. 12. 15. 4. Reg. 5. 14. Matt. 8. 2. Luc. 17. 14.

Leproforum segregatio, Levit. 13. 49. Num. 5. 2. 4. Reg. 15. 5.

LEVI nascitur, Gen. 29. 34.

Occidit cum fratre suo Simeone Sicheinitas, 34. 25. punitio istius facti, 49. 5.

Levitarum habitatio, jus, & debita vitæ sustentatio, Levit. 10. 12. 25. 32. Num. 18. 21. 24. 35. 2. 7. Deut. 10. 8. 12. 12. 19. 14. 27. 18. 1. 26. 11. Jos. 13. 14. 3. 18. 7. 21. 2. Esdr. 10. 33. 37. 13. 10. Ezech. 48. 13. Eccli. 7. 32.

Levitarum ministerium & officium, Num. 1. 49. 3. 4. 1. 8. 2. 23. Deut. 10. 8. Jos. 3. 6. 1. Paral. 6. 31. 19. 14. 2. Par. 19. 8. Ezech. 44. 11.

Levitas assumit sibi in ministerium Deus pro primogenitis Israëlitis, Num. 3. 12. 40. 78. 16.

Levitas puniunt peccatum crecti vituli, Exod. 32. 26.

Levitas expelluntur ex Israël, 2. Par. 15. 14.

LEX prima, & præceptum datur, Gen. 2. 16. violatur, 3. 4. 6.

Lex decem mandatorum datur Moysi, Exod. 20. Deut. 5. 4.

Legis tabulæ dantur, Exod. 31. 18. Deut. 5. 22. franguntur, Exod. 32. 19. Deut. 9. 17. dantur aliæ tabulæ, Exod. 34. 27. Deut. 10. 1.

Legis natura, officium & operatio, Rom. 3. 20. 4. 15. 20. 7. 1. 7. Gal. 3. 19. 1. Tim. 1. 8. Hebr. 7. 18. 27.

Legem Dei sine spiritu ejus non possumus implere, Deut. 5. 29. Psalm. 118. 24. Luc. 18. 22. Act. 15. 10. Rom. 8. 2.

Punitio vel merces eorum, qui Legem Dei prævaricantur, vel observant. Vide Obediencia, & Inobediencia.

Legis carimonie obrogantur per Christum, Matth. 11. 13. Marc. 15. 38. Act. 13. 38. 15. 11. Rom. 6. 14. 7. 4. 8. 3. Gal. 3. 13. 14. 5. Ephel. 2. 13. Col. 2. 14. 1. Pet. 1. 11. 18.

Lex legitur, Deut. 1. 5. 31. 9. 11. Jos. 8. 33. 4. Reg. 23. 2. 2. Esdr. 8. 8. 9. 3. 3. Esdr. 9. 39. 2. Mach. 8. 19. 23.

Lex nova Christianorum consistit

71. 8. 17†85. 9†86. 4. Isaia 2. 2†11. 10†
19. 18†25. 7†27. 13†29. 17†35*. 41. 25
†43. 5†45. 14†49*. 5†1. 5†5. 4*. 755*. 756.
3. 6†60. 3. 9†65. 1†66. 19. 20. Jere. 9. 24†
12. 6†16. 19. Osee 2. 1. 24. Joël 2. 28.
Mich. 4. 2. Soph. 3. 9. Zach. 2. 11. 8. 20
†9. 10. Matth. 2. 2. 7†8. 11†21. 31. 43†2. 2.
9. Joan. 10. 16. Act. 8. 26. 30†10*. 1. Cor.
12. 13. Ephes. 2. 10.

Gentilium mores non sunt nobis imi-
tandi, Levit. 18. 3†20. 23. Jere. 10. 2.

GENU omne flectendum Domino,
Psal. 21. 30. Isa. 45. 23. Rom. 14. 11.
Phil. 2. 10.

GERSON filius Levi, Num. 3. 17. Ger-
senitarum ministerium, 3. 25†4. 22.

GIESI minister Elisei, 4. Reg. 4. 25. fit
leprosus, 5. 26.

GLADIUS non cuivis permittendus,
Matth. 26. 51. Marc. 14. 47. Luc. 22. 49.
Joan. 18. 10.

GLADIUS spiritus est verbum Dei, 4.
Eldr. 13. 9. 27. Isaia 11. 4†7. 1†3. 1. 8†49.
2†66. 16. Ephes. 6. 17. Hebr. 4. 12. Apoc. 1.
16†2. 16†19. 15. 2. Thess. 2. 8.

GLORIA Dei in omnibus quaerenda,
Jof. 7. 19. Psal. 115. 1. Matth. 6. 9. Joan. 9.
24†17. 4. Act. 3. 12†12. 23. 1. Cor. 6. 20
†10. 31. Phil. 1. 20. Col. 3. 17. Tit. 2. 10.
quare Honor.

Gloria beatorum. vide Beatitudo.

GODOLIA filius Ahicham gladio in-
terimitur, 4. Reg. 2. 25. 25. Jere. 41. 2.

GRATIA in Scripturis accipitur pro
beneficio, Ruth. 2. 20. 2. Reg. 2. 6†15. 20.
Prov. 4. 9. Eccli. 7. 37†29. 20. pro favore,
Gen. 6. 8†18. 3†19. 19†39. 21. Exod. 12. 36.
Tob. 3. 13. Esth. 2. 17. Prov. 13. 15. Eccli.
4. 25. Dan. 1. 19. Act. 2. 47†24. 27†25.
9. pro premio quod à Deo expectatur,
Prov. 1. 9†12. 1. 2. 2. Mach. 12. 46. Luc. 6.
33. 1. Petr. 2. 19. pro dono aliquo gratis
dato, Esth. 15. 17. Psal. 44. 3. Prov. 3. 22
†16. 23†22. 11. 1. Cor. 12*. Ephes. 4. 7. 1.
Petr. 4. 10. pro dono supernaturali Deo
gratum faciente, Psal. 83. 12. Luc. 1. 28†32.
40. Joan. 1. 15. Rom. 1. 7. 1. Cor. 16. 23. 2.
Cor. 1. 12. Gal. 5. 5. Hebr. 13. 19. Jac. 4.
6. pro re grata, pulchra, accepta, &
amabili, Prov. 31. 30. Eccles. 10. 12.
Eccli. 7. 21†11. 19†26. 16. 19†40. 24. Luc.
4. 22. Ephes. 4. 29.

Gratiae donum quàm sit occultum &
reconditum, quòdque nemo facillè illud
sibi arrogare debeat, Job. 9. 20. 21. Psal. 2.
11†18. 13†14. 1. 2. Prov. 14. 12†20. 9. Eccle.
9. 1. 2. 12. Eccli. 5. 5. Jere. 17. 9. 1. Corinth.
4. 4. 2. Corinth. 10. 14†13. 5. Gal. 6. 3.
Philip. 2. 12. 1. Petri 4. 18. 2. Petri 1. 10.
1. Joan. 4. 1.

Gratia qua quis hominibus gratus est,
etiam illa à Deo est, Exod. 3. 21†11. 3†12.
36. 4. Reg. 25. 27. 2. Eldr. 2. 5. Psal. 105. 46.
Jere. 40. 2. 3. 4. Dan. 1. 13. 1. Act.
24. 23†27. 3†28. 19.

Gratus animus erga Deum & homines
commendatur, Genes. 4. 3†8. 20†14. 2. 1†
25*. 12. 4. 48†26. 25. Exod. 15. 1. Lev. 25. 6.
Num. 15. 17†31. 48. Deut. 4. 9†6. 5. Jud.
5. 1. 1. Reg. 2. 1†14. 35†31. 11. 2. Reg. 10. 2.
†19. 33. 3. Reg. 2. 7. 1. Paral. 29. 10. 20. 2.
Paral. 15. 11†20. 26. Esther 6*. Tob. 9†
12. 1. 7. Eccli. 7. 22. †3. 2. 28†35. 13. 1. Mach.
4. 24†5. 5. 4. 2. Macch. 3. 33. Matth. 11. 25.
Marc. 5. 10. Luc. 18. 43. Joan. 11. 40. Act.

4. 21†27. 35. Rom. 6. 17. 2. Corinth. 6. 1.
Ephes. 5. 19. Phil. 4. 6. Coloss. 2. 7†3. 15. 1.
Thess. 5. 18. 2. Thess. 1. 3. 1. Tim. 4. 3.

Gratiae agenda ante & post cibum
sumptum, Deut. 8. 10. 1. Reg. 9. 13. Isa.
62. 9. Matth. 14. 19†15. 36†26. 25. Marc.
6. 41†8. 6†24. 22. Luc. 9. 16. Joan. 6. 11. 23.
Act. 27. 33. Rom. 14. 6. 1. Cor. 10. 30. 1.
Timoth. 4. 3.

GULA. vide Ebrietas, & Ciborum
luxus.

H

HERETICOS & infideles relin-
quit Deus ad justorum probatio-
nem, Jud. 3. 1. 1. Cor. 11. 19.

Heretici jam inde à temporibus Apo-
stolorum exiterunt, 1. Tim. 1. 20. 2.
Timoth. 2. 18. 1. Joan. 2. 18. 2. Joan. 7.
Apoc. 2. 15.

Hereticos futuros etiam nostris tem-
poribus praedictum est, Matth. 24. 5. 24.
Joan. 5. 43. 1. Tim. 4. 1. 2. Tim. 3. 1. 2. Pet.
2. 1†3. 3. Judæ 18.

Heticorum mores & doctrina, ib.
Heretici vitandi, Deut. 13. 1. Matt. 7.
15. Rom. 16. 17. 2. Tim. 2. 17†3. 5. Tit. 3. 10.
2. Thess. 3. 14. Joan. 2. 10.

Heretici malè tolerantur à praefectis,
Apoc. 2. 14.

Heretici tollendi è medio, Deut. 13. 5.
†18. 20. 3. Reg. 18. 40*. 4. Reg. 10. 25*.

Heresis, fornicatio spiritualis. Vide
Fornicatio.

HAZAEEL famulus Benhadad regis
Syriae, 4. Reg. 8. 11. 15. juxta mandatum
Domini, 3. Reg. 19. 15. percussit Israël, in
universis finibus suis, 4. Reg. 20. 32†12.
17†13. quemadmodum prophetatum est,
4. Reg. 8. 11. 13. moritur, 13. 24.

HELIAS vir pilosus, & zona pellicea
cinctus renibus, 4. Reg. 1. 8.

Heliae orationis efficacia, 3. Reg. 17.
1. Jac. 5. 17. 18. aliter ministerio corvi,
3. Reg. 17. 2. excitat puerum mortuum,
17. 19. occidit prophetas Baal, 18. 40.
fugit Jezabel, 9. 3. mittitur in Dama-
scum, ut ungeret Hazael regem Syriae,
19. 15. mittitur ad Achab, 21. 17. ad
Heliam missi principes quinquagenarij
cum suis, igne caelitus demisso consu-
muntur, 4. Reg. 1. 10. assumitur per
turbinem in caelum, 2. 11. apparet in
transfiguratione Domini, Matth. 17. 3.
Luc. 9. 30.

HELIODORUS à cubiculo Seleuco,
tentat thesaurum templi auferre, 2. Mach.
3. 7. 13. punitur à Deo, 3. 24.

HELISEUS. vide Eliseus.

Herodes Ascalonita occidit innocen-
tes pueros, Matt. 2. 16. & moritur, 2. 19.

Herodes Antipas filius Herodis, te-
trarcha Galilaeae, Luc. 3. 1. occidit Joan-
nem Baptistam, Matth. 14. 9. Herodes &
Pilatus morte Christi inter se reconci-
liantur, Lucæ 23. 12. Act. 4. 27.

HERUS & Hera. vide Dominus &
Domina.

HERON filius Phares, Gen. 46. 12.
Matth. 1. 3. relinquit post se Aram, & ap-
pellatur Jephonne, 1. Par. 4. 15.

HESTER fit uxor Assueri, Esther
2*. precibus suis apud Assuerum latam
de Judaeis uno die occidendis sententiam

revocat, Esther. 8. 3. 8.

HIEREMIAS. vide Jeremias.

HIERUSALEM. vide Jerusalem.

HOLOFERNES dux Nabuchodo-
nosor mittitur contra Israël, Jud. 2. 4.
blasphemat Deum, 6. 1.

obsidet Bethuliam, 7. 1. proprio gladio
cervix ei praeciditur, 13. 8.

caput ejus conspiciendum ponitur in
muris civitatis, 14. 1. totus Assyricus
exercitus se in fugam de lit, 15. 1.

HOMO creatus est ad imaginem Dei,
Gen. 1. 26†4. 7†19†3. 6. Sap. 2. 23. Eccli. 17. 1.
Job. 10. 8. Psal. 118. 73. Jac. 3. 9.

Homo maledicitur, Gen. 3. 17.
benedicitur in Christo, Gen. 12. 3†22.
18. Gal. 3. 8.

Hominis regeneratio, Matth. 13. 3. Joan.
1. 13†3. 3. 6†4. 14†7. 31. 1. Cor. 4. 15.
Galat. 4. 19. Ephes. 4. 22. Coloss. 3. 8. Tit. 3.
5. 1. Pet. 1. 23†2. 2. Jac. 1. 18.

Homo pulvis & lutum, Gen. 2. 7†3. 19†
18. 27. Eccles. 12. 7. Eccli. 17. 1†8. 8. 2†41. 13.
Job. 4. 19†10. 8†3. 4. 15. Psal. 77. 39†102. 14
†143. 4. Isaia 40. 6.

HOMICIDIUM, latrocinium, & sangui-
nis effusio, Gen. 4*. 9. 6†37. 18. Exod. 2.
12†20. 13†22. 2. Lev. 24. 21. Num. 25. 7*.
Deut. 5. 17†9. 4. 11†21. 1†25. 24. Jof. 20. 3.
Jud. 9. 5. 1. Reg. 18. 17. 2. Reg. 3. 27†4. 7.
12. 3. Reg. 2. 5. 25. 3. 4. 46. 4. Reg. 14. 5†21.
16. Prov. 6. 17†28. 17. Eccli. 34. 25. 27.
Thren. 4. 13. Ezech. 11. 6†22. 2†24. 6.
Osee 4. 2. Matth. 5. 21†19. 18†23. 34†26.
51. Joan. 8. 44. Rom. 13. 9. Gal. 5. 21. 1.
Joa. 3. 12. Apoc. 13. 10.

HONOR qui ab hominibus proficis-
citur, non magni facieudus, Num. 16. 1.
Jud. 9. 1. 1. Reg. 10. 27. 2. Reg. 15. 1. 3. Reg.
1. 5. Esth. 3. 1*. 6. 6. Eccli. 9. 16†10. 29. 30.
Jere. 9. 23. Matth. 6. 1†8. 4†9. 30†17. 9†
20. 21. 26. Marc. 1. 44†5. 43†7. 36†8. 26†
9. 8†10. 35. 43. Lucæ 22. 24. Joan. 6. 11†8.
50†12. 43. Act. 10. 26†14. 14. Gal. 6. 2.
Philip. 2. 3. 1. Thess. 2. 6. 1. Pet. 1. 3. 3. Joan.
9. Apoc. 19. 10†22. 9.

Honor Dei, quare gloria.

Honorandi parentes. vide Parentes.

HOSPITALITAS commendatur, Isa.
58. 7. Matth. 25. 36. Luc. 14. 13. Rom. 12. 13.
1. Tim. 3. 2. Tit. 1. 8. 1. Petri 4. 9. 3. Joan.
5. 9. Hebr. 13. 2. Jac. 1. 27.

Hospitalitatis exemplum, Genes. 18. 3†
19. 2†24. 31. Jof. 2*. Jud. 13. 15†19. 4. 9. 3.
Reg. 17. 10. 17. 4. Reg. 4. 8. Job. 1. 4†3. 1. 17.
Tob. 2. 1. Lucæ 10. 38†19. 6. Act. 16. 15†
28. 2. 7.

Inhospitalitas, Jud. 8. 5†19. 18. 1. Reg.
25. 9. 14. Sap. 19. 13.

HUMILITAS Deo Grata est, Gen. 18.
27†29. 31†41. 40. Jud. 6. 15. 1. Reg. 1*. 2. 1.
8†7. 9. 10. 2. Reg. 6. 16. 21. 2. Par. 12. 6. 8†
32. 26†33. 1. 2†34. 26. Psal. 33. 19. Prov. 11.
2†16. 19†18. 12†22. 22†25. 7†29. 23. Isaia.
37. 1†57. 1. 5†66. 2. Jere. 1. 6. Jon. 3. 5.
Eccli. 3. 18†7. 19. Jud. 4. 7. 1. 1†9. 16.
Marc. 3. 11†5. 3†8. 8†11. 20†15. 27†18. 4†
20. 26†21. 5†23. 7. 11. Mar. 9. 34†10. 43.
Luc. 1. 48†9. 42†14. 7. 11†15. 19†18. 13†
22. 26. Joan. 13. 4. Act. 10. 26. Rom.
11. 20†12. 16. 1. Cor. 4. 6†15. 8. Philip. 2.
3. Col. 3. 11. Hebr. 11. 24. 1. Pet. 5. 5. Jac. 1. 9
†4. 10. Apoc. 4. 1†19. 10.

Hymenæus pseudo apostolus, 2. ad
Tim. 2. 17.

HYPOCRISIS, 1. Reg. 15. 11*. 18*. 2. Reg. 15. 2. 7. 4. Reg. 1. 6. 9. Job. 8. 13†13. 16†15. 34†20*. 27. 8†36. 13. Prov. 30. 23. Eccli. 1. 36†19. 24. Isa. 29. 13†38. 2. Jerem. 9. 8. Ezech. 33. 30. Mal. 3. 13. 2. Mach. 6. 24. Matt. 2. 7. 16†6. 2. 16†7. 5†15. 7†16. 3†21. 18†23*. 24. 51. Mar. 7. 6. Luc. 11. 44†12. 1. 16†18. 11. Act. 5. 1†8. 18†13. 8. Rom. 2*. Gal. 2. 13. 1. Tim. 4. 2. 2. Tim. 3. 5. 1. Thess. 5. 2. 2. 1. Pet. 2. 1.

I.

IABES in Galaad opprimitur ab Israël, Jud. 21. 10. obfidetur, 1. Reg. 11. 4. viri Iabes Galaad exhibent misericordiam Sauli, & filio ejus 31. 12.

Jacob filius Isaac nascitur, Genes. 25. 23. emit à fratre Esau primogenita, Gen. 25. 31. praripit Esau benedictionem, 27. 5*. proficiscitur ad Laban, 28. 10. videt scalam, & vovet votum, 28. 12. 20.

servit Laban pro duabus filiabus, 29. 18. revertitur in patriam, 31. 17.

luctatur cum Angelo, 32. 24. vocatur Israël, 32. 28†35. 10. 5. Reg. 18. 31. mittit filios in Aegyptum, 42. 1.

migrat cum tota sua familia in Aegyptum, 46*. Deut. 10. 22. filios Joseph adoptat in suos, 48. 5. 8.

benedicit duodecim filiis, & moritur, 49. 33. sepelitur cum patribus suis in terra Chanaan, 50. 4. 7. secundum promissionem, 47. 29. & secundum mandatum, 49. 29. commendatur, Eccli. 44. 24. vide Israël.

Jacobus Zebedæi filius vocatur, Matt. 4. 20. occiditur, Act. 12. 2.

Jebus appellatur Jerusalem, Jos. 15. 8. Jud. 19. 10. 1. Par. 11. 4.

Jebuseos expugnare non poterat Israël, Jud. 1. 21. separantur tamen à David, 2. Reg. 5. 8.

Jehu filius Hanani prophetae arguit regem Josaphat, 2. Par. 19. 2.

mittitur ad Baasa regem Israël, 3. Reg. 16. 3. 7.

Jehu filius Josaphat filij Namsi ungitur ut rex esset Israël, ad delendam domum Achab, 4. Reg. 9. 1. 6.

juxta prescriptum, 3. Reg. 19. 16.

occidit Jezabel, 4. Reg. 9. 30. 33.

occidit septuaginta filios Achab, 10. 1. jubet comprehendi & jugulari fratres Ochozia regis Juda, 10. 14. perdit servos Baal, 4. Reg. 10. 17. 25. moritur, 10. 35.

JEJUNIUM, & jejunandum esse, Joël. 2. 12. Tobia 2. 8. Matth. 6. 16*.

Mat. 2. 20. Luc. 2. 36†5. 35. Rom. 13. 13. 1. Cor. 7. 5. 2. Cor. 6. 5†11. 27. Act. 13. 2. 3. 14. 22. Ephes. 5. 18. 1. Thess. 5. 6.

Tit. 2. 1. 1. Pet. 1. 13†5. 8. vide Quadragesima.

Jejunij meritum, Jere. 35. 14. 19. Jon. 3. 7. 9. 10. Judith. 4. 8†8. 6. Matth. 17. 21†6. 17. Luca 2. 37.

Jejunatur pro mortuis, 1. Reg. 31. 13. 2. Reg. 1. 12†3. 36. 1. Paral. 10. 12.

Jejunij exempla, Exod. 24. 18†34. 28. Deut. 9. 9. 18. Jud. 20. 26. 1. Reg. 7. 6†31. 23. 2. Reg. 3. 35†12. 16. 2. Paral. 20. 31. Eldr. 8. 21. 2. Eldr. 1. 4. Esth. 4. 3.

Psal. 34. 13. Jerem. 36. 9. Dan. 10. 3. Jon. 3. 5. Jud. 4. 7†8. 5. Tob. 3. 10. Marc. 4. 2. 1.

9. 14. Luc. 2. 37†5. 33. Act. 10. 30†13. 3†14. 23.

Jejunium indictum à rege Saule, 1. Reg. 14. 24. à Josaphat, 2. Paral. 20. 3. à Ninivitis & eorum rege, Jon. 3. 5. 7. ab Eldra, 1. Eldr. 8. 21. ab Esth. & Mardocheo, Esth. 4. 16. vide Abstinencia.

JEREMIAS propheta ex Anathoth, Jerem. 29. 27. vocatur, & à Deo mittitur, 1. 4.

Jeremias perfectionem patitur Jere. 18. 19†20. 1†26. 7†33. 1†37. 12†38. 4. 7.

Jeremias invenit gratiam apud Nabuchodonosor, Jerem. 39. 11.

Jeremias vinculis solvitur à Nabuzardan, Jerem. 40. 1.

Jeremias luget Josiam, 4. Par. 35. 25.

JERICHO expugnatur & exuritur, Jos. 6. 20. 24. reedificatur ab Hiel, 3. Reg. 16. 34. appellatur civitas Palmarum, Deut. 34. 3. 2. Paral. 28. 15.

JEROBOAM filius Nabat, servus Salomonis, fit inimicus Israël, 3. Reg. 11. 26. 2. Paral. 13. 6. fit rex decem tribuum, 3. Reg. 12. 20. juxta verbum Ahia, 11. 29. erigit duos aureos vitulos, & falsum cultum Dei, 12. 28. 31. idque punitur & exprobat, 14. 7†15. 25†16. 19. 26. 4. Reg. 3. 3†10. 29. 32†13. 2. 6. 1†14. 24. 15. 9. 18. 24†17. 22†23. 15.

manus ejus exarscit, 3. Reg. 13. 4. curatur, 13. 6. moritur, 14. 20. tota ejus domus perditur, 15. 29. juxta quod predictum fuerat, 14. 10. contra Jeroboam, Amos 7. 10.

Jeroboam filius Joas fit rex Israël, 4. Reg. 13. 13†14. 16. moritur, 14. 29.

JERUSALEM expugnatur à filiis Judæ, Judic. 1. 8. eligitur à Deo in habitaculum, 3. Reg. 8*. 2. Paral. 6. 2†7. 16.

Jerusalem appellatur Jebus, Jos. 15. 8. Jud. 19. 10. 1. Par. 11. 4.

Jerusalem appellatur Salem, Psalm. 75. 3.

Jerusalem quæ tribus Jacob inhabitaverunt, 1. Par. 9. 3. 2. Eldr. 11. 1.

Jerusalem obsidetur à rege Syria & Israël, 4. Reg. 16. 5. à Rege Nabuchodonosor, 4. Reg. 24. 10†25. 1.

Jerusalem exuritur, & evertitur, 4. Reg. 25. 9. iterum excolitur & reparatur, 4. Eldr. 3*. 6. 1.

contra Jerusalem & ejus cives, 4. Reg. 21. 12†23. 27. Isa. 1. 6†3. 1†22. 1. 8. 29. 1. 7†65. 2. Jerem. 4. 3. 9. 7*. 13. 1. 17. 19†19. 3. 6†21. 3†23. 39†25. 8†32. 5. 26†34. 1†38. 3†39. 8. Ezech. 3. 6†4*. 15*. 10. 2†15*. 21. 6†22*. 23*. Soph. 3. 1.

Jerusalem destruenda per Romanos, Dan. 9. 26. Zach. 14. 1. Matth. 24. 1. 15. Luc. 13. 35†19. 41†20. 16†21. 6. Joan. 11. 48.

Jerusalem spiritualis, Ecclesia sancta, Psal. 121. 3. Isa. 33. 20†54. 11†60*. 1. 62. 6†65. 16. 18. Tob. 13. 19. Baruch. 5. 1. 7. Galat. 4. 26. Hebr. 11. 10†12. 12. Apoc. 3. 12†21. 2. 10.

JEZABEL impia, impij Achab conjunx, 3. Reg. 16. 31†21. 7.

occidit prophetas Domini, 18. 4. 13. minatur Elia prophetae mortem, 19. 2. à canibus dilaceratur, 4. Reg. 9. 33. juxta verbum Elia prophetae, 3. Reg. 21. 23.

ILLUMINATI dicuntur baptizari, Hebr. 6. 4.

IMAGINES jussit Deus fieri, Exod. 25. 18*. Num. 21. 8*.

Imagines fecit Salomon, 3. Reg. 6. 35†7. 25. 29. 36†10. 19. 2. Par. 3. 10. 14†4. 3.

Imaginum usus, Num. 21. 8. Sap. 16. 6. Jos. 2. 16*. de altari in testimonium & memoriam extracto.

IMMISERICORDIA, & ejus punitio, Exod. 1. 12. Deut. 23. 3. Jud. 8. 6. 15. 1. Reg. 25. 15. 38. Job. 20. 19. Prov. 21. 10. Eccli. 12. 13. Amos 1. 6. Matt. 18. 30. 34†25. 42. Luc. 16. 21. 23. Jacobi 2. 13.

IMPATIENTIA, & ejus punitio, Exod. 14. 11†15. 24†16. 1†17. 2. Num. 11. 1. 10†14. 1. 26†21. 5. Job. 3. 1. Prov. 12. 16. Eccli. 2. 16.

IMPIORUM dicta, facta, & cogitata contra pios, Sap. 2*. Psal. 9*. 10*. 11*. 13*. Prov. 4. 14.

Impiorum prosperitas, Job. 10. 3†21. 7. 10. Psal. 72. 2. 8†9. 1. 8. 4. Eldr. 3. 2. 8. 3. 1. Jerem. 12. 1. Hab. 1. 13. 2. Mach. 6*.

Impiorum prosperitas bonis admirationem parit, Job. 21. 7. 13. Psal. 72. 2. Eccli. 7. 16. Jerem. 12. 1. Habac. 1. 13. Malach. 2. 15.

Impij incidunt in mala quæ piis parantur, 1. Reg. 17. 42†3. 1. 4. Esth. 7. 10. Psal. 7. 16†9. 10†34. 8†36. 14. Prov. 26. 27. Eccli. 10. 8. Isa. 3. 3. 1. Jerem. 48*. Dan. 3. 22†6. 14†13. 62. Eccli. 27. 2. 8. Judith. 13. 4. Apoc. 18. 6.

Impij incidunt frequenter in malum quod timent, Job. 6. 16. Prov. 1. 26†10. 24. Isa. 66. 4.

Impiorum subacta & improvisa punitio, dispersio & eversio, Gen. 7. 21†14. 15†9. 24†34. 25. Exod. 14. 24. Lev. 10. 2. Nam. 11. 3†16. 31. Jos. 10. 9†13. 7. Jud. 4. 20†7. 12. 15. 21†8. 11†16. 28. 1. Reg. 30. 16. 2. Reg. 13. 28. 3. Reg. 16. 2†18. 40†20. 13. 19. Job. 4. 8†5. 3†8. 13†1. 20†18*. 20*. 27. 14†36. 12. Psal. 1. 5†36*. Prov. 1. 27†6. 15†10. 25†12. 7. Isa. 5. 24†17. 9. Jere. 1. 8. Dan. 3. 30. 1. Mach. 2. 62†4. 3. Matth. 24. 38. Luc. 12. 20. 46†16. 23. 2. 17. 27. 29. 1. Th. 5. 3.

Impiorum punitio bonis est ad timorem & cautionem, Deut. 13. 11†17. 18†19. 20†21. 21. Prov. 19. 25†21. 1. Eccli. 2. 17. Act. 5. 11. 1. Tim. 5. 10.

Impios deridebit Deus, Psal. 2. 4†36. 13†5. 8. 9. Prov. 1. 26. Sap. 4. 12.

IMPOSITIO manuum varia in veteri Testamento, Gen. 48. 14. Ex. 29. 10. Lev. 1. 4†3. 2. Num. 27. 23. Dan. 13. 34. Mat. 10. 16.

Impositio manuum in Sacramento orlinis & confirmationis, Act. 6. 6†8. 17†13. 3†19. 16. 1. Tit. 4. 14†5. 2. 2. Tim. 1. 6.

IMPUDICITIA contra naturam, Gen. 19. 5†38. 7. Lev. 18. 2†20. 13. Jud. 19. 22. 30. Kom. 1. 27. 1. Cor. 6. 10. Ephes. 5. 12. 1. Tim. 1. 10. 2. Pet. 2. 7. 8.

INCANTATIONES & maleficia, Exod. 7. 11†8. 18†22. 18. Lev. 19. 11†20. 6. 27. Num. 23. 23. Deut. 18. 10. 1. Reg. 28*. 4. Reg. 17. 17†21. 6. Isa. 2. 6†44. 25†47. 13. Jere. 10. 2. Dan. 2. 2. 10. Mich. 5. 11. Act. 8. 8†3. 6†16. 16†19. 19. Galat. 5. 20. Apoc. 18. 2†21. 8.

INCESTUS grave peccatum, Lev. 18. 6. 7. 20. 12. 14. Deut. 22. 30. 1. Cor. 5. 1. 2.

potissimum in Charitate, Matt. 5. 44†7. 12†22. 36. Joan. 13. 34. Rom. 13. 10. Gal. 5. 14†6. 2. 1. Tim. 1. 5.

LIA nubit Jacob Patriarchæ, Gen. 29. 21. gignit ei multos liberos, 19. 31.

LIBER vitæ, Exod. 3. 2. 32. Psalm. 68. 29. Phil. 4. 3. Apoc. 3. 5†20. 12†21. 27.

LIBERUM arbitrium etiam post lapsum in homine mansit, Gen. 4. 7. Deut. 30. 19. Jos. 24. 15. Psal. 26. 9. Sap. 9. 10. Eccli. 15. 18†31. 10. 1. Cor. 3. 9†7. 37.

Librum arbitrium cooperatur gratia Dei, 1. Reg. 7. 3. 2. Par. 12. 14. Psal. 9. 17†72. 13. Prov. 16. 1. 5. 9. Eccli. 2. 20.

Isa. 1. 16. 17. 18†40. 3†46. 8†55. 6. 7. Jer. 3. 1. 2. 22†4. 3. 4. 14†7. 3†18. 8. 11†25. 5†26. 13†3. 2. 15. Ezech. 18. 21. 22. 27. 28. 30. 31†33. 14. 15. 16. 19. Zach. 1. 3.

Mal. 3. 7. Matth. 3. 2. 3†11. 33†12. 28. Marc. 1. 3. Luc. 3. 4. Joan. 1. 23†7. 37.

Actor. 13. 19†8. 2. 1†9. 6. Rom. 10. 13. 3. 1. Cor. 3. 9†15. 10. 2. Cor. 7. 1. Eph. 5. 14.

Phil. 1. 12. 13†4. 13. Col. 1. 29†3. 9. 10. 1. Tim. 4. 16. 2. Tim. 2. 21. Heb. 4. 16†12.

2. 13. Jac. 4. 8. 1. Pet. 1. 22. 1. Joan. 3. 3. Apoc. 3. 20.

Libertas Evangelica, Joan. 8. 32. Rom. 6. 18†8. 2. 2. Gal. 5. 13. 1. Pet. 1. 18†2. 16*

2. Pet. 2. 9.

Libertas prava, & improbanda, Job. 11. 12. Jer. 34. 15. Osee 7. 16. 2. Pet. 2. 18.

ALINGUA mala cavendum, Lev. 19. 16. Job. 5. 21. Psal. 51. 4†139. 4. 12†14. 3.

3. Prov. 4. 24†10. 18†11. 9†12. 13. 15†15. 2†16. 27. 28. 17. 20†18*. 1†20. 19.

21. 23†26. 20†30. 11. Eccli. 5. 2. Sap. 1. 11. Eccli. 5. 16. 25. 12†28*. 1. Cor. 15. 33.

1. Pet. 2. 1. Jac. 1. 19†3. 5. 8†4. 11. vide Detractio.

Lingua discretè moderanda, Prov. 10. 19†12. 14†13. 2. 3†17. 27†10. 21†21.

23. Eccli. 14. 1†20. 5†22. 33†23. 17. Matth. 12. 36. Luc. 6. 45. Jac. 1. 19†3. 2.

1. Pet. 3. 10. vide Loquenda.

LOBNA occupatur, Jos. 10. 29. deficit à Juda. 4. Reg. 8. 22. oppugnatur ab Assyriis, 19. 8.

LONGANIMITAS. Vide Patientia.

LOQUENDA sunt vera, honesta, & quæ audientibus prodesse queant, Exod. 22. 28. Psal. 14*. Prov. 13. 2†24. 26†25.

11†29. 20. Eccli. 5. 2. Eccli. 7. 37. Matth. 5. 37†12. 36. Ephes. 4. 29†5. 3. Col. 3. 8.

1. Pet. 3. 10.

Loquendi tempus & opportunitas, Prov. 15. 23†25. 11. Eccli. 8. 5. Eccli. 11. 8†20. 6†32. 9†33. 4. quomodo loquendum, Job. 6. 29. Prov. 15. 4†16. 20.

22†29. 11. Eccli. 4. 34†5. 16†6. 5. Col. 4. 6.

LOT liberatur ab incendio Sodomorum, Gen. 19. 15. 17. 2. Pet. 2. 7. uxor ejus muratur in statuam salis. Gen. 19. 26. Sap. 10. 7. Luc. 17. 32. concumbit cum duabus filiabus suis. Gen. 19. 31. 35.

LOTIO pedum. Gen. 18. 4†19. 2†24. 3. 4. 24. Joan. 13. 4. 14. 1. Tim. 5. 10.

LUCAS medicus, Col. 4. 14. manet cum Paulo, 2. ad Tim. 4. 11.

LUCIFER cecidit è cælo, Isa. 14. 12.

LUX est Christus, Isa. 9. 2†4. 2. 6†60. 1. 19†49. 6. Joan. 1. 5†8. 12†9. 5†12. 35. 46. 1. Joan. 1. 5†2. 8.

LUX sunt Christiani, Prov. 4. 18. Isa. 62. 1. Matt. 5. 15. Rom. 2. 19. Phil. 2. 1.

LYDIA purpuraria credit in Christum, Actor. 16. 14.

LYSIAS dux exercitus Antiochi, 1. Mach. 3. 32. pactum inicit cum Judæis, 6. 58. capitur & jussu Demetrii occiditur, 7. 2.

M

MAACHA filia Tholmai regis in Gessur, mater Absalonis, 2. Reg. 3. 3.

MAACHA filia Abessalon, mater Abiam regis Juda, 3. Reg. 15. 2.

appellatur Michaiia, 2. Par. 13. 2.

MACEDONIA mittit elemosynas pauperibus Jerosolymitanis, Rom. 15. 26. 2. Cor. 8. 1.

Paulus vocatur in Macedoniam, Actor. 16. 9.

MADIAM filius Abraham, Gen. 25. 2.

Deus præcipit ut cadantur Madianitæ, Num. 25. 16. Madianitæ caduntur cum suo rege, 31. 7.

Opprimunt Israël, Judic. 6. 1. irruiunt in eos Gedeon, 7*.

MAGDALENA. Vide Maria.

MAGI Pharaonis virgas suas vertunt in colubros, Exod. 7. 12.

Magi primitiæ Gentium Christum adorant, Matth. 2. 11.

Maria. Vide Incantationes.

MALALEEL nascitur, Gen. 5. 12.

MALCHO præcidit Petrus auriculam, Joan. 18. 10.

MALEDICTIO & benedictio, Gen. 3. 14. 17†8. 21†9. 25†24. 4†17. 28†48. 15. 20†49. 7. Num. 5. 21. Deut. 11. 26†27. 13. Jos. 8. 34. Jud. 9. 20. 1. Reg. 17. 43.

2. Reg. 2. 5†16. 7. 4. Reg. 2. 24. 1. Esdr. 5. 13. Prov. 26. 2. Jerem. 29. 22†49. 13. Zac. 8. 13.

Maleficia. Vide Incantationes.

MALUM dicens bonum, punietur, Isa. 5. 20. Mal. 2. 17. Prov. 24. 24.

Malum declinandum, & bonum faciendum, Prov. 3. 7. Isa. 1. 16. Ezech. 18. 21.

Malorum consortium vitandum, Psal. 1*. 1†25. 4. Prov. 1. 10†14. 7†24. 21†29. 24. Eccli. 8. 18†13*. 2. Cor. 6. 14. 2. Joan. 10. Apoc. 18. 4.

Malum non est reddendum pro malo, Prov. 20. 22†24. 29. Rom. 12. 14. 17. 1. Corint. 4. 12. 1. Thess. 5. 15. 1. Pet. 3. 9.

Malum pœnæ est à Deo, Deut. 32. 23. 3. Reg. 9. 9†21. 29. Isa. 45. 7. Jer. 11. 11†32. 42. Baruc. 2. 2. Amos 3. 6. Jon. 3. 10. Mic. 1. 12†2. 3.

Malum culpæ summè averfatur Deus, tantum abest ut eum auctorem habeat, Exod. 23. 7. 2. Par. 19. 7. Jud. 5. 21. Job 34. 10. Psal. 5. 5. 7†44. 8. Prov. 15. 8. 9. Sap. 4. 9. Eccli. 15. 2. 1. Osee 13. 9. Rom. 9. 14. 2. Cor. 6. 15. Jac. 1. 13.

Malos rectores & præpositos permittit Deus ob peccata populi, 3. Reg. 12. 24. Job 34. 30. Isa. 29. 10. Ezech. 14. 9. Osee 13. 11. 2. Thess. 2. 11.

Jubetque obedientiam illis præstare, Matth. 23. 3.

Malorum etiam ministrorum opera utitur Deus Matth. 7. 22. Mar. 9. 38. Luc. 9. 49.

MANAHEM rex Israël, 4. Regum. 15. 14.

MANASSES primogenitus Joseph nascitur, Gen. 41. 51†48. 14.

Manasses impius filius pii Ezechie, rex Juda, 4. Reg. 21. 1. 6. 2. Par. 32. 33†33. 1. Jer. 15. 4. ducitur vinculus in Babylonem, & per pœnitentiam convertitur ad Dominum, & exauditus recuperat regnum, 2. Par. 33. 11. 13. relinquit post se Amon, 4. Reg. 21. 18. Matth. 1. 10. appellatur Her. Luc. 3. 28.

MANENDUM est nobis in Christo, Jo. 15. 4. Rom. 8. 1. 1. Cor. 4. 15†12. 13. Col. 2. 6. 1. Joan. 2. 6. 28†3. 24†4. 13.

MANNA, Exod. 16*. Num. 11. 7. Deut. 8. 3. Jos. 5. 12. Psalm. 77. 24. Sap. 16. 20. Joan. 6. 31.

MANSUËTUDO, Jos. 7*. 19. 1. Reg. 25*. 2. Reg. 16. 10. Prov. 15. 1. Eccli. 1. 29. Matth. 5. 4†11. 29. Galat. 5. 23. 6. 1. Ephes. 4. 2. Coloss. 3. 12. 2. Timoth. 2. 24. Tit. 3. 2.

MARDOCHÆUS defensor & tutor Esther, captivus abductus in Babylonem, Esther 2. 5. 7. à rege summo honore affectus, 6. 10. revertitur de captivitate in Jerusalem, 1. Esdr. 2. 2. 2. Esdr. 7. 7.

MARE creatur, Gen. 1. 9. concluditur suis terminis, 1. 9. Job 26. 10†28. 26. Prov. 8. 29. Jer. 5. 21. cedit filiis Israël, Exod. 14. 21. sedatur verbis Christi, Matth. 8. 26.

MARIA soror Aaron laudat Dominum, Exod. 15. 21. fit leprosa, Num. 12*. Deut. 24. 9. moritur, Num. 20. 1.

Maria virgo prænuntiata, Gen. 3. 15. Num. 24. 17. Psal. 18. 6†44. 10†45. 5†84. 2†86. 3†131. 8. Prov. 31. 10. 29†9. 1. Cantic. 1*. 2*. 3*. 4*. 5*. 6*. Eccli. 24*. Isa. 7. 14†11. 1†19. 1†45. 8. Jerem. 31. 22.

Maria vocatur & est mater Domini, Luc. 1. 43. mater Jesu, Matth. 2. 13. Joan. 19. 25.

Mariæ perpetua virginitas significatur, Exod. 3. 1. Jud. 6. 37. 38. 39. 40. Psal. 18. 6. Cant. 2. 2†4. 7†9. 5. Isa. 7. 14†11. 1. 1†35. 1. 2†66. 7. Ezech. 44. 2. Dan. 2. 3. 4. Matth. 1. 20. Luc. 1. 35.

Maria virgo multis dotata virtutibus, fide dives, Prov. 31. 18. Luc. 1. 38. 45. Jo. 2. 5. spe plena, Eccli. 24. 24. Joan. 2. 5. charitate perfecta, Eccli. 24. 24. Luc. 1. 5. 6†2. 7. Joan. 2. 3†19. 25. casta, vide supra.

Mariæ perpetua virginitas, castitatem vovit perpetuam, Luc. 1. 35. humilis, Luc. 1. 38. 48. misericors, Joan. 2. 3. prudens, Luc. 2. 19. modesta, Luc. 2. 48. pia, Luc. 1. 46. 47. benigna, Luc. 1. 40. fortis, Prov. 31. 10*. Joan. 19. 25. sapiens, Prov. 31. 26. Joan. 2. 5.

Pauper, Matth. 2. 11. Luc. 2. 7. 24. patienti, Matth. 2. 13. Luc. 2. 35. virtute præcellens omnes, Prov. 31. 29. Eccli. 24. 25. Luc. 1. 28. 45.

Maria salutatur ab Angelo, Luc. 1. 28. visitat Elizabeth, & laudat Deum, Luc. 1. 39. 46. proficitur cum Joseph in Bethlehem, Luc. 2. 4. in Egyptum, Matt. 2. 14. revertitur inde in terram Israël, Matth. 2. 14. invenit Christum in templo, Luc. 2. 46. assistit cruci, & Apostolo Joanni commendatur, Joan. 19. 25. manet cum Apostolis, Actor. 1. 14.

Maria Magdalena deflet sua peccata, Luc.

- Luc. 7. 38. obtinet peccatorum remissionem, Luc. 7. 48. liberata septem demoniis, adhaeret & ministrat Christo, Luc. 8. 2. 3. ungit Dominum, Matt. 26. 6. Matt. 14. 3. Joan. 11. 27. 2. 3. adest Christo in cruce morienti, Joan. 19. 25. stat admonumentum plorans, Joan. 20. 11.
- Christus ei apparet post resurrectionem, Marc. 16. 9. Joan. 20. 14.
- runtiat resurrectionem discipulis, Jo. 20. 18.
- MARITI officium & auctoritas in uxorem,** Gen. 3. 16. Num. 5. 12. 18. 30. 7. 13. Deut. 22. 5. 17. 24. 1. Prov. 5. 10. 18. 22. 31. 10. Eccl. 9. 9. Eccl. 7. 28. 29. 1. 25. 2. 27. 26. 1. Mal. 2. 14. 16. 1. Cor. 7*. 11. 2. 10. Eph. 5. 22. Col. 3. 18. Tit. 2. 4. 1. Tim. 2. 11. 1. Pet. 3. 1.
- MARtha hospitio excipit Dominum,** Luc. 10. 38. ostendit suam fidem, Jo. 11. 27.
- MATHAN sacerdos Baal occiditur,** 4. Reg. 11. 18. 2. Par. 23. 17.
- MATHIAS eligitur in Apostolum,** Actor. 1. 26.
- MATHUSALEM filius Henoc nascitur,** Gen. 5. 21. vivit 969. annis, & moritur, Gen. 5. 27.
- MATRIMONIUM,** Gen. 1. 27. 28. 2. 21. 22. 23. 24. 3. 6. 11. 17. 24. 1. 17. 29. 1. 19. 26. 24. 3. 19. 21. Exod. 2. 17. 20. 17. Lev. 18*. 20. 10. Deut. 5. 21. 27. 3. 22. 23. 24. 1. 1. Jos. 23. 12. Jud. 3. 6. 14. 2. 7. 15. Esdr. 9. 2. 2. Esdr. 13. 23. Esth. 2. 17. Tob. 4. 13. 6. 17. 7. 15. 16. 8. 9. Prov. 18. 22. 19. 14. Eccl. 25. 2. Jerem. 3. 1. Mat. 5. 32. 19. 3. 5. 22. 24. 30. Mat. 6. 18. 10. 2. 6. 7. 8. 9. 12. 20*. Luc. 2. 5. 13. 19. 16. 18. 20. 34. Joan. 2. 1. 2. Rom. 7. 2. 3. 1. Cor. 7*. Eph. 5. 31. 3. 1. Tim. 3. 2. 5. 9. Heb. 13. 4. 1. Pet. 3. 1.
- Matrimonium indissolubile, Genes. 2. Matth. 5. 32. 19. 7. Marc. 10. 11. Luc. 16. 18. 1. Cor. 7. 10.
- Matrimonium spiritale, quare Conubium.
- Matrimonium cujus rei sacramentum. Eph. 5. 32. confert gratiam & sanctificationem, 1. Thess. 4. 4.
- MATTHAeus publicanus vocatur,** Matt. 9. 9. 10. 3. appellatur Levi filius Alphaei, Mar. 2. 14. Luc. 5. 27.
- MATHANIA patris Joachim constituitur rex Juda,** 4. Reg. 24. 17. appellatur Zedechias, 1. Par. 3. 15.
- MATTATHIAS Sacerdos ostendit studium pro retinenda religione,** 1. Mach. 1. 24. pugnat strenue, 2. 41. monet filios suos ad observationem legis Dei, 2. 49. 64.
- MEDI occupant regnum Babyloniae,** Dan. 5. 31.
- MELCHISEDECH, Sacerdos, & rex Salem,** Gen. 14. 18. Pl. 109. 4. Heb. 7. 1.
- MENDACIUM,** Gen. 3. 4. 37. 19. 39. 17. Lev. 19. 11. 2. Reg. 12. 7. 4. Reg. 5. 25. Prov. 6. 19. 12. 22. Sap. 1. 11. Eccl. 7. 13. 12. 20. 26. 28. 25. 4. Osee 4. 2. Joan. 8. 44. Actor. 5. 4. d. Eph. 4. 25. Col. 3. 9. vide Testimonium.
- MENELAUS proditor patriae usurpat sibi summum Sacerdotium,** 2. Matth. 4. 24. extremo supplicio afficitur, 2. Mach. 13. 4. 5. 6.
- MENSURA qua mensi fuerimus remetitur nobis,** Exod. 21. 23. Jud. 1. 7. 1. Reg.
15. 33. 2. Reg. 22. 25. Psal. 17. 21. Prov. 22. 23. Isa. 33. 1. 65. 6. 66. 4. Jerem. 50. 15. 29. 51. 49. Ezech. 16. 59. Joël. 3. 7. Matt. 7. 2. Mar. 4. 24. Luc. 6. 38.
- Mensurae & pondera debent esse justa,** Lev. 18. 35. Deu. 25. 13. Eze. 45. 10. Mich. 6. 11. Amos 8. 5. Prov. 16. 11. 20. 10.
- NERARI filius Levi,** Num. 3. 17.
- Meritarum officium,** 3. 33. 4. 42.
- MERCES debetur operibus,** Gen. 4. 7. 15. 1. Pl. 118. 112. Prov. 11. 18. Sap. 5. 16. 20. 17. Eccl. 2. 8. 11. 24. 18. 22. 36. 18. 31. 30. 38. Isa. 3. 10. Jer. 31. 10. Matt. 5. 12. 26. 1. 10. 41. 32. 20. 8. Marc. 9. 41. Luc. 6. 35. 10. 7. Joan. 4. 36. Rom. 4. 4. 1. Cor. 3. 8. 1. Tim. 5. 18. Apoc. 22. 12.
- MERITA operum,** Eccl. 18. 3. 1. 216. 15. 38. 18. vide Opera.
- MEROB filia Saulis,** 1. Reg. 14. 49. promittitur Davidi in uxorem, 18. 17.
- MESSIAS, id est Christus, & verus unctus est Dominus noster Iesus,** Joan. 1. 4. 7. 25. 7. 4. 11. 27. Matt. 26. 64. Marc. 14. 62. Luc. 22. 67. Act. 17. 3. 18. 28. 19. 4. 1. Joan. 5. 1.
- MICHA parat ephod idolo matri suae,** Jud. 17. 5. conducit Levitam, 17. 7. 10. idolum & ephod auferuntur, similiter & Sacerdos abducitur, 18. 13. 18. 20.
- Micha, filius Miphibosech,** 2. Reg. 9. 12.
- MICHAELAS propheta contrarium pseudopphetis,** 3. Reg. 22. 13. 15. 23. 2. Par. 18. 14.
- MICHAEL pugnat cum diabolo,** Dan. 10. 13. Jud. 9. Apoc. 12. 7.
- MICHOI sive Michal filia Saulis, datur Davidi in uxorem,** 1. Reg. 18. 27. juxta promissionem Regis, 17. 25. conservata Davidi vitam, demittens eum per fenestram, 19. 12. subducitur ei, & datur Phalti, sive Phaltiel. 25. 44. redditur ei, 2. Reg. 3. 14. 15. deridet ipsum saltantem coram Domino, 6. 16.
- MILITARE, vide Bellum.**
- MINISTRORUM etiam malorum opera dignatur uti Dei bonitas,** Matth. 7. 22. Marc. 9. 38. Luc. 9. 49. quos & jubet audiri, Matt. 23. 3.
- MIPHIBOSETH filius Jonathae,** 2. R. g. 4. 4. invenit gratiam coram Davide, 9. 7*. parci ei David, 21. 7. appellatur Meribbaal, 1. Par. 9. 40.
- Miphiboseth filius Saulis suspenditur,** Reg. 21. 8.
- MIRACULA operatur Deus per Sanctos & eorum reliquias, Vide Sancti & Reliquiae.**
- MISERICORDIA, vide Bonitas Dei, item Charitas.**
- Misericordiae opera proximo exhibenda,** 1. Reg. 15. 6. 2. Par. 28. 9. 15. Psal. 111. 5. 9. Prov. 24. 21. 31. 19. 7. 25. 21. Eccl. 4. 2. 29. 35. 18. Isa. 58. 7. Osee 6. 11. Mich. 6. 8. Zach. 7. 9. Matth. 5. 7. 9. 13. 10. 41. 18. 33. 25. 41. Matt. 9. 40. Luc. 6. 35. 11. 33. Rom. 12. 13. Gal. 6. 12. Col. 3. 12. 1. Tim. 5. 10. quare Eleemosyna.
- MISSAE sacrificium olim praedictum & praenuntiatum,** Lev. 26. 9. 10. 11. 12. Psal. 22. 5. 109. 4. Isa. 2. 2. 3. 19. 19. 20. 15. 6. 7. 61. 6. 66. 19. 20. 21. Jerem. 31. 31. 7. 33. 16. 17. 18. Dan. 12. 11. Amos 9. 11. Malach. 1. 10. 11.
- Missae sacrificium per varias figuras veteris Testamenti significatum,** Gen.
14. 18. 16. 6. 12. 13. Exod. 12. 5. 24. 25. 30. 29. 2. 15. Lev. 2. 1. 1. 13. 12. 4. 23. 7. 11. 6. 15. 7. 9. 8. 14. 4. 16. 3. 19. 21. Num. 15. 24. 18. 17. 1. Reg. 21. 4. 3. Reg. 19. 6. 4. Reg. 4. 41. Dan. 8. 12. appellaturque jure sacrificium, Dan. 11. 31. 12. 11. nec interibit offerens sacrificium, Jerem. 33. 18. 21.
- Missae sacrificium à Christo institutum,** Luc. 22. 19. & ab ejus discipulis usitatum, Act. 1. 3. 2. ΑΙΤΟΥΡΙΑΤΩΝ Δ' ΑΙΤΑΡΩΝ.
- Missae sacrificij mentionem facit Paulus,** 1. Cor. 10. 16. 11. 23*.
- MOAB filius Lot & filiae ejus natu majoris,** Gen. 19. 37. contra Moabitas pugnare, Israël à Deo prohibetur, Deuter. 2. 8. factus est Moabserviens Davidi sub tributo. 2. Reg. 8. 2. deficient Moabitarum à Israël, 4. Reg. 17. 5. irruunt latrunculi de Moab in terram Israël, 13. 20. non admittebantur in Ecclesiam. Deut. 23. 3. 2. Esdr. 13. 1. contra Moab prophatur, Num. 21. 29. 24. 17. Psal. 59. 10. 110. 7. 10. Isa. 16*. 25. 10. Jer. 48. 1. 25. 8. Amos 2. 1. Soph. 2. 8.
- MOLOCH idolum,** Levit. 18. 21. 20. 2. appellatur Melchom, 1. Par. 20. 2. Jerem. 49. 1. Amos 1. 15. Soph. 1. 5. de Moloch vide item, 3. Reg. 11. 5. 7. 4. Reg. 23. 10.
- MORBUS, vide Aegrotatio.**
- MORS est poena peccati,** Gen. 2. 17. 3. 19. Rom. 5. 12. 1. 7. 6. 23. 1. Corinth. 15. 21. Eph. 2. 2. Col. 2. 13. 1. Tim. 5. 6. Jac. 1. 15.
- Mors & certus dies mortis omni homini constitutus est,** Deut. 31. 14. Jos. 23. 14. 1. Reg. 26. 10. Job 14. 5. Psal. 88. 49. Eccles. 3. 3. 7. 8. 8. 9. 5. Eccl. 17. 3. 4. 1. 1. Joan. 7. 30. 8. 20. Rom. 5. 12. 7. 6. 25. Hab. 9. 27.
- Mortis hora incertissima,** Eccl. 9. 12. Matth. 24. 4. 3. Luc. 12. 40. 1. Thess. 5. 2. 2. Thess. 2. 2. Jac. 4. 13.
- Mors corporis, justis est quasi somnus quidam, & dormitio,** Deut. 31. 16. 2. Reg. 7. 12. 3. Reg. 2. 10. 11. 21. 43. 14. 20. Sap. 3. 5. Matth. 9. 24. Joan. 11. 11. Act. 7. 60. 13. 36. 1. Cor. 11. 29. 1. Thess. 4. 13.
- Mortem nostram sua morte devicit Christus,** Isa. 25. 8. Osee 13. 14. Rom. 6. 9. 1. Corinth. 15. 54. 2. Timoth. 1. 10. Hebr. 2. 14. Apoc. 21. 4.
- Mortem qui sibi intulerint,** Jud. 9. 54. 1. 16. 29. 1. Reg. 31. 4. 2. Reg. 17. 23. 3. Reg. 16. 18. 2. Mach. 10. 13. 14. 41. Matth. 27. 5. Actor. 1. 18.
- Mortuos lugere quatenus permittatur, aut prohibeatur,** Levit. 19. 28. Deut. 14. 1. 34. 8. 2. Reg. 1. 11. 7. 3. 10. 2. 12. 16. 14. 2. 19. 17. 21. 10. 15. Eccl. 22. 10. 38. 16. 1. Mach. 9. 20. 12. 5. 2. 13. 26. Matth. 9. 3. Luc. 7. 13. Joan. 11. 33. Act. 8. 2. 9. 39. 2. Thess. 4. 13.
- Mortui ad vitam revocantur,** 3. Reg. 17. 20. 4. Reg. 4. 33. 13. 21. Matth. 9. 25. 12. 7. 5. 2. Marc. 5. 41. Luc. 7. 13. 8. 54. Joan. 11. 43. Act. 9. 40. 20. 10.
- Mortuorum sepultura, vide Sepelientia mortui.**
- Mortuorum suffragia, vide Purgatorium.**
- MOYSES nascitur ex Levi,** Ex. 2. 1. 6. 20. Act. 7. 20. percutit Aegyptium, & iungit in Madian, Exod. 21. 2. 15. accipit Sopheram Madianitem uxorem, Ex. 2. 21. mittitur

mittitur ad Pharaonem in Ægyptum, 3. 10*. 15. 17. 18. 19*. 20*. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

orat pro populo, 14. 15. 17. 4. 11. 32. 11. 13. 31. Num. 11. 2. 14. 13. 17. 21. 7. Deut. 9. 18. 26. accipit primò tabulas, Exod. 31. 18. has confragit videns populi idololatriam, Exod. 32. 19.

accipit iterum novas, 34. 28.

in faciem ejus intueri non poterat populus Israëliticus, 34. 30. 2. Cor. 3. 7.

mittit exploratores in terram Chanan, Num. 13. 2. probat se à Deo esse missum, Num. 16. 28. 31. videt terram promissionis & moritur, 20. 12. 27. 12. Deut. 34. 15. apparet in transfiguratione Christi, Matt. 17. 3. Luc. 9. 30. commendatur, Eccl. 45. 1.

diabolus altercatur cum Angelo Michaelis de Moÿsis corpore, Jud. 9.

MUNDI corde, Psal. 23. 4. 150. 12. 17. 1. Matt. 5. 8. 1. Pet. 1. 22.

Mundities interior & exterior commendatur, Matth. 23. 25. Luc. 11. 39. 2. Cor. 7. 1.

MURMURATORES quos imitentur, & quæ illis pena metuenda, Exod. 14. 11. 15. 24. 16. 2. 7. 8. 17. 2. Num. 11. 1*. 12. 1. 9. 10. 14. 2. 27*. 16. 3. 17. 13. 20. 2. 21. 5*. Deut. 27. Jos. 9. 18. Jud. 8. 10. Sap. 1. 11. Matt. 20. 12. Luc. 15. 2. 19. 7. Joan. 6. 41*. Act. 6. 1. 2. Cor. 10. 10. Jud. 16.

N

NAAMAN militum præfectus apud Regem Syriæ mandatur à lepra, 4. Reg. 5. 14. Luc. 4. 27.

NAAS rex Ammonitarum pugnat contra Jabes, 1. Reg. 11. 1. moritur, 2. Reg. 10. 1.

Naas pater Abigail, 2. Reg. 17. 25.

NABAL vir iniquus, 1. Reg. 25. 25. 26.

NABOTH, quia regi Achab vineam negabat, lapidatur, 3. Reg. 21. 2. 13.

NABUCHODONOSOR potentissimus rex Babylonis, Jerem. 27. 6. invadit Ægyptum, 4. Reg. 24. 7. Jer. 46. 2. ascendit in Jerusalem, 4. Reg. 24. 1. 10. 15. 1. Jerem. 39. 1. juxta prophetiam, Jerem. 25. 8. 12. 18. erigit auream statuam, Dan. 3. 1. habitat septem annos inter feras, 4. 28. 30. ingens superbia ejus, amplitudo dominii, & crudelitas explicatur, Isa. 14. 2. 3.

NABUZARDAM dux militiæ regis Babylonis destruit domum Dei, muros Jerusalem, & populum, qui remanserat, transfert, cum omnibus vasis templi, in Babylonem, 4. Reg. 25. 8. Jerem. 39. 9. 11. 12. 12.

NACHOR avus Abraham, Gen. 11. 21. 25.

NADAB & Abiu igne absumuntur Levit. 20. 2. 16. 1. Num. 3. 4. 26. 61.

Nadab rex Israël, 3. Reg. 14. 20. caditur, 15. 28.

NAHASSION filius Aminadab princeps & dux tribus Juda, Num. 1. 7. 2. 37. 12.

NAHUM prædicat in Ninive, Nahum 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

NATHAN filius Davidis, 2. Reg. 5. 14. appellatur Matthata, Luc. 3. 31.

Nathan propheta mittitur ad Regem David, 2. Reg. 7. 4. 12. 1.

NATHANAEL dux tribus Issachar, Num. 1. 8.

Nathanael videtur à Christo, Joan. 1. 47.

Christus manifestat se ipsi Nathanael, 21. 2.

NECHAO rex Ægypti, 4. Reg. 23. 29. 2. Par. 35. 20. 36. 3.

NEGOTIATIO. vide Emere & Vendere.

NEHEMIAS pincerna Artaxerxis, 2. Esd. 1. 11. mittitur in Judæam ad edificandum quæ erant destructa, 2. 9. appellatur Atherсата, 8. 9.

NEMROD potens erat & robustus venator, Gen. 10. 8.

NICANOR dux Lyfiæ, 1. Mach. 3. 38. & etiam dux exercitus Demetrii, 7. 26. iminatur se succensurum templum, 7. 34. caditur, 7. 43. 1. Mach. 15. 28.

NICODEMUS occultus discipulus Christi, Joan. 3. 1. 7. 50. 19. 39.

NINIVE ædificatur ab Assur, Gen. 10. 11. penitentiam agit de peccatis suis, Jon. 3. 5*. desolatio & destructio Ninive, Nah. 1*. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. Tob. 1. 4. 5.

stabit in judicio, & condemnabit obsecratos Judæos, Matth. 12. 41.

NOE filius Lameth, Gen. 5. 30. præco divinæ justitiæ, 1. Pet. 2. 5. ædificat arcam, Gen. 6*. ingreditur arcam, 7. 17. egreditur, 8. 15.

accipit signum fœderis, 9. 8. 14. commendatur, Eccl. 44. 17.

NOEMI uxor Elimelech, Ruth. 1. 2.

NOVUM Testamentum, Jerem. 31. 31. Matt. 26. 28. Marc. 14. 24. Luc. 22. 20. 1. Corinth. 11. 24. Heb. 8. 8. 9. 15. 10. 16. 13. 20.

Novum cælum & nova terra post mundi innovationem, Isa. 65. 17. 66. 22. 2. Pet. 3. 13. Apoc. 21. 1.

NUDI vestiendi, Isa. 48. Ezech. 18. 7. Tob. 1. 17. Matth. 25. 26. 39. vide Misericordia.

O

OBED filius Booz ex Ruth. Ruth. 4. 17. Matth. 1. 5.

OBEDIENDUM Deo ejusque præceptis, & quæ obedientibus sit constituta miærcies, Gen. 12. 4. 17. 9. 23. 22*. 26. 5. Exod. 1. 17. 15. 26. 19. 5. 20. 6. 23. 22. 25. Levit. 20. 2. 26. 3. 11. Deuter. 4. 40. 7. 1. 11*. 13. 4. 17. 15. 18. 15. 24. 8. 27. 10. 28. 1. 12. Jos. 22. 1. 1. Reg. 12. 14. 15. 22. 4. Reg. 10. 30. 2. Paral. 7. 17. Prov. 1. 8. 33. 15. 31. Isa. 1. 19. 48. 18. 55. 2. Jer. 7. 23. 11. 4. 17. 24. 35*. Dan. 3. 16. Eccl. 35. 7. 2. Mach. 7. 30. Matth. 4. 19. 7. 24. 8. 21. 15. 3. 17. 5. 25. 3. Luc. 5. 4. 10. 16. Joan. 2. 7. Act. 4. 19. 5. 32. Rom. 16. 19. Phil. 2. 8. 1. 1. Thess. 4. 3. 5. 18. 1. Pet. 1. 12. Jac. 1. 22.

Obedientia inferiorum erga superiores. vide Subditorum officium.

OBLATIO omnis debet esse sine vitio aut macula, Levit. 1. 3. 17. 2. 19. Num. 28. 3. 31. Deut. 15. 21. Eccl. 35. 14. Ezech. 43. 23. Mal. 1. 8. 14.

Oblationes Deo gratæ cælitus accenduntur, Gen. 4. 4. 8. 20. 15. 17. Levit. 9. 24. Jud. 6. 21. 13. 19. 3. Reg. 15. 38. 1. Paral. 21. 26. 2. Paral. 7. 1. 2. Mach. 1. 22. 2. 10.

Oblationes quotidianæ, Exod. 29. 38. Num. 28. 1. Esdr. 3. 2.

Oblationes propriorum filiorum, Levit. 18. 21. 20. 2. Deuter. 12. 3. 17. 10. Jud. 11. 39. 4. Reg. 3. 27. 16. 37. 17. 1. 2. 6. 2. Paral. 28. 3. Psal. 105. 37. Isa. 57. 5. Jerem. 7. 31. 19. 5. Ezech. 16. 20. 36. 20. 31. 23. 37.

Oblationum convivia cum gaudio celebrantur, Gen. 31. 46. Exod. 18. 12. 1. 2. 6. Num. 25. 2. Deut. 12. 7. 1. Reg. 1. 4. 7. 12. 1. 6. 5. 2. Reg. 15. 12. 3. Reg. 1. 9. 1. 15. 1. Par. 29. 21.

Oblationes impiorum, Gen. 4. 3. 1. Reg. 15. 21. Psal. 39. 7. 49. 7. 50. 18. Prov. 15. 8. 21. 27. Eccl. 35. 15. Isa. 1. 10. 43. 23. 61. 8. 66. 3. Jerem. 6. 20. 7. 20. 14. 12. Osee 5. 6. 8. 13. 9. 4. Amos 5. 22. Mich. 6. 7. Mal. 1. 7. 13. Matth. 9. 13. 22. 7. Mar. 12. 33. Heb. 10. 5.

OCCIDERE. vide Homicidium.

OCHOSIAS filius Joram rex Juda, 4. Reg. 8. 24. fugit in Mageddo à facie Jehu, & caditur, 9. 27. habet sibi successorem Joas regem, 1. Par. 3. 11.

Oculus simplex & rectus, Eccl. 35. 12. Matt. 6. 22. Luc. 31. 34.

Oculus nequam, Gen. 6. 2. Prov. 6. 13. Eccl. 4. 8. Eccl. 14. 8. 15. 14. Matt. 6. 22. Marc. 7. 22. Luc. 11. 34. 1. Joan. 2. 16.

Oculorum custodia quantopere sit necessaria ad vitandum peccata, Gen. 38. 6. 23. 4. 27. 38. 15. 39. 9. 7. 2. Reg. 11. 2*. 13. Prov. 23. 26. 33. Eccl. 9. 5. 7. 8. 9. 11*. 12. 5. 28*. 7. 41. 25. 42. 12. Judith. 19. 17. 18*. 1. 12. 16. Dan. 13. 8*. Matt. 5. 28. 1. Pet. 2. 14.

Oculus mentis vel intellectus, Num. 24. 3. Deuter. 29. 4. Isa. 6. 9. Luc. 24. 29. Actor. 26. 18. Ephes. 1. 18.

ODIUM. vide Invidia.

Odio habenda malitia, Psal. 96. 10. 138. 21. Amos 5. 15. 6. 8. Rom. 12. 9.

OFFERRE pro defunctis, 2. Mach. 12. 13.

OFFICIUM subditorum. vide infra, Subditorum.

Og rex Basan caditur, Num. 21. 35. Deut. 3. 29. 7. 33. 4. Psal. 135. 20.

ONESIPHORO optat Paulus misericordiam, 2. Tim. 1. 16.

ONIAS summus sacerdos offert pro Heliodoro, 2. Mac. 3. 2. caditur, 4. 34.

OPERUM merita, & retributio seu merces, Psal. 118. 112. Prov. 11. 18. Eccl. 36. 18. Isa. 3. 10. Matth. 5. 12. 10. 42. 16. 27. 25. 34. Rom. 2. 6. 1. Cor. 15. 28. 2. Cor. 5. 10. 2. Tim. 4. 8. Hebr. 6. 10. 10. 35. 11. 26. Jac. 2. 24. Apoc. 20. 7. 8. 22. 12.

Opera mala Deo displicent, & poenam merentur, Gen. 3. 11. 4. 7. 6. 3. 5. 6. 7. 7. 4. 9. 6. 11. 4*. 7. 17. 14. 18. 20. 19. 11. 24. 26. 10. 3. 42. 21. 44. 16. Exod. 3. 9. 7. 8*. 9*. 10*. 11*. 12*. 14*. 20*. 21*. 22*. 23. 1. 13. 32. 9. 27. 28. 33. Levit. 10. 12. & deinceps per omnes sacræ scripturæ libros.

Opera bona Deo gratæ sunt, & præmia

Peccatum solus Deus propria auctoritate remittere potest, Exod. 34. 7. Psal. 18. 13†31. 5†102. 12. Isai. 43. 25†44. 22†53*. Jerem. 31. 34. 33. 8. Michc. 7. 18. Matth. 9. 1. Mar. 2. 5. Lucæ 5. 20†7. 48.

Peccatum Sacerdos remittit auctoritate divina, Matth. 18. 18. Joan. 20. 23.

Peccatum remittitur per Christum, Isa. 53*. Dan. 9. 24. Matth. 1. 21†9. 2†11. 28†20. 28†26. 27. Marc. 2. 5. Luc. 24. 46. Joan. 2. 29. Act. 2. 38†4. 12†10. 35. 43†13. 38. Rom. 4. 25†5. 9. 1. Cor. 6. 11. 7. 15. 3. 2. Corint. 5. 21. Gal. 1. 4. Col. 1. 14. Ephes. 1. 7†5. 25. 1. Tim. 1. 15. Tit. 2. 14. 1. Pet. 1. 18†2. 14†3. 18†4. 1. Hebr. 1. 3†9. 1. 2. 14. 1. Joan. 1. 7†2. 12†3. 5. Apoc. 1. 5.

Peccatum in Spiritum sanctum, Matth. 12. 31. Mar. 3. 28. Luc. 11. 15†12. 10. Hebr. 6. 6†10. 26. 1. Joan. 5. 16.

Peccatum vindictam clamans, Gen. 4. 10†18. 20. Exod. 22. 23. 27. Eccli. 35. 18. Jac. 5. 4.

Peccanti in nos fratri condonandum. vide Remittendum.

Propter Peccatum unius aut paucorum puniuntur multi, Gen. 3*. Num. 16. 20*. Jos. 7*. Jud. 19. 25. 2. Reg. 24*.

Peccatum contra naturam, Gen. 19*. Jud. 19. 22*. Lev. 20. 13. Rom. 1. 27. 1. Cor. 6. 10. 1. Tim. 1. 10.

Peccatum ex ignorantia, Lev. 4. 2†5. 15. Num. 15. 27. Luc. 23. 34. Joan. 9. 41†15. 24. Actor. 3. 17. 1. Tim. 1. 13.

Peccatum ex malitia & data opera, Num. 15. 30. Eccli. 10. 14. Matth. 28. 13. Jo. 11. 49. Act. 4. 18. Hebr. 6. 5†10. 16.

Peccatorum confessio. vide supra Confessio.

Peccatum non solum non imputatur, sed etiam verè remittitur, & anima abluatur ac mandatur, Psal. 50. 12. Act. 2. 38. 1. Corinth. 6. 11. 2. Pet. 1. 9. 2. Joan. 1. 9.

PECULIUM Dei ejus populus, Ex. 19. 5. Deut. 7. 6†14. 2. Joan. 1. 11. Eph. 1. 14. 1. Pet. 2. 9.

PEDUM lotio. vide supra Lotio.

PEREGRINIS benefaciendum est, Gen. 18. 2. Exod. 22. 21†23. 9. Lev. 19. 33†23. 22. Num. 15. 14. Deut. 10. 18†14. 21†24. 14. 17†26. 11*. Ezech. 2. 29†47. 21. Zach. 7. 10.

Peregrini sumus & advenæ in hac vita, Gen. 15. 13†23. 4†47. 9. 1. Par. 29. 15. Pf. 38. 13†118. 19. 2. Cor. 5. 8. Phil. 3. 20. Hebr. 11. 13. 1. Pet. 2. 11.

Peregrinationes pietatis gratia susceptæ sunt utiles, 3. Reg. 8. 41. 4. Reg. 5. 10.

PERJURII & falsi crimen Exod. 8. 8. 15. 28. Lev. 5. 4. 1. Reg. 19. 6*. 3. Reg. 8. 31. Jer. 7. 9. Zach. 5. 3. Mal. 3. 5. 1. Mach. 6. 62†7. 15. 18†11. 53†13. 16. 19. 2. Mach. 4. 34†12. 3. Matth. 26. 72. 1. Tim. 1. 10.

PERSÆ invadunt Babylonem, Dan. 5. 28. juxta prophetiam Isaiæ, 21. 9. Jer. 51. 8. 11. 41. 55.

PERSEVERANTIA, Gen. 19. 15. 16. Job. 2. 3. Prov. 3. 3†123. 17. Ezech. 18. 24†33. 13. Eccli. 2. 1†11. 11†35. 9. Matth. 10. 22†15. 22†24. 13. Luc. 9. 54. Joan. 6. 62. Act. 2. 4†11. 23†13. 43†14. 21. Hebr. 3*2. Pet. 2. 20. 1. Joan. 2. 24. Apoc. 2. 16.

PERSECUTIO. vide Crux.

PERSONARUM acceptio illicita, nec Deus personam respicit, Levit. 19. 15. Deut. 1. 17. 10. 17†17. 2. 1. Reg. 16. 7. 2. Par. 19. 7. Sap. 6. 8. Job. 34. 19. Prov. 18. 5. 124. 23†28. 21. Eccli. 35. 15. 16. 11. 3. Malac. 2. 9. Matth. 22. 16. Mar. 12. 14. Luc. 20. 21. Actor. 10. 34. Rom. 2. 11. Galat. 2. 6. Ephes. 6. 9. Col. 3. 25. 1. Pet. 1. 17. Jac. 2. 9.

PETERE. vide Orare.

PETRUS à Christo vocatur, Matth. 4. 18. conficitur Christum, 16. 16. appellatur Simon, 4. 18†10. 2. Joan. 20. 2. appellatur Cephas, Joan. 1. 42. 1. Cor. 1. 12†5. 22†9. 5. Galat. 2. 9. appellatur Simon Bar Jona & Simon Joannis, Matth. 16. 17. Joan. 21. 15. negat Christum, & de negatione facta poenitentiam agit, Mar. 26. 69. 70. 72. 75. prædicat, & loquitur, Actor. 1. 16. 7. 2. 12*. 14. 1. 10. 34. sanat claudum, 3. 4. conjicitur in carcerem, 12. 3.

Petrus primus Apostolorum, Mat. 10. 2†16. 18†16. 24*. Lucæ 22. 31*. Joan. 21. 17*.

PHACEE filius Romeliæ, postquam occidit Phaceiam, fit rex Israël, 4. Reg. 15. 25. 27. pugnat contra Jerusalem, Isai. 7. 1. occidit de Juda centum viginti millia virorem uno die, 2. Par. 28. 6.

PHACEIA filius Manahem fit rex Israël, 4. Reg. 15. 22. 23.

PHANUEL turris subvertitur à Gedone, occisus habitatoribus civitatis, Jud. 8. 8. 13. 17.

PHARAO affligitur propter Saram uxorem Abraham, Gen. 12. 17.

Pharao somnia videt, Gen. 41. 1. quæ ei à Joseph explicantur, 41. 25.

Pharao Israël opprimit servitute, Exod. 1. 8*. submergitur cum omni suo exercitu, 14. 24. 28.

Pharaonis filiam accipit Salomon uxorem, 3. Reg. 3. 1.

Pharao Nechao capit regem Joachaz, 4. Reg. 23. 34.

PHARISÆUS invitat Christum, Luc. 7. 36.

Pharisæus & Publicanus orant simul in templo, Luc. 18. 10.

Pharisæi graviter increpantur, Matth. 3. 7†7. 1†16. 4†23*. Joan. 8. 44. Act. 7. 51. 123. 3. Phil. 3. 2.

PHASSUR percutit Jeremiam prophetam, Jerem. 20. 2.

PHEGIEL dux tribus Aser, Num. 1. 13.

PHIGELLUS & Hermogenes avertuntur à Paulo, 2. ad Timoth. 1. 15.

PHILIPPUS vocatur à Christo, Joan. 1. 43. recensetur inter Apostolos, Mat. 10. 3. cupit videre Patrem, Joan. 4. 8.

Philippus diaconus eligitur, Act. 6. 5. prædicat in Samaria, Actor. 8. 5. baptizat Æthiopem eunuchum, Act. 8. 37. suscipit Paulum & socios ejus hospitio, Actor. 21. 2.

PHILISTÆI persequuntur Israël, Jud. 3. 3†10. 7†15. 9. 1. Reg. 4*. 5*. 13. 5†17*. 123. 1. 18. 1†29. 1†31. 1. 2. Reg. 5. 17. 22. 1. 15. 18.

Philistæi cæduntur, Jud. 3. 31. 1. Reg. 7. 11†13. 3†14*. 17. 50†18. 27†19. 8†23. 5. 2. Reg. 5. 24†8. 1. 4. Reg. 18. 8. contra Philisthæos, vide Isa. 14. 29.

Jerem. 47. 1. 4. Ezech. 25. 15. Annos 1. Sophon. 4. 2. 5. Zach. 9. 6.

PHINEES filius Eleazari, Exod. 6. 25. Jud. 20. 28. placat Deum zelo suo, Num. 25. 7. 12. Psal. 105. 30. mittitur in terram Galaad, Jos. 22. 13.

Phinees filius Heli, 1. Reg. 1. 3. peritit propter sua peccata, 4. 11.

PHUL rex Assyriorum copias adducit contra Jerusalem, 4. Reg. 15. 19.

PIETAS. vide Bona opera.

PIGNUS salutis nostræ est Spiritus sanctus, Rom. 8. 16. 2. Cor. 1. 22. 75. 5. Eph. 1. 13†4. 30.

PIGRIÏA. vide Acedia.

PILATUS & Herodes fiunt amici, Luc. 23. 12.

Pilatus Christum innocentem morti addicit, Matt. 27. 26. Joan. 19. 16.

PLAGA Dei seu vindicta, Exod. 7*. 8*. 9*. 14*. 4. Reg. 8. 28. 2. Paral. 6. 28. Psal. 77. 44†104. 27. Jerem. 15. 2.

POENA Peccati non statim universa remittitur remissa culpa, Num. 14. 20. 22. 13. 2. Reg. 12. 13. 14*. 124*. 1. Paral. 21*.

POENITENTIA, & satisfactio pro peccatis, Psal. 6. 7. Matth. 3. 8. Luc. 3. 8. Actor. 2. 38†8. 22. 2. Corinth. 7. 10.

Pœnitentia prædicatur, Jerem. 7. 3. Matt. 3. 2†4. 17. Luc. 3. 38†13. 3†24. 47. Actor. 2. 38†3. 19†8. 21. 17. 30†20. 22. 26. 20.

Pœnitentiæ veræ & non fictæ promissa est venia, Deut. 4. 29†30. 2. 1. Reg. 7. 3. 2. Paral. 7. 14†20. 6†34. 26. Job. 22. 23.

Prov. 28. 13. Psal. 31. 5. Eccli. 17. 23. Isai. 1. 16†30. 18†45. 22†55. 7†59. 10. Jerem. 3. 10. 15†18. 8†29. 12†31. 18. 20. Ezech. 18. 21. 27†33. 14. Osee 14. 2. Joël 2. 12. Jon. 3. 8. Zach. 1. 4. Malac. 3. 7. Luc. 15. 18. Act. 3. 19†26. 18. 20.

Pœnitentia agenda est dum sani sumus, Eccli. 17. 24†18. 25.

Pœnitentiæ veræ exempla, Jud. 10. 15. 2. Reg. 12. 13†24. 10. 17. 2. Paral. 12. 6†33. 12. Jonæ 3*. Judith. 4. 8. Matt. 26. 75. Luc. 7. 37. 44†15. 18. 18. 13†19. 8†22. 62†23. 41. Act. 2. 37.

Pœnitentia falsa exempla, Genes. 4. 13†27. 38. Exod. 8. 8†9. 27†10. 16. Jos. 7. 20. Jud. 1. 7. 1. Reg. 15. 24. 30†24. 19. 3. Reg. 13. 6†21. 27. Sap. 5. 3. 1. Mach. 6. 12. 2. Mach. 9. 12. Matth. 27. 4. Actor. 8. 13. 23. Hebr. 12. 17.

PRÆDICATORES. vide Concionatores.

PRÆFECTI. vide Superiores & Pastores.

PRECARI. vide Orare.

PRIMITIÆ fructuum debentur Deo ejusque Sacerdotibus, Exod. 23. 19†34. 26. Levit. 23. 10. Num. 18. 13. Deut. 18. 4†26. 2. 10. 2. Par. 31. 5. 2. Eldr. 10. 35. 37. Prov. 3. 9. Tob. 1. 7.

PRIMOGENITA omnia Ægyptiorum moriuntur, Exod. 12. 29. Psal. 77. 5†134. 8†135. 10.

Primogenitum omne Deo consecratur, Exod. 13. 2†22. 29†34. 10. Levit. 27. 26. Num. 3. 13†17. Deut. 15. 19. 1. Reg. 1. 24. Luc. 2. 23.

Primogenitorum jura, privilegia, & prærogativa, Gen. 25. 31†49. Deut. 21. 15. 2. Par. 21. 3.

21. 1. 2. Lev. 19. 3. 23. 3. 15. 25. 4. Num. 15. 32. 28. 9. Deut. 5. 12. Isa. 56. 2. 4. 7. 8. 13. 16. 27. Jere. 1. 21. 27. Ezech. 20. 12. 22. 8. Esdr. 13. 16. 22. 1. Mach. 1. 47. 2. 33. 41. 2. Mach. 15. 1. Matth. 12. 1. 10. Marc. 2. 23. 3. 27. 6. 2. Luc. 4. 16. 31. 6. 1. 13. 11. 14. 1. 14. 1. Joan. 5. 10. 17. 12. 19. 14. Act. 13. 14. 27. 4. 15. 21. 18. 4. 20. 7. Corint. 16. 2. Heb. 4. 4. 10.
- SACERDOTES** Legis, & horum munus, Exod. 19. 44. 30. 7. Lev. 10. 1. 6. 9. 21. 22. 2. 24. 3. Num. 3. 10. 4. 5. 11. 10. 8. 11. 7. Deut. 21. 5. 1. Reg. 2. 28. 35. 1. Paral. 6. 49. 2. Par. 26. 17. Ezech. 14. 15. 20. Hebr. 5. 7. 10. 11.
- Sacerdotum multitudo in veteri Legge. 1. Par. 23. 3. ubi numerantur, 38000.
- Sacerdotum Legis indumenta, ornamenta, & ordinatio. Exod. 28. 2. 19. 1. 39. 1. 40. 2. Lev. 8. 1. 8.
- Sacerdotibus dabantur decimæ & primitiæ, Num. 5. 9. 10. 18. 8. 11. Deut. 18. 3. ut liberi à solitudine comparandi vitium possent vacare Legi Dei. 2. Par. 31. 4. vide Decimæ.
- Sacerdotibus Legis assignabatur necessaria vita sustentatio, Exod. 29. 26. Levit. 2. 3. 10. 15. 13. 6. 9. 19. 7. 6. 32. 10. 13. 24. 9. Num. 3. 38. 15. 9. 18. 8. 11. 28. Deut. 18. 1. 1. Reg. 2. 28. 4. Reg. 12. 16. 1. Paral. 6. 54. 2. Par. 31. 4. 2. Esd. 10. 36. Eccl. 45. 2. 5.
- Sacerdotes mali, & eorum punitio, Num. 16. 1. Reg. 2. 22. 2. 13. 1. Reg. 2. 26. Isa. 3. 11. Jere. 2. 5. 8. 7. Of. 4. 6. 9. 5. Mal. 1. 7. 2. 1. 8. Mach. 7. 5. 9. 21.
- Sacerdos, non Lex aut Scriptura, est iudex questionum exorientium, Deut. 17. 9. 12. Malach. 2. 7.
- SACRIFICIUM** novi Testamenti appellatur jugè sacrificium, Dan. 11. 31. 12. 11. celebrabitur donec veniat Dominus, 1. Cor. 11. 26. quære Missæ sacrificium, & Oblatio.
- SADDUCÆI** negant mortuorum resurrectionem, Matth. 22. 23. Act. 4. 1. 23. 8.
- SALMANASAR** rex assiriorum egreditur primò contra Samariam, & transfert Israël cum Osee rege in Assyrios, 4. Reg. 27. 6. secundò capit Samariam, 18. 9.
- SALOMONIS** filij Davidis nativitas promittitur, 2. Reg. 7. 12.
- nascitur, 2. Reg. 5. 14. 12. 24. ungitur in regem super Israël, 3. Reg. 1. 33. Dominus apparuit ei per somnium nocte in Gabaon, à quo sapientiam postulat, 3. 5. 9. 2. Paral. 1. 7. dirimit litem meretricium, 3. Reg. 3. 16. 24. de ejus sapientia, magnitudine divitiarum, potestate & ministris, 2. Paral. 9. 3. iniiit fœdus cum Hiram rege Tyri, 3. Reg. 5. 12.
- postquam ædificavit templum, dedit Hiram viginti oppida, 9. 21. venit ad eum regina Saba, 10. 1. Matth. 11. 42. Luc. 11. 31. ædificavit fanum Chamos idolo Moab in monte, 3. Reg. 12. 7.
- Chananzos facit sibi tributarios, 1. Paral. 8. 7. ungitur secundò in regem, 2. Paral. 29. 22. moritur, 3. Reg. 11. 43. succedit ei filius Roboam, 14. 21.
- SALUS**. vide Beatitude.
- SAMARIA**, quæ postea metropolis fuit decem tribuum Israël, extruitur,
3. Reg. 16. 17. obsidetur à Syriis, 4. Reg. 6. 24. obsidetur ab Assyriis usque ad tertium annum: capitur, & abducitur populus, 4. Reg. 17. 5.
- contra Samariam prophetatur, Isa. 7. 30. 19. 7. Ezech. 23. 3. Osee 8. 1. 13. Amos 3. 12. Mich. 1. 5.
- Samaria volebat recipere verbum Dei, Luc. 9. 52. recipit verbum Dei, Act. 8. 5.
- Samaritanus miseretur vulnerati, Luc. 10. 33.
- Samaritana loquitur cum Christo apud puteum, Joan. 4. 7.
- SAMSON** nascitur, Jud. 13. 24. juxta promissionem Angeli, 13. 3. uxorem accipit in Thamnata, & dilacerat leonem, 14. 1. 5. 10.
- nocet Philisthæis, eisque vim infert, 15. 4. 8. moritur, 16. 29. 30.
- SAMUEL**, 1. Reg. 1. 20. adducitur ad domum Domini in Silo, 1. 24. vocatur à Domino, 3. 4. 10. congregat universum Israël in Masphat, & clamat ad Dominum pro Israël, 7. 5. 9. posuit filios suos Judices, Israël, 8. 1. probat se innocentem, 12. 3. interficit Agag, 15. 33.
- David regem ungit, 16. 13. moritur, 25. 1. prophetat Sauli post mortem, 28. 15. 16. Eccl. 46. 23. laudatur, Eccl. 46. 16.
- SANABAL** præfectus Samariæ conatur impedire templi ædificationem, 2. Esd. 2. 10.
- SANCTUS** est Deus, Isa. 6. 3. Apoc. 4. 8.
- Sancti & mundi esse debemus, Levit. 11. 44. 19. 2. 20. 7. 26. 21. 6. Deut. 26. 19. Ephes. 5. 26. 1. Thess. 4. 3. 1. Petr. 1. 16. qui sanctus, sanctificetur adhuc, Apoc. 22. 11.
- Sanctum Domini, Exod. 35. 2. Levit. 16. 1. Paral. 13. 2. Matth. 7. 6. Luc. 1. 31.
- Sancti pro nobis orant, Jerem. 15. 1. 2. Mach. 15. 14. Apoc. 5. 8. 7. 8. propter eorum preces & merita multa nobis largitur Deus, quamvis illi vita sancti sint, Genes. 26. 5. 24. Exod. 32. 13. 14. 3. Reg. 11. 12. 13. 32. 34. 1. 4. 5. 4. Reg. 19. 34. 20. 6. Isa. 37. 35. Eccl. 44. 24.
- Sanctos oramus sine injuria Mediatoris, ut pro nobis orent, sicut & petimus ab aliis hominibus preces, ut Paulus Rom. 15. 30. Col. 4. 3. Eph. 6. 19. 1. Thess. 5. 25. 2. Thess. 3. 1. Hebr. 13. 18.
- Nec mirum Sanctos nostras preces cognoscere: quia sunt fidei Angeli Dei, Matth. 22. 30. Luc. 15. 10. & offerunt Deo nostras preces, Tob. 12. 12. Apoc. 5. 8. 7. 8. Nec huic contrarium est, quòd Deus solus est inspector cordis, quia & homines cognoverunt secreta cordium Deo revelante, Dan. 2. 29. 4. Reg. 5. 26. 6. 12.
- Sanctorum ministerio aliquando tribuitur quod soli Deo præcipue convenit, Matth. 18. 16. 18. Joan. 20. 13. Rom. 1. 14. 1. Cor. 9. 20. 21. 1. Timoth. 4. 16. Jacob. 5. 19. vide titulum, Deo soli attributa, &c.
- in Sanctorum memoriam Deum orare, docent nos majorum exempla, Gen. 31. 9. 7. 48. 16. Exod. 32. 13. Luc. 9.
27. 3. Reg. 18. 36. 1. Paral. 29. 18. 2. Paral. 5. 42. Tob. 7. 15. Esther 13. 15. 14. 18. Isa. 63. 17. Dan. 3. 35.
- Sancti sunt cum Christo in caelis regnantes, Joan. 12. 26. 17. 24. 2. Cor. 5. 8. Phil. 1. 23. Apoc. 3. 21. 7. 9. 14. 13.
- Sancti etiam vita defuncti rectè à nobis laudantur, Eccl. 44. 1. Joann. 12. 26. in Sanctis suis Deus laudatur, Psal. 150. 1.
- Sancti judicabunt, quære Judicabunt.
- Sancti faciunt miracula, ut Moyses & Aaron, Exod. 7. 8. 7. 9. 10. 11. Elias excitat puerum mortuum, 3. Reg. 17. 22. claudit cælum ne pluat, 17. 1. Jac. 5. 17. aperit clausum, 3. Reg. 18. 41. 45. Jac. 5. 18. Eliæ pallium dividit aquas, 4. Reg. 2. 8. 14. Eliæus excitat puerum viduæ mortuum, 4. Reg. 4. 35. sanat aquas misso in eas sale, 2. 21. oleum multiplicat, 4. 6. mittit farinam in ollam, 4. 41. Naaman Syrum sanat, 5. 14. facit natare ferrum, 6. 6. Elifeus mortuus per contactum ossium suorum operatur, 13. 21.
- Apostoli ejiciunt dæmonia, Marc. 6. 15. 16. 17. Luc. 10. 17. Joannes & Petrus sanant claudum, Act. 3. 6.
- Petrus excitat Tabitham, 9. 41. etiam sola sua umbra sanat, 5. 15. Paulus restituit claudum, 14. 9. etiam per vitæ curat infirmos, 19. 12. reddit vitæ puerum ex lapsu mortuum, 20. 10.
- Sancti plura quoque alia fecere miracula, quæ longum esset enumerare, ad Heb. 11. 32. *
- SANGUINIS** conspersio. Exod. 24. 6. 7. 29. 20. Levit. 1. 5. 11. 33. 2. 8. 13. 4. 6. 16. 7. 2. 7. 8. 19. 30. 19. 18. 16. 14. 18. 17. 6. 2. Par. 30. 16. Ezech. 43. 20. Heb. 9. 13. 14. 19. 21. 22.
- Sanguinis Christi conspersio, Heb. 9. 14. 10. 19. 12. 24. 1. Petr. 7. 22.
- Sanguinis estus prohibitus, Gen. 9. 4. Levit. 3. 17. 7. 26. 17. 10. 14. 19. 26. Deut. 12. 16. 24. 16. 23. 1. Regum. 14. 2. Act. 15. 20. 21. 25.
- Sanguinis fluxus sistitur, Matth. 9. 20.
- Sanguinis innocentis effusio. Deu. 19. 5. 11. 27. 24. 2. Reg. 20. 9. 3. Reg. 21. 13. 4. Reg. 25. 16. 24. 4. 2. Par. 24. 22. Prov. 6. 17. 28. 17. Isa. 26. 11. Jerem. 7. 6. 7. 23. Ezech. 22. 4. 4. Esdr. 1. 3. Matth. 23. 34. Luc. 11. 50. Apoc. 6. 10. 18. 24.
- Sanguinis innocentis effusio clamat vindictam coram Deo, Gen. 4. 10. 4. Esd. 15. 8. Apoc. 6. 10.
- Sanguine Christi empti sumus, 1. Cor. 6. 20. 7. 25. Act. 20. 28. 1. Petr. 1. 18. Apoc. 5. 9.
- SAPIENTIA** divinæ origo, proprietates, laus, & utilitas, Deut. 4. 6. 7. 29. 9. Job 28. 20. 32. 7. Eccl. 7. 12. 7. 9. 13. Sap. 6. 13. 16. 7. 8. 9. 10. Eccl. 1. 7. 3. 10. 31. 4. 12. 28. 29. 7. 21. 12. 24. 39. 14. Luc. 21. 1. Rom. 11. 33. 1. Cor. 1. 17. 2. 6. 2. 7. 3. 19. Col. 2. 3. Jac. 1. 5. 3. 15.
- SAPHIRA** mentitur Spiritui sancto, & cadit in terram mortua, Act. 5. 18.
- SARA** filia Raguelis Tobiæ in uxorem traditur, Tob. 7. 10. 15.

5. 15. Eccli. 5. 1. 10. Isa. 28. 15. 18†30.
2. 11†57. 11. Jerem. 9. 12†17. 7. 1. Mach.
2. 6. 2.

SPINÆ appellantur sollicitudines hujus
mundi, divitiarum & voluptates vitæ, Matt.
13. 7. 2†19. 22. Mar. 4. 7. 18†1. 22. Luc. 8.
7. 14†8. 22.

SPIRITUS sanctus promittitur,
Isa. 44. 3. Ezech. 11. 19†36. 26†39. 29.
Joël. 2. 28. Matth. 3. 11. Joan. 7. 39†
14. 16. 23†15. 26†16. 7. mittitur, Act.
2. 1.

Spiritus Dei edocet mentes, Exod. 4.
12. Psalm. 31. 8. Isa. 54. 13. Matth. 10. 20.
Marc. 13. 11. Luc. 12. 11†1. 14. Joann. 6.
45†24. 16. 26†15. 28†16. 13. Rom. 8.
16. 26. 2. Cor. 1. 2†5. 5. Eph. 1. 13†14.
20. 21. 1. Joan. 2. 27.

Spiritus probandi sunt utrum à Deo
sint, Judith. 8. 28. 1. Cor. 14. 29. 1. Thess. 5.
21. 1. Joan. 4. 1.

SPONSUS spiritualis est Christus,
Isa. 54. 5†62. 4. Jer. 31. 22. Ezech. 16. 8.
Matth. 9. 1†25. 1. Mar. 2. 19. Luc. 5. 4.
Joan. 3. 29. 2. Cor. 11. 2. Eph. 5. 24. Apoc.
19. 7†21. 2.

Spēsa Christi. Vide Ecclesia.

STEPHANUS eligitur, Act. 6. 5. accusatur,
6. 11. respondet ad accusationem, 7.*
lapidatur 7. 57.

STULTITIA, Prov. 14. 29†20. 3†26. 1†
27. 22. Baruch. 3. 23. Eccle. 10. 2. Eccli.
33. 5. Matth. 7. 26†25. 2. Mar. 7. 22. Ephes.
5. 4.

Stultitia est apud Deum sapientia hu-
jus mundi, 1. Cor. 1. 18*.†3. 19.

Stultorum corda in eorum sunt ore,
& contra sapientum os in corde est,
Eccli. 21. 13.

SUBDITORUM officium, Exod. 10. 20
†2. 28. Num. 16*. Josue. 1. 16. 2. Esdr.
5. 16. Baruch. 1. 11. Prov. 13. 13†20.
2†24. 21†25. 6. Eccl. 8. 2†10. 16.
Jerem. 29. 7. Matth. 17. 24†22. 16. 21.
Luc. 20. 22. Rom. 13. 17. 1. Thess. 5. 12.
1. Timot. 2. 1. Heb. 13. 17. Tit. 3. 1. Petr.
2. 13.

SUPERIORUM judicium & rectorum
officium & potestas in subditos, Ge-
nes. 9. 6. Exod. 1. 8*.†5*.†18. 13.
17.†22. 8. Levit. 24. 10. 23. Num. 11.
16. 24†25. 4†7. 15.†18. Deuter. 1. 13.
17†17. 1†19. 17. Jos. 1. 10. Jud. 2. 7.
16. 1. Reg. 10. 24. 3. Reg. 3. 7. 2. Par. 19.
5. 8. Job 29*.†34. 30. Psalm. 81*. Prov.
8. 15†1. 14†12. 24†16. 10†20. 8.
†18. 15†129. 4. 14†31. 4. Eccl. 10. 1.
12. Sap. 1. 1†6*. Eccli. 7. 4†10. 1. 24†17.
18. Isa. 1. 23. 26†3. 2†10. 1†32. 1. Jer.
5. 26†22. 2†27*. Ezech. 22. 6. 12†45.
9. Dan. 2. 21. Osce. 13. 10. Mich. 3. 1.
9. Matth. 22. 17. 22†26. 51. Luc. 20.
22. Joann. 3. 31†19. 11. 1. Cor. 15.
24. Rom. 12. 8†13. 1. 2. Tit. 1. 1. Tit. 3.
1. Hebr. 13. 17. 1. Pet. 2. 13. vide Rex,
Judeus.

SUPERBIA prohibetur, committitur
& punitur, Genes. 3. 17†11. 5. 7. Exod.
5. 2†14. 26. 1. Reg. 17*. 4. Reg. 18.
19*.†19. 35. Tob. 4. 14. Jud. 9. 16†
23*. Prov. 6. 17†11. 2†13. 10†13.
25†16. 5. 18†12†25. 6†29. 23.
Eccli. 10. 9. 11. 16†25. 4. Isa. 3. 15. 17†
9. 8†10. 8†14. 9†36*.†37. 10. 24†
39. 2. 5†47. 8. Jerem. 48. 29†49. 26.

Ezech. 16. 49†28. 2†3; 1. 10. Dan. 4. 19.
27†5. 22. Abdia. 1. 3. Malach. 2. 11. 2.
Mach. 9. 4. 6. Luc. 1. 47†10. 15†14. 7. 11.†
18. 11†22. 24. Act. 12. 21. Rom. 1. 30†11.
20. 2. Tim. 3. 2. 1. Pet. 5. 5. 2. Pet. 2. 18. Jud.
16. Apoc. 18*.

SUSANNA historia, Dan. cap. 13*.
SVRI imperant Isaaeli, Jud. 3. 8. op-
primuntur ab Othoniel, 5. 10. caduntur
à Davide, eique fiunt tributarij, 2. Reg.
8. 5. juvant filios Ammon contra David,
10. 6. fugientes à facie Isaael, occiduntur
à David, 10. 13. 18. Samariani ob-
sidentes caduntur, 3. Reg. 20. 29. pugnant
contra Isaael, 4. Reg. 6. 8. mentis stu-
pore immisso, quasi cæci dicuntur in
Samariam, 6. 18. 19.

Obsident Samariam, 6. 24. territi à
Deo solvunt obsidionem, 7. 6. 7. vastantur
à rege Assyriorum, & transferuntur
Cyrenem, 4. Reg. 16. 9. desolatio eo-
rum prænuntiatur, Isai. 17. 1. Jer. 49. 23.
Amos 1. 3.

T.

TABITHA suscitatur à mortuis, Act. 9.
6. 40.

TEMPERANTIA in cibo, potu &
concubitu, Tob. 6. 15. Eccl. 3. 6. Ec-
cli. 31. 18†32. 7. Dan. 1. 8. 11. Rom.
13. 13†14. 17. 1. Corinth. 7* Galat.
5. 23. 1. Timot. 3. 2. 2. Timot. 1. 7. Tit. 1.
8†2. 6. 12. 1. Petri. 13†5. 8. 2. Petr.
1. 6.

TEMPLUM Salomonis quando,
quanto tempore, & qua forma sit ex-
structum, 3. Reg. 6*.†7*. 2. Paral. 3*.
4*. promissio ejus, 2. Reg. 7. 13. ex-
trahitur opse Gentilium, 3. Reg. 5*. con-
secratur, 8*. 2. Paral. 7. 7. profanatur
per Achaz, 2. Paral. 28. 21. iterum con-
secratur per Ezechiam, 2. Paral. 29*.
profanatur, & denuo consecratur per
Manasse, 2. Paral. 33. 7. 15. exaritur, 4.
Reg. 23. 9. prout prædictum erat, 2. Paral.
7. 20. iterum extrahitur, 1. Esdr. 1*. 3*.
4*. 5*.†6. 3. 7. spoliatur & accenditur,
1. Machab. 1. 23. 33. profanatur, 1.
49. 57. mundatur & consecratur, 4. 36.
2. Machab. 10. 1. ejus devastatio, Dan.
9. 26. Matth. 24. 2. Mar. 13. 2. Luc. 19.
41.

contra Templum prophetatur, Levit.
26. 31. 3. Reg. 9. 7. 4. Reg. 21. 12. 2.
Par. 7. 10. Psalm. 73. 6. Isai. 66. 1. Jer. 7. 3.
17†26. 6. 12. Amos 9. 1. Mich. 3. 12. Zach.
11. 2.

Templum spirituale & domus Dei,
2. Reg. 7. 13. Prov. 9. 1. Aggai. 2. 8.
Matth. 7. 24†16. 18. Joan. 2. 19. 1. Cor.
3. 16†6. 19. 2. Cor. 6. 16. Ephes. 2. 20.
1. Tim. 1. 15. Hebr. 3. 6. 1. Pet. 2. 5. vide
Ecclesia.

Templa idolorum, 1. Reg. 5. 2†31.
9. 3. Reg. 11. 7. 4. Reg. 10. 21†17. 32†19.
37. 1. Paral. 11. 10. Baruch. 6. 16. 39. 54.
Isai. 37. 38. Jerem. 43. 12. Dan. 14*. 1.
Mach. 1. 50†6. 2†10. 83. 2. Machab. 6.
2. Actor. 19. 27.

Templum Domus Dei, & domus ora-
tionis vocatur, Isai. 56. 7. Matth. 21.
13. Christus ipse & omnes fideles fre-
quenter in templo versabantur, Matth.
24. 1. Marc. 11. 11†12. 35. Luc. 2. 30†13.

45. Actor. 2. 46†3. 1†5. 20. 21†21. 26†22.
17.

in Templo oratur Deus, & exaudit,
3. Reg. 9. 3†8. 29. 2. Par. 6. 19. Matt.
21. 13.

Templa manufacta non habitat Deus
quasi iis concludi possit, vel illis indi-
geat, ut homo ædibus, 3. Reg. 8. 27.
2. Paral. 6. 18. Isai. 66. 1. Jer. 23. 24. Act. 7.
4.†17. 3.

Alioqui Deus in Templis materiali-
bus habitare dicitur, 3. Reg. 6. 13†8. 12.
1. Par. 23. 25. Psalm. 77. 60†13. 13. Jer. 7.
7. 5. 7. Matth. 23. 21. Actor. 7. 46.

Templum dicitur locus sanctus, Ge-
nes. 28. 17. Exod. 3. 5.

Templum magnis muneribus dota-
tum, 2. Paral. 1*. 2*. 3*. 4*. 5*. 2. Mach.
3. 2.

Templi profanatores à Deo puniun-
tur, Isai. 56. 5*. 2. Machab. 3. 25. 26*.
Matth. 21. 12. Joan. 2. 15.

TEMPORIS opportunitas in omni-
bus rebus observanda, Eccl. 3. 1†8. 5.
Eccli. 20. 6†3. 2. 20. Rom. 12. 11.

TENEBRÆ trium dierum in Ægyp-
to, Exod. 10. 22. Psalm. 104. 28. Sap. 17.
2†19. 16.

in Tenebris versatur mundus, &
amat eas, 4. Esdr. 14. 20. Isai. 9. 1†59.
9†60. 2. Joann. 1. 5†3. 19†8. 12†12.
35. Actor. 26. 17. 1. Thess. 5. 7. 1. Joan. 2.
11.

TENTARE Deum non licet, Exod. 14.
11†17. 2. Deut. 6. 16. Judith. 8. 11. Matth.
4. 7. 1. Cor. 10. 9.

Tentat seu verius probat Deus suos
variis modis, Genes. 21. 1*. Exod. 15.
25†16. 4†20. 20. Deuter. 8. 2†13. 3.
Jud. 2. 22†3. 1. 2. Paral. 32. 21. Tob. 2.
8. Job 1. 12*. Sapient. 3. 5. Eccl. 2. 4.
†27. 18. Zach. 13. 9. Rom. 5. 4. 2. Pet. 2.
9. Jacob. 1. 2.

Tentari non patitur Deus suos supra
id quod possunt, 1. Cor. 10. 13. 2. Pet. 2.
9. Apoc. 2. 10.

TERTULLUS Orator accusat Pau-
lum, Act. 24. 2.

TESTAMENTUM, Galat. 4. 24. Hebra.
9. 1†13. 20. vide Novum Testamen-
tum.

TESTIMONIUM tum verum, tum fal-
sum, Exod. 20. 16†23. 1. Num. 35. 30.
Deuter. 5. 20†17. 11†19. 15. 18. 30.
Reg. 21. 10. Psalm. 26. 12†34. 11. Pro-
verb. 6. 19†14. 5†19. 5. 9†21. 28†24.
8†25. 18. Dan. 13. 34*. Matth. 18. 16.
†19. 18†26. 59†28. 13. Marc. 10. 19.
Joan. 8. 17. Actor. 6. 11. Rom. 13. 9. 2.
Cor. 13. 1. 1. Tim. 5. 19. Hebr. 10. 28. vide
Mendacium.

THADDÆUS, vide Lebbæus.

THAMAR concumbit cum Juda suo
focero, Gen. 38. 15. gignit geminos Pha-
res & Zara, 38. 27†46. 12.

Thamar violatur ab Amnon fratre
suo, 2. Reg. 13. 14.

Thamar filia Absalonis, 2. Reg. 14. 27.

THARE pater Abraham, Gen. 11. 26.

THEBES obsidetur, Jud. 9. 50.

THEBNI rex Isaael, 3. Reg. 16. 21.

THECUTIS mittitur ad Regem
David, ut impetret reductionem Absa-
lom, 2. Reg. 14. 2*.

THEGLATH-Phalasar devictam magnam
partem

Numero	
Tabla	
Estado	
Sala	
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA	

A D^{no} José Voadilla

L^{ra} D^{na} m^{ra} D^{na}, en los va-

nes ~~de~~ D^{na}

Alcaldes

35